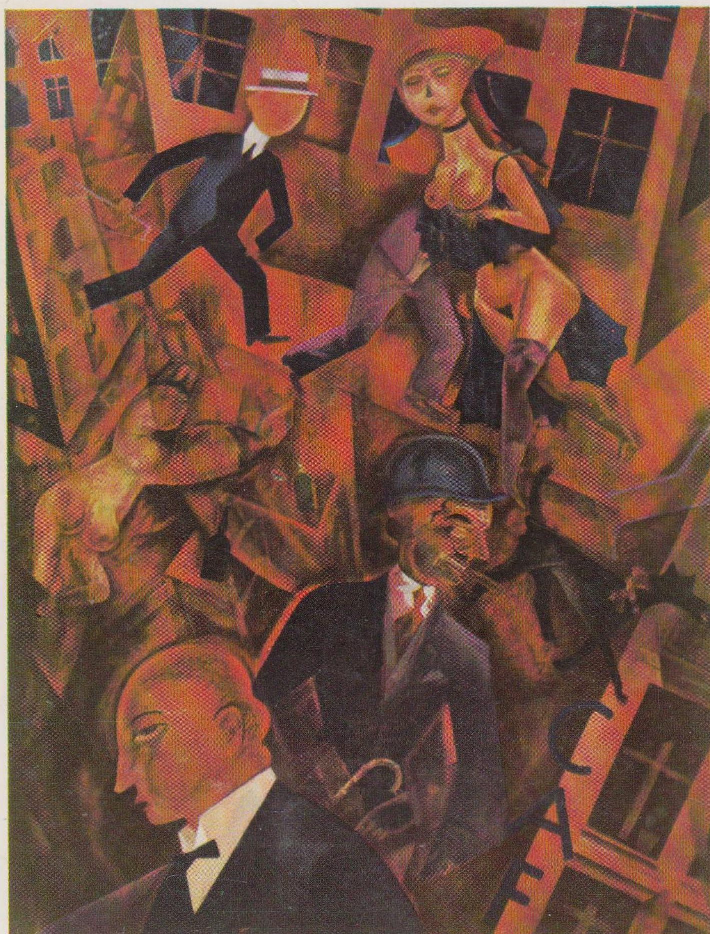
ANDRE PRUDHOMMEAUX

ΣΠΑΡΤΑΚΟΣ

Η ΚΟΜΜΟΥΝΑ ΤΟΥ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ 1919

ΔΙΕΘΝΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ANDRE PRUDHOMMEAUX

ΣΠΑΡΤΑΚΟΣ

Η ΚΟΜΜΟΥΝΑ ΤΟΥ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ 1919

Μετάφραση:
Β. ΕΛΕΑΝΑ

ΔΙΕΘΝΗΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Τό βιβλίο τοῦ André Prudhommeaux: «SPARTACUS et la Commune de la Berlin 1919» (*«ΣΠΑΡΤΑΚΟΣ καί ἡ Κομμούνα τοῦ Βερολίνου 1919»*) ἐκδόθηκε ἀπό τή *«Διεθνή Βιβλιοθήκη»* τόν Ὀκτώβριο τοῦ 1981 σέ μετάφραση τῆς Β. Ελεάνας. Γιά τά κείμενα τῆς Ρόζας Λούξεμπουργκ χρησιμοποιήθηκε ἡ μετάφραση τοῦ *«Μαρξιστικοῦ Δελτίου»*. Ἡ μετάφραση τοῦ τελευταίου κειμένου *«Ἡ τραγωδία τοῦ Σπάρτακου»* ἔγινε ἀπό τόν Βασίλη Σπυρόπουλο.
Φωτοστοιχειοθεσία: ΦΩΤΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΕ, Κεραμικοῦ 23, τηλ. 5245.846

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: Βιβλιοπωλεῖο «ΜΑΥΡΟ ΡΟΔΟ» Δελφῶν 2 καί Διδότου γωνία), Τ.Τ.144, τηλ. 36.08.635, Ἀθήνα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I. Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΠΑΡΤΑΚΟΥ

Ἐδῶ καί 20 χρόνια ἀρχίσαμε τήν ἔρευνα καί τή μετάφραση τοῦ ὑλικοῦ πού ἀποτελεῖ αὐτό τό μικρό βιβλίο. Γιά τήν ἐπαναστατική νεολαία ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, τά παραγνωρισμένα ἤ ἤδη ξεχασμένα γεγονότα καί ἰδέες πού ἀναφέρονταν στή γερμανική Κομμούνα τοῦ 1918-1919, ἐπισκιάζονταν στή Γαλλία καί σ' ὅλον τόν κόσμο, ἀπ' τό γόητρο τῆς σοβιετικῆς Ρωσίας. Στήν ἴδια τή Γερμανία, ὁ σπαρτακισμός, ὁ *λουξεμπουργκισμός*, ὁ κουμμουνισμός τῶν ἐργατικῶν συμβουλίων τό ἴδιο ἀφορισμένα ἀπ' ὅλα τά κεντρικά γραφεῖα– δέν βρῆκαν καταφύγιο, παρά μέσα στίς ὑπόγιες ἐφημερίδες μικρῶν αἱρέσεων, κατάλοιπα ἑνός ἔνδοξου παρελθόντος πού βάδιζε ὁλοταχῶς πρός τήν ἀπολίθωση. Τόσο ὁ μπολσεβικισμός ὅσο καί ἡ σοσιαλδημοκρατία, φαίνονταν νά θέλουν νά σβύσουν τά πραγματικά ἴχνη αὐτῆς τῆς παράδοσης, γιά νά μήν κρατήσουν ἀπό δαύτην παρά τή σχεδόν θρησκευτική συνέπειά της. Ἔτσι ἡ *Rote Fahne* τοῦ Βερολίνου, κεντρικό ὄργανο τοῦ γερμανικοῦ ΚΚ, ὑπενθύμιζε σέ κύρια ἄρθρα τά ὀνόματα τῶν ἱδρυτῶν του, τοῦ Κάρλ Λῆμπνεχτ καί τῆς Ρόζας Λούξεμπουργκ, καί ἦταν σά νά καλοῦσε ἐκδικήτρες σκιές πάνω στήν τάφρο πού ἀνοίχτηκε ἀνάμεσα στή Δεύτερη καί τήν Τρίτη Διεθνή. Μιά τάφρος γίνεται σύνορο μονάχα ὅταν ποτιστεῖ μέ αἷμα. Ἀπό τήν πλευρά της, ἡ *Humanité*, πού πέρασε ἀπό τά χέρια τοῦ Jaurés στά χέρια τοῦ Renaudel καί μετά ἀπ' τόν Renaudel στόν Cachin, ἔμοιαζε νἄχει ξεχάσει τό μάθημα ποὔδωσαν οἱ σπαρτακιστές σ' αὐτούς τούς δύο σοσιαλιστές τῆς Ἱερᾶς Συμμαχίας, καί πόσο τά «θύματα» ἦταν ἐξ ἴσου ἀπομακρυσμένα καί ἀπό τόν ἀστικό μιλιταρισμό κι ἀπό τό σοβιετικό νεο-μιλιταρισμό. Κάθε χρόνο, τό γενάρη, στήν ἴδια ἐπέτειο, μνημόνευαν τά «τρία Λ.» (τό τρίτο ἦταν ὁ Λένιν). Ἔτσι τά ξεσκισμένα πτώματα τῶν «μαρτύρων» συνδέονταν μέ τή βαλσαμωμένη σωρό τοῦ «μεγάλου ἀρχηγοῦ». Ἡ νίκη τοῦ ἑνός ἔδιωχνε στή σκιά τήν ἧττα τῶν δύο ἄλλων.

Κατά τή διάρκεια τοῦ πολέμου, ἡ «ἀντίρρηση» («objection») τῶν Λῆμπνεχτ, Λούξεμπουργκ, Φράντς Μέριγκ καί Ρύλε, χρησιμοποιήθηκε κυνικά ἀπό τήν ποταπότητα τοῦ Gustave Hervé, γιά νά νομιμοποιήσει τή μετατροπή τοῦ *Κοινωνικοῦ Πολέμου* του σέ *Νίκη* ἐθνικιστική. Ἔτσι εἶναι σά νά χρησίμευσαν οἱ γερμανοί ἀντιμιλιταριστές ὡς ἠθική ἐγγύηση στόν ἰμπεριαλισμό τῶν Συμμάχων! Ἀργότερα ἔγινε μιά ἄλλη παραποίηση, καί τά ἴδια ὀνόματα χρησιμοποιήθηκαν ἀπ' τό μπολσεβίκικο μακιαβελισμό. Ἄλλοτε ἐπέμεναν πάνω στήν ἔλλειψη ὡριμότητας καί πολιτικοῦ ρεαλισμοῦ πού ἔδειξαν οἱ γερμανοί Κομμουνάροι (ὅπως καί οἱ Κομμουνάροι τοῦ Παρισιοῦ τό 1871) μέσα στήν αὐθορμητίστικη ἀγαθότητά τους, ἄλλοτε βεβαίωναν πώς ἡ τελευταία χειρονομία τοῦ Λῆμπνεχτ καί τῆς Λούξεμπουργκ ἐρχόταν σέ ἀπόλυτη συμφωνία μέ τή σκέψη πού ἀναβλύζει ἀπ' τό Κρεμλίνο! Πῶς νά συζητήσει κανείς αὐτές τίς δηλώσεις ἤ τούς ὑπαινιγμούς ὅταν, ἐκτός ἀπό τά *«Γράμματα ἀπ' τό Μέτωπο καί τή Φυλακή»* τοῦ Κάρλ καί τά *«Γράμματα ἀπ' τή Φυλακή»* τῆς Ρόζας, τά μόνα προσιτά μεταφρασμένα ἔργα πάνω στούς σπαρτακιστές ἦταν ἄσχημα μπερδέματα γραφειοκρατῶν ἤ ἄσχετων διπλωματῶν; *Ὅλα συνωμοτοῦσαν στό νά μετατρέψουν σέ ἄγνωστο παράγοντα γιά τούς ἐπαναστάτες τῆς γενιᾶς ποὔρχεται τήν ἐμπειρία πού ἔζησαν χιλιάδες, ἑκατομμύρια ἄνθρωποι, ἀπ' τήν ἄλλη ὄχθη τοῦ Ρήνου μέχρι τά σύνορα τῆς Γαλλίας, στά ἀποφασιστικά χρόνια πού παίζονταν ἡ μοίρα τῆς Εὐρώπης.*

Ἦταν ἕνας ἄγνωστος παράγοντας, ἀλλά συγχρόνως καί μιά ἀνησυχία, καί μιά ἔμμονη ἰδέα, στά διψασμένα γιά ἀλήθεια πνεύματα. Δέν εἶναι ἀλήθεια πώς ἡ δράση τῶν γερμανικῶν μαζῶν ἔβαλε τέλος στόν Παγκόσμιο Πόλεμο; Καί δέν εἶχε λεχτεῖ, ἀπό τό 1871, τοὐλάχιστον ἀπ' τούς μαρξιστές, ὅτι ἡ κοινωνική ἐπανάσταση θἄτανε ἔργο τοῦ βιομηχανικοῦ προλεταριάτου, πού στή Γερμανία εἶχε μιά θέση κλειδί ἀπό τόν ἀριθμό του, τήν καταπληκτική συγκέντρωσή του, τήν παραγωγική του δύναμη καί τό ὀργανωτικό του πνεῦμα, τίς γνώσεις του, τή θέση του στήν καρδιά τῆς Εὐρώπης, τήν ἑνότητα καί τήν πολιτική του πειθαρχία; Ὁ γερμανικός κρατικός καπιταλισμός, ὁ γερμανικός σοσιαλισμός τοῦ πολέμου, ἔργο μιᾶς οἰκονομικῆς διοίκησης, τεχνικῆς καί στρατιωτικῆς, μοναδικῆς στόν κόσμο, δέν εἶχαν μήπως παρουσιαστεῖ ἀπό τόν Λένιν, ὅταν ζοῦσε, σάν παράδειγμα πρός μίμηση στήν ἴδια τή Ρωσία, σάν ἀπαραίτητο στάδιο γιά τήν πραγματοποίηση τοῦ κομμουνισμοῦ; Δέν πραγματοποίησαν, κατά κάποιο

τρόπο, τό ἄμεσο πρόγραμμα πού πρότεινε ὁ Μάρξ στό *«Μανιφέστο»* του; Στή Γερμανία, ὁ ἐπαναστατικός ἐργατικός κολοσσός-πού ἦταν λιγότερο ἀπομονωμένος, λιγότερο ἐκφυλισμένος ἀπό τόν ἰμπεριαλισμό, ἀπ' ὅτι ἦταν στήν 'Αγγλία καί στίς Η.Π.Α., περισσότερο ἐπηρρεασμένος ἀπ' τό μαρξισμό ἀπ' ὅτι ἦταν στή Γαλλία, στήν 'Ιταλία καί τήν Αὐστρία καί ἄπειρα ἰσχυρότερος ἀπ' ὅτι ἦταν στή Ρωσία στήν Κίνα καί τήν 'Ισπανία–δέν ἦταν μήπως ἕτοιμος νά δώσει τό μεγάλο μάθημα πού μ' αὐτό οἱ ἐπαναστάσεις τῶν ἀγροτικῶν, καθυστερημένων καί μισο-ἀποικιακῶν, λαῶν, θά ἔσβηναν ἀπό μόνες τους ὅπως τ' ἀστέρια ὅταν ἀνατέλει ὁ ἥλιος;

Γιά ἕνα πνεῦμα, γαλουχημένο μέ τόν ἱστορικό ὑλισμό, δέν ὑπῆρχε καμμιά ἀμφιβολία πάνω σ' αὐτό τό θέμα. Μόνο ἐκεῖ πραγματοποιόταν οἱ καλύτερες συνθῆκες ὡριμότητας γιά τήν πραγματοποίηση τοῦ προλεταριακοῦ σοσιαλισμοῦ. Οἱ Γάλλοι ἀντιμιλιταριστές πρίν ἀπ' τό 1914 στήριξαν τή στάση τους πάνω στή δύναμη τοῦ γερμανικοῦ ἐργατικοῦ κινήματος: ἡ μαζική τους προσχώρηση στήν ἱερά ἕνωση δέν εἶχε ἄλλη δικαιολογία ἀπ' τή γερμανική σοσιαλδημοκρατία. Οἱ καιροσκοπικές παρεκκλήσεις τοῦ σοβιετικοῦ κράτους, πού καταγγέλθηκαν ἀπ' τόν Τρότσκυ, μποροῦσαν νά ἐξηγήσουν τήν ἀπομόνωση τοῦ ρώσικου προλεταριάτου ἀνάμεσα στούς ταξικούς του ἐχθρούς, τούς «εἰδικούς», τούς κουλάκους, τούς καθυστερημένους ἀγρότες, τούς ἀνθρώπους τῆς ΝΕΠ. Ἔτσι, ὅλες οἱ πνευματικές ἀνησυχίες ἑνός ἐπαναστάτη μποροῦσαν νἄχουν μιά μαρξιστική ἀπάντηση, ὅσο δέν ἀφοροῦσαν τήν ἴδια τή Γερμανία, τόν ἀποφασιστικό ρόλο της στήν ἱστορία τῶν τελευταίων 15 χρόνων. Κι ὅμως, τό γερμανικό μυστήριο ἔμενε ἄλυτο καί ἀπό τή λύση του ἐξαρτιόταν ἡ λύση ὅλων τῶν ἄλλων προβλημάτων. Γι' αὐτό καί τότε, μᾶς ἔπιασε δίψα νά μάθουμε, τόσο, πού κάναμε τό ταξίδι στό Βερολίνο γιά νά λύσουμε τό αἴνιγμα.

'Υπῆρχε καί κάτι ἄλλο. 'Η μπολσεβικοποίηση τοῦ γαλλικοῦ ἐργατικοῦ κινήματος καί τοῦ γαλλικοῦ σοσιαλισμοῦ ὑπονόμευσε τίς ἠθικές τους βάσεις. 'Ο μακιαβελισμός καί τό ἀστυνομικό πνεῦμα πού κατέλαβε κατ' ἀρχήν τίς ἐπιτροπές μετά τούς τομεῖς, μετά τούς πυρῆνες, μετά τά συνδικάτα καί πού βασίλευε μέ ὀξυμένη μορφή στίς *«μυστικές»* ὀργανώσεις καί μέσα στό σχηματισμό ἀντιπολιτευτικῶν πυρήνων, μᾶς εἶχαν ἀηδιάσει. Τόν *ἐπαγγελματία ἐπαναστάτη* κατά τά ρωσικά πρότυπα εἴχαμε πάψει πιά νά τόν δεχόμαστε σάν ἕνα ἰδανικό συμπεριφορᾶς καί ἀνθρωπιᾶς.

Λοιπόν, ἦταν δυνατό νά μήν ἔχουμε ἄλλο περιθώριο ἐκλογῆς ἀπ' τό ρεφορμισμό τῶν σοσιαλ-πατριωτῶν μέ τήν ἄνετη βραχυπρόθεσμη πολιτική τους ἀπ' τή μιά μεριά, καί τόν ἰησουΐτικο καιροσκοπισμό τῶν μπολσεβικοποιημένων ἀπ' τήν ἄλλη; Ὁ ἀναρχισμός πού κρινόταν ἐπιφανειακά ἀπ' τίς φαντασιοκοπίες χαμηλῆς ὑποστάθμης μερικῶν κονδυλοφόρων, δέ μᾶς ἕλκυε καθόλου. Μέ τήν «ὀργανωμένη» του μορφή, δέ φαινότανε νά τοῦ λείπουν τά ἐλαττώματα πού βρίσκαμε κι ἀλλοῦ. Ἀλλά διαβλέπαμε μέσα ἀπό μερικές σελίδες ἤ μερικές ἰδέες τῆς Ρόζας Λούξεμπουργκ πού φτάσανε μέχρι σ' ἐμᾶς μία σοβαρότητα μιά κουλτούρα, μιά ἐπιστήμη, μιά ἔννοια τοῦ τραγικοῦ μέσ' στήν ἱστορία καί κυρίως μιά γενναιοδωρία συναισθημάτων καί συνταρακτικῶν ἰδεῶν. Ἔπρεπε, λοιπόν, νά γνωρίσουμε τήν ἀνώνυμη γερμανική ἐπανάσταση, τήν ἐπανάσταση τῶν ἀνθρακωρύχων τῆς Ruhr, τῶν ναυτῶν τοῦ Κίελου (πού στή σκέψη μας τούς συνδέαμε μ' αὐτούς τῆς Κρονστάνδης καί τῆς Μαύρης Θάλασσας). Τό καταπληκτικό δέντρο πού πάνω του ἄνθισαν αὐτές οἱ μεγάλες ψυχές ἦταν τό ἔργο τῶν συμβουλίων ἐργατῶν καί στρατιωτῶν τοῦ 1918 καί τῶν ἐξεγερμένων, αὐτῶν πού ἦταν στά ὁδοφράγματα καί τῶν πρωτοπόρων τῆς γενικῆς ἀπεργίας στά ἑπόμενα χρόνια. Καί περιμέναμε ἀπ' αὐτό τό δέντρο νά μᾶς δώσει, ὅσο πιό γρήγορα γίνεται, τό μυστικό τῆς δύναμης καί τῆς πτώσης του.

Ὅλα τά μυστικά ἀποκαλύπτονται σιγά-σιγά. Δέν ἰσχυριζόμαστε ἀκόμα πώς διαλευκάναμε αὐτό ἐδῶ. Ἀλλά ἀσχοληθήκαμε μ' αὐτό μ' ὅλη τή ζέση πού μᾶς ἔδινε ἡ πρώτη ἀποκάλυψη. Περισυλλέξαμε κιτρινισμένα περιοδικά, ξεχασμένες μπροσοῦρες πού τίς ἀποκρυπτογραφήσαμε μέ τήν ἐπιμέλεια τοῦ νεοφώτιστου. Ζώντας τή ζωή τοῦ ἀπένταρου ἀγωνιστή καί τοῦ περιπλανόμενου ἄνεργου περισυλλέξαμε τίς ἐξομολογήσεις, τίς ἀναμνήσεις, τίς συζητήσεις πολλῶν συντρόφων πού ἀνήκαν σ' αὐτό πού τότε ἀποκαλοῦσαν *«ὑπέρ-ἀριστερά»* τοῦ γερμανικοῦ ἐργατικοῦ κινήματος. Καί προστέθηκε σ' αὐτό ὅτι μπορεῖ νά μᾶς μάθει ἡ ἴδια ἡ ζωή. Αὐτήν τήν ἔρευνα τή συνεχίσαμε μέχρι τό 1934 κάτω ἀπ' τόν χιτλερισμό (μήπως ἄλλωστε ἡ πανωλεθρία τοῦ 1933 δέν ἦταν ἡ προέκταση τῆς ἧττας τοῦ 1919;) Ἀφοῦ γνωρίσαμε τίς μαζικές ὠκεανοφόρες διαδηλώσεις τοῦ γερμανικοῦ προλεταριάτου, γνωρίσαμε καί τίς φυλακές. Καί τότε μᾶς κατέστρεψαν ὅλες τίς σημειώσεις πού εἴχαμε μαζέψει πάνω στήν ἐξέλιξη τῶν σπαρτακιστικῶν ἐξεγέρσεων στή Βεστφαλία, ὅπως κατέστρεψαν, χωρίς ἀμφιβολία, τά περισσό-

τερα ἀπό τά ντοκουμέντα πού ἀναφέρονται σ' αὐτήν τήν ἐποχή τῆς γερμανικῆς ἐπανάστασης. Ἔτσι κατέστρεψαν καί ἀργότερα, στήν ἴδια τή Γαλλία, ἕνα μέρος τῶν ἀρχείων μας.

Εἴμασταν πολύ ἀνυπόμονοι γιά δράση γιά νά συνεχίσουμε αὐτή τήν ἔρευνα χωρίς νά βγάλουμε ἀπό καιρό σέ καιρό μιά κραυγή ἔκκλησης καί θριάμβου. Ἔτσι σέ μιά λαϊκή γωνιά τῆς Μπελβίλ ὅπου ὑπῆρχαν πολλοί ἐμιγκρέδες ὅλων τῶν ἐθνικοτήτων κυκλοφόρησαν: ἡ ἐφημερίδα *«Ὁ Κουμμουνιστής Ἐργάτης»* σέ συνεργασία μέ ἰταλούς πρόσφυγες (δέκα τεύχη τό 1930), τήν *«Ἀνοιχτή ἐπιστολή στόν Λένιν»* τοῦ Herman Gorter (μιά μπροσούρα 120 σελίδων πού ἀντιπαράθετε τόν ἐργατικό-κουμμουνισμό στόν μπολσεβικισμό), μετά, τήν ἐφημερίδα *«Σπάρτακος»* (τρία τεύχη τό 1931) πού περιεῖχε τίς πρῶτες ἐκδόσεις τοῦ «Μανιφέστου τῆς Κρονστάνδης» πού γνωρίζουμε, καί ἄρθρα τοῦ Κάρλ καί τῆς Ρόζας, γραμμένα λίγο πρίν τό θάνατό τους. Ἀργότερα βρήκαμε στό καρτιέ λατέν, στήν ὁδό Mouffetard, ἕναν νέο ἐπαναστάτη πού ἦταν ὁ βασικός ὑπεύθυνος μιᾶς ὁμάδας θεωρητικῆς δουλειᾶς καί ἑνός περιοδικοῦ: *«Οἱ Μᾶζες»*. Εἶναι ἀναμφίβολα περιττό νά ἀναφέρουμε τό ὄνομά του: Ἦταν αὐτός πού ἀργότερα ἔγινε φίλος μας καί πού γρήγορα ἐπηρεάστηκε ἀπό τίς λουξεμπουργκιστικές ἀποκαλύψεις σέ σημεῖο νά τίς τοποθετήσει στήν ἴδια τή βάση τῆς σκέψης του. Ὁ ἴδιος ἀργότερα, τό 1934, δημοσίευσε τήν πρώτη ἔκδοση τῆς ἐργασίας πού ἐκδίδουμε μέ μερικές ἀλλαγές σήμερα καί τήν ἑπόμενη χρονιά, ἀμέσως μετά τήν ἄνοδο στήν ἐξουσία τοῦ Χίτλερ, ξαναχρησιμοποίησε τόν τίτλο *«Σπάρτακος»* πρῶτα γιά ἕνα περιοδικό ἀγωνιστικοῦ περιεχομένου καί μετά, τό 1936 καί ξανά τό 1946, γιά τή συλλογή «τετραδίων» ὅπου καί σήμερα μᾶς παρέχει πάλι φιλοξενεία. Τό 1932 ἐγκαταλείψαμε τό Παρίσι καί κάτω ἀπό τήν ἐπίρρεια τῶν συγκλονιστικῶν γεγονότων ἀποχαιρετίσαμε γιά πάντα τό μαρξισμό, ἀκόμα καί τόν αὐθορμητίστικο καί τόν ἀκομματικό μέ τό μοναδικό τεῦχος τῆς ἐφημερίδας *«Τό Σοβιέτ»*. Μιά θεώρηση μή-συστηματική, μή-δογματική τοῦ προλεταριακοῦ κινήματος καί τῆς κοινωνικῆς ἐξέγερσης, σέ ὅλες της τίς μορφές, μᾶς ὁδήγησε στή δημοσίευση τῆς ἑβδομαδιαίας ἔκδοσης *«Διεθνής Ἐργατική Ἀλληλογραφία»*[1] (1932–1933). Ἡ ἠχώ τῶν σκέψεων πού ἦταν

(1) *Ἡ «Διεθνής Ἐργατική Ἀλληλογραφία»,* παρ' ὅλα αὐτά δημοσίευσε μεγάλα ἀποσπάσματα ἀπό τά *Γράμματα τοῦ Σπάρτακου* πού

αἰτία αὐτῆς τῆς ἀλλαγῆς ὑπάρχει διάχυτη στόν ἐπίλογο αὐτοῦ τοῦ ἔργου μέ τόν τίτλο: «*Ἡ σπαρτακιστική Τραγωδία*».

Ἕνας ἀπ' τούς συντρόφους μας τῆς πρώτης στιγμῆς πού δέν ξαίρουμε τί ἀπέγινε ἀλλά πού, μέχρι τόν πόλεμο ἀκολούθησε μιά ἐξέλιξη παραπλήσια τῆς δικῆς μας, ὁ νεαρός ἱστορικός πού ὑπογράφει Léon Denis, στήριξε τίς κοινές μας ἔρευνες μέ τή μέθοδό του, τήν ὑπομονή του καί τήν αἴσθηση τῆς ἀντικειμενικότητας πού εἶχε. Σ' αὐτόν χρωστᾶμε τό χρονολογικό μέρος τῆς δουλειᾶς πού παρουσιάζουμε σήμερα, καθώς καί τό σημείωμα πάνω στά σοσιαλιστικά κόμματα στή Γερμανία ἀπό τό 1915 μέχρι τό 1921. Μερικά βιβλία πού κυκλοφόρησαν μετά (P. Froehlich. Arthur Rosenberg, Ruth Fischer) θά μποροῦσαν ἀναμφίβολα νά συμπληρώσουν αὐτά τά ντοκουμέντα, ἀλλά δέν κάνουν τίποτ' ἄλλο ἀπ' τό νά τά ἐπιβεβαιώνουν.

Ἔτσι ὅπως εἶναι, ἡ ἐπιλογή τῶν κειμένων πού κάναμε παρουσιάζει μιά σοβαρή ἔλλειψη. Θά θέλαμε νά παραθέσουμε τήν πλήρη μετάφραση τῶν ἄρθρων ποῦ δημοσίευσαν ὁ Κάρλ Λῆμπνεχτ καί ἡ Ρόζα Λούξεμπουργκ στήν περίοδο τῶν δύο μηνῶν, πού χωρίζει τήν ἀποφυλάκισή τους ἀπ' τό θάνατό τους. Ἀλλά πολλά ἀπ' αὐτά τά ἄρθρα δέν βρέθηκαν καθώς καί τό κείμενο τῶν λόγων τους καί πού δέν ξαίρουμε ἄν καταγράφηκαν ποτέ. Παρακαλοῦμε θερμά ὅλους ὅσους θά μποροῦσαν νά μᾶς βοηθήσουν νά βροῦμε αὐτά τά ἱστορικά καί ἀνθρώπινα ντοκουμέντα μεγάλης ἀξίας νά εἰδοποιήσουν τόν ἐκδότη αὐτῶν τῶν σελίδων, γιά νά μπορέσει νά γίνει μιά δημοσίευση πού θά συμπληρώνει αὐτήν πού κάναμε τό 1934. Αὐτή ἡ δημοσίευση θά μποροῦσε χρήσιμα νά συμπληρωθεῖ ἀπ' τήν ἱστορία τῆς δολοφονίας τοῦ Κάρλ Λῆμπνεχτ καί τῆς Ρόζας Λούξεμπουργκ, δρᾶμα πάνω ἀπό τό ὁποῖο πλανᾶται ἕνα μέρος μυστηρίου, πού θἆταν ἀναγκαῖο νά διαλευκανθεῖ.

Σήμερα δίνουμε στό τυπογραφεῖο 4 μεγάλα κείμενα μεταφρασμένα ἀπ' τά πρωτότυπα:

1) Τά ἐπίσημα πρακτικά τοῦ *Ἱδρυτικοῦ Συνεδρίου τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος τῆς Γερμανίας (Λίγκα Σπάρτακος)* πού ἔγινε στό Βερολίνο ἀπ' τίς 29 Δεκέμβρη 1918 μέχρι τήν 1η Γενάρη 1919, δηλαδή μέσα στή βράση τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἀγῶνα.

ἀφοροῦσαν τή ρώσικη ἐπανάσταση, καί ἀποσπάσματα τῆς μεταγενέστερης μπροσούρας τῆς Ρόζας Λούξεμπουργκ «*Ἡ Ρωσική Ἐπανάσταση*».

2) Τό στενογραφημένο κείμενο τῆς *«Ὁμιλίας γιά τό Πρόγραμμα»* πού ἔκανε ἡ Ρόζα Λούξεμπουργκ κατά τή διάρκεια αὐτοῦ τοῦ συνέδριου.

3) Τό κείμενο αὐτοῦ τοῦ προγράμματος πού ἤδη δημοσιεύτηκε σέ μπροσοῦρα στίς 14 Δεκέμβρη 1918 σάν προπαγανδιστικό κείμενο, μέ τόν τίτλο *«Τί ζητάει ὁ Σπάρτακος;»*

4) Τά τελευταῖα ἄρθρα, πού μποροῦμε νά τά ὀνομάσουμε διαθήκη, τοῦ Κάρλ Λῆμπνεχτ: *Καί ὅμως*, καί τῆς Ρόζας Λούξεμπουργκ: *Τάξη βασιλεύει στό Βερολίνο.*

Ἀλλά πρίν νά δώσουμε αὐτή τήν ἐργασία στό τυπογραφεῖο, νομίζουμε ὅτι πρέπει νά ἱκανοποιήσουμε τόν ἐκδότη πού θᾶθελε ἡ ὅλη ἐργασία (συμπεριλαμβανομένου καί τοῦ χρονολογικοῦ πίνακα πού γράφτηκε ἀπ' τόν Léon Denis) νά τοποθετηθεῖ στήν ἐποχή της μέ μιά γενική ἐπισκόπιση τῆς γερμανικῆς ἐπανάστασης, ὅπως ἐμφανίζεται μέσα ἀπ' τίς ἀντικειμενικές συνθῆκες, γιά τίς ὁποῖες εἴπαμε ἤδη μερικά λόγια. Θά προσπαθήσουμε νά τό κάνουμε ὅσο γίνεται πιό σύντομα καί χωρίς νά λέμε ὅτι εἴμαστε ἀλάνθαστοι, ζητώντας συγγνώμη, ἐπιπλέον γιά τό ὅτι δέν μποροῦμε νά δώσουμε μιά «μαρξιστική» ἀνάλυση, γιατί οἱ μαρξιστικές ἰδέες πού εἴχαμε πάνω στίς σχέσεις ἀνθρώπου καί ἱστορίας, δογματισμοῦ καί τακτικῆς κ.λ.π....., βυθίστηκαν ἀκριβῶς πάνω στό σκόπελο τῆς γερμανικῆς ἐπανάστασης. Ὡστόσο νομίζουμε πώς ὁ ἀναγνώστης πρέπει νά ἑρμηνεύσει μόνος του τά γεγονότα καί τά κείμενα πού τοῦ δίνονται, χωρίς νά προστρέξει σ' ἕνα προκατασκευασμένο σύστημα, κι αὐτό πού τοῦ δίνουμε μπορεῖ νά θεωρηθεῖ σάν μιά πρώτη σκιαγράφηση.

Εἶναι κοινοτυπία τό νά πεῖ κανείς πώς ἡ γερμανική ἐπανάσταση γεννήθηκε ἀπ' τόν πόλεμο καί σταμάτησε μέ τήν εἰρήνη. Στήν πραγματικότητα δέν ἦταν μιά κοινωνική ἤ σοσιαλιστική ἐπανάσταση παρ' ὅλο πού, στό μεγαλύτερο μέρος της, ἦταν ἐργατική ἐπανάσταση. Αὐτό πού ἤθελαν οἱ μᾶζες, καί πού τό ἀπόκτησαν στίς μέρες τοῦ Νοέμβρη 1918, ἦταν νά σταματήσουν οἱ ἐχθροπραξίες μέ τή θλιβερή λιτανεία ἀπό πένθη, μπλόκα, πείνα, αὐθαιρεσία, γραφειοκρατικο-στρατιωτικούς διακανονισμούς, ἧττες καί ἀπειλές πολεμικῆς εἰσβολῆς. Ἡ ἐπιστροφή στήν πολιτική ζωή, τήν εἰρηνική, τήν οἰκονομικά παραγωγική, αὐτό ἦταν τό μεγαλύτερο αἴτημα τῶν ἐργαζομένων πού κινητοποιήθηκαν ἐπί τόπου ἤ στίς ἀποθῆκες, καί ἐκτός ἀπό τίς ἀξιοσημείωτες ἐξαιρέσεις, τῶν στρατιωτῶν τοῦ μετώπου. Ἔτσι τά

κόμματα τῆς μάζας γοῦ γερμανικοῦ λαοῦ, σοσιαλδημοκράτες καί χριστιανοί τοῦ κέντρου μεταξύ ἄλλων, κέρδισαν καί κράτησαν τήν ἐξουσία ἐπειδή τήν *τελευταία στιγμή* ταυτίστηκαν μ' αὐτά τά αἰτήματα. Ἐξουδετέρωσαν τόν Αὐτοκράτορα καί τούς πρωταγωνιστές τοῦ ἀγώνα μέχρις ἐσχάτων, ἐξουδετέρωσαν (μέ πιό ἄγριες μέθοδες) τόν Λῆμπνεχτ καί τούς σπαρτακιστές πού μάχονταν γιά μιά σοσιαλιστική δικτατορία τῶν συμβουλίων ἐργατῶν καί στρατιωτῶν, καί τέλος συγκάλεσαν τή Συντακτική Συνέλευση καί ἵδρυσαν τή δημοκρατία τῆς Βαϊμάρης.

«Ὁ Κάϊζερ ἔφυγε ἀλλά οἱ στρατηγοί παρέμειναν!» Αὐτός ὁ τίτλος ἑνός διβλίου τοῦ Théodore Plivier δείχνει ἀκριβῶς τά ὅρια τῆς ἐπανάστασης τοῦ Νοέμβρη. Ἡ συμμαχία πού κλείστηκε μεταξύ τῆς πλειοψηφίας τῆς σοσιαλδημοκρατίας (Ἔμπερτ, Σάϊντεμαν Νόσκε) καί τῆς ἐμπόλεμης στρατιωτικῆς δικτατορίας συμμαχία που ἔσπασε πρός στιγμήν κάτω ἀπ' τήν πίεση τῶν μαζῶν πού διψοῦσαν γιά εἰρήνη ξαναδημιουργήθηκε μόλις ἐπρόκειτο νά προφυλαχτεῖ ἡ «εἰρήνη», δηλαδή ἡ ἀνακωχή καί ἡ ἀποκατάσταση τῆς τάξης ἐνάντια στήν ἐπανάσταση πού ἀπαιτοῦσαν οἱ ἐξτρεμιστές σάν ἀναγκαῖο συμπλήρωμα. Μ' ἕνα ρεαλισμό, πού ἔχει ἐπιδεβαιωθεῖ ἤδη πολλές φορές, ὁ αὐτοκρατορικός στρατός τῶν δαρώνων καί τῶν junkers (μεγάλοι γαιοκτήμονες) στό πρόσωπο τοῦ Greoner καί σία, ἔσφιξε, τό χέρι τοῦ Νόσκε, *«τοῦ γερμανοῦ ἐργάτη»,* τοῦ κυβερνήτη τοῦ Κιέλου χάρη στίς ἐπαναστάσεις. Κι ἀπ' τίς δυό μεριές, ἡ συμφωνία τηρήθηκε πιστά. Δεχόμενοι τήν ἀνεπανόρθωτη ἀποσύνθεση τῶν μεραρχιῶν σέ feldgrau ἀφήνοντας τούς ἀνένδοτους τῆς Βαλτικῆς τούς φωνακλάδες τῆς Ταξιαρχίας Ehrhardt νά συνεχίζουν τίς μισθοφορικές περιπέτειές τους, παραφυλάγοντας ἐπί τόπου τήν ἀποσύνθεση τῶν λαϊκῶν συμβουλίων πού σιγά-σιγά ἔγιναν τελείως ἀδύναμα, δίνοντας στούς ἔμπιστους τῆς σοσιαλδημοκρατίας καί τῶν συνδικάτων τά ὅπλα, τούς ἀνθρώπους καί τήν ἀπαιτούμενη βοηθεια, οἱ στρατηγοί ἔπαιξαν τό ρόλο τους *«σώζοντας ὅτι μποροῦσε νά σωθεῖ»,* πιστοί στή νέα Δημοκρατία ὅσο ἀκριβῶς ἦταν πιστοί καί στούς πρίγκηπες πού τώρα ἦταν ἐξορία –τό ἴδιο πιστοί ἀλλά ὄχι περισσότερο– φροντίζοντας κατά τό δυνατόν νά κρατήσουν τό λόγο πού ἔδωσαν στούς νικητές, νά τηρήσουν τούς ὅρους τῆς ἀνακωχῆς τῆς Κομπιένης.

Γιατί οἱ στρατηγοί, –κι αὐτό εἶναι κάτι πού δέν τό ξεχνάει κανείς εὔκολα ὅταν περιορίζει τήν ἀνάλυση τῶν δυνάμεων στήν ἐσωτερική κοινωνική κατάσταση–δέν πρόσφεραν στήν κυ-

βέρνηση τῶν «κομισσάριων τοῦ λαοῦ» μόνο τήν ἠθική ὑποστήριξη ἑνός κάπως πεσμένου γόητρου καί τήν ἐμπιστοσύνη τῆς καλῶς σκεπτόμενης μπουρζουαζίας.

Ἀπό τό σύμφωνό τους μέ τόν Foch, γίνονταν παραγγελιοδόχοι τῆς τότε ἀποφασιστικῆς δύναμης στήν Εὐρώπη, τῆς δύναμης τῶν συμμαχικῶν στρατευμάτων πού στρατοπέδευαν στήν ἀπέναντι ὄχθη τοῦ Ρήνου καί πού ἔλεγχαν τόν ἀφοπλισμό ὁλόκληρης τῆς Γερμανίας. Μπροστά στό «δυϊσμό ἐξουσίας» μεταξύ παλιᾶς κυβερνητικῆς διοίκησης καί τῶν ὀργανισμῶν πού γεννήθηκαν ἀπό τό λαϊκό ξεσήκωμα, αὐτοί ἀποτελοῦσαν τήν τρίτη ἐξουσία πού ἦταν βοηθητική ἀλλά ἀποφασιστική στήν πολιτική ζυγαριά, τήν ἐξουσία τοῦ νικητή. Φάνηκε πολύ καλά ὅταν, γιά νά τιμωρηθοῦν οἱ σπαρτακιστές, ὁ Foch ἔδωσε στούς γερμανούς συναδέλφους του τά πυροβόλα πού τούς εἶχαν ἀφαιρεθεῖ ἀπ' τήν καταστροφή καί τούς ὅρους ἀνακωχῆς μαζί μέ προμήθειες πυρομαχικῶν, ἁρμάτων μάχης κλπ πού προορίζοναν γιά τίς δυνάμεις ἀστυνομίας τῆς γερμανικῆς Δημοκρατίας.

Γιά νά νικηθοῦν οἱ ἐργατικοί ἡγέτες πού ὑποστηρίζονταν ἀπό τούς στρατηγούς χρειαζόταν νἄρθουν ἐπαναστατικές ἐνισχύσεις ἀπ' τούς ἴδιους τούς νικητές λαούς μέ τήν εὐκαιρία τῆς στρατιωτικῆς κατοχῆς τοῦ γερμανικοῦ ἐδάφους δηλαδή μιᾶς διχόνοιας μεταξύ δημοκρατικῶν Ἀρχῶν καί τῆς Συμμαχίας (Entente). Ἕνα σπάσιμο τῆς ἀνακωχῆς θἄβαζε σέ κίνδυνο τίς θέσεις αὐτές τῆς κυβέρνησης πού δέν εἶχε γερό στρατό (ὅπως ἡ παύση τῶν διαπραγματεύσεων τοῦ Μπρέστ-Λιτόφσκ μποροῦσε νἆταν τό τέλος τοῦ μπολσεβικισμοῦ πρός ὄφελος τῶν Σοσιαλεπαναστατῶν τῆς ἀριστερᾶς καί τῶν ἀναρχικῶν στή Ρωσία τόν περασμένο χειμῶνα). Μέ τήν ἐξάλειψη τῆς δύναμης ποὔπαιζε ρόλο φρένου (στρατηγοί καί ἐργατικοί ἡγέτες), ὁ ἀγῶνας, στήν ἴδια τή Γερμανία, θά εἶχε τοποθετηθεῖ στό πεδίο τῆς ἀντίστασης τῶν πολιτῶν καί τῆς συναδέρφωσης, τῆς γενικῆς ἀπεργίας και τῆς ἠθικῆς ἀποσύνθεσης τοῦ ἐχθροῦ, πού ἀντιπροσωπεύεται ὄχι πιά ἀπ' τό γερμανικό μιλιταρισμό, ἀλλά ἀπ' τό μιλιταρισμό τῆς Γαλλίας καί τῆς Ἀγγλίας. Καί ἴσως μ' αὐτή τήν εὐκαιρία θἆταν δυνατό νά σπάσει ἡ συνθήκη πού εἶχαν κλείσει μεταξύ τους οἱ στρατιωτικοί καί τά κόμματα πού ἦταν στήν ἐξουσία κι ἕνα μέρος ἀπ' τούς ἀξιωματικούς θά συμμαχοῦσε ἴσως μέ τό ἐπαναστατικό ἀντάρτικο, ἀπό σιχαμάρα γιά τή μπουρζουαζία καί γιά τά ἐπιτελεῖα πού ὅλο συνθηκολογοῦν

γιά νά ἑνωθοῦν κι αὐτοί μέ τήν ἐργατική ἐξέγερση ἀπέναντι στήν εἰσβολή. Στόν γραφειοκρατικό καί συγκεντρωτικό σοσιαλισμό τοῦ πολέμου κοινό ἔργο τῶν Σαΐντεμαν καί τῶν Γκρένερ, νά ἀντιτάξουν τήν ὁμοσπονδία τῶν ἀχαλίνωτων λαϊκῶν δυνάμεων, στρατιωτῶν, ἐργατῶν, ναυτικῶν καί *πατριωτῶν*. Ὡραῖος πειρασμός γιά τήν ἱερή ἐπαναστατική φλόγα ἑνός Μπακούνιν. Ἀλλά στή Γερμανία ποιός ἦταν διατεθειμένος νά μπεῖ σ' αὐτήν τήν περιπέτεια;

Τό διεθνιστικό ξύπνημα σέ καιρό πολέμου – ἡ κρίση συνείδησης πού ἔφερε τό σχίσμα τῆς σοσιαλδημοκρατίας καί τήν ἐμφάνιση, στά ἀριστερά της, τοῦ Ἀνεξάρτητου Σοσιαλιστικοῦ Κόμματος καί τοῦ Σπαρτακισμοῦ– πῆρε τή μορφή ἑνός ταξικοῦ ἀγῶνα, ἀλλά κι ἑνός ἀνθρώπινου ἀγῶνα, ἐνάντια στόν πόλεμο τῶν λαῶν καί ὑπέρ τῆς εἰρήνης μέ κάθε θυσία. Μόνο ἡ εἰρήνη θἄφερνε τό τέλος τῶν σκοτωμῶν, τοῦ συσίτιου, θἄφερνε τό σοσιαλισμό καί τήν ἐλευθερία. Γι' αὐτήν ὁ ἐργαζόμενος λαός ἔκανε ἀπεργία, οἱ ναῦτες ξεσηκώθηκαν καί οἱ στρατιῶτες συναδερφώθηκαν μέ τό πλῆθος. Καί θἄπρεπε, μετά ἀπό τίς ὑπεράνθρωπες προσπάθειες ἀνθρώπων, πού ἦταν κουρασμένοι ἀπό τόν πόλεμο, νά ξαναρχίσει ἕνας ἀγῶνας πιό σκληρός, σχεδόν ἀπελπισμένος, παρόμοια μέ τούς Κομμουνάρους τοῦ Παρισιοῦ πού ἀρνήθηκαν νά δώσουν τά κανόνια τους στόν Θιέρσο καί στόν Βίσμαρκ; Ἀφοῦ κάνανε τήν ἐπανάσταση γιά νά βγοῦνε ἀπ' τόν πόλεμο, θἄπρεπε νά ξαναμποῦν στόν πόλεμο γιά νά ὑπερασπιστοῦν καί νά προωθήσουν τήν ἐπανάσταση;

Αὐτή ἡ λύση εἶχε ὑπέρ της ἕνα μόνο παράγοντα, τήν ἀηδία καί τήν ἔχτρα τῶν καταπιεσμένων καί τῶν νικημένων, μεταξύ τῶν ὁποίων πολλοί εἶχαν ἐπιπλέον συνηθίσει στίς μάχες. Τό νἆσαι στρατιώτης τῆς ἐπανάστασης ἦταν μιά σοβαρή αἰτία γιά νά κρατήσεις τό τουφέκι καί τήν καραβάνα: *«ὅποιος κρατάει ὅπλο ἔχει καί ψωμί»*. Νά ξαναγυρίσεις στό ἐργαστήρι γιά νά σ' ἐκμεταλλεύονται; Ἤ γιά τούς déclassés πού ἀπόχτησαν κάποιο στρατιωτικό βαθμό, νά μείνεις ἄνεργος καί νά ψοφίσεις τῆς πείνας; Κι αὐτό χωρίς νἄχεις ξοφλήσει τούς λογαριασμούς σου μέ τήν κοινωνία τῆς λάσπης καί τοῦ αἵματος, μέ τούς κερδοσκόπους, μέ τούς ὑπεύθυνους τοῦ πολέμου, μέ τούς ἀνάξιους καί μέ τούς προδότες πού ἔριξαν τή Γερμανία μέσα σέ μιά περιπέτεια ἐνάντια σ' ὅλον τόν κόσμο καί τήν ὁδήγησαν στήν καταστροφή της; Ὄχι! Καλύτερα νά μείνεις ἑνωμένος μέ τούς συντρόφους, καί νά πεθάνεις μαζί τους ἄν χρειαστεῖ, κυρίως

τώρα πού μάχεσαι γιά λογαριασμό σου!

Αὐτή ἡ περιπετειώδης τάση παίρνει σάρκα καί ὀστά, στό 'Αμβοῦργο, ἀπ' τόν Wolffheim καί τόν Laufenberg, δυό ἀριστερούς ἐξτρεμιστές πού εἶχαν μεγάλη ἐπιρροή στό προλεταριάτο τοῦ λιμανιοῦ καί πού ὅπως ἔλεγαν, ἦταν ἕτοιμοι ν' ἀρχίσουν ἀγῶνα ἐνάντια στόν ἰμπεριαλισμό τῶν συμμάχων, ἕναν ἀγῶνα ἐργατικό καί ἐπαναστατικό, πλάϊ στούς γερμανούς πού ἦταν ἀντάξιοι τοῦ ὀνόματός τους. Στήν ἀντίθετη πλευρά βρισκόταν ὁ εἰρηνιστής Kurt Eisner, πρόεδρος τῆς δημοκρατίας τῶν συμβουλίων τῆς Βαυαρίας. Αὐτός, ἀντίθετα, μάχονταν γιά τόν ἀποκεντρωτικό αὐτονομισμό του καί γιά τήν παραδοχή τῆς μονόπλευρης ὑπευθυνότητας τῆς Γερμανίας (ἤ πιό συγκεκριμένα τῆς Πρωσσίας) στόν παγκόσμιο πόλεμο, γιά ν' ἀποκτήσει τήν εὐμενῆ οὐδετερότητα τῶν δημοκρατῶν τῆς συμμαχίας (Entente), πού μερικές ἀπέβλεπαν στή διάλυση τοῦ Ράϊχ. Καλυμμένος ἀπ' αὐτήν τήν «ἐξαίρεση» ὁ Kurt Eisner, περιτριγυρισμένος ἀπ' τούς ἀνεξάρτητους σοσιαλιστές καί τούς βαυαρούς ἀγρότες, ἤλπιζε ὅτι θά ὁδηγοῦσε ἀναίμακτα τό παλιό βασίλειο τοῦ Λουδοβίκου τοῦ Β΄ στό σοσιαλισμό. Στά μισά τοῦ δρόμου, κατά κάποιο τρόπο, μεταξύ πολέμου καί εἰρήνης, συναντᾶμε τήν περίεργη προσωπικότητα τοῦ August Merges, ἑνός θαρραλέου ράφτη τῆς πόλης τοῦ Brunswich πού παρουσιάστηκε στό παλάτι τοῦ μεγάλου-δοῦκα μ' ἕνα χαρτί στήν τσέπη του, ποὖχε τή σφραγίδα τοῦ Συμβουλίου τῶν 'Εργατῶν καί τῶν Στρατιωτῶν, καί ποὖχε καταφέρει, κατά τή διάρκεια τῆς συνεδρίασης, νά πάρει τήν παραίτηση ἑνός ἀπ' τούς πρώτους γερμανούς πρίγκηπες στά χέρια τοῦ παραπάνω συμβουλίου (τό ὁποῖο, ὅπως μᾶς διηγήθηκε δέκα χρόνια ἀργότερα, δέν δημιουργήθηκε παρά, τήν ἑπομένη!). Σάν ἀντιπρόσωπος τοῦ Brunswich στό συμβούλιο τῶν κρατῶν τοῦ Ράϊχ, ὁ Merges, πρότεινε ἀνοιχτά νά δεχτοῦν τήν ἀνακωχή καί νά δώσουν τά ἐργοστάσια καί τή γῆ στό λαό. Μετά βλέπουμε! *Θά βλέπανε τότε* τί θά σκέφτονταν οἱ ἐργαζόμενοι μέ στρατιωτική στολή τῆς Γαλλίας καί τῆς 'Αγγλίας γιά τό δικαίωμα τῆς σοσιαλιστικῆς Γερμανίας νά συνεχίσει μόνη της τό δρόμο της....

'Ομολογοῦμε ὅτι αὐτή ἡ αἰσιοδοξία μᾶς εἶναι ἀπόλυτα συμπαθής. Τό καλύτερο σχέδιο θἆταν ἴσως τό νά μήν ἔχεις σχέδιο καί νά ἐκπληρώνεις τήν δίκαια ἐπιθυμία μόλις σοῦ δοθεῖ ἡ εὐκαιρία.

'Αλλά, ἄν στίς ἐπαρχίες μερικά πράγματα μποροῦσαν νά γί-

νουν στό περιθώριο τῆς κεντρικῆς κυβέρνησης (κι ἄν, ἰδιαίτερα στή Ruhr, οἱ ἀνθρακωρύχοι δήλωσαν ἐτσιθελικά τήν κοινωνικοποίηση τῶν ὀρυχείων, χωρίς νά περιμένουν τή γνώμη τῆς ἐπίσημης ἐπιτροπῆς πού εἶχε τήν ἕδρα της στό Βερολίνο μέ πρόεδρο τόν Κάουτσκυ), πρέπει νἄχουμε ὑπ' ὄψη μας ὅτι ἡ πρωτεύουσα, βασικό πολιτικό ἐπίκεντρο, ἦταν ἀκόμα στά χέρια τοῦ σοσιαλδημοκράτη Wels (πού μπόρεσε νά μπεῖ τό Νοέμβρη ἐπί κεφαλῆς τῶν ταγμάτων φρουρᾶς, καί πού κράτησε τή θέση του μέ ἀντίτιμο μερικές αἱματηρές συγκρούσεις μέ τούς πιό προχωρημένους ναῦτες καί ἐργάτες.

Τέτοια ἦταν περίπου ἡ κατάσταση ὅταν ἄρχισε ἡ *«Ἐθνική Διάσκεψη τῆς Λίγκας Σπάρτακος»*, διάσκεψη, τῆς ὁποίας τά πρακτικά ἀκολουθοῦν. Αὐτή ἡ συνάντηση ἔδωσε τήν εὐκαιρία νά γίνει μιά πλούσια ἀνταλλαγή ἀπόψεων τῶν ἀντιπροσώπων ποὖχαν ἔρθει ἀπ' ὅλα τά μέρη τοῦ Ράϊχ. Κατέληξε, ὅπως ξαίρουμε, στήν ἵδρυση τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος τῆς Γερμανίας, πού ἑνώθηκε μέ τά ἐξτρεμιστικά στοιχεῖα τῆς ἀριστερᾶς. Ἀργότερα, ἕνα πλειοψηφικό τμῆμα ἀπ' τό ἀρχικό Κομμουνιστικό Κόμμα, ἀποσπάστηκε ἀπό τήν κεντρική διοίκηση πού ἀρχηγός της ἦταν ὁ Πώλ Λεβί (K.P.D.) καί ἵδρυσε ἕνα ἀντικοινοβουλευτικό ἐπαναστατικό κόμμα (K.A.P.D.), τοῦ ὁποίου ὁ πιό γνωστός ἀγωνιστής ἦταν ὁ Max Hoelz, ἄνθρωπος τῆς δράσης, τοῦ ὕψους τοῦ Μάχνο ἤ τοῦ Ντουρρούτι. Οἱ διάλογοι μεταξύ τῆς μετριοπαθοῦς βερολινέζικης κεντρικῆς διοίκησης τοῦ Σπάρτακου καί τῶν ἀντιπροσώπων τῆς ἐπαρχίας (οἱ περισσότεροι ἀπ' αὐτούς διαφωνοῦσαν μέ κάθε συμβιβασμό) πού ἐμψύχωσαν τό συνέδριο ἵδρυσης τοῦ K.P.D., ἄφηναν νά ἐννοηθεῖ μιά τέτοια κατάληξη τή μέρα πού θά ἐξαφανιζόταν ὁ ἠθικός κοινός παρονομαστής πού ἦταν ἡ Λούξεμπουργκ καί ὁ Λῆμπνεχτ, πού ὅλοι τούς εἶχαν ἐμπιστοσύνη μιά καί ποτέ τους δέ χρησιμοποίησαν τίς καθαρά μπολσεβίκικες μανοῦβρες τοῦ Πώλ Λεβί, γιά νά κρατήσουν τή διοίκηση στά χέρια τους.

Κατά βάθος, τό μεγάλο ἐμπόδιο πού παρουσιαζόταν στή μαχητική σπαρτακιστική παράταξη καί ἡ *φιλοσοφία τῆς ἐπίθεσῆς»* της – αὐθορμητίστικη ἤ μπλανκιστική – ἦταν ἀπ' τή μιά μεριά, ἡ πραγματική ἐπιθυμία τῶν γερμανικῶν μαζῶν νά ξαναβροῦν τήν ἥσυχη ζωή τῆς προπολεμικῆς περιόδου, κι ἀπ' τήν ἄλλη, ἡ ἐπιθυμία τοῦ μπολσεβικισμοῦ νά ἀποσπάσει, στόν ἀγώνα του ἐνάντια στό «διεθνή καπιταλισμό», ἕνα τέλος τῶν

ἐχθροπραξιῶν πού θά τοῦ ἐπέτρεπε τήν ἀνοικοδόμηση τοῦ ρωσικοῦ κράτους.

Ὅσον ἀφορᾶ τή βοήθεια πού θά μποροῦσαν νά περιμένουν ἀπ' τή σοβιετική πλευρά, δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ὁ πρεσβευτής Joffé καί ὁ προπαγανδιστής Ράντεκ (ἀντιπρόσωπος τοῦ Λένιν) ἦταν καί οἱ δυό μέ τό μέρος *«αὐτῶν πού χρονοτριβοῦσαν»*[1]. Νά διατηρηθεῖ στή Γερμανία μιά ρευστή κατάσταση πού θά ἐπέτρεπε νά παιχτεῖ ἐνάντια στή Συμμαχία (Entente) ἕνα παιχνίδι ἐπιδεξιότητας καί ἰσορροπίας· Νά σπρώξει διακριτικά τούς ἀνθρώπους τοῦ ἀνεξάρτητου σοσιαλιστικοῦ κόμματος ἐνάντια στήν πλειοψηφία, καί νά κρατήσει τήν ἀριστερά σέ ἐπαφή μέ τήν ἐπιτροπή τοῦ Βερολίνου πού ἀπαρτιζόταν ἀπό *«ἔμπιστους ἀνθρώπους»* (οἱ ὁποῖοι ἑτοίμαζαν ἀπό ἑβδομάδα σέ ἑβδομάδα ἕναν ἔνοπλο ἀγῶνα μέ σκοπό νά ἀντικαταστήσουν τούς *«προδότες τοῦ σοσιαλισμοῦ»* μέ σοσιαλιστές σωστῆς ἀπόχρωσης): αὐτή ἦταν ἡ λενινιστική πολιτική. Ἡ δημόσια προσφορά 50.000 λιβρῶν σιταριοῦ, ἡ μυστική ἐπιχορήγηση πού δόθηκε μέσω τοῦ δικηγόρου τῆς Πρεσβείας Oskar Cohn στόν ἀνεξάρτητο-σοσιαλιστή Crispien γιά τό ταμεῖο ἐξοπλισμοῦ τοῦ κόμματος (αὐτό τό ποσόν ἔμεινε ἄλλωστε στά μισά τοῦ δρόμου κι ἔγινε καί ἀντικείμενο δίκης, γιά αἰσχροκέρδεια), ὅλα αὐτά ἦταν ἀρκετά πλατωνικά. Δέν ἐπαρκοῦσαν γιά νά θραφεῖ ἡ *«Κομμούνα τοῦ Βερολίνου»*, μέ ψωμί καί πολεμοφόδια πάνω ἀπό μερικές ὧρες στήν περίπτωση πού θά περνοῦσε δύσκολες στιγμές. Ὁ κυριώτερος ρόλος τοῦ Ράντεκ ἦταν φυσικά, τό νά ἐμποδίσει τή συμφιλίωση τῆς Γερμανικῆς Δημοκρατίας μέ τούς Συμμάχους σέ βάρος τῶν Ρώσων. Κι αὐτό ἦταν δυνατό νά γίνει ἀσκώντας μιά ἐσωτερική πίεση ἀρκετά μετριασμένη. Χρησιμοποιημένος ἀπό ἕναν ἐχθρό, πού τόν περιφρονοῦσε ὁ Ράντεκ ὑπῆρξε κατ' ἀρχήν ὁ μεγάλος ἐχθρός τῆς περιπέτειας Wolffheim καί Laufenberg, πού τή βάφτισε *«ἐθνικο-μπολσεβικισμό»*, κι ἔμεινε καταδικασμένη ὅσο καιρό μποροῦσε νά ξεφεύγει ἀπό τόν Ρωσικό ἔλεγχο. Ὁ ἴδιος ὁ Ράντεκ ἔγινε μέ τή σειρά του ἕνας λυσσαλέος *«ἐθνικο-μπολσεβικιστής»* ἀπό τό 1921, ὅταν οἱ διπλωματικές ἀνάγκες

(1) Ὁ λόγος τοῦ Ράντεκ στό ἱδρυτικό συνέδριο τοῦ Κ.Κ., πού ἀναφερόταν στή σοβιετική Ρωσία καί τή διεθνή κατάσταση, δημοσιεύτηκε χωριστά καί δέν ὑπάρχει στά πρακτικά τοῦ συνέδριου.

τῆς Ρωσίας ἀπαιτοῦσαν, μετά τόν Ραππαλό, μιά ἀπότομη ἐπίθεση ἐνάντια στό σύμφωνο τῶν Βερσαλιῶν μέ τή βοήθεια τῶν Γερμανῶν ἐθνικιστῶν.

Σέ γενικές γραμμές οἱ σπαρτακιστές δέν στήριζαν καί πολλές ἐλπίδες στή σοβιετική βοήθεια: θεωροῦσαν μᾶλλον χρέος τους νά χρησιμεύουν γιά ζωντανό τεῖχος στά ρωσικά σοβιέτ, σάν ἐξιλέωση γιά τήν ὀλέθρια ἀργοπορία τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης στή Γερμανία – αὐτή ἡ ἀργοπορία καθόρισε τήν παρέκκλιση τοῦ σοβιετισμοῦ σέ ἀστυνομική δικτατορία, σύμφωνα μέ τήν ἀνάλυση τῆς Ρόζας Λούξεμπουργκ στά *«Γράμματα τοῦ Σπάρτακου»*. Τό κλείσιμο τῆς ἀτιμωτικῆς εἰρήνης μεταξύ ρώσων μπολσεβίκων καί γερμανῶν στρατηγῶν στό Μπρέστ-Λιτόφσκ, *«αὐτό τό χονδροειδές ζευγάρωμα τοῦ Λένιν μέ τόν Χίντενμπουργκ»*, ἔπρεπε, κατά τή Ρόζα, νά μπεῖ στό κεφάλαιο τῶν ἱστορικῶν εὐθυνῶν τοῦ γερμανικοῦ προλεταριάτου. Καί τό βάρος αὐτῶν τῶν εὐθυνῶν κάποιος ἔπρεπε νά τό ἐπωμισθεῖ....

Ὅσο γιά τόν γερμανικό λαό, δέν συμμεριζόταν τή θεωρία τῆς θυσίας, οὔτε τίς τραγικές προοπτικές πού βασάνιζαν μερικές ἐπαναστατικές συνειδήσεις. Ἡ πίστη στήν ἐπιστημονική πρόοδο, βασισμένη στήν ἐπιστημονική καί βιομηχανική ἀνάπτυξη, ἡ ἀνάπτυξη τῶν δημοκρατικῶν καί κοινωνικῶν θεσμῶν, πού ἀπό καιρό διαπιστωνόταν, οἱ ἰδέες εὐημερίας καί ἐκπαίδευσης, οἱ ἰδέες γιά τήν κατάκτηση τῆς ἐξουσίας μέ ἐκλογές, ὅλα αὐτά σχημάτιζαν, στή Γερμανία καί τήν ὑπόλοιπη Εὐρώπη, μιά ὑπερβολικά στέρεα ριζωμένη παράδοση, πού δέν μπόρεσε νά κλονιστεῖ σοβαρά, ἀπό τέσσερα χρόνια πόλεμου. Βεβαίως, τά προγνωστικά καί οἱ θεωρητικές μελέτες τῆς Λούξεμπουργκ πάνω στή *«Συσσώρευση τοῦ Κεφαλαίου»*, προϋπόθεταν ὅτι αὐτή ἡ συσσώρευση ἦταν ἀδύνατη σέ παγκόσμια κλίμακα χωρίς τό μαζικό ξεγύμνωμα τῶν προ-καπιταλιστικῶν τάξεων. Ἡ συγγραφέας δέν ἔβλεπε ἄλλη διέξοδο ἀπό μιά ἀτέλειωτη σειρά κρίσεων, κοινωνικῶν τραγωδιῶν καί πολέμων -μέχρι τή γενική ἐπικράτηση τοῦ σοσιαλισμοῦ– ἤ τήν ἐπιστροφή σέ μιά νέα γραφειοκρατικο-στρατιωτική φεουδαρχία, δηλαδή στήν πιό σκοτεινή βαρβαρότητα. Ἀλλά αὐτές οἱ μελέτες κι αὐτά τά ριψοκίνδυνα προγνωστικά δέν ἀναγνωρίστηκαν ἀπό κανένα ἐξουσιοδοτημένο μαρξιστή κι οὔτε κἄν ἦταν γνωστά ἔξω ἀπό ἕνα κύκλο εἰδικῶν. Ἡ ἐπίσημη ἀντίληψη στούς κύκλους τῆς σοσιαλδημοκρατίας (δεξιᾶς ἤ ἀριστερῆς) ἦταν ὅτι ὁ πόλεμος, ὁ

μιλιταρισμός, ἡ πείνα συνέθεταν μιά κατάσταση πού ἀποτελοῦσαν ἐξαίρεση, ἕνα τραγικό ἀτύχημα πού διακόπτει τήν κανονική ζωή, μιά ἀπόπειρα κατά τοῦ σύγχρονου πολιτισμοῦ, ἀλλά ὄχι ἕνα ἀπ' τά συστατικά στοιχεῖα αὐτοῦ τοῦ πολιτισμοῦ.

Μέ τήν ἐξέγερσή τους ἐνάντια στούς σοσιαλ-προδότες συνεργούς τοῦ πολέμου, μέ τό νά κάνουν ἀπεργία γιά τήν ἄμεση καλυτέρευση τῆς μοίρας τους ἤ γιά συναισθηματικούς λόγους συμπαράσταση πρός τούς ἄδικα καταδιωγμένους σοσιαλιστές, μέ τό νά προσπαθοῦν νά θεμελιώσουν στά ἐργοστάσια τόν ἔλεγχο τῶν ἐργατικῶν συμβουλίων (πρᾶγμα πού γρήγορα νομιμοποιόταν καί μετατρεπόταν σέ πολιτικό ὄργανο), ἀκόμα καί μέ τό νά στήνουν ὁδοφράγματα ἐδῶ κι ἐκεῖ ἐνάντια στήν ἀστυνομία καί στά ἀντιδραστικά στατεύματα, οἱ γερμανοί προλετάριοι δέν ἀπέβλεπαν στήν *παγκόσμια ἐπικράτηση τοῦ σοσιαλισμοῦ*. Ἀποζητοῦσαν μᾶλλον τή γρήγορη λήξη τῆς πολεμικῆς περιόδου μέ ὅλες της τίς τερατώδικες μορφές, ἀκόμα καί μέ τή μορφή τοῦ παγκόσμιου διακανονισμοῦ πού παρέλυε τήν ἐπιστροφή στήν κανονική ζωή. Οἱ γερμανοί ἐργάτες πίστευαν στόν Γουΐλσον καί στά δεκατέσσερα σημεῖα του, στήριζαν τίς ἐλπίδες τους σέ μιά φεουδαρχική ὑποθήκη, καί πίστευαν σέ μιά ἐπαναφορά τοῦ ἀστικοῦ φιλελευθερισμοῦ μετριασμένου μέ προστατευτικούς νόμους–γιατί *«δέν κοινωνικοποιεῖται ἡ μιζέρια»*. Ἔτσι, τά πλήθη πού ξεσηκώθηκαν ἀπ' τίς δημόσιες ὁμιλίες τοῦ Λῆμπνεχτ, ἐμψυχώνονταν πολύ περισσότερο ἀπό τήν ἀνυπομονησία τους νά βγοῦν ἀπ' τήν ἐπανάσταση παρά ἀπ' τήν ἀνυπομονησία τους ν' ἀνοίξουν τό δρόμο γιά μιά νέα ἐπανάσταση, ἄμεσα σοσιαλιστική.

Ὑπῆρχε ἕνα τεράστιο χάσμα μεταξύ αὐτῶν πού ἀντιλαμβάνονταν τό γερμανό προλετάριο σάν τή μεσσιανική ἐνσάρκωση τῆς ἱστορίας-θείας πρόνοιας καί πού εἶχε καθοριστεῖ ἀπ' αὐτήν γιά νά ἐκπληρώσει ὅλα τά πεπρωμένα τοῦ ἀνθρώπου καί ἦταν ἕτοιμο νά λύσει δίνοντας τό αἷμα του, ὅλα τά προβλήματα πού ἡ ἱστορία δέν θέτει ποτέ της ἄδικα, καί τούς γερμανούς ἐργαζόμενους, μέ τό φόβο τους γιά ἕνα νέο πόλεμο, ἕνα νέο ἄγνωστο, μιά νέα ἀδελφοκτόνα ἀναταραχή. Ἔτσι μεγάλωνε μία τραγική παρεξήγηση, πού φαίνεται σέ κάθε γραμμή τοῦ προγράμματος «Τί ζητάει ὁ Σπάρτακος;» καί τοῦ μεγαλοπρεποῦς σχολίου, πού ἔκανε ἡ Ρόζα στό λόγο της τῆς 31ης Δεκέμβρη.

«Τί ζητάει ὁ Σπάρτακος;» εἶναι μιά ἐπιστροφή στήν ἀποκα-

λυπτική προοπτική τοῦ 1848 καί τοῦ Μανιφέστου. Δέν εἶναι μιά ἐπιστροφή στήν προοπτική τοῦ ἴδιου τοῦ Μάρξ, ἀλλά τῶν ὑπερ-ἀριστερῶν τῆς *«Λίγκας τῶν Κουμμουνιστῶν»* στήν προοπτική πού ἐπιβάλλει στό μανιφέστο τό προφητικό καί ποιητικό του περιεχόμενο ζωντανεύοντας τό ὅραμα γιά τό τέλος τοῦ κόσμου. Καί, ὅπως τό μανιφέστο ἀνάγγελε τόν ὁλοκληρωτικό θάνατο (τάξεων, ἐθνικοτήτων, οἰκογένειας, ἰδιοκτησίας) μέ σκοπό τή βασιλεία τοῦ Παράκλητου, ἔρριχνε ὅμως ὅλες τίς εὐθύνες γιά τό θάνατο τῶν πάντων στόν καπιταλισμό, ἔτσι καί τό σπαρτακιστικό πρόγραμμα, προφητεύοντας πόλεμο, μιζέρια, ἀνεργία, καταστροφή στήν καταστροφή καί ἄβυσσο στήν ἄβυσσο, δηλώνει ὅτι αὐτό εἶναι ἕνα πεπρωμένο τοῦ ἀστικοῦ συστήματος, πεπρωμένο πού δέν μπορεῖ νά σπάσει παρά μ' ἕναν ἀπεγνωσμένο ἐπαναστατικό ἀγῶνα.

«Σοσιαλισμός ἤ πτώση στή βαρβαρότητα!» Αὐτό τό ρητό τοῦ Μάρξ τό 1848, ἡ Ρόζα Λούξεμπουργκ τό ἐπαναλαμβάνει τό 1918. Χωρίς νά λέει κανείς γιατί, αὐτή ἡ προφητεία πού ἦταν λανθασμένη στήν ἐποχή της, βρέθηκε νἆναι σωστή ἑβδομῆντα χρόνια ἀργότερα. *Αὐτό παραμένει γραφτό,* καί ἀναμφίβολα αὐτή εἶναι ἡ πραγματική αἰτία. Καί, τό 1918 γιά τό γερμανικό προλεταριᾶτο *«ἡ πραγματοποίηση τῆς σοσιαλιστικῆς τάξης εἶναι τό καθῆκον τό πιό ἐπιτακτικό πού ἔτυχε ποτέ σέ μιά τάξη καί σέ μιά ἐπανάσταση μέσα σ' ὅλη τήν ἱστορία τοῦ κόσμου»*. Ἐπί πλέον, αὐτό τό καθῆκον δέν μπορεῖ νά ἐκπληρωθεῖ κι αὐτή ἡ ἐπανάσταση δέν μπορεῖ νά ὁδηγηθεῖ στή νίκη οὔτε ἀπό μιά ἐλίτ οὔτε ἀπό μιά μειοψηφία, ἀλλά μοναχά ἀπ' τήν *«ἀπέραντη πλειοψηφία»* τῶν γερμανῶν ἐργαζομένων. Αὐτό τό δεύτερο ἄρθρο πίστης ἐπάγεται κι ἄλλο ἕνα: οἱ γερμανικές μᾶζες δέν μποροῦν νά ἀπαλλαγοῦν ἀπ' τό ζυγό πού φέρουν παρά μόνο μ' ἕναν ἀγῶνα φοβερό καί ἀνελέητο. Ἡ καπιταλιστική μπουρζουαζία *«θά μεταμορφώσει τή χώρα σ' ἕνα σωρό ἀπό ἐρείπια πού καπνίζουν προκειμένου ν' ἀπαρνηθεῖ τή δουλεία τῆς μισθωτῆς ἐργασίας»*. Ἔχουμε λοιπόν μπροστά μας *«τόν πιό βίαιο ἐμφύλιο πόλεμο πού εἶδε ποτέ ἡ ἱστορία»* κι αὐτός ὁ πόλεμος χρειάζεται ἐπειγόντως τό *«γενικό ὁπλισμό τοῦ προλεταριάτου»*, *«τήν ἄμεση ἐπίταξη ὅλων τῶν εἰδῶν διατροφῆς»*, τή *«μιά καί ἀδιαχώριστη σοσιαλιστική δημοκρατία»!* Τό ἐξουσιαστικό, συγκεντρωτικό καί δικτατορικό περιεχόμενο τοῦ *«Μανιφέστου»* ὅσον ἀφορᾶ τά ἄμεσα μέτρα (κι ὄχι τό λίγο-πολύ ὁμοσπονδιακό περιεχόμενο τοῦ *«Ἐμφύλιου Πόλεμου στή*

Γαλλία») χρησίμευσε ἐδῶ, γιά πρότυπο τῶν μέτρων πού πρέπει νά παρθοῦν. Γιατί; Ἀναμφίβολα ἐπειδή –μπροστά στήν ἔλλειψη μιᾶς ἐπαρκοῦς ἐπαναστατικῆς κινητήριας δύναμης– ὁ σπαρτακισμός καταφεύγει ἀσυνείδητα στήν παλιά καί ἀνώφελη συνταγή πού συνίσταται στό νά διπλασιαστεῖ ἡ αὐστηρότητα, ἡ ὀργάνωση καί ἡ πειθαρχία, ἀκόμα καί ἡ τρομοκρατία. Αὐτή ἡ ἐξύψωση τῆς τρομοκρατίας στήν ἐξάσκηση τῆς ἐξουσίας δέν εἶν' ἐδῶ μιά φυσική ἔκφραση: ἡ *«Ρόζα ἡ αἱμοβόρα»* ἀπεχθανόταν τό αἷμα, ὁ Λίμπνεχτ ἦταν ὁ πιό μεγαλόψυχος ἄνθρωπος. Ἀπ' τήν ἄλλη, ὅπως ἔλεγαν, *«ἡ προλεταριακή ἐπανάσταση δέν κατεβαίνει στήν ἀρένα μέ ἀφελεῖς ψευδαισθήσεις γιά νά ἐκδικηθεῖ τήν ἀπογοήτευση βουτόντας την στό αἷμα»*. Ἀλλά αὐτή ἡ ἐπανάσταση ἔχει ν' ἀντιμετωπίσει ἕναν κόσμο ἀπό ἀσυμβίβαστους ἐχθρούς. Πράγματι, ἐνάντια σ' αὐτόν τόν ἐχθρικό κόσμο, *«ὁ Σπάρτακος εἶναι μόνος»*, ὅπως διαπιστώνει τό πρόγραμμα τοῦ 1918. Ὅλα τά κόμματα, μέχρι καί οἱ ξεστρατημένες μᾶζες ἐργατῶν καί στρατιωτῶν φωνάζουν μ' ἕνα στόμα: *«Σταυρῶστε τον!»* Ἔτσι οἱ ἐλπίδες λυτρωμοῦ μένουν μυθικές: Κι αὐτό πού παρουσιάζεται συγκεκριμένα εἶναι ὁ Γολγοθᾶς πού ὁ Λῆμπνεχτ, ἡ Λούξεμπουργκ, ὁ Γιόγκισες καί μετά ἀπ' αὐτούς ὁ Landauer, καί ὁ Eisner θ' ἀνεβοῦν μέχρι τό θάνατό τους.

Αὐτό τό Γολγοθᾶ, ὁ μικρός σπαρτακιστικός πυρῆνας τόν δέχεται ἐκ τῶν πρωτέρων. Ἡ Λίγκα Σπάρτακος-καί αὐτή εἶναι ἡ διαθήκη τῶν ἡρώων πού ἔπεσαν – δέν πιστεύει στήν ἄμεση ἐπιτυχία, οὔτε στίς ἀρετές μιᾶς κυβέρνησης τῶν *«ἀνεξάρτητων»* πού θά διαδεχτεῖ τήν κυβέρνηση τῆς πλειοψηφίας. Ἐκ τῶν προτέρων ἀρνήθηκε νά πάρει μέρος σ' ἕνα συνδυασμό αὐτοῦ τοῦ εἴδους. Βασίζει τίς μόνες της ἐλπίδες στή θεωρία τῆς διαρκοῦς ἐπανάστασης–πού ἀνέπτυξαν ὁ Πάρβους, ἡ Ρόζα κι ὁ Τρότσκυ μετά τίς ρωσικές ἀπεργίες τοῦ 1905–. Κατά τόν Σπάρτακο, μῆνες, χρόνια δυστυχίας ἀκατονόμαστης, πείνας, ἀγῶνα, ἄγριας καταστολῆς περιμένουν τούς γερμανούς προλετάριους καί οἱ αὐταπάτες τους ὅλες θά ναυαγίσουν. Στό τέλος, θἄρθει ἡ νίκη. *«Ἡ νίκη τοῦ Σπάρτακου δέν τοποθετεῖται στήν ἀρχή ἀλλά στό τέλος τῆς ἐπανάστασης: ταυτίζεται μέ τήν τελική νίκη τῶν μαζῶν, τῶν ἑκατομυρίων ἀτόμων πού σήμερα δέν κάνουν τίποτ' ἄλλο ἀπ' τό νά προχωρᾶνε στό δρόμο τοῦ σοσιαλισμοῦ»*, γράφει ἡ μπροσούρα-πρόγραμμα.

Πράγματι, γιά τέσσερα χρόνια ἀκόμα, ὁ κοινωνικός ἀγῶνας

λυσσομανοῦσε στή Γερμανία, ἀνάβοντας ἐδῶ σβύνοντας ἐκεῖ, πάντα ἄταχτα- γιατί καμμιά κομματική πειθαρχία δέν μπορεῖ καί δέν θά μπορέσει ποτέ νά ἐκσυγχρονίσει τήν ἐξέγερση στίς ἔσχατες μορφές της. Ἀλλά, ἀντί νά κερδίσει σέ καθαρότητα καί σέ βάθος, ὁ ἐργατικός ἀγῶνας γινόταν ὁλοένα καί πιό μπερδεμένος κι ἔφτασε σέ σημεῖο νά βάζει σέ πρώτη γραμμή σκοπούς *ἐθνικούς*· πρᾶγμα πού συνέβαλε στό νά ἀνοιχτεῖ ὁ δρόμος στό ναζισμό.

Ἀργότερα παρατηρήσαμε, στήν Ἰσπανία, τήν ἴδια συνεχῆ ὑποχώρηση μιᾶς ἐπανάστασης. Τίποτα τό πιό ἀνησυχητικό γιά ἕναν ἐπαναστάτη. Ἡ ψυχολογική καί κοινωνιολογική ἀνάλυση ἑνός τέτοιου φαινόμενου μένει νά γίνει. Ἐμεῖς θά ποῦμε μερικά λόγια γι' αὐτό στόν ἐπίλογό μας. Ἀλλά ἐκεῖνο πού θέλουμε νά ὑπογραμμίσουμε ἐδῶ, εἶναι ὅτι *ὁ μῦθος τῆς προδοσίας* - προδοσία πρός τό σοσιαλισμό ἤ ἐθνική προδοσία- δέν κάνει τίποτ' ἄλλο ἀπ' τό νά χρησιμεύει γιά νά καλύπτει τήν ἀνευθυνότητα τῶν *«προδομένων»* καί τῶν *«προδοτῶν»*. Ὁ Ἔμπερτ, ὁ Νόσκε, ὁ Σάϊντεμαν, ὁ Βέλς, πράγματι θέλησαν, προετοίμασαν, κάλυψαν τή δολοφονία τῶν Σπαρτακιστῶν. Ἀλλά μόνο ὁ Νόσκε εἶπε: *«κάποιος πρέπει νά κάνει τόν αἱμοβόρο σκῦλο. Δέ φοβᾶμαι τίς εὐθύνες»*. Μέ τόν ἴδιο τρόπο, ἀπό *τήν ἄλλη πλευρά* τίς *«ἱστορικές ὑπευθυνότητες»* τελικά, μονάχα ὁρισμένοι τίς ἐπωμίσθηκαν. Κι ἔτσι, ἡ ἱστορία ἑνός ἀγῶνα γιά τό ἀνθρώπινο μέλλον, κατάντησε νά περιοριστεῖ στήν *ἱστορία ἑνός ἐγκλήματος*.

II. Η ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ 1918–1919

Αὐτός ὁ χρονολογικός πίνακας ἔγινε βασικά μέ τή βοήθεια τῆς *«Εἰκονογραφημένης Ἱστορίας τῆς Γερμανικῆς Ἐπανάστασης»* (Illustrierte Geschichte der Deutschen Revolution -1929). Ἀλλά χρησιμοποιήσαμε ἐξ' ἴσου καί τά ἀπομνημονεύματα τοῦ Νόσκε *«Ἀπό τό Κίελο στό Κάπ»*, τοῦ Σάϊντεμαν πού ἐκδόθηκαν καί στά γαλλικά καί τοῦ στρατηγοῦ Maercker ἐκτελεστικοῦ ὄργανου τοῦ Νόσκε. Ἐκτός ἀπ' τίς κυριότερες στιγμές τῆς γερμανικῆς ἐπανάστασης ὅπου χρειαζόταν μιά ἀφήγηση προσπαθήσαμε νά δώσουμε μιά ἁπλῆ λίστα, ἀντικειμενική τῶν γεγονότων καί τῶν ἡμερομηνιῶν. Ἔτσι γιά τό μεγαλύτερο μέρος τῆς χρονικῆς περιόδου 1919 –ὅπου χρησιμοποιήθηκε κυρίως ὁ Νόσκε– γράφθηκε μονάχα ἕνα εἶδος ἀνασκόπησης τῆς ἔνοπλης δράσης καί τῶν τοπικῶν ἀπεργιῶν καθώς καί τῆς στρατιωτικῆς καί ἀντιδραστικῆς σοσιαλδημοκρατικῆς καταστολῆς.

1918

ΓΕΝΑΡΗΣ 1918

Μαζικές πολιτικές ἀπεργίες στήν Αὐστο-Οὐγγαρία. Οἱ μᾶζες κουράστηκαν ἀπ' τόν πόλεμο καί τίς στερήσεις.

28 Γενάρη. Γενική ἀπεργία σέ πολλές γερμανικές πόλεις (Βερολίνο, Ἀμβοῦργο, Κίελο, Μπρέσλαου, Ντάντσιχ, Μάνχαϊμ, Λουντβιγκσχάλεν, Μόναχο, Νυρεμβέργη, Μάγκντεμπουργκ, Χάλλε, Γκότα, Ντόρτμουντ, Μπόχουμ, κ.λ.π.). Σχηματισμός ἐργατικῶν συμβουλίων.

31 Γενάρη. Ἀπαγόρευση τῆς γενικῆς ἀπεργίας.

ΦΛΕΒΑΡΗΣ 1918

Δυνάμωμα τῆς κατάστασης πολιορκίας. Καταστολή.

ΜΑΡΤΗΣ 1918

24 Μάρτη. Φυλάκιση τοῦ Leo Jogiches καί τῶν σπαρτακιστῶν προπαγανδιστῶν μέσα στό στρατό.

ΑΠΡΙΛΗΣ 1918

15, 17 'Απρίλη. Μαζικές ἀπεργίες στό Βερολίνο.

ΜΑΗΣ 1918

Ὁ Ε. Λέβινσον καί οἱ σύντροφοί του οἱ σάξονες ἀριστεροί ριζοσπάστες καταδικάζονται σέ βαρειές ποινές γιά ἀντιπολεμική προπαγάνδα.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΗΣ 1918

22 Σεπτέμβρη. Τό σοσιαλδημοκρατικό κόμμα ἀποφασίζει νά πάρει μέρος στήν κυβέρνηση.

ΟΚΤΩΒΡΗΣ 1918

1 'Οκτώβρη. 'Εθνική Συνδιάσκεψη τοῦ Spartakusbund καί τῶν ἀριστερῶν ριζοσπαστῶν: Κάλεσμα γιά τήν ἐπανάσταση καί τό σχηματισμό ἐργατικῶν συμβουλίων.

3 'Οκτώβρη. Ὁ Πρίγκηπας Μάξ τῆς Βάδης γίνεται καγκελάριος τῆς Αὐτοκρατορίας. Ὑπουργοί: οἱ, Γκρόμπερ (κέντρο), Ἔρτσμπεργκερ (κέντρο), Χάουσμαν (δημοκράτης), Σάϊντεμαν (σοσιαλδημοκράτης).

17 'Οκτώβρη. Μιά ἔκκληση τοῦ σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος ἐπισείει τήν προσοχή ἐνάντια στίς ἀπερίσκεπτες πράξεις.

20 'Οκτώβρη. Ὁ Κάρλ Λῆμπνεχτ πού ἀφέθηκε ἐλεύθερος ἀπ' τή φυλακή τοῦ Λουκάου φτάνει στό Βερολίνο στίς 5 τό ἀπόγευμα στό σταθμό Ἄνχαλτ. Τόν ὑποδέχεται μιά μεγάλη διαδήλωση ἀπό βερολινέζους ἐργάτες.

24 'Οκτώβρη. Τελευταία ὁμιλία τοῦ Νόσκε στό παλιό Ράϊχσταγκ. *«Στίς τωρινές συνθῆκες, θεωροῦμε τή συμμετοχή τῶν σοσιαλδημοκρατῶν στήν κυβέρνηση σάν πράξη ἀναγκαία. Ὁ λαός καί ἡ αὐτοκρατορία βρίσκονται μπροστά στόν μεγαλύτερο κίνδυνο. Θέλουμε νά προφτάσουμε τήν κατάρευση μέ τήν ἕνωση ὅλων τῶν δυνάμεων».*

30 'Οκτώβρη. Στόν ὅρμο τοῦ Chillig ὁ γερμανικός στόλος τῆς Βαλτικῆς ἑτοιμάζεται ν' ἀποπλεύσει. Οἱ ναῦτες νομίζουν πώς οἱ ἀξιωματικοί τους σκοπεύουν νά κτυπήσουν τόν ἀγγλικό στόλο γιά νά ἐκβιάσουν τήν κατάσταση. 'Εκφράζουν τή δυσαρέσκειά τους. Τό πλήρωμα τοῦ θωρηκτοῦ *Τύρινγκεν* σβύνει τίς θερμάστρες καί τά φῶτα. Στάση ἐπίσης καί στό *Χέλγκολαντ*. Ὁ ναύαρχος φόν Χίππερ ἀναγκάζεται ν' ἀναβάλει τήν ἀποστολή.

31 Ὀκτώβρη. Ἐνάντια στά ἐξεγερμένα θωρηκτά, ὁ ναύαρχος στέλνει μερικά τορπιλλοβόλα κι ἕνα ὑποβρύχιο. Οἱ ναῦτες παραδίνονται μετά ἀπό πολλές προσκλήσεις. 400 φυλακισμένοι ἀποβιβάζονται τόσο ἀπό τό *Τύρινγκεν* ὅσο κι ἀπ' τό *Χέλγκολαντ*.

ΝΟΕΜΒΡΗΣ 1918

1 Νοέμβρη. Στό Κίελο μιά μεγάλη συγκέντρωση ναυτῶν ζητάει τήν ἀπελευθέρωση τῶν φυλακισμένων. Εἴσοδος τῶν σοσιαλδημοκρατῶν στή σαξονική κυβέρνηση.

2 Νοέμβρη. Μιά δεύτερη συγκέντρωση ναυτῶν (στό Κίελο) ἀπαγορεύεται ἀπό τίς στρατιωτικές ἀρχές. Παρ' ὅλα αὐτά σχηματίζονται ὁμάδες, συζητοῦν καί ἀποφασίζουν γιά τήν ἑπομένη (Κυριακή) στίς 5.30 τό ἀπόγευμα μιά διαδήλωση στή μεγάλη πλατεία τῶν ὅπλων. Ἀνακωχή μεταξύ Αὐστρίας καί Ἰταλίας.

3 Νοέμβρη. Ἄλλοι στασιαστές, αὐτοί τοῦ *Μάργκραφ*, φυλακίζονται. Χειρόγραφες προκηρύξεις μοιράζονται γιά τή διαδήλωση τοῦ ἀπογεύματος. Στίς 2 ἡ στρατιωτική διοίκηση ἀρχίζει νά συγκεντρώνει δυνάμεις. Περίπολα καλοῦν τούς στρατιῶτες καί τούς ναῦτες νᾶ πᾶνε στά στρατόπεδα καί τά πλοῖα τους. Παρ' ὅλα αὐτά ἡ συγκέντρωση γίνεται στό συμφωνημένο μέρος. Ὁμιλητές τοῦ σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος καί τοῦ ἀνεξάρτητου σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος κηρύσσουν τή σύνεση καί τήν προσμονή. Μιά ὁμάδα ἀρχίζει νά κινεῖται καί ἀφοπλίζει στό πέρασμά της ἀξιωματικούς καί περίπολα. Ἕνα περίπολο μεγαλύτερο σέ ὄγκο ἀπ' τ' ἄλλα πυροβολεῖ τούς στασιαστές. Ὑπάρχουν νεκροί καί τραυματίες. Ἡ ἀναταραχή στήν πόλη εἶναι τεράστια. Ὁ ναύαρχος Σουσόν, κυβερνήτης τοῦ Κίελο, δέν ξαίρει τί νά κάνει. Στό Μπρούνσβικ, ὁ Νόσκε, ἀρχηγός τοῦ σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος μιλάει σέ μιά μεγάλη συγκέντρωση *«ὑπέρ τῶν βαθιῶν μεταρρυθμίσεων ἀλλά ἐνάντια στή βίαιη ἐπανάσταση πού θά πρόσθετε κι ἄλλα στά βάσανα πού ἔχει ἤδη τραβήξει ὁ γερμανός λαός»*. Διαδήλωση στό Μόναχο.

4 Νοέμβρη. Ἡ κυβέρνηση στέλνει στό Κίελο τόν ὑπουργό Χάουσμαν (δημοκράτη). Ὁ Νόσκε πάει κι αὐτός στό Κίελο σάν ἀντιπρόσωπος τοῦ σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος κατόπιν ὑποδείξεως τῶν Ἔμπερτ-Σάϊντεμαν.

Στό Κίελο τό ἐπαναστατικό κίνημα ἐξελίχτηκε μέσα στή νύχτα. Μονάδες πού μέχρι τότε εἶχαν μείνει ἀδιάφορες συμμε-

τέχουν στήν ἐξέγερση. Ὑπάρχουν περίπου 2.000 στασιαστές. Ὁ ναύαρχος Σουσόν δέν μπορεῖ πιά νά σκεφτεῖ, ὅπως τήν προηγούμενη μέρα, νά ἀντισταθεῖ μέ τά ὅπλα. Ἀνακοινώνει ὅτι εἶναι διατεθιμένος ν' ἀκούσει τά αἰτήματα τῶν στασιαστῶν (2 ἡ ὥρα, τό ἀπόγευμα). Αὐτοί οἱ τελευταῖοι ἔχουν ὀργανωθεῖ σέ συμβούλιο στρατιωτῶν, τό πρῶτο, τῆς γερμανικῆς ἐπανάστασης – πού προεδρεύει ὁ ναύτης Ἄρτελτ. Ὁ ναύαρχος Σουσόν δέχεται τόν Ἄρτελτ. Αὐτός ἐκφράζει τά αἰτήματα τῶν συντρόφων του: αὔξηση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀδειῶν, κατάργηση τοῦ ὑποχρεωτικοῦ χαιρετισμοῦ, καλυτέρευση τῶν συνθηκῶν τῆς θητείας, ὑποχώρηση τῶν στρατευμάτων καταστολῆς ἀπελευθέρωση ὅλων τῶν φυλακισμένων, καθαίρεση τοῦ αὐτοκράτορα. Ὁ ναύαρχος δέχεται νά ἱκανοποιήσει ὅλα τά μή πολιτικά αἰτήματα τῶν ναυτῶν καί ἀναγνωρίζει τό συμβούλιό τους, ἀλλά δέ θέλει ν' ἀκούσει γιά καθαίρεση τοῦ αὐτοκράτορα. Τό βράδυ, ἡ ὀργάνωση *«ἀνθρώπων ἐμπιστοσύνης»* τῶν μεγάλων ἐπιχειρήσεων ἀποφασίζουν γενική ἀπεργία. –Διαδήλωση στή Στουτγκάρδη γιά τή σοσιαλιστική δημοκρατία.

5 Νοέμβρη. Ἀπεργία στό Κίελο. Οἱ ναῦτες εἶναι κυρίαρχοι τοῦ λιμανιοῦ. Κόκκινες σημαῖες καί κονκάρδες παντοῦ. Τό πλοῖο τῆς γραμμῆς *Κένιχ* εἶναι τό μόνο μέσα στό λιμάνι πού ἔχει τά αὐτοκρατορικά χρώματα. Οἱ ναῦτες τῶν ἄλλων μονάδων τοῦ στόλου ζητᾶνε νά βγεῖ ἡ σημαία. Ὁ κυβερνήτης τοῦ *Κένιχ* διατάζει νά τούς πυροβολήσουν. Οἱ ναῦτες ἀπαντοῦν. Ὁ κυβερνήτης κι ἕνας ἄλλος ἀξιωματικός σκοτώνονται. Τό *Κένιχ* ὑψώνει κόκκινη σημαία. Ὅλη ἡ ἐξουσία περνάει στό συμβούλιο τῶν ἐργατῶν καί τῶν στρατιωτῶν. –Ἡ ἀποστολή τοῦ Νόσκε συνίσταται στό νά καταφέρει τούς ναῦτες νά ξαναπάρουν τή θέση τους στά πλοῖα καί νά παραδόσουν τά ὅπλα καί τά πολεμοφόδια μέ τήν ὑπόσχεση τῆς ἀμνηστίας. Ἀλλά ἀπ' τήν πρώτη στιγμή πού ἔφτασε, κατάλαβε ὅτι δέ θά μποροῦσε ποτέ νά πραγματοποιήσει τό σκοπό του. Ἀντιλαμβανόμενος τήν ἀδυναμία του ν' ἀντισταθεῖ, χρησιμοποιεῖ τήν ἴδια τακτική μέ τόν βασιλιά τῆς Πρωσσίας, τό Φρειδερίκο Γουλιέλμο Ε΄, τό Μάρτη τοῦ 1848: μπαίνει ἐπικεφαλῆς τῆς ἐπανάστασης καί παίρνει τόν τίτλο τοῦ κυβερνήτη τοῦ Κιέλου. Στό Λύμπεκ, οἱ ναῦτες καταλαμβάνουν τό σιδηροδρομικό σταθμό καί τόν τηλέγραφο (στίς 5 τό πρωΐ). Τό βράδυ ὅλη ἡ πόλη εἶναι στά χέρια τῶν ἐπαναστατῶν. – Τό κίνημα κερδίζει τίς φρουρές τοῦ Χόλσταϊν στίς ἐκβολές τοῦ Ἔλβα. Στό Ἀμβοῦργο (5 τό από-

γευμα), μιά συνέλευση τοῦ ἀνεξάρτητου σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος ἀποφασίζει τή γενική ἀπεργία γιά τήν ἑπομένη. Ὁ μεγάλος-δούκας τοῦ Μέκλεμπουργκ δημοκρατικοποιεῖ τό σύνταγμα. Ὁ ρῶσος πρέσβης Joffé ἀπελαύνεται ἀπό τή χώρα, γιατί βρέθηκε στή διπλωματική βαλίτσα του ἐπαναστατικό ὑλικό μέ προορισμό τή Γερμανία.

6 Νοέμβρη. Στό Ἀμβοῦργο, τό πρωΐ, σύντομο πιστολίδι κοντά στό τοῦνελ τοῦ Ἔλβα. Οἱ ἐργάτες βγαίνουν ἀπ' τά ἐργοστάσια. Τό μεσημέρι ὑπάρχουν 70.000 ἄτομα συγκεντρωμένα. Ψηφίζεται ἐπαναστατικό πρόγραμμα, φτιαγμένο ἀπό τόν Φρίτς Βόλφχαϊμ. Ἀποφασίζεται, μεταξύ ἄλλων, νά καταληφθεῖ ἡ ἐφημερίδα *«Hambourger Echo»*. Σχηματίζεται μιά ὁμάδα γιά νά πάει στήν Ἀλτόνα νά διώξει τό στρατιωτικό ἐπιτελεῖο πού βρίσκεται ἐκεῖ. Σύντομη μάχη. Ὁ στρατηγός Φάλκ ἔχει τήν καλή ἔμπνευση νά τό σκάσει. Στό μεταξύ, μικρές ὁμάδες ἀπό ἐργάτες καί στρατιῶτες πηγαίνουν στά στρατόπεδα τοῦ Ἀμβούργου. Μπροστά στό στρατόπεδο τοῦ 76ου πεζικοῦ ἕξη ἄνδρες σκοτώνονται, μέσα σ' αὐτούς κι ὁ Φρίντριχ Πέτερ, ἕνα ἀπ' τά πιό δραστήρια μέλη τοῦ ἀριστεροῦ ριζοσπαστικοῦ κινήματος τοῦ Ἀμβούργου κατά τή διάρκεια τοῦ πολέμου.

«Στό Κίελο καί στ' ἄλλα μέρη, τό ἐπαναστατικό κίνημα εἶχε σχεδόν πάντα τά γνωρίσματα μιᾶς στρατιωτικῆς στάσης. Στό Ἀμβοῦργο, ἀπ' τήν ἀρχή τῆς ἐπανάστασης οἱ προλεταριακοί, οἱ σοσιαλιστικοί σκοποί ἦταν στό πρῶτο πλάνο». (Πολύ σωστή παρατήρηση πού κάνει ἡ *«εἰκονογραφημένη ἱστορία τῆς γερμανικῆς ἐπανάστασης»*, σελ. 191).

Ἐπανάσταση καί δημιουργία συμβουλίων ἐργατῶν καί στρατιωτῶν στή Brême, στήν Κύξχάβεν κτλ.... Ἡ ἡγεσία τοῦ σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος προειδοποιεῖ τό λαό νά μήν παρασύρεται ἀπό φασαρίες καί καλέσματα *«ἀνεύθυνων στοιχείων»*. Ἡ κεντρική σοσιαλδημοκρατική ἐπιτροπή ζητάει τήν ἀνακωχή, τήν ἀμνηστία, τή δημοκρατία, τήν καθαίρεση τοῦ Γουλιέλμου Β΄.

7 Νοέμβρη. Ἐπανάσταση κι ἐργατικά συμβούλια στή Βιλχελμοχάβεν στό Σβέρνιν, στό Ἀνόβερο, στό Μπούνσβικ, στήν Κολωνία. Ἐπανάσταση στό Μόναχο. Μιά μεγάλη διαδήλωση ὀργανωμένη ἀπ' τούς ἀνεξάρτητους σοσιαλδημοκράτες τῆς Βαυαρίας, γίνεται τό ἀπόγευμα. Μετά τή διαδήλωση γίνεται πορεία. Ἐπικεφαλῆς εἶναι ὁ Κούρτ Ἄϊσνερ, (ἀρχηγός τῶν ἀνεξάρτητων σοσιαλδημοκρατῶν) κι ἕνας ἀντιπρόσωπος

τῶν Βαυαρῶν ἀγροτῶν. Ἕνα κομμάτι τῆς πορείας, διώχνοντας τούς τραπεζομένους μπουρζουάδες, μπαίνει σέ μιά ἀπ' τίς πιό πολυτελεῖς μπυραρίες τῆς πόλης καί δημιουργεῖ ἐπί τόπου τό συμβούλιο τῶν ἐργατῶν καί τῶν στρατιωτῶν τοῦ Μονάχου. Στό τέλος τοῦ ἀπογεύματος, ὁ κόσμος πού εἶχε μαζευτεῖ μπροστά στό παλάτι, ζητάει τήν καθαίρεση τοῦ βασιλιᾶ. Στίς 9 τό βράδυ, ὁ βασιλιάς, πού δέν εἶχε καί μεγάλη διάθεση ν' ἀντισταθεῖ, καί ξαίροντας πώς καμμιά μονάδα δέ θά δεχόταν νά κτυπήσει τούς ἐπαναστάτες, φεύγει ἀπ' τήν πόλη μ' αὐτοκίνητο. Στό Βερολίνο, τό σοσιαλδημοκρατικό κόμμα ἀπαιτεῖ τήν καθαίρεση τοῦ Γουλιέλμου Β΄ τήν ἀπάρνηση τοῦ θρόνου τοῦ Κρόνπριντς (ἀλλά ὄχι τῆς δυναστίας). Ὅλα τά κόμματα ἐκτός ἀπ' τούς συντηρητικούς ζητοῦν τήν καθαίρεση τοῦ Γουλιέλμου τοῦ Β΄.

8 Νοέμβρη. Ἐπανάσταση καί συμβούλια στό Ὄλντενμπουργκ, Ροστόκ, Μάγκντεμπουργκ, Halle, Λειψία, Δρέσδη, Chemnitz, Ντύσσελντορφ, Φρανκφούρτη, Στουτγκάρδη, Ντάρμσταντ, Νυρεμβέργη. – Ἡ Ρόζα Λούξεμπουργκ ἀφήνεται ἐλεύθερη ἀπ' τή φυλακή τοῦ Μπρέσλαου. – Ὁ σοσιαλδημοκράτης Ἔμπερτ λέει στόν πρίγκηπα-καγκελάριο Μάξ τῆς Βάδης: *«Ἄν ὁ αὐτοκράτορας δέν καθαιρεθεῖ ἡ κοινωνική ἐπανάσταση θἆναι ἀναπόφευκτη. Ἀλλά δέν τήν θέλω, ὄχι, τήν μισῶ σάν τήν ἁμαρτία.»* – Ὁ Γουλιέλμος ὁ Β΄ ἀρνεῖται νά παραιτηθεῖ. – Στό Μόναχο, μέσα στή νύχτα 7 πρός 8 Νοέμβρη, τό συμβούλιο τῶν ἐργατῶν καί τῶν στρατιωτῶν καί ὁ ἡγέτης του Κούρτ Ἄϊσνερ μεταφέρονται στό παλάτι τοῦ Λάνταγκ. Τό συμβούλιο κηρύσσει τήν δυναστία ἔκπτωτη, ἀνακηρύσσει τή δημοκρατία, ἐκτοπίζει τή βασιλική κυβέρνηση. Στίς 8 τό πρωΐ, ὁ Ἄϊσνερ παρουσιάζεται ὁ ἴδιος στό ὑπουργεῖο ἐξωτερικῶν σάν νέος πρόεδρος συμβουλίου, ὑπουργός ἐξωτερικῶν. Στή συνέχεια προχωρᾶ στό σχηματισμό τῆς κυβέρνησής του. Ὁ Ἄουερ, ὁ ἡγέτης τῆς πλειοψηφίας τῶν σοσιαλδημοκρατῶν, δέχεται τό ὑπουργεῖο ἐσωτερικῶν, γιά ν' ἀποφύγει τήν αἱματοχυσία γιά τό καλό τῆς *«ἑνότητας τοῦ προλεταριάτου»*, ἀφοῦ ὁ Ἄϊσνερ τόν διαβεβαίωσε πώς ἡ κυβέρνησή του δέ θά χρησιμοποιοῦσε τίς *«μπολσεβίκικες»* βίαιες μέθοδες. – Καθαίρεση τοῦ δοῦκα τοῦ Μπρούνσβικ.

9 Νοέμβρη. – Ἐπανάσταση στό Βερολίνο. Προετοιμάστηκε ἀπ' τήν παράνομη *«ὀργάνωση ἀνθρώπων ἐμπιστοσύνης»* πού ἱδρύθηκε μετά τίς ἀπεργίες τοῦ γενάρη, κάτω ἀπ' τή συνδυ-

ασμένη ἐπιρροή τῶν ἀνεξάρτητων σοσιαλδημοκρατῶν καί στοιχείων πιό προωθημένων. Στίς 9 τό πρωΐ, τεράστιες ἐργατικές μᾶζες ἐγκαταλείπουν τά ἐργοστάσια καί τά προάστια καί βαδίζουν πρός τό κέντρο τῆς πόλης. Ἡ ἀστυνομία οὔτε κἄν προσπαθεῖ νά προβάλει κάποια ἀντίσταση. Παρατάει τά ὅπλα της. Οἱ στρατῶνες ἀνοίγουν. Οἱ στρατιῶτες ἤ μένουν ἀδιάφοροι ἤ πᾶνε μέ τούς ἐργάτες. Ἀξιωματικοί ἀπό τά κάγκελα ἑνός στρατοπέδου πυροβολοῦν τούς διαδηλωτές πού θέλουν νά πάρουν μαζί τους τούς στρατιῶτες. Τρεῖς ἐργάτες σκοτώνονται (ἀπ' αὐτούς κι ἕνας σπαρτακιστής). – Στό μεγάλο στρατηγεῖο, ὁ Γουλιέλμος ὁ Β΄ ἀρνεῖται νά παραιτηθεῖ. Θέλει, μετά τήν ἀνακωχή *«νά γυρίσει εἰρηνικά στήν πατρίδα ἐπί κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ»*. Ὁ Χίντενμπουργκ τοῦ ἀπαντάει ὅτι ὁ στρατός δέν κάνει πραξικόπημα γιά λογαριασμό του. Καί ὁ Γκρένερ: *«ὁδηγημένος ἀπ' τούς ἀρχηγούς του καί τούς στρατηγούς του, ὁ στρατός θά μπεῖ στήν πατρίδα μέ ἡσυχία καί τάξη, ἀλλά ὄχι ὑπό τήν ἀρχηγία τῆς Μεγαλειότητάς σας. Δέ σᾶς ὑπακούει πιά!»* Τότε ὁ Γουλιέλμος ὁ Β΄ παραιτεῖται ἀπό αὐτοκράτορας ἀλλά ὄχι κι ἀπό βασιλιάς τῆς Πρωσσίας. Ὁ Μάξ τῆς Βάδης φοβόταν μή μποῦνε οἱ ἀπεσταλμένοι τοῦ συμβουλίου ἐργατῶν καί στρατιωτῶν στή Βίλχελμστράσσε. Ἀνακοινώνει τό μεσημέρι ὅτι καθαιρέθηκε ὁ αὐτοκράτορας καί ὁ βασιλιάς τῆς Πρωσσίας καί ὅτι αὐτός ἀπαρνιέται τό θρόνο τοῦ Κρόνπριντς.

Οἱ σοσιαλδημοκράτες, τώρα πού ἡ ἐπανάσταση εἶναι γεγονός ἀποβλέπουν στό νά τήν καρπωθοῦν ὁλοκληρωτικά. Ὁ Ἔμπερτ, ὁ Σάϊντεμαν καί ὁ Ὄτο Μπράουν πᾶνε νά προτείνουν στούς ἀνεξάρτητους σοσιαλδημοκράτες νά σχηματίσουν μιά κυβέρνηση ἀπό κοινοῦ. Ὁ Λάντεμπουρ μένει κατάπληκτος ἀπό τό θράσος αὐτῶν τῶν σοσιαλιστῶν τοῦ αὐτοκράτορα πού θέλουν νά περνᾶνε γιά σοσιαλιστές *«τῆς ἐπανάστασης»*. Ἀποφασίζει νά εἰδοποιήσει τούς ἡγέτες τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος. Ἀλλά στό μεταξύ ὁ Ντὶτμαν δέχεται σάν ἀρχή τό ἴσο μοίρασμα τῶν ὑπουργικῶν θέσεων μεταξύ σοσιαλδημοκρατῶν καί ἀνεξάρτητων σοσιαλδημοκρατῶν. Ἡ διπροσωπία τῶν σοσιαλδημοκρατῶν δέν περιορίζεται μόνο σ' αὐτό. Στά γραφεῖα τοῦ «Vorwaerts» ἱδρύουν ἕνα *«συμβούλιο τῶν ἐργατῶν καί τῶν στρατιωτῶν τοῦ Βερολίνου»*, πού ἀποτελεῖται ἀπό δώδεκα *«ἀνθρώπους ἐμπιστοσύνης»* στά ἐργοστάσια καί στούς ὑπάλληλους καί εἶναι ἡγέτες σοσιαλδημοκράτες. Μεταξύ 12

καί 1 τό μεσημέρι, ὁ Ἔμπερτ, ὁ Σάϊντεμαν καί ὁ Μπράουν καταφέρνουν νά πείσουν τόν πρίγκηπα Μάξ τῆς Βάδης νά παραιτηθεῖ καί νά ὁριστεῖ ὁ Ἔμπερτ καγκελάριος τοῦ Ράϊχ. Θά δημιουργηθεῖ μιά ἐθνική συνέλευση.

Στίς 2, ὁ Σάϊντεμαν ἀνακηρύσσει τή *«Γερμανική Δημοκρατία»* στό Ράϊχσταγκ. Στίς 4, ὁ Λῆμπνεχτ, μπροστά στό Κάστρο καί μετά στό μπαλκόνι τοῦ Κάστρου ἀνακηρύσσει τήν *«Ἐλεύθερη Σοσιαλιστική Δημοκρατία τῆς Γερμανίας»*. Ὑψώνεται κόκκινη σημαία στό Κάστρο. Στό Ράϊχσταγκ, οἱ ἡγέτες τοῦ ἀνεξάρτητου σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος συζητοῦν πάνω στό σχηματισμό τῆς κυβέρνησης βάζουν ὅρους στούς σοσιαλδημοκράτες πού, οἱ τελευταῖοι, δέν δέχονται. Τελικά, σοσιαλδημοκράτες καί ἀνεξάρτητοι σοσιαλδημοκράτες ἔρχονται σέ συνεννόηση: Μέχρι νά ἀποφασίσει ἡ συντακτική συνέλευση θά λειτουργεῖ ἕνα συμβούλιο ἕξη ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ· ἡ πολιτική ἐξουσία εἶναι στά χέρια τῶν συμβουλίων ἐργατῶν καί στρατιωτῶν, πού θά κληθοῦν νά στείλουν τό συντομότερο δυνατόν ἐκλεγμένους ἀντιπρόσωπους σ' ἕνα ἐθνικό συνέδριο τῶν συμβουλίων· τό ζήτημα τῆς συντακτικῆς συνέλευσης θά συζητηθεῖ ἀργότερα. Οἱ ἕξη ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ εἶναι: οἱ Ἔμπερτ, Σάϊντεμαν καί Λάντσμπεργκ (ἀπ' τούς σοσιαλδημοκράτες), οἱ Χάζε (Haase), Ντίτμαν καί Μπάρτ (Barth) (ἀπ' τούς ἀνεξάρτητους σοσιαλδημοκράτες). Ἀντιπροσωπεῖες ἐπαναστατῶν ἐργατῶν ζητᾶνε νά προστεθεῖ καί ὁ Λῆμπνεχτ. Ἀλλά ὁ Λῆμπνεχτ βάζει νέους ὅρους σέ μιά πιθανή συνεργασία μέ τούς σοσιαλδημοκράτες τοῦ πολέμου. Οἱ ὅροι του δέν γίνονται δεκτοί. Τό ἀπόγευμα, τό Σπάρτακουσμπουντ καταλαμβάνει τά κτίρια καί τόν ἐξοπλισμό τῆς ἐφημερίδας «Lokal Anzeiger». Τό βράδυ κυκλοφορεῖ τό Νο 1 τῆς «Rote Fahne» τοῦ Βερολίνου. Ἀπ' τή μεριά τους, οἱ ἀνεξάρτητοι καταλαμβάνουν τρεῖς ἀντιδραστικές ἐφημερίδες.

10 Νοέμβρη. – Ὁ Γουλιέλμος Β΄ φεύγει στήν Ὀλλανδία. – Τό συμβούλιο τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ ὀργανώνεται στό Βερολίνο. Ὁ Ἔμπερτ εἶναι ὁ ἡγέτης του. Ἔρχεται ἀμέσως σ' ἐπαφή μέ τό ἐπιτελεῖο στρατοῦ, γιά νά πολεμήσει ἐνάντια στόν *«μπολσεβικισμό»*.

11 Νοέμβρη. – Σύσταση τῆς αὐτοκρατορικῆς κυβέρνησης. Οἱ ὑπουργοί ἤ μένουν στή θέση τους ἤ τούς ἀντικαθιστοῦν μέ ὑπάλληλους, σέ γενικές γραμμές, ἀντιδραστικούς. Κάθε ὑπουργός ἔχει σά βοηθούς δύο ὑφυπουργούς: ἕναν σοσιαλδημο-

κράτη κι έναν ανεξάρτητο σοσιαλδημοκράτη. Σύσταση Πρωσσικής Κυβέρνησης. – 'Αρχή τῶν ἀπεργιῶν τῶν ἀνθρακωρύχων. – 'Υπογραφή τῆς ἀνακωχῆς.

12 Νοέμβρη. – 'Ανακοίνωση τοῦ συμβουλίου τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ. Αὐτή ἡ ἀνακοίνωση ἐγγυᾶται τίς πολιτικές ἐλευθερίες, ὑπόσχεται τό 8ωρο ἐργασίας ἀπ' τήν 1η Γενάρη 1919, μιά κοινωνική πολιτική, μέτρα κατά τῆς ἀνεργίας κ.λ.π...

14 Νοέμβρη. – 'Ένα διάταγμα παρατείνει τήν ἰσχύ τῶν προγενέστερων νόμων καί διαταγμάτων.

15 Νοέμβρη. – 'Η ρώσσικη κυβέρνηση τηλεγραφεῖ στόν Λῆμπνεχτ. Χαιρετίζει τή γερμανική ἐπανάσταση καί προσφέρεται νά δώσει 50.000 λίβρες ἀλεύρι (τό *«συμβούλιο τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ»* ἀρνεῖται).

16 Νοέμβρη. – Σχηματισμός μιᾶς *«κοινότητας ἐργασίας»* μεταξύ ἐργοδοτῶν κι ἐργατικῶν συνδικάτων.

17 Νοέμβρη. – Τό συνέδριο τῶν ἀνεξάρτητων σοσιαλδημοκρατῶν τῆς Βούρτεμπεργκ ζητάει τή σύγκληση ἐθνικοῦ συνεδρίου. Τό συνέδριο τοποθετεῖται πρός τήν κατεύθυνση τῆς Λίγκας Σπάρτακος.

22 Νοέμβρη. – Τά συμβούλια τῶν στρατιωτῶν τοῦ 'Αμβούργου καί τῶν περιχώρων του, ἀποφασίζουν νά ὑποστηρίξουν τή νέα κυβέρνηση. Παρόμοιες ἀποφάσεις πάρθηκαν καί σέ πολλά ἄλλα συμβούλια, κυρίως σέ συμβούλια στρατιωτῶν.

23 Νοέμβρη. – 'Απεργία ἀνθρακωρύχων στήν 'Άνω Σιλεσία. 'Η κυβέρνηση τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ τάσσεται ἐνάντια σέ κάθε ἀπεργία. 'Ο Barth (ἀνεξάρτητος σοσιαλδημοκράτης) ἔλεγε: *«'Αν οἱ ἐργάτες ξεφτυλίζουν τήν ἐπανάσταση σ' ἕναν ἀγῶνα αὔξησης τῶν μισθῶν, χαθήκαμε».* 'Ο Ντίτμαν (ἀνεξάρτητος σοσιαλδημοκράτης) διαβεβαίωνε ὅτι *«κάθε ἀπεργία κατά τή διάρκεια τῆς ἐπανάστασης στρέφεται ἐνάντια στά συμφέροντα τῶν ἐργατῶν».* 'Όσο γιά τόν 'Έμπερτ (σοσιαλδημοκράτης), ἡ τυπική φράση του δανεισμένη ἀπό τά ἀφεντικά τῆς Γερμανίας ἦταν: *«Σοσιαλισμός σημαίνει: νά δουλεύεις πολύ».*

25 Νοέμβρη. – 'Εθνικό συνέδριο τῶν κυβερνήσεων τῶν κρατῶν τῆς Γερμανίας. 'Ο 'Αϊσνερ ζητάει ἀλλαγές προσώπων στήν κεντρική κυβέρνηση τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ. 'Ο Αὔγουστος Μέργκες (σπαρτακιστής), πρόεδρος τοῦ συμβούλιου τῶν ἀντιπρόσωπων τοῦ λαοῦ τοῦ Μπρούνσβικ, τάσσεται ὑπέρ

τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου καί κατά τῆς συντακτικῆς συνέλευσης. Ἡ πλειοψηφία τοῦ συνεδρίου θέλει συντακτική συνέλευση.

26 Νοέμβρη. – Ὁ Κούρτ Ἄϊσνερ διακόπτει κάθε σχέση μέ τό Βερολίνο. – Τό Καθολικό Κέντρο κάνει ἔκκληση γιά τήν ὑποστήριξη τῆς κυβέρνησης τοῦ Ἔμπερτ, ἐνάντια στό μπολσεβικισμό καί ὑπέρ τῆς συντακτικῆς συνέλευσης.

28 Νοέμβρη. – Στό Βερολίνο κολιοῦνται ἀφίσσες πού παρακινοῦν στή δολοφονία τοῦ Κάρλ Λῆμπνεχτ. – Ἀπεργία τῶν ἀνθρακωρύχων στή Ρούρ (Ruhr). – Ἡ ἀπεργία τῶν ἀνθρακωρύχων στήν Ἄνω Σιλεσία συνεχίζεται.

30 Νοέμβρη. – Ὁ βασιλιάς τοῦ Βύρτεμπεργκ, μετά ἀπ' ὅλους τούς ἄλλους γερμανούς μονάρχες, παραιτεῖται ἀπ' τό θρόνο.

ΔΕΚΕΜΒΡΗΣ 1918

1 Δεκέμβρη. – Στή χώρα τῆς Βάδης ἀξιωματικοί καῖνε τήν κόκκινη σημαῖα. – Τό συμβούλιο τῶν στρατιωτῶν τῆς Βαυαρίας ζητάει ἐθνική συνέλευση, ἐπισύρει τήν προσοχή ἐνάντια στό μπολσεβικισμό, ἐγκρίνει τήν πολιτική τοῦ Κούρτ Ἄϊσνερ (πού στήν πραγματικότητα ἦταν πολύ μετριοπαθής).

2 Δεκέμβρη. – Σέ μιά προκήρυξη πού μοιράστηκε στούς στρατιῶτες, ὁ Χίντενμπουργκ τάσσεται ἐνάντια στούς ἀνεξάρτητους σοσιαλδημοκράτες καί στούς σπαρτακιστές.

4 Δεκέμβρη. – Στήν Κολωνία γίνονται συγκεντρώσεις τοῦ Καθολικοῦ Κέντρου καί ζητᾶνε νά ἀνακηρυχτεῖ ἡ αὐτόνομη δημοκρατία τῆς Ρηνανίας-Βεστφαλίας.

6 Δεκέμβρη. – Τό συμβούλιο τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ, καθορίζει τίς ἐκλογές γιά συντακτική συνέλευση γιά τίς 15 Φλεβάρη 1919 μέ πέντε ψήφους ὑπέρ καί μιά ἀποχή. – Στό Βερολίνο, ἀντεπαναστατική συνωμοσία καί ἀπόπειρα στρατιωτικοῦ πραξικοπήματος. Δεκαοχτώ ἐπαναστάτες σκοτώνονται στήν Chausséestrasse.

7 Δεκέμβρη. – Πρώτη αὐτόνομη διαδήλωση τοῦ Σπάρτακουσμπουντ στό Βερολίνο (ἡ διαδήλωση προστατεύεται ἀπό ἔνοπλες ὁμάδες). Ὁ Κάρλ Λῆμπνεχτ συλλαμβάνεται στά γραφεῖα τῆς «Rote Fahne» μετά τή διαδήλωση ὅπου πῆρε τό λόγο μαζί μέ τόν Λεβί καί τόν Λάνγκε. Τό ἐπεισόδιο δέν ἔχει συνέχεια.

8 Δεκέμβρη. – Νέα διαδήλωση τοῦ «Σπάρτακου» στό Βερολίνο (150.000 ἄτομα).

9 Δεκέμβρη. – Ὁ Βέλς κυβερνήτης τῆς πόλης τοῦ Βερολίνου

(σοσιαλδημοκράτης), διατάζει τήν κατάληψη τοῦ γραφείου τοῦ Σπάρτακουσμπουντ. (Οἱ βερολινέζοι ἐπαναστάτες, ἐξ αἰτίας τῶν νεκρῶν τῆς 6ης τοῦ Δεκέμβρη, δίνουν στόν Βέλς τό παρατσούκλι *«Βέλς ὁ αἱμοβόρος»* «BlutWels»).

10 Δεκέμβρη. – Ἡ ἐπιτροπή κοινωνικοποίησης πού δημιουργήθηκε τήν ἐπαύριο τῆς ἐπανάστασης τῆς 9ης Νοέμβρη, δηλώνει ὅτι εἶναι ὑπέρ τῆς κοινωνικοποίησης μέ ἀποζημίωση.

12 Δεκέμβρη. – Ἀντιδραστική διαταγή τοῦ συμβούλιου ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ πού ἀποφασίζει τό σχηματισμό ἐθελοντικῆς ἐθνοφρουρᾶς (πού ἦταν ἡ βάση τῶν κομμάντος).

13 Δεκέμβρη. – Οἱ στρατιῶτες τοῦ μετώπου βγάζουν τήν κόκκινη σημαία πού ἀνέμιζε στό δημαρχεῖο τῆς πόλης Πόσνταμ. – Στήν Ἄνω Σιλεσία μιά ἀπεργία ρώσσων αἰχμαλώτων πολέμου καταστέλεται μέ τά μυδραλλιοβόλα.

14 Δεκέμβρη. – Οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ διατάζουν τήν παράδοση τῶν ὅπλων ὑπό τήν ἀπειλή πενταετοῦς φυλάκισης στούς παραβάτες. – Ὁ στρατηγός Μέρκερ κάνει τήν πρώτη ἔκκληση γιά τό σχηματισμό τῶν κομμάντος του. – Δημοσίευση προγράμματος τοῦ Σπάρτακουσμπουντ στήν «Rote Fahne». Τό πρόγραμμα πού συνέταξε ἡ Ρόζα Λούξεμπουργκ, ἔρχεται σέ ρήξη μέ τούς ἀνεξάρτητους σοσιαλιστές καί κάνει ἔκκληση γιά τή δημιουργία μιᾶς κοινῆς ὀργάνωσης τῶν ἀριστερῶν-ριζοσπαστικῶν ὁμάδων τῆς Βρέμης, τοῦ Ἀμβούργου, τοῦ Βερολίνου, τῆς Δρέσδης κ.λ.π.

15 Δεκέμβρη. – Δύο ἐπαναστάτες σκοτώνονται ἀπ' τήν ἀστυνομία στή Δρέσδη.

16-21 Δεκέμβρη. – Πρῶτο συνέδριο τῶν συμβουλίων ἐργατῶν καί στρατιωτῶν τῆς Γερμανίας. 489 ἀντιπρόσωποι (405 ἀπ' τά συμβούλια ἐργατῶν καί 84 ἀπ' τά συμβούλια στρατιωτῶν). Ἡ πολιτική φυσιογνωμία τοῦ συνέδριου ἦταν ἡ ἀκόλουθη: 288 σοσιαλδημοκράτες, 90 ἀνεξάρτητοι σοσιαλδημοκράτες (ἀπ' αὐτούς 10 σπαρτακιστές, μεταξύ αὐτῶν ὁ Λεβινέ καί ὁ Χέκερτ), 11 «ἑνωμένοι ἐπαναστάτες» (ὁμάδα κάπως ἑτερόκλιτη συγκροτημένη ἀπό τόν ἀριστερό ριζοσπάστη τοῦ Ἀμβούργου Λάουφενμπεργκ, 25 δημοκράτες, 25 μέλη μιᾶς *«φράξιας τῶν στρατιωτῶν»,* 50 ἀντιπρόσωποι πού δέν ἀνῆκαν σέ κόμμα. Οἱ ἐργάτες ἀποτελοῦσαν μειοψηφία, 71 ἀντιπρόσωποι ἦταν διανοούμενοι, 31 ἀνεξάρτητοι σοσιαλδημοκράτες καί 164 (στούς 288) σοσιαλδημοκράτες ἦταν δημοσιογράφοι, βουλευτές, ὑπάλληλοι κόμματος ἤ συνδικάτου. Ὑπῆρχε ἕνας εὐγενής γαι-

οκτήμονας, 3 ἀντιπρόσωποι ἀγροτικῶν ὀργανώσεων, 13 ἀξιωματικοί καί μόνο 179 ἐργάτες καί ὑπάλληλοι. Τό συνέδριο ἔγινε στό παλάτι τοῦ Λάνταγκ τῆς Πρωσσίας, στό Βερολίνο.

Ἡ ἀριστερά (σπαρτακιστές καί ἀνεξάρτητοι σοσιολδημοκράτες της ἀριστερᾶς, ἑνωμένοι ἐπαναστάτες), δυό φορές, προτείνουν νά γίνουν δεχτοί στό συνέδριο μέ δικαίωμα ψήφου, ὁ Κάρλ Λῆμπνεχτ καί ἡ Ρόζα Λούξεμπουργκ. Οἱ σοσιαλδημοκράτες πού ἔχουν τήν ἀπόλυτη πλειοψηφία καί πού ἐπιπλέον ὑποστηρίζονται ἀπ' τή δεξιά τῶν ἀνεξάρτητων σοσιαλδημοκρατῶν (Κάουτσκυ, Χίλφερντινγκ, Χάασε, Ντίττμαν – ὁ Barth, τρίτος ἀντιπρόσωπος τοῦ λαοῦ, πού ἀνήκει στό ἀνεξάρτητο σοσιαλδημοκρατικό κόμμα, δέν στερεῖται ἐπαναστατικῆς καλῆς θέλησης, ἀλλά στερεῖται τελείως πολιτικῶν ἱκανοτήτων-) ἀπομακρύνουν χωρίς δυσκολία ἀπ' τήν ἐξέδρα τοῦ συνεδρίου τούς σπαρτακιστές ἡγέτες. Κι ὅμως, ἡ ἀριστερά κερδίζει ρητορικές μάχες! Δυναμική ὁμιλία τοῦ Ρίχαρντ Μύλλερ (ἀνεξ. σοσιαλδημοκράτη), τοῦ Brasz (ἀνεξ. σοσιαλδημοκράτη), τοῦ Χέκερτ (σπαρακιστή), τοῦ Βέγκμαν (ἀνεξ. σοσιαλδημοκράτη), τοῦ Λέντεμπουρ (ἀνεξ. σοσιαλδημοκράτη), πού κριτικάρουν τίς ἀντεπαναστατικές μικροραδιουργίες τῆς στρατιωτικῆς κλίκας καί τῆς κυβέρνησης τοῦ Ἔμπερτ καί σία. Ἐπιπλέον ἡ Λίγκα Σπάρτακος φροντίζει νά τονίσει τή δράση της στό συνέδριο μέ διαδηλώσεις στούς δρόμους καί ἀποστολή ἀντιπροσωπειῶν στό συνέδριο. Μιά ἀπ' αὐτές ἐκθέτει τίς ἀπαιτήσεις τῶν Σπαρτακιστῶν:

«1. Ἡ Γερμανία εἶναι μιά ἑνιαία σοσιαλιστική δημοκρατία.

2. Ὅλη ἡ ἐξουσία στά συμβούλια ἐργατῶν καί στρατιωτῶν.

3. Τό ἐκτελεστικό συμβούλιο τῶν συμβουλίων ἐργατῶν καί στρατιωτῶν πού ἐκλέγεται ἀπ' τό συνέδριο τῶν συμβουλίων, καί εἶναι τό ὑπέρτατο νομοθετικό καί κυβερνητικό ὄργανο, ορίζει καί ἀνακαλεῖ τούς ἀντιπρόσωπους τοῦ λαοῦ καί τῶν κεντρικῶν ὀργανισμῶν.

4. Διάλυση τοῦ συμβουλίου ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ πού ἔχει ἐπί κεφαλῆς τόν Ἔμπερτ.

5. Ἄμεση καί ἐνεργητική υἱοθέτηση καί ἐκτέλεση, ἀπό τό ἐκτελεστικό συμβούλιο, ὅλων τῶν ἀναγκαίων ὅρων γιά τήν προστασία τῆς ἐπανάστασης καί πρίν ἀπ' ὅλα: ἀφοπλισμός τῆς ἀντεπανάστασης, ὁπλισμός τοῦ προλεταριάτου, σχηματισμός κόκκινης φρουρᾶς.

6. Ἄμεση ἔκκληση τοῦ ἐκτελεστικοῦ συμβουλίου στούς προ-

λετάριους ὅλων τῶν χωρῶν γιά τό σχηματισμό συμβουλίων ἐργατῶν καί στρατιωτῶν μέ σκοπό νά ἐκπληρώσουν κοινά καθήκοντα τῆς παγκόσμιας σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης».

Τό συνέδριο υἱοθετεῖ χωρίς συζήτηση πάνω στά προβλήματα πού ἔθεσαν οἱ σπαρτακιστές, ἕνα κείμενο τῶν σοσιαλδημοκρατῶν πού περιέχει τρία σημεῖα:

«α) Τό συνέδριο (πού δηλώνει ὅτι ἀντιπροσωπεύει ὅλη τήν πολιτική ἐξουσία) δίνει τή νομοθετική καί ἐκτελεστική ἐξουσία στό συμβούλιο τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ, μέχρι ν' ἀποφασίσει διαφορετικά ἡ ἐθνική συνέλευση. β) Τό συνέδριο ἐκλέγει ἕνα κεντρικό συμβούλιο ἀπό τά συμβούλια ἐργατῶν καί στρατιωτῶν, πού ἐξασφαλίζει τήν «κοινοβουλευτική» ἐπίβλεψη τοῦ γραφείου τοῦ Ράϊχ καί τοῦ πρωσσικοῦ γραφείου, τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ τοῦ Ραϊχ κι αὐτῶν τῆς Πρωσσίας. γ) Κοντά σέ κάθε ἀνώτερο ὑπάλληλο θά ὑπάρχουν δύο βοηθοί ἕνας σοσιαλδημοκράτης κι ἕνας ἀνεξάρτητος σοσιαλδημοκράτης, πού θά διορίζονται ἀπ' τούς ἀντιπρόσωπους τοῦ λαοῦ. Τό κεντρικό συμβούλιο θά δίνει τή γνώμη του πάνω σ' αὐτούς τούς διορισμούς.

Μποροῦμε ν' ἀντιληφτοῦμε χωρίς προσπάθεια τήν ἀπόσταση πού χωρίζει τίς ἐπαναστατικές προτάσεις τῶν Σπαρτάκιστῶν καί τίς ἀποφάσεις πού πάρθηκαν. Τό κεντρικό συμβούλιο πού δημιουργοῦν δέν εἶναι παρά ἕνας παραπανίσιος ὀργανισμός. Ἀποτελεῖται μονάχα ἀπό σοσιαλδημοκράτες μιά καί οἱ ἀνεξάρτητοι σοσιαλδημοκράτες ἀρνήθηκαν τήν προσφορά τοῦ ἑνός τρίτου τῶν θέσεων πού τούς πρόσφεραν οἱ σοσιαλδημοκράτες».

17 Δεκέμβρη. – Μιά συνέλευση ἀντιπροσώπων τῆς φρουρᾶς τοῦ Βερολίνου, στήν ὁποία συμμετεῖχαν ὁ ὑπολοχαγός Ντόρρενμπαχ (ἀρχηγός τῆς μοίρας τοῦ ναυτικοῦ πού σκοτώθηκε στή φυλακή Μοαμπίτ στή 17 Μάη 1919), καί ὁ Κάρλ Λῆμπνεχτ, υἱοθετεῖ πάνω στό ζήτημα τῆς διοίκησης τοῦ στρατοῦ μιά ἀπόφαση πού ζητάει: α) *τή δημιουργία ἑνός ἀνώτατου συμβουλίου στρατιωτῶν, ἀποτελούμενο ἀπό ἀντιπροσώπους ἐκλεγμένους ἀπ' ὅλα τά συμβούλια στρατιωτῶν πού θά ἀσκεῖ τή διοίκηση τοῦ στρατοῦ καί τοῦ ναυτικοῦ β) τήν κατάργηση ὅλων τῶν διακριτικῶν τῶν βαθμῶν γ) ἡ εὐθύνη τῆς τήρησης τῆς πειθαρχίας νά εἶναι στά χέρια τῶν συμβουλίων τῶν στρατιωτῶν».*

Ἡ συνέλευση στέλνει στό συνέδριο τῶν συμβουλίων ἀντι-

προσωπεία πού ἀπαιτεῖ τήν ἄμεση υἱοθέτηση τῶν «*τριῶν σημείων*». Τό γεγονός προκαλεῖ πάταγο. Ὁ Ἔμπερτ καί ὁ Χάασε προσπαθοῦν νά ἐμποδίσουν τό συνέδριο νά διευθετήσει οριστικά τό θέμα τῆς διοίκησης. Ἀλλά οἱ στρατιῶτες τοῦ συνεδρίου ἐπιμένουν σθεναρά. Ἡ ἀντιπροσωπεία τοῦ Ἀμβούργου παρουσιάζει ἕνα κείμενο πού τό συνέδριο υἱοθετεῖ:

«*1) Ἡ ἀνώτατη διοίκηση ἀσκεῖται ἀπό τούς ἀντιπροσώπους τοῦ λαοῦ κάτω ἀπό τόν ἔλεγχο τοῦ κεντρικοῦ συμβουλίου. Στίς φρουρές, ἡ διοίκηση μοιράζεται μεταξύ τῶν ἀρχηγῶν καί τοῦ τοπικοῦ συμβουλίου στρατιωτῶν. 2) Τά παράσημα καί τά διακριτικά τῶν βαθμῶν καταργοῦνται. 3) Τά συμβούλια στρατιωτῶν εἶναι ὑπεύθυνα γιά τήν πειθαρχία. 4) Τήν ἀπόφαση γιά τήν ἀπαγόρευση τῶν ἐπωμίδων, κονκάρδων κλπ. τήν παίρνουν τά συμβούλια στρατιωτῶν κι ὄχι οἱ ἰδιῶτες 5) Τό συμβούλια ἐκλέγουν μόνα τους τούς ἀρχηγούς τους. 6) Μέ σκοπό νά διευκολυνθεῖ ἡ ἀποστράτευση, μερικές κατηγορίες ἀξιωματικῶν διατηροῦν τίς ὑπηρεσίες τους, ὑπό τόν ὅρο νά ὑποσχεθοῦν ὅτι δέν θά κάνουν καμμιά ἐπιχείρηση ἐνάντια στήν ἐπανάσταση. 7) Πρέπει νά ἐπιταχυνθεῖ ὁ μετασχηματισμός τοῦ σημερινοῦ στρατοῦ σέ ἐθνοφρουρά*». Αὐτά εἶναι τά σημεῖα τοῦ Ἀμβούργου τά ὁποῖα ἐπικαλοῦνται συχνά στή συνέχεια, ἀλλά πού παραμένουν στίς περισσότερες τῶν περιπτώσεων νεκρό γράμμα.

Τό συνέδριο ἀπορίπτει μέ 344 ψήφους ἔναντι 98 τήν πρόταση τοῦ Däumig (ἀνεξάρτητος σοσιαλδημοκράτης τῆς ἀριστερᾶς) πού πρότεινε γιά συνταγματική βάση τοῦ Ράϊχ, τό σύστημα τῶν συμβουλίων. Ἀλλάζει τήν ἡμερομηνία ἐκλογῶν τῆς συντακτικῆς συνέλευσης (19 Γενάρη ἀντί γιά 15 Φλεβάρη ὅπως εἶχαν ἀποφασίσει οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ). Ἀκολουθεῖ μιά θεωρητική ὁμιλία τοῦ Χίλφερντινγκ (ἀνεξάρτητου σοσιαλδημοκράτη τῆς δεξιᾶς) πάνω στήν κοινωνικοποίηση.

– Η φρουρά ἀσφαλείας τοῦ Γκλάντμπεκ (μ' αὐτό τό ὄνομα, καί μέ ἄλλα ἀκόμα, οἱ μπουρζουάδες εἶχαν ὀργανώσει ἀπό τά μέσα τοῦ Νοέμβρη τήν ἄμυνά τους) σκοτώνει τρεῖς ἐργάτες.

18 Δεκέμβρη – Ἡ φρουρά ἀσφαλείας τοῦ Ἔσσεν, σκοτώνει δύο ἐργάτες.

20 Δεκέμβρη. – Νέες ἀπεργίες στήν Ἄνω Σιλεσία.

21 Δεκέμβρη. – Ἐπαναστάτες τῆς «ὀργάνωσης ἀνθρώπων ἐμπιστοσύνης» τοῦ Βερολίνου ζητοῦν τήν ἔξοδο τοῦ ἀνεξάρτητου σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος ἀπ' τήν κυβέρνηση καί τή

σύγκληση συνέδριου τοῦ κόμματος. Κηδεία τῶν θυμάτων τῆς 6ης Δεκέμβρη.

22 Δεκέμβρη. – Ἔκκληση τοῦ Χίντενμπουργκ ἐνάντια στίς ἀποφάσεις τοῦ συνέδριου τῶν συμβουλίων πάνω στίς στρατιωτικές ὑποθέσεις.

23 Δεκέμβρη. – Ἐξέγερση τῶν ναυτῶν στό Βερολίνο. Ἡ μοίρα ναυτικοῦ (Volksmarinedwision) ἔχει καταλάβει τό Κάστρο ἀπό τίς 15 Νοέμβρη, μέ διαταγή τῆς ἴδιας τῆς κυβέρνησης. Ἡ πολιτική τοποθέτηση τῶν ναυτῶν εἶναι ἀρκετά ἀσαφής: εἶναι ἀρκετά ἐπηρεασμένοι ἀπό τή Λίγκα Σπάρτακος καί ἀπό τούς ἀνεξάρτητους σοσιαλδημοκράτες τῆς ἀριστερᾶς. Γι' αὐτό ἀκριβῶς καί τούς ἀπειλοῦν, μέ διάφορες ἀφορμές, ὅτι δέ θά τούς πληρώσουν πιά τό μισθό τους κι ὅτι θά τούς βγάλουν μέ τό ζόρι ἀπό τό Κάστρο. Οἱ ναῦτες δείχνουν συμβιβαστικές διαθέσεις. Ὁ Βέλς, διοικητής τῆς πόλης ἐπωφελεῖται γιά νά τούς ξεγελάσει καί νά μήν κρατήσει τίς ὑποσχέσεις πού τούς ἔδωσε ὁ ἴδιος ἤ οἱ Πρῶσσοι ὑπουργοί. Στίς 23, ἡμερομηνία πληρωμῆς τῶν μισθῶν, οἱ ναῦτες διαδηλώνουν μπροστά στήν Κομμαντατούρ. Μαθαίνουν τό νέο, ὅτι στρατός ἔρχεται ἀπ' τό Πότσνδαμ στό Βερολίνο. Κυριεύουν τό μέγαρο τῆς καγκελαρίας, ἕδρα τῆς κυβέρνησης, κόβουν τό τηλέφωνο, κλείνουν τίς εἰσόδους γιά νά ἐμποδίσουν κάθε ἐπικοινωνία μέ τά ἀντεπαναστατικά στρατεύματα. Στίς 4 τό ἀπόγευμα, νέα διαδήλωση μπροστά στήν Κομμαντατούρ. Ἕνα τεθωρακισμένο αὐτοκίνητο πυροβολεῖ, τούς ναῦτες (3 νεκροί), ἐνῶ ὁ Ντόρρενμπαχ διαπραγματεύεται μέ τόν Βέλς. Τότε οἱ ναῦτες φυλακίζουν τόν Βέλς, τόν Δρ Μπόνγκαρτς καί τόν ὑπολοχαγό Φίσερ. Μετά ὁ Ντόρρενμπαχ καί μέλη τῶν συμβουλίων τῶν στρατιωτῶν τοῦ Βερολίνου πηγαίνουν στήν καγκελλαρία γιά νά διαπραγματευθοῦν μέ τήν κυβέρνηση. Ἀλλά τά στρατεύματα τοῦ στρατηγοῦ Lequis, πού ἦρθαν ἀπό τό Πότσνδαμ μέ πυροβολικό, ἔχουν ἤδη καταλάβει τό μέγαρο τῆς καγκελαρίας. Ἔχουν φυλακίσει τόν Barth λέγοντας ὅτι ἀγνοοῦν τούς ἀντιπρόσωπους τοῦ λαοῦ καί ἀναγνωρίζουν μόνο τόν Ἔμπερτ. Κάτω ἀπ' αὐτές τίς συνθῆκες, ὁ Ἔμπερτ, διατάζει τήν ὑποχώρηση τῶν ναυτῶν καί τῶν στρατιωτῶν τοῦ Πότσνδαμ. Μονάδες τοῦ Βερολίνου θά φρουροῦν τήν καγκελαρία. Ἡ τύχη τῆς μοίρας τοῦ ναυτικοῦ θά ἀποφασιστεῖ ἀργότερα. Οἱ ναῦτες ἐλευθερώνουν τόν Μπόνγκρατς καί τόν Φίσερ, κρατώντας σάν ὅμηρο μόνο τόν Βέλς.

24 Δεκέμβρη. – Μέσα στή νύχτα, οἱ ναῦτες μαθαίνουν ὅτι ὁ

λόγος πού τούς ἔδοσαν δέν κρατήθηκε: τά στρατεύματα τοῦ Πότσνδαμ φυλᾶνε τήν καγκελαρία. Προσπαθοῦν νά φτάσουν σέ κάποια συνεννόηση μέ τήν κυβέρνηση μέ τή μεσολάβηση τοῦ Λέντεμπουρ. Τό πρωΐ, τούς φέρνουν ἕνα τελεσίγραφο: νά ἐγκαταλείψουν τό Κάστρο μέσα σέ δέκα λεπτά καί νά συγκεντρωθοῦν ἄοπλοι στήν πλατεία τοῦ Κάστρου, διαφορετικά τό πυροβολικό θά τούς βομβαρδίσει. Βομβαρδισμός τοῦ Κάστρου: Τό μεσημέρι 11 ναῦτες καί 56 στρατιῶτες εἶναι νεκροί. Στίς 1, γίνονται διαπραγματεύσεις. Οἱ ναῦτες στέλνουν γιά ἀντιπρόσωπους τόν Ντόρρενμπαχ καί τόν Ράντκε καί ἐμπιστεύονται στόν Λέντεμπουρ, καί τόν Dàumig (ἀνεξάρτητους σοσιαλδημοκράτες τῆς ἀριστερᾶς) τήν ὑπεράσπιση τῶν συμφερόντων τους. Ἀποτέλεσμα: οἱ ναῦτες πληρώνονται. Ἐπιπλέον θά ἐνσωματωθοῦν στή δημοκρατική φρουρά (Republikanische Soldatenwehr). Ὁ Βέλς ἐγκαταλείπει τήν Κομμαντατούρ. Ὁ στρατηγός Lequis ἀντικαθίσταται ἀπ' τόν στρατηγό φον Λύτβιτς.

Συνδιάσκεψη τῶν *«Διεθνῶν Κομμουνιστῶν»* (ριζοσπαστική ἀριστερά). Μιλᾶνε στή συνδιάσκεψη ὁ Γιόχαν Κνίεφ (ἀπό τή Βρέμη) καί ὁ Jogiches (ἀπό τή Λίγκα Σπάρτακος). Καί οἱ δύο διαφωνοῦν μέ τή συγχώνευση. Ἀλλά ὁ Ράντεκ ἐπεμβαίνει ἔντονα. Ἡ μή συγχώνευση, λέει, θἄτανε βλαβερή γιά τήν ἐπανάσταση. Υἱοθετεῖται ἡ ἀρχή τῆς συγχώνευσης γιά τό σχηματισμό ἑνός κομμουνιστικοῦ κόμματος. Ὅσον ἀφορᾶ τήν ἐθνική συντακτική συνέλευση τά μέλη τῆς συνδιάσκεψης χωρίζονται σέ 2 τάσεις: λίγοι παραπάνω ἀπ' τούς μισούς εἶναι ἐνάντια στή συμμετοχή στίς ἐκλογές, οἱ ἄλλοι εἶναι ὑπέρ. Πάνω σ' αὐτό τό ζήτημα ἡ συνδιάσκεψη ἀναβάλλεται γιά μιά ἑβδομάδα γιά νά συμβουλευτοῦν τά μέλη τῆς ὀργάνωσης.

25 Δεκέμβρη. – Μετά ἀπό μιά διαδήλωση, ὀργανωμένη ἀπό τή Λίγκα Σπάρτακος καί τούς ἔμπιστους ἐπαναστάτες τῆς «ὀργάνωσης ἀνθρώπων ἐμπιστοσύνης» τοῦ Βερολίνου χιλιάδες ἐργάτες, αὐθόρμητα, κατευθύνονται πρός τό κτίριο τοῦ *«Vorwaerts»* (σοσιαλδημοκρατική ἐφημερίδα) καί τό καταλαμβάνουν. Μέσα στό κτίριο ἀνακαλύπτουν ὁλόκληρο ὁπλοστάσιο. Χρησιμοποιοῦν τό τυπογραφεῖο γιά νά βγάλουν προκηρύξεις.

26 Δεκέμβρη. – Ἀπεργία τῶν τράμ στήν Ἄνω Σιλεσία.

27 Δεκέμβρη. – Κρίση τῆς κυβέρνησης. Πολλά μέλη τοῦ ἀνεξάρτητου σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος διαμαρτύρονται γιά τήν ἀντιδραστική καί ἀντεπαναστατική συμπεριφορά τῆς κυ-

βέρνησης. Οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ κόμματος ὑφίστανται τόν ἀντίκτυπο αὐτῶν τῶν διαμαρτυριῶν. Ὁ Barth παίρνει μιά πιό ριζοσπαστική θέση.

28 Δεκέμβρη. – Τό συμβούλιο ἐργατῶν καί στρατιωτῶν τῆς Βρέμης ἀποφασίζει τόν ὁπλισμό τῶν ἐργατῶν. – Τό συμβούλιο ἐργατῶν τοῦ Μόναχου ἐκφράζεται ἐνάντια στό σχηματισμό πολιτοφυλακῆς πού προσχεδίαζε ὁ ὑπουργός ἐσωτερικῶν, ὁ σοσιαλδημοκράτης Ἄουερ.

29 Δεκέμβρη. – Τό ἀνεξάρτητο σοσιαλδημοκρατικό κόμμα ἐγκαταλείπει τήν κυβέρνηση. – Στήν κηδεία τῶν 11 ναυτῶν πού σκοτώθηκαν στίς 24, ὁ Λέντεμπουρ παίρνει τό λόγο. – Ὁ Ἔμπερτ ζητάει ἀπ' τό Νόσκε νά γυρίσει ἀπ' τό Κίελο στό Βερολίνο.

29 Δεκέμβρη μέ 1η Γενάρη 1919. – Συνέδριο ἵδρυσης τοῦ Γερμανικοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος. Στίς 29 γίνεται ἡ ἐθνική συνδιάσκεψη τῆς Λίγκας Σπάρτακος, 83 ἀπεσταλμένοι ἀντιπροσωπεύουν 46 τοπικές ὁμάδες. Ὁ Walcher καί ὁ Πήκ διευθύνουν τίς συζητήσεις. Ἀμέσως ἀποφασίζεται ὁ διαχωρισμός μέ τό ἀνεξάρτητο σοσιαλδημοκρατικό κόμμα καί ἡ ἵδρυση τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος τῆς Γερμανίας μέ τό ὄνομα «Kommunistische Partei Deutschlands (spartacusbund)». Ἡ συζήτηση ἦρθε στό θέμα τῆς συμμετοχῆς στίς ἐκλογές γιά τή συντακτική συνέλευση. Ὁ Κάρλ Λῆμπνεχτ, ἡ Ρόζα Λούξεμπουργκ καί ὁ Λεό Γιόγκισες εἶναι ὑπέρ. Ἡ πλειοψηφία τῶν ἀντιπροσώπων (62 στούς 85) εἶναι κατά. Ὁ Ράντεκ χαιρετίζει τό συνέδριο στό ὄνομα τῆς ἐπαναστατικῆς Ρωσίας. Ἡ Ρόζα Λούξεμπουργκ παρουσιάζει τήν *«ὁμιλία πάνω στό πρόγραμμα»*. Οἱ *«Διεθνεῖς Κουμμουνιστές τῆς Γερμανίας»*, πού συγκεντρώθηκαν στίς 30, μπαίνουν στήν ὀργάνωση. Ἡ κεντρική ἐπιτροπή ἀποτελεῖται ἀπό τούς: Χέρμαν Ντούνκερ, Καίτε Ντούνκερ, Ἔμπερλάϊν, Φρέλιχ (ἀντιπρόσωπο τῶν Διεθνῶν Κουμμουνιστῶν τῆς Γερμανίας), Γιόγκισες, Λάνγκε, Λεβί, Λῆμπνεχτ, Λούξεμπουργκ, Μάγιερ, Πίκ, Ταλχάϊμερ.

1919

ΓΕΝΑΡΗΣ 1919

1η Γενάρη. – Ἀφοπλισμός τοῦ 75ου συντάγματος πεζικοῦ στή Βρέμη. Εἶναι ἕνα ἐπαναστατικό σύνταγμα ἀπό πολύ καιρό.

Ἔγινε πασίγνωστο κατά τή διάρκεια τοῦ πολέμου γιά *τόν «κόκκινο λόχο»*του.

3 Γενάρη. –Οἱ ἀνεξάρτητοι σοσιαλδημοκράτες ἐγκαταλείπουν τήν πρωσσική κυβέρνηση. –Στό Κένιγκσύτε (Ἄνω Σιλεσία) 22 νεκροί.

4 Γενάρη. – Ὁ Eichhorn, νομάρχης τοῦ Βερολίνου (ἀνεξάρτητος σοσιαλδημοκράτης τῆς ἀριστερᾶς), πού εἶχε ὀργανώσει ἕνα εἶδος ἐπαναστατικῆς ἀστυνομίας, καθαιρεῖται. – Ὁ Ἔμπερτ καί ὁ Νόσκε (ὁ ὁποῖος ἐξελέγη ἀπό τόν Ἔμπερτ καί Σάϊντεμαν, μαζί μέ τόν Βίσσελ στήν κυβέρνηση, μετά τήν ἀποχώρηση τῶν ἀνεξάρτητων), ἔρχονται σ' ἐπαφή μέ τό στρατηγό Μέρκερ. – Ἀπεργία τῶν σερβιτόρων τῶν καφενείων τοῦ Βερολίνου καί στή συνέχεια ὅλου τοῦ Ράϊχ. Τό βράδυ τό ἀνεξάρτητο σοσιαλδημοκρατικό κόμμα, οἱ ἐπαναστάτες τῆς «ὀργάνωσης ἀνθρώπων ἐμπιστοσύνης» καί τό κομμουνιστικό κόμμα συμφωνοῦν νά καλέσουν τήν ἐργατική τάξη τοῦ Βερολίνου σέ διαδήλωση ἐνάντια στήν καθαίρεση τοῦ Eichhorn. Οἱ τρεῖς ὀργανώσεις ὑπογράφουν τήν ἔκκληση: *«Δεῖξτε στούς σημερινούς κατόχους τῆς ἐξουσίας τή δύναμή σας, δεῖξτε ὅτι τό ἐπαναστατικό πνεῦμα τῶν ἡμερῶν τοῦ Νοέμβρη δέν ἔσβυσε μέσα σας».*

5 Γενάρη – Μαζική διαδήλωση κατά τῆς καθαίρεσης τοῦ Eichhorn. Τεράστιο πλῆθος διασχίζει τό Βερολίνο, ὁδηγημένο ἀπ' τόν Λῆμπνεχτ, τόν Λέντεμπουρ καί ἄλλους. Οἱ διαδηλωτές ἐμποδίζουν τόν Εὐγένιο Ἔρνστ (σοσιαλδημοκράτη πού ἀντικατέστησε τόν Eichhorn) νά καταλάβει τή θέση. Ἐξ' ἄλλου, ὁ Eichhorn, κάνει ἔκκληση στό ἐκτελεστικό συμβούλιο τῶν σοβιέτ τοῦ Μεγάλου Βερολίνου (Vollzugsrat: ἀρχή πού εἶχε στά χέρια της τόν ἔλεγχο τῶν πράξεών της καί πού ἀποτελεῖτο ἀπό ἀνεξάρτητους σοσιαλδημοκράτες τῆς ἀριστερᾶς, Ρίχαρντ Μύλλερ, Ντόϊνμιχ, κλπ..) γιά τήν ἀπόφαση τοῦ ὑπουργοῦ ἐσωτερικῶν τοῦ Ράϊχ. – Μάχες στό Σβέριν μεταξύ ναυτῶν κι αὐτῶν πού ἀκολουθοῦσαν τή δεξιά πολιτική τῆς ἐπιτροπῆς τῶν στρατιωτῶν. – Τό βράδυ στή διοίκηση τῆς ἀστυνομίας τοῦ Βερολίνου γίνεται συνδιάσκεψη μέ θέμα τήν παραπέρα καθοδήγηση τῆς δράσης· συμμετεῖχαν οἱ ἐπαναστάτες «ἄνθρωποι ἐμπιστοσύνης», τά μέλη τῆς καθοδήγησης τῆς ὀργάνωσης τοῦ Μεγάλου-Βερολίνου τοῦ ἀνεξάρτητου σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος καί ὁ Λῆμπνεχτ καί ὁ Πίκ τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος. Ἀποφασίζουν νά ἀντισταθοῦν στήν καθαίρεση τοῦ Eichhorn, νά προσπαθήσουν νά ρίξουν τήν κυβέρνηση Ἔμπερτ-

Σάϊντεμαν καί νά σχηματίσουν μιά ἐπαναστατική ἐπιτροπή (Revolution-Ausschuss), πού θά ἀποτελεῖται ἀπό πολλά ἄτομα καί θά προεδρεύεται ἀπό τούς Λέντεμπουρ, Λῆμπνεχτ καί Σόλτσε πού θά ἔχουν ἴσα δικαιώματα. – Ἐν τῷ μεταξύ, τό πλῆθος στή διάρκεια τῆς ἀναταραχῆς καταλαμβάνει τό κτίριο τοῦ «*Vorwaerts*» καί τά κτίρια πολλῶν ἄλλων ἐφημερίδων. – Τή νύχτα, ἡ ἐπιτροπή κηρύσσει τήν ἔναρξη τοῦ ἀγῶνα γιά τήν κατάκτηση τῆς ἐξουσίας, τή γενική ἀπεργία, καί καλεῖ τούς ἐργάτες γιά μιά μεγάλη διαδήλωση στίς 6 τοῦ μῆνα στίς 11 τό πρωΐ.

6 Γενάρη. – Τό πρωΐ μοιράζεται μιά σοσιαλδημοκρατική προκήρυξη πού ξεσηκώνει «*τούς ἐργάτες, τούς στρατιῶτες καί τοῦ πολίτες*» ἐνάντια «*στούς κακούργους τῆς Λίγκας Σπάρτακος*» καί καλεῖ τούς καλούς πολίτες μπροστά στό μέγαρο τῆς καγκελαρίας. Σέ μιά αἴθουσα τοῦ μέγαρου, οἱ σοσιαλδημοκράτες κυβερνῆτες καί οἱ ὑπουργοί συνεδριάζουν: οἱ ἐπαναστάτες ἔχουν καταλάβει σχεδόν ὅλες τίς ἐφημερίδες, ὡς καί τά γραφεῖα τοῦ πρακτορείου Βόλφ. Τά στρατεύματα δέν εἶναι σίγουρα. Μόνο ὁ ὑπουργός πολέμου, ὁ συνταγματάρχης Ράϊνχαρντ καί ὁ Νόσκε εἶναι ἀποφασισμένοι νά ἀποκαταστήσουν τήν τάξη μέ κάθε τίμημα. Ὁ Νόσκε ζητάει μιά λύση. Τοῦ ἀπαντοῦν: «*Ἔ! καλά! δρᾶσε μόνος σου!*» Ὁ Νόσκε σκέφτεται καί ἀπαντάει: «*Ἄς εἶναι! Κάποιος ἀπό μᾶς πρέπει νά παίξει τό ρόλο τοῦ ἀστυνομικοῦ σκύλου*» (κατά λέξη μετάφραση, «*τοῦ αἱμοβόρου σκύλου*», «der Bluthund»), «*δέν φοβᾶμαι τίς εὐθύνες*». (ἀναφέρεται στή σελ. 68 τῶν «*Ἀπομνημονευμάτων*» τοῦ Νόσκε). Ἀμέσως τοῦ παραχωρεῖται κάθε ἐξουσία. – Ὁδομαχίες στό Βερολίνο. – Τή νύχτα οἱ ἀρχηγοί τοῦ ἀνεξάρτητου σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος ἀρχίζουν διαπραγματεύσεις μέ τήν κυβέρνηση.

Ὁ Νόσκε γράφει (σελ. 69): *Ἄν τό πλῆθος εἶχε ἀρχηγούς ἀποφασισμένους πού ἤξεραν τί ἤθελαν, ἀντί νἄχει καλούς ρήτορες, θά εἶχε γίνει κυρίαρχο τοῦ Βερολίνου ἐκείνη τή μέρα, γύρω στό μεσημέρι.»*

7 Γενάρη. – Ἀπεργίες συμπαράστασης πρός τούς βερολινέζους ἐπαναστάτες, στό Μπρούνσβικ, Ἀμβοῦργο..... Στό Μπρούνσβικ, Ντύρτμουντ, Ντύσσελντορφ τό πλῆθος καταλαμβάνει τίς ἀντιδραστικές ἐφημερίδες. –Δύο νεκροί στό Μόναχο.

8 Γενάρη. – Ἔκκληση τῆς κυβέρνησης ἐναντίον τοῦ Σπάρτακου. Ἡ χωρίς προσχέδιο ἐξέγερση φαίνεται σάν καταδικασμένη ν' ἀποτύχει.

9 Γενάρη: –Μάχες στό Βερολίνο καί στό Σπαντάου. –15 νεκροί στή Δρέσδη.– Διαδήλωση στό Ἀμβοῦργο.

10 Γενάρη. –Μαζική διαδήλωση στή Στουτγκάρδη: 5 νεκροί. – Φυλάκιση κομμουνιστῶν στή Νυρεμβέργη. – Ἀνακήρυξη τῆς Δημοκρατίας τῶν συμβουλίων στή Βρέμη. – Τό Ντύσσελντορφ στά χέρια τῶν ἐργατῶν. – Γενική ἀπεργία στή Ρούρ. Τό συμβούλιο τῶν ἐργατῶν καί τῶν στρατιωτῶν τῆς Ἔσσης ἀποφασίζει τήν κοινωνικοποίηση. Καταλαμβάνεται ἡ ἕδρα τοῦ συνδικάτου τοῦ κάρβουνου (Kohlen-syndikat: ὀργανισμός τῶν ἀφεντικῶν). – Στό Ἀμβοῦργο συλλαμβάνεται ὁ Λάουφενμπεργκ, πρόεδρος τοῦ συμβουλίου ἐργατῶν καί στρατιωτῶν.

11 Γενάρη. – Ἡ *«Vorwaerts»*, πού εἶναι στά χέρια τῶν ἐπαναστατῶν, περικυκλώνεται στίς 7 μέ 8 τό πρωΐ. Ὁ ποιητής Βέρνερ Μέλλερ, πού βγῆκε γιά νά διαπραγματευτεῖ μέ τόν πολιορκητή, σκοτώνεται. Ἡ μάχη ξαναρχίζει, ἀλλά τελικά, οἱ 300 ὑπερασπιστές τοῦ «Vorwaerts» ὑποχρεώνονται νά παραδοθοῦν. Παρέλαση ἐπίδειξης τοῦ Νόσκε καί τῶν στρατευμάτων του μέσα στό Βερολίνο. –Φυλακίζονται ὁ Ἔρνεστ Μάγιερ (κομμουνιστής) καί ὁ Λέντεμπουρ. Ὁ Λέντεμπουρ προσπαθοῦσε νά ἔρθει σέ κάποιο συμβιβασμό μέ τήν κυβέρνηση ἐκπροσωπώντας τούς ἐπαναστάτες. – Ἀπεργία συμπαράστασης γιά τά γεγονότα στό Βερολίνο, στή Λειψία.

12 Γενάρη. – Ἐπαναλειτουργία τῶν ἐφημερίδων πού ἦταν κατειλημμένες στίς 5 καί 6 τοῦ μηνός καί τίς ἑπόμενες μέρες.

13 Γενάρη. – Οἱ Ἔμπερτ-Σάϊντεμαν-Νόσκε δημοσιεύουν ξανά τή διαταγή γιά τήν παράδοση τῶν ὅπλων (βλέπε παραπάνω). – Ἡ συνδιάσκεψη τῶν συμβουλίων ἐργατῶν καί στρατιωτῶν τῆς Ρηνανίας-Βεστφαλίας ἀποφασίζει νά συνεχίσει τήν κοινωνικοποίηση.

14 Γενάρη. – Τέλος τῶν μαχῶν στό Βερολίνο. – 4 νεκροί στή Βρέμη.

15 Γενάρη. – Δολοφονία τοῦ Κάρλ Λῆμπνεχτ καί τῆς Ρόζας Λούξεμπουργκ.

16 Γενάρη. – Ἀπαγόρευση τῆς «Rote Fahne».

19 Γενάρη. – Ἐκλογές στή συντακτική συνέλευση. – Ἕνα διάταγμα τῆς κυβέρνησης καταργεῖ τά *«Σημεῖα τοῦ Ἀμβούργου»* (βλέπε παραπάνω). Ἡ κυβέρνηση κατέχει τήν ἀνώτατη διοίκηση, πού ἐξασκεῖται ἀπό τόν ὑπουργό πολέμου. Οἱ ἀρχηγοί ἔχουν δικαίωμα νά δίνουν διαταγές..... Τά συμβούλια

στρατιωτῶν δέν εἶναι ἁρμόδια νά ὀνομάζουν ἤ νά καθαιροῦν τούς ἀρχηγούς. Μεγάλη δυσαρέσκεια στά συμβούλια στρατιωτῶν.

20-23 Γενάρη: – Ἀπεργίες διαμαρτυρίας γιά τή δολοφονία τοῦ Κάρλ καί τῆς Ρόζας. Στό Ἄϊζεναχ, τό συμβούλιο ἐργατῶν καί στρατιωτῶν, ἐπηρεασμένο ἀπό τούς ἀνεξάρτητους σοσιαλδημοκράτες τῆς ἀριστερᾶς, κήρυξε ὀκταήμερο πένθος μόλις ἔμαθε τό νέο τῆς δολοφονίας. – Στό Ἀμβοῦργο, μιά πορεία ἄνεργων, πολυβολεῖται ἀπ' τήν ἀστυνομία. Ὑπάρχουν νεκροί καί τραυματίες. – Ἡ συνδιάσκεψη τῶν συμβουλίων ἐργατῶν καί στρατιωτῶν τῆς Ρηνανίας-Βεστφαλίας, διαμαρτύρεται γιά τό σαμποτάρισμα τῆς κοινωνικοποίησης ἀπ' τήν κυβέρνηση. – Κηρύσσεται κατάσταση πολιορκίας στό Ἀμβοῦργο.

24 Γενάρη. – Ἡ ἀστυνομία σκοτώνει ἄνεργους στό Βερολίνο.

25 Γενάρη. – Κηδεία τοῦ Λῆμπνεχτ καί τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ Γενάρη.

27 Γενάρη. – Στό Βιλχελμσχάβεν, ἐργάτες καί ναῦτες καταλαμβάνουν τό σιδηροδρομικό σταθμό καί ἄλλα δημόσια κτίρια.

29 Γενάρη. – Θάνατος τοῦ Φράντς Μέρινγκ. Πολύ γέρος, δέν μπόρεσε νά ἐπιζήσει μετά τό θάνατο τῆς φίλης του Ρόζας Λούξεμπουργκ. – Οἱ ἐργάτες τῆς Βρέμης παίρνουν τά ὅπλα.

ΦΛΕΒΑΡΗΣ 1919

3 Φλεβάρη. – Ἡ «Rote Fahne» ἐπανεμφανίζεται. –Σέρνονται στά δικαστήρια 750 ἀπ' αὐτούς πού πῆραν μέρος στά γεγονότα τοῦ Γενάρη.

4 Φλεβάρη. – Τό κεντρικό συμβούλιο τῶν συμβουλίων ἐργατῶν καί στρατιωτῶν δίνει τήν *«ἐξουσία»* στή συντακτική συνέλευση. – Ὁ συνταγματάρχης Γκέρστενμπεργκ καταλαμβάνει τήν Βρέμη: 28 ἐργάτες καί 46 στρατιῶτες τῆς τάξης σκοτώνονται.

5 Φλεβάρη. – Οἱ ἐργάτες τοῦ Κίελου προσπαθοῦν νά ὁπλιστοῦν.

6 Φλεβάρη. – Ἡ συνδιάσκεψη τῶν συμβουλίων ἐργατῶν καί στρατιωτῶν τῆς Ρηνανίας-Βεστφαλίας ἐμμένει στήν ἀπόφαση τῶν κοινωνικοποιήσεων. – Γενική ἀπεργία στό Κίελο. – Οἱ ἐργάτες τοῦ Ἀμβούργου ὁπλίζονται. – Ἡ συντακτική συνέλευση συγκεντρώνεται στή Βαϊμάρη (ἐπέλεξαν τή Βαϊμάρη γιατί εἶναι ἀπομακρισμένη ἀπ' τήν πρωτεύουσα κι ἐπιπλέον ἡ πόλη κατέχεται ἀπό τά στρατεύματα τοῦ στρατηγοῦ Μέρκερ). Ἡ συντα-

κτική συνέλευση ἀποτελεῖται ἀπό 22 ἀνεξάρτητους σοσιαλδημοκράτες, 163 σοσιαλδημοκράτες, 4 δημοκράτες, 89 καθολικούς, 42 μέλη τοῦ «Deutschnationale Volkspartei», 22 μέλη τοῦ Volkspartei.

7 Φλεβάρη. – Τό συμβούλιο στρατιωτῶν τοῦ Ἀμβούργου ἀποφασίζει νά ἀφοπλίσει τούς ἐργάτες.

8 Φλεβάρη. – 12 ἄνεργοι σκοτώνονται στό Βερολίνο.

9 Φλεβάρη. – Ὁ συνταγματάρχης Γκέρστενμπεργκ καταλαμβάνει τή Μπρεμερχάφεν ὅπου οἱ ἐργάτες εἶχαν ὁπλιστεῖ ὅπως στή Βρέμη

10 Φλεβάρη. – Ψηφίζεται τό Σύνταγμα.

11 Φλεβάρη. – Ἡ συντακτική συνέλευση ἐκλέγει τόν Ἔμπερτ πρόεδρο τοῦ Ράϊχ. – Τό ἀνεξάρτητο σοσιαλδημοκρατικό κόμμα κάνει ἔκκληση γιά τήν ἐνσωμάτωση τῶν συμβουλίων στό σύνταγμα. – Κηρύσσεται κατάσταση πολιορκίας στό Ἀμβοῦργο καί ἀφοπλίζονται οἱ ἐργάτες.

12 Φλεβάρη – 17 ἄνεργοι σκοτώνονται στό Μπρέσλάου. – Ἡ «Rote Fahne», καί ἡ *«Freiheit»* («Ἐλευθερία», ἡ καθημερινή ἐφημερίδα τῶν ἀνεξάρτητων σοσιαλδημοκρατῶν) δημοσιεύουν λεπτομέρειες πάνω στή δολοφονία τοῦ Κάρλ καί τῆς Ρόζας. – Ὁ Ράντεκ φυλακίζεται. (ζοῦσε στήν παρανομία).

13 Φλεβάρη. – Σχηματισμός τῆς κυβέρνησης τοῦ Ράϊχ: καγκελάριος ὁ Σάϊντεμαν, ὑπουργός πολέμου ὁ Νόσκε, πέντε ἄλλοι ὑπουργοί σοσιαλδημοκράτες, δύο ὑπουργοί δημοκράτες, τρεῖς ὑπουργοί ἀπό τό κέντρο τῶν καθολικῶν (ἕνας ἀπ' αὐτούς εἶναι ὁ Ἔρτσμπεργκερ), ὑπουργός ἐξωτερικῶν ὁ Μπρόκντορφ Ράντσάου, ἕνας δημόσιος ὑπάλληλος.

14 Φλεβάρη. – Ὁ Χίντενμπουρ κάνει μιά ἔκκληση ἐνάντια στό μπολσεβικισμό.

16 Φλεβάρη. – Φυλάκιση 80 μελῶν τῆς *«Λίγκας τῶν κόκκινων στρατιωτῶν»* στό Βερολίνο. –Στή Νυρεμβέργη, διαδήλωση ἐναντίον τοῦ Ἄουερ, Βαυαροῦ ὑπουργοῦ ἐσωτερικῶν: 2 νεκροί. –36 νεκροί στό Χέβεοτ-Ντόρτεν.

16 Φλεβάρη.– Στό Μόναχο, μεγάλη συνέλευση ὑπέρ τῆς Δημοκρατίας τῶν Συμβουλίων.

17 Φλεβάρη. – Γενική ἀπεργία στή Ρούρ.

18 Φλεβάρη. – Ὁ στρατηγός Μέρκερ καταλαμβάνει τήν Γκότα. Γενική ἀπεργία διαμαρτυρίας. Ὁ Μέρκερ δημιούργησε ἕνα εὐκίνητο σῶμα καταδίωξης. Ὁ Νόσκε τό χρησιμοποιεῖ γιά νά κτυπάει τά τοπικά ἐπαναστατικά κινήματα τῆς Σαξονίας καί

τῆς κεντρικῆς Γερμανίας.

19 Φλεβάρη. – Ἐπαναστατικές μάχες στή Ρούρ, 12 νεκροί στό Ἔλμπερφελντ, 2 νεκροί στήν Ἔσση. – Ἀπεργία τῶν ναυτεργατῶν στό Στεττίνο. – Γενική ἀπεργία στό Ἀϊζεναχ ἐνάντια στήν κατοχή τῆς Γκότα.

20 Φλεβάρη. – Ἐπαναστατικές μάχες στή Ρούρ (Γκελσενκίρχεν, Μπόχουμ).

21 Φλεβάρη. – Ὁ Κούρτ Ἀΐσνερ, πρόεδρος τοῦ συμβουλίου τῆς Βαυαρίας, σκοτώνεται ἀπό τόν νεαρό κόμη Ἄρκο, στό Μόναχο, ἐνῷ πήγαινε στό Λάνταγκ γιά νά δόσει τήν παραίτησή του, μιά καί μειοψήφισε στίς ἐκλογές.

22 Φλεβάρη. – Κηρύσσεται κατάσταση πολιορκίας στό Μόναχο. Ὅλες οἱ ἐφημερίδες σταματοῦν γιά δέκα μέρες. – Ἡ Δημοκρατία τῶν συμβουλίων ἀνακηρύσσεται στό Μάνχαϊμ.

23 Φλεβάρη. – Φυλάκιση τῶν κουμμουνιστῶν ἡγετῶν στή Νυρεμβέργη.

25 Φλεβάρη. – Ἀπεργία στήν κεντρική Γερμανία. – Ἡ Δημοκρατία τῶν συμβουλίων τοῦ Μάνχαϊμ διαλύεται χωρίς νά χυθεῖ αἷμα.

26 Φλεβάρη. – Γενική ἀπεργία στή Λειψία (μέχρι τίς 10 τοῦ Μάρτη).

– Ἀπεργία τῶν σιδηροδρομικῶν στό Μαγδεμβοῦργο.

27 Φλεβάρη. – Γενική ἀπεργία στό Ντύσσελντορφ.

ΜΑΡΤΗΣ 1919

1 μέ 3 Μάρτη. – Ὁ στρατηγός Μέρκερ καταλαμβάνει τό Χάλλε. Οἱ ἐπαναστάτες ἀντιστέκονται. 55 νεκροί καί 17 τραυματίες.

2 μέ 6 Μάρτη. – Συνέδριο τοῦ ἀνεξάρτητου σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος στό Βερολίνο. Ἡ δεξιά (Χάασε-Ντίττμαν) κατηγορεῖ τήν ἀριστερά ὅτι παραμέρισε τά νόμιμα μέσα καί χρησιμοποίησε τή βία ἐνάντια στούς σοσιαλδημοκράτες.

3 Μάρτη. – Γενική ἀπεργία στό Βερολίνο. Οἱ ἀπεργοί ζητοῦν:

1. Τήν ἀναγνώριση τῶν συμβουλίων ἐργατῶν καί στρατιωτῶν.

2. Τήν ἄμεση ἐκτέλεση τῶν «σημείων τοῦ Ἀμβούργου» πού ἀφοροῦν τή διοίκηση στό στρατό.

3. Τήν ἀπελευθέρωση ὅλων τῶν πολιτικῶν κρατούμενων καί

ἰδιαίτερα τοῦ Λέντεμπουρ. Ἐπίσης, νά σταματήσουν ὅλες οἱ πολιτικές δίκες, νά καταργηθοῦν ὅλες οἱ στρατιωτικές δικαιοδοσίες, νά φυλακισθοῦν ὅλοι ὅσοι συμμετεῖχαν σέ πολιτικές δολοφονίες.

4. Τό σχηματισμό ἐργατικῆς ἐπαναστατικῆς φρουρᾶς.

5. Τήν ἄμεση διάλυση ὅλων τῶν κομμάντος.

6. Τήν ἄμεση σύναψη πολιτικῶν καί οἰκονομικῶν σχέσεων μέ τή σοβιετική Ρωσία.

Κηρύσσεται κατάσταση πολιορκίας. Θά διαρκέσει μέχρι τίς 5 τοῦ Δεκέμβρη. Καταστρέφεται τό τυπογραφεῖο τῆς «Rote Fahne».

5 Μάρτη. – Ἔνοπλος ἀγώνας στό Βερολίνο μεταξύ τῆς μοίρας ναυτικοῦ πού ἐνσωματώθηκε στή δημοκρατική φρουρά καί τῶν ἀντιδραστικῶν κομμάντος. – Νέα ἀπεργία τῶν ἀνθρακωρύχων στήν Ἄνω Σιλεσία. – Πρώτη συνδιάσκεψη τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἀνθρακωρύχων στή Ρούρ.

6 Μάρτη. – Τά στρατεύματα τοῦ Νόσκε καταλαμβάνουν τή διεύθυνση ἀστυνομίας τοῦ Βερολίνου. – Διακοπή τῆς ἀπεργίας στήν Κεντρική Γερμανία.

8 Μάρτη. – Ἀποτυχία τῆς γενικῆς ἀπεργίας στό Βερολίνο.

10 Μάρτη. – Ὁ Leo Jogiches, πού ἦταν φυλακισμένος, σκοτώνεται *«ἐνῶ προσπαθοῦσε νά δραπετεύσει»*.

12-15 Μάρτη. – Μάχες στό Βερολίνο. Ὁμαδικές ἐκτελέσεις ναυτῶν καί ἐργατῶν 1.200 θύματα.

19 Μάρτη. – Ἡ κεντρική ἐπιτροπή τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος μεταφέρεται στή Φρανκφούρτη.

23 Μάρτη. – Οἱ μοναρχικοί ξανασηκώνουν κεφάλι καί κάνουν μιά διαδήλωση στό Βερολίνο.

29 Μάρτη. – Ἐθνική συνδιάσκεψη τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος στή Φρανκφούρτη. Τό κόμμα εἶναι στήν παρανομία. Ὁ τῦπος του ἔχει ἀπαγορευτεῖ.

30 Μάρτη. – Ἡ συνδιάσκεψη τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἀνθρακωρύχων τῆς Ρούρ ἀποφασίζει τή γενική ἀπεργία ζητώντας τήν κοινωνικοποίηση καί τήν ἵδρυση τῆς *«Γενικῆς Ἕνωσης ἀνθρακωρύχων»*.

31 Μάρτη. – Γενική ἀπεργία στή Ρούρ.

ΑΠΡΙΛΗΣ 1919

3 Ἀπρίλη. – Ἀπεργία στό Μπρεσλάου.

4 'Απρίλη. – Οἱ ἐργάτες τοῦ οἴκου Κρούπ (Ἔσσεν) ἑνώνονται μέ τούς ἀπεργούς ἀνθρακωρύχους.

7 'Απρίλη – Ἀνακήρυξη τῆς Δημοκρατίας τῶν συμβουλίων στή Βαυαρία. Ἡ ἱστορία αὐτῆς τῆς Δημοκρατίας συμβουλίων εἶναι πολύ συσκοτισμένη. Πρωτεύοντα ρόλο ἔπαιξαν στήν ἀρχή οἱ ἀναρχικοί: Λαντάουερ, Μύχσαμ, Τόλλερ· μετά οἱ κομμουνιστές: Λεβινέ, Λεβιέν. Γενική ἀπεργία στό Μαγδεμβοῦργο.

8-14 'Απρίλη. – Δεύτερο συνέδριο τῶν συμβουλίων στό Βερολίνο. Χωρίς μεγάλο ἐνδιαφέρον. Τά συμβούλια δέν παίζουν πιά κανένα ἐπαναστατικό ρόλο. Εἶναι ὅλα ἀφοσιωμένα στήν κυβέρνηση.

10-15 'Απρίλη. – Ἀπεργία στό Ντάντσιχ, Ἁνόβερο, Κένιγκσμπεργκ, Ἁμβοῦργο. – 40 ἐπαναστάτες σκοτώνονται στό Ντύσσελντορφ. – Ἡ *«Πρώτη»* Δημοκρατία τῶν συμβουλίων τῆς Βαυαρίας ὑποκύπτει.

14 'Απρίλη. – Δημιουργία τῆς *«Δεύτερης»* Δημοκρατίας τῶν συμβουλίων τῆς Βαυαρίας.

15-30 'Απρίλη. – Γενική ἀπεργία στή Βρέμη.

21 'Απρίλη. – Τά στρατεύματα τοῦ Νόσκε ἐπιβάλλουν μιά μεγάλη ἧττα στή Δημοκρατία τῶν συμβουλίων τῆς Βαυαρίας ἀνακαταλαμβάνοντας τό Ἀουγκσμπουργκ.

26 'Απρίλη. – Αἱματηρή μάχη στή Νυρεμβέργη.

28 'Απρίλη. – Τέλος τῆς γενικῆς ἀπεργίας στή Ρούρ (διάρκεσε ὅλο τόν Ἀπρίλη).

ΜΑΗΣ 1919

1–4 Μάη. – Τά στρατεύματα τοῦ Νόσκε ἀνακαταλαμβάνουν τό Μόναχο. Ἀκολουθεῖ ἄγρια καταστολή. Τουφεκίζονται ὁ Λαντάουερ, Λεβινέ, Λεβιέν, Ἔγκλεφερ (ἀρχηγός τοῦ στρατοῦ τῆς δημοκρατίας τῶν συμβουλίων) καί δεκάδες ἄλλοι. Ὁ Μύχσαμ φυλακίζεται..... Ἡ καταστολή διαρκεῖ μέχρι τόν Ἰούνη.

8–15 Μάη. – Δίκη τῶν δολοφόνων τοῦ Κάρλ καί τῆς Ρόζας.

14 Μάη. – Ἐθνική Συνδιάσκεψη τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος στό Βερολίνο.

17 Μάη. – Ὁ Βόγκελ, δολοφόνος τῆς Ρόζας,δραπετεύει.

19 Μάη. – Ἀρχή τῆς δίκης ἐνάντια στόν Λέντεμπουρ (ὁ Λέντεμπουρ κατηγορεῖται γιά τό ρόλο του στίς μάχες τοῦ Γενάρη στό Βερολίνο).

31 Μάη. – Βρίσκεται τό πτῶμα τῆς Ρόζας Λούξεμπουργκ.

ΙΟΥΝΗΣ 1919

10 Ἰούνη. – Συνέδριο τοῦ σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος στή Βαϊμάρη.

13 Ἰούνη. – Κηδεία τῆς Ρόζας Λούξεμπουργκ.

20 Ἰούνη μέ 3 Ἰούλη. – Ἀπεργία τῶν σιδηροδρομικῶν. Ἀπεργία πείνας στό Μανχάϊμ – Ἡ κυβέρνηση Σάϊντεμαν παραιτεῖται.

21 Ἰούνη. – Σχηματισμός τῆς κυβέρνησης Μπάουερ.

23 Ἰούνη. Απεργίες πείνας στό Βερολίνο. – Τό κομμουνιστικό κόμμα διαλύει τή «Λίγκα τῶν κόκκινων στρατιωτῶν».

26 Ἰούνη. –Φυλάκιση τοῦ Ἐκτελεστικοῦ συμβουλίου (Vollzugsrat) τοῦ Βερολίνου πού ἀποτελεῖται ἀπό ἀνεξάρτητους σοσιαλδημοκράτες τῆς ἀριστερᾶς (βλέπε παραπάνω).

27 Ἰούνη. – Ὁ Νόσκε ἀφαιρεῖ ἀπ' τούς σιδηροδρομικούς τό δικαίωμα ἀπεργίας.

30 Ἰούνη. – Ἀπεργία τῶν τραπεζικῶν ὑπαλλήλων στό Βερολίνο.

ΙΟΥΛΗΣ 1919

1–14 Ἰούλη. – Ἀπεργία τῶν ἐργαζόμενων στά μέσα ἐπικοινωνίας στό Βερολίνο.

16 Ἰούλη. – Γενική ἀπεργία στήν Πομερανία.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1919

2 Αὐγούστου καί τίς ἑπόμενες μέρες. Ἀπεργίες πείνας στό Chemnitz, 27 νεκροί.

8 Αὐγούστου. – Ἀπεργία στά ὀρυχεῖα ποτάσσας.

11 Αὐγούστου. – Ἀπεργία τῶν τραπεζικῶν ὑπαλλήλων στό Ἀμβοῦργο. Ἀπεργία τῶν ἀνθρακωρύχων στήν Ἄνω Σιλεσία.

17 Αὐγούστου. – Παράνομη ἐθνική συνδιάσκεψη τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος στή Φρανκφούρτη. Σ' αὐτή τή συνδιάσκεψη ἐκδηλώνεται μιά ἀντιπολίτευση στήν πολιτική τῆς κεντρικῆς ἐπιτροπῆς, ἀντιπολίτευση, ἀντικοινοβουλευτική, ἀντισυνδικαλιστική, ἀντισυγκεντρωτική, πού κατευθύνεται ἀπό τόν Βόλφχαϊμ καί τόν Πάουφενμπεργκ (στό Ἀμβοῦργο), τόν Ὄττο Ρύλε (ἀπό τή Δρέσδη), τόν Σρέντερ καί τόν Βέντελ (ἀπό τό Βερολίνο).

19 Αὐγούστου. – Ὁ στρατός καταλαμβάνει τό Chemnitz χωρίς μάχη.

23 Αὐγούστου. – Ἡ κυβέρνηση διαλύει τό ἐκτελεστικό συμβούλιο τοῦ Βερολίνου.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΗΣ 1919

7 Σεπτέμβρη. – Γίνονται μεγάλες διαδηλώσεις νέων μέ τήν εὐκαιρία τῆς διεθνοῦς ἡμέρας τῶν νέων. Στό Βερολίνο, ἡ ἀστυνομία πυροβολεῖ τούς διαδηλωτές.

8 Σεπτέμβρη. – Ταραχές στό Μπρέσλάου μέ ἀφορμή τήν πείνα.

18 Σεπτέμβρη. – Ἀρχή τῆς μεγάλης ἀπεργίας τῶν μεταλλουργῶν τοῦ Βερολίνου (θά διαρκέσει μέχρι τίς 11 τοῦ Νοέμβρη).

ΟΚΤΩΒΡΗΣ 1919

20 Ὀκτώβρη. – Συνέδριο τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος στή Χαϊδελβέργη. Ἡ ἀντιπολίτευση (πού εἶναι μειοψηφία μεταξύ τῶν ἀντιπροσώπων στό συνέδριο) διαγράφεται ἀπ' τό κόμμα. Παίρνει μαζί της τήν πλειοψηφία τῶν μελῶν τοῦ κόμματος (60.000 περίπου στίς 107.000 μέλη). Δημιουργεῖ ἕνα καινούργιο κόμμα, τό *«Κομμουνιστικό Ἐργατικό Κόμμα»* «Kommunistische Arbeiter-Partei» (KAP), πού ἀργότερα, μετά τήν ἀποτυχία τῆς ἐπανάστασης τό 1923, ὑπέστη πολλές κρίσεις καί γρήγορα διαλύθηκε.

ΝΟΕΜΒΡΗΣ 1919

7 Νοέμβρη. – Ὁ Οὖγκο Χάασε, πρώην ἀντιπρόσωπος τοῦ λαοῦ, πέφτει θῦμα μιᾶς ἀπόπειρας καί πεθαίνει.

11 Νοέμβρη. – Τέλος τῆς ἀπεργίας τῶν μεταλλουργῶν τοῦ Βερολίνου.

29-30 Νοέμβρη. – Συνέδριο τοῦ ἀνεξάρτητου σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος στή Λειψία. Ὁ Κριστιέν (τῆς δεξιᾶς) ἀναφωνεῖ: *«Ὄχι ἕνωση μέ τούς προδότες! Μιά ἕνωση τοῦ κόμματος τῶν σοσιαλιστῶν τοῦ Νόσκε καί τοῦ συνειδητοποιημένου προλεταριάτου εἶναι ἀδύνατη. Δέν μᾶς χωρίζει ἀπ' αὐτούς μονάχα ἡ τακτική. Ἕνας ὁλόκληρος κόσμος ἀρχῶν μᾶς χωρίζει ἀπό τούς σοσιαλιστές τοῦ Νόσκε. Οἱ σοσιαλιστές τοῦ Νόσκε βρίσκονται στό στρατόπεδο τῆς ἀστικῆς δημοκρατίας. Ἐμεῖς βρισκόμαστε στό στρατόπεδο τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης. Ὅπως δέν μποροῦμε νά ἑνωθοῦμε μέ τούς καπιταλιστές καί τούς μεγάλους γαιοκτήμονες, δέν μποροῦμε νά ἑνωθοῦμε καί μέ τούς λακέδες τους, τούς ὑπηρέτες τους, τούς προδότες τῆς ἐργατικῆς τάξης»*. Οἱ ἀποφάσεις πού πάρθηκαν στό συνέδριο εἶναι πολύ *«ριζοσπαστικές»*.

ΔΕΚΕΜΒΡΗΣ 1919

5 Δεκέμβρη. – Αἴρεται ἡ κατάσταση πολιορκίας στό Βερολίνο. – Ὁ Ράντεκ, πού ἦταν φυλακισμένος ἀπό τίς 12 τοῦ Φλεβάρη, ἀπελευθερώνεται.

12 Δεκέμβρη. – Ἡ «*Rote Fahne*» πού ἐδῶ καί μῆνες ἐκδιδόταν πότε σ' ἕνα μέρος, πότε σ' ἕνα ἄλλο καί κάτω ἀπό συνεχῆ καταδίωξη ἐπανεμφανίζεται στό Βερολίνο.

Léon Dupuis.

ΟΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΞΑΡΤΙΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΤΑΞΗ

1ο. «*Τό Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα*». – Εἶναι τό κόμμα τῶν σοσιαλιστῶν τοῦ πολέμου, πού ἀποκαλοῦνται καί πλειοψηφικοί σοσιαλιστές ἤ σοσιαλιστές τῆς δεξιᾶς. Ὁ ρόλος του στή συντριβή τῆς ἐπανάστασης εἶναι τόσο φανερός ὥστε δέν χρειάζεται νά ἐπιμείνουμε πάνω σ' αὐτό.

2ο. «*Τό Ἀνεξάρτητο Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα*». – Ἱδρύθηκε στό συνέδριο τῆς Γκότα (6 μέ 9 Ἀπρίλη 1917) ἀπό μιά ὁμάδα βουλευτῶν τοῦ Ράϊχσταγκ, πού ἦταν εἰρηνιστές, καί διαγράφηκαν ἀπό τή σοσιαλδημοκρατική φράξια τόν Μάρτη τοῦ 1916 ὁπότε καί ὀργανώθηκαν σέ κοινότητα δουλειᾶς (Arbeitsgemeinschaft). Κατά τή διάρκεια τῆς χρονιᾶς 1919 γίνεται μεγάλος ἀγῶνας στό ἐσωτερικό τοῦ κόμματος μεταξύ δεξιᾶς καί ἀριστερᾶς. Ἡ ἀριστερά (πλειοψηφία) θά προσχωρήσει στό γερμανικό κομμουνιστικό κόμμα στό συνέδριο τῆς Halle (12 μέ 20 Ὀκτώβρη 1920). Ἡ δεξιά θά ἐπιστρέψει τό 1922 στή σοσιαλδημοκρατία.

3ο. «*Οἱ Γερμανοί Διεθνιστές*», κατά τή διάρκεια τοῦ πολέμου, ὀργανώθηκαν σύμφωνα μέ τίς ἀνάγκες καί τίς δυνατότητες, ἀλλά καί σύμφωνα μέ μερικές ὁμοιότητες ἰδεῶν, σέ πολλές τάσεις:

α) Γύρω ἀπ' τούς Λήμπνεχτ, Λούξεμπουργκ, Μέριγκ, Γιόγκισες δημιουργήθηκε ἡ «*Διεθνής ὁμάδα*», ἀπό τό ὄνομα τοῦ περιοδικοῦ πού προσπάθησαν νά ἐκδόσουν (Μάρτης 1915). Ἡ «*διεθνής ὁμάδα*» θά πάρει τό ὄνομα «*Ὁμάδα Σπάρτακος*» ὅταν τό ὄργανο ἔκφρασής της θά γίνουν τά «*Γράμματα τοῦ*

Σπάρτακου». Οἱ Σπαρτακιστές θά προσχωρήσουν στό ἀνεξάρτητο σοσιαλδημοκρατικό κόμμα (ἀπρίλης 1917) – γιά νά κερδίσουν νέους ὀπαδούς τῶν ἀπόψεών τους καί θά μείνουν μέλη του μέχρι τήν 1η Γενάρη 1919, μέ τόν τίτλο *«Λίγκα Σπάρτακος»* (Spartakusbund).

β) Γύρω ἀπό τόν Julian Borchardt καί τό περιοδικό *«Lichtstrahien» («οἱ ἀκτίνες τοῦ φωτός»)* σχηματίστηκε ἡ ὁμάδα τῶν *«Διεθνῶν Σοσιαλιστῶν τῆς Γερμανίας»*, μικρῆς σημασίας.

γ) Στή Βρέμη, στό Ἀμβοῦργο ὀργανώθηκε ἡ *«τάση τῆς Βρέμης»*. Στήν ἴδια τή Βρέμη εἶχε τήν πλειοψηφία τῆς παλιᾶς σοσιαλδημοκρατικῆς ὀργάνωσης (γύρω ἀπ' τόν Γιόχαν Κνίφ). Στό Ἀμβοῦργο (γύρω ἀπ' τόν Λάουφενμπεργκ καί τόν Βόλφχαϊμ) εἶχε μιά ἀρκετά σημαντική μειοψηφία. Στίς 24 Γενάρη 1916 κυκλοφορεῖ στή Βρέμη τό πρῶτο τεῦχος τοῦ *«Arbeiterpolitik» («ἡ ἐργατική πολιτική»)*, μηνιαίου θεωρητικοῦ περιοδικοῦ. Τά μέλη τῆς «τάσης τῆς Βρέμης» αὐτοαποκαλοῦνται *«Ἀριστεροί Ριζοσπάστες»* (Linksradikale). Ἀρνοῦνται νά ἑνωθοῦν μέ τούς ἀνεξάρτητους σοσιαλδημοκράτες. Στή Βρέμη καί στό Ἀμβοῦργο θά παίξουν ἕνα σπουδαῖο ρόλο στήν ἐπανάσταση. Εἴδαμε ἤδη τό δισταγμό τους νά ἑνωθοῦν μέ τή Λίγκα Σπάρτακος.

4ο. *«Οἱ ἐπαναστάτες ἄνθρωποι ἐμπιστοσύνης»* (Revolutionäre Obleute) τοῦ Βερολίνου θεωροῦσαν τούς ἑαυτούς τους γιά ἡγέτες τῆς ἐπανάστασης. Δέν ἦταν μιά πολιτική ὁμάδα ἀλλά ἕνα ἐπιτελεῖο ἀπό ἀγωνιστές ἐκπρόσωπους ἐργοστασίων. Πῆραν τό μεγαλύτερο μέρος στό ξέσπασμα τοῦ ἀγῶνα ἐνάντια στήν κυβέρνηση Ἔμπερτ τό γενάρη τοῦ 1919.

5ο Κατά τή διάρκεια τοῦ 1919 τό *«Γερμανικό Κομμουνιστικό Κόμμα»* κυνηγήθηκε καί βγῆκε στήν παρανομία, στήν πραγματικότητα, ἄν ὄχι καί νομικά. Ἡ νέα του ἡγεσία *«τῆς δεξιᾶς»*, ὁ Πώλ Λεβί-Μπράντλερ ξεπερνιόταν συνέχεια ἀπ' τά αὐθόρμητα κινήματα τῶν μαζῶν. Αὐτή ἡ κατάσταση ἦταν εὐνοϊκή γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς ἀντιπολίτευσης πού ὀνομάστηκε *«ἄκρα ἀριστερά»* (ἀπ' τούς μπολσεβίκους), πού ἐναντιωνόταν σέ κάθε συμμετοχή στίς ἐκλογές προπαγανδίζοντας τό μποϋκατάρισμα τῶν σοσιαλδημοκρατικῶν συνδικάτων καί πού ἀργότερα ἔγινε τό KAP.

6ο. Τό K.A.P.D. γεννήθηκε ἀπό τό σχίσμα μεταξύ τῆς ἐργατικῆς ἀριστερᾶς καί τῆς κοινοβουλευτικῆς ἡγεσίας τοῦ γερμανικοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος, στό παράνομο συνέδριο τῆς

Χαϊδελβέργης. Αὐτό τό συνέδριο δέν κράτησε παρά μιά μειοψηφία σέ σχέση μέ τήν παλιά ὀργάνωση, ἰδιαίτερα στίς ἐπαρχίες Βερολίνου-Βραδεμβούργου, Ρηνανίας-Βεστφαλίας, κλπ.... Ἡ τάση τοῦ ΚΑΡ θεωρήθηκε ἀπό τήν Κομμουνιστική Διεθνή σά μιά ὑγιής ἀντίδραση, ἀλλά ἀτυχής στήν ἔκφρασή της, ἐνάντια στόν ὀππορτουνισμό τοῦ ἐπίσημου κόμματος. Γι᾽ αὐτό τό ΚΑΡ ἔγινε δεκτό στήν Κομμουνιστική Διεθνή ὡς συμπαθών κόμμα, πρᾶγμα πού προκάλεσε τή διαμαρτυρία τοῦ V.K.P.D.

7ο Τό V.K.P.D. *(«Ἑνωμένο Κομμουνιστικό Κόμμα Γερμανίας»)*, ἀντίθετα, ἦταν ἀποτέλεσμα μιᾶς συγχώνευσης τῆς σπαρτακιστικῆς δεξιᾶς καί τῆς πλειοψηφίας τοῦ ἀνεξάρτητου σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος (συνέδριο τῆς Halle, λίγο μετά τό συνέδριο τῆς Χαϊδελβέργης).

Léon Dupuis

III. ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΛΙΓΚΑΣ ΣΠΑΡΤΑΚΟΣ. ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ (30 Δεκέμβρη 1918 – 1η Γενάρη 1919)

ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ

Τό σπαρτακιστικό συνέδριο ἄρχισε στίς 30 Δεκέμβρη 1918, στίς 10 τό πρωΐ, στήν αἴθουσα ἑορτῶν τοῦ *«Οἴκου τῶν Ἀντιπροσώπων»*, στό Βερολίνο. Προηγουμένως, ἔγινε τήν παραμονή μιά μή-δημόσια συνεδρίαση τῆς Λίγκας Σπάρτακος. Εἶχε ἀποφασιστεῖ μέ ὁμοφωνία ἐκτός ἀπό τρεῖς ψήφους νά ἐγκαταλείψουν τό Ἀνεξάρτητο Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα (U.S.-P.D.) καί νά σχηματίσουν ἕνα νέο κόμμα. Στό συνέδριο συμετεῖχαν ἑκατό ἀντιπρόσωποι.

Πρόεδροι τοῦ Συνέδριου ἐξελέγησαν οἱ σύντροφοι Πίκ (Βερολίνο) καί Βάλχερ (Στουτγκάρδη). Γραμματεῖς οἱ σύντροφοι Χέκερτ (Chemnitz) καί Ρόζι Βόλφσταϊν (Ντύσσελντορφ). Τό ὡράριο τῶν συνεδριάσεων ὁρίστηκε 9 μέ 1 καί 3 μέ 7.

Ὁ σύντροφος Ἔρνστ Μάϊερ χαιρετίζει τό συνέδριο στό ὄνομα τῆς Κεντρικῆς ἐπιτροπῆς, καί, στό ξεκίνημα μιᾶς νέας περιόδου ζωῆς τοῦ Κόμματος, ἀνακεφαλαιώνει μέ λίγα λόγια τήν περασμένη του ἐξέλιξη πού στό πιό μεγάλο μέρος της ἦταν ὑποχρεωμένη νά μένει στήν παρανομία. Ξαναθυμίζει τούς σταθμούς αὐτῆς τῆς ἐξέλιξης ἀπ' τήν ἐποχή τῆς ἐπίσημης κήρυξης τοῦ πολέμου πού συμπίπτει μέ τήν πρώτη του πράξη: τό γράμμα διαμαρτυρίας τῶν συντρόφων Λῆμπνεχτ, Λούξεμπουργκ, Μέρινγκ καί Τσέτκιν. Μετά ἦρθαν οἱ πρῶτες προκηρύξεις τό χειμῶνα 1914-1915 οἱ πρῶτες διακηρύξεις μέ τήν ὑπογραφή *«Σπάρτακος»* τήν ἄνοιξη τοῦ 1916, καί ἡ κοινοβουλευτική δράση τοῦ Λῆμπνεχτ. Ἕνας σημαντικός σταθμός ἦταν ἡ Διάσκεψη

τῆς πρώτης τοῦ γενάρη 1916, ὅπου ἀποφασίστηκαν οἱ ντιρεχτίβες πού δημοσιεύτηκαν στή μπροσούρα μέ τήν ὑπογραφή Γιούνιους. Σκοπός τῆς Διάσκεψης ἦταν ὁ ξεκάθαρος διαχωρισμός ἀπό τούς σοσιαλιστές τῆς πλειοψηφίας. Ἡ Λίγκα Σπάρτακος ἔπληξε καίρια τό παλιό κόμμα μέ τήν ἄρνηση τῶν συνδρομῶν. Ἦρθε μετά ἡ Συνδιάσκεψη τῆς Γκότα πού ἵδρυσε τό U.S.P., (Ἀνεξάρτητο Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα). Ἡ Κεντρική ἐπιτροπή εἶναι τῆς γνώμης ὅτι ἡ δουλειά στό ἐσωτερικό αὐτοῦ τοῦ κόμματος, δέν εἶχε παρά καλές πλευρές, ὅτι δέν ἀπείλησε τήν καθαρότητα τῶν ἀρχῶν μας. Ἡ Κεντρική ἐπιτροπή εἶχε πάντα σάν κριτήριο τῆς δραστηριότητάς της σέ πρῶτο ἐπίπεδο τήν ἐπιρροή πάνω στίς μᾶζες. Ἡ Λίγκα Σπάρτακος, παρ' ὅλη τήν ποσοτική της ἀδυναμία, ἀσκοῦσε πάντα μιά μεγάλη ἐπιρροή πάνω στήν πνευματική κατάσταση, τήν κρίση καί τή δράση τῶν μαζῶν.

Τό συνέδριο ἀποφασίζει νά στείλει τηλεγραφήματα συμπαθείας στό σύντροφο Φράντς Μέρινγκ καί στή συντρόφισσα Κλάρα Τσέτκιν, τούς πιστούς σύμβουλους καί πιονιέρους τῆς Λίγκας Σπάρτακος ἀπό τήν ἐποχή τῆς ἵδρυσής της.

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΙ ΚΑΙ ΣΠΑΡΤΑΚΙΣΤΕΣ

Ἡ ἡμερήσια διάταξη λέει: «*Ἡ κρίση στό* U.S.P.»

Εἰσηγητής εἶναι ὁ σύντροφος *Κάρλ Λῆμπνεχτ* πού δίνει μιά γενική εἰκόνα τῆς γέννησης τοῦ U.S.P. κατά τή διάρκεια τῆς ἀποσύνθεσης τῆς παλιᾶς σοσιαλδημοκρατίας, πού ἄρχισε ἀρκετά πρίν ἀπ' τόν πόλεμο, ἐπιταχύνθηκε ἀπ' αὐτόν καί πού δέν ἔχει ἀκόμα ὁλοκληρωθεῖ. «Τό U.S.P., λέει εἶναι, ἀπό πολλές ἀπόψεις ἕνα εὐκαιριακό προϊόν τοῦ πολέμου. Περιεῖχε ἀπ' τήν ἀρχή τά πιό ἀσυνάρτητα στοιχεῖα. Ἦταν πάνω ἀπ' ὅλα ἕνας κοινοβουλευτικός σχηματισμός, πού προέκυψε ἀπ' τήν «κοινότητα δουλειᾶς» πού σχηματίστηκε στό Ράϊχσταγκ. Μετά ἀπό ἑνάμισυ χρόνο δουλειᾶς μπόρεσε ἐπιτέλους νά ἑνωθεῖ ἡ πλειοψηφία τῶν μελῶν τῆς κοινοβουλευτικῆς Φράξιας, πάνω σέ μιά κάποια ἀντιπολιτευτική βάση. Τό σχίσμα ἀπό τούς κυβερνητικούς σοσιαλιστές ἔλαβε χώρα στίς 16 Μάρτη 1916, ἀλλά προηγήθηκε ἕνα ἄλλο σχίσμα πάνω σέ ζητήματα ἀρχῶν: ἡ διαγραφή τοῦ Λῆμπνεχτ καί τοῦ Ρύλε, πού διώχτηκαν ἀπό τή Φράξια. Τό U.S.P. δέν ἔγινε αὐτόνομο κόμμα παρά τό 1917. Οἱ κοινοβουλευτικές μέθοδες τοῦ U.S.P., μακρυά ἀπ' τό νά

ἐκφράζουν μιά ταξική πολιτική μέ συνείδηση τῶν σκοπῶν της, δέν ἦταν τίποτ' ἄλλο ἀπό μιά διαρκής πολιτική λοξοδρόμηση. Δέν πήγαζαν οὔτε ἀπό βασικές ἀρχές καθαρές θεωρητικά οὔτε ἀπό ἕνα ἀληθινό σχέδιο δράσης. Τό Κόμμα δέν μποροῦσε νά δημιουργήσει κάτι παρόμοιο, γιατί σάν ἄμεσο ἀποτέλεσμα θά εἶχε τήν ἀποσύνθεση τοῦ U.S.P., τοῦ ὁποίου ἡ δεξιά πτέρυγα ἀποτελούνταν ἀπό τούς ρεβιζιονιστές τούς πιό καθαρόαιμους, ὅπως τόν Μπερνστάϊν. Ἀλλά τό Κόμμα ἦταν ἀκόμα τό πιό ὑποφερτό περιβάλλον δράσης γιά τούς Σπαρτακιστές πού δέν μποροῦσαν νά ἐκφραστοῦν δημόσια σάν τάση μέ τή βαρύτητα πού θἄθελαν. Ἡ πολιτική τοῦ U.S.P. δέν παρέκλινε καθόλου ἀπό τά γνωστά μονοπάτια τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ. Ἡ μόνη δεκτή πολιτική σέ μιά τέτοια κατάσταση, μιά ἀντικοινοβουλευτική πολιτική προσανατολισμένη πρός τή μαζική δράση, εἶχε ἀπορριφτεῖ. Κι ἀπ' αὐτό προκύπτει ἡ ἀξιοθρήνητη τροπή τῆς ὑπόθεσης Baralong, στάση τῶν ναυτῶν κλπ. Τό ἴδιο γεγονός κυριαρχεῖ ἐξ' ἴσου καί στήν ἐξωκοινοβουλευτική πολιτική τοῦ Κόμματος: ἡ μηχανιστική καί στενοκέφαλη ἀντίληψη τῆς ἐπανάστασης πού ἐκφράζεται ἤδη μέσα στήν προετοιμασία της, τή χαρακτηρίζει ὁλοκληρωτικά. Τίποτα ἀπ' αὐτά δέν ἦταν ἔκπληξη γιά τούς Σπαρτακιστές. Κι ἄν παρ' ὅλα αὐτά προσχώρησαν στό USP στή Γκότα, εἶναι γιατί διατήρησαν πλήρη ἐλευθερία δράσης. Ἀποτέλεσαν μέρος τοῦ USP γιά νά τό ὠθήσουν πρός τά μπρός, γιά νά τὄχουν τοῦ χεριοῦ τους, γιά νά προσπαθήσουν νά κερδίσουν τά καλύτερα στοιχεῖα του. Ἦταν ἕνα σκληρό Σισύφειο ἔργο. Ἀναμφίβολα, δέν κέρδισαν τούς ἀρχηγούς του, ἀλλά ὅμως, κατάκτησαν πολυάριθμες στρατιές ἀπ' τίς μᾶζες.

«Ἀπό τήν ἐποχή τῆς ἐπανάστασης τοῦ Νοέμβρη συνεχίζει ὁ Λῆμπνεχτ, ἡ ἔλλειψη ἀρχῶν τοῦ U.S.P. ἐπιδεινώθηκε σέ βαθμό πού μᾶς ἐπιβάλλεται νά πάρουμε μιά ἀπόφαση σχετικά μέ τίς μελλοντικές μας σχέσεις μ' αὐτό τό κόμμα.

«Ἦρθε πρῶτα ἡ εἴσοδός του στό γραφεῖο τῆς συμμαχίας τῶν «σοσιαλιστῶν», παρ' ὅλο πού οἱ πλειοψηφικοί σοσιαλιστές εἶχαν ἤδη ἀντιταχτεῖ, ἀπό τήν 1η Νοέμβρη, σέ μιά καθαρή καί ἐπαναστατική πολιτική.

«Τά μέλη τοῦ U.S.P. δύο λειτουργίες εἶχαν στήν κυβέρνηση Σαΐντεμαν. Πρῶτον: τοῦ χρησίμευαν σάν φῦλλο συκῆς, καί κατά συνέπειαν σάν φύλλο συκῆς στήν ἀντεπανάσταση τῆς ὁποίας γίνονταν οἱ παραμεσίτες καί οἱ κρυφοί βοηθοί: Διευκό-

λυναν καθεμιά ἀπό τίς ἀτιμίες τῆς κυβέρνησης καλύπτοντάς τες μέ τήν ἐπιείκιά τους ἤ ἀποσιωπῶντας τες μέ τή συνενοχή τους. Ἡ πολιτική τῆς πλειοψηφίας ἀκολούθησε ἀπ' τήν ἀρχή μιά συγκεκριμένη γραμμή: νά στεριώσει τήν κυριαρχία τῆς ἀστικῆς τάξης σώζοντας τήν ἀτομική ἰδιοκτησία. Ὁ Barth ἀφέθηκε νά ἐκλεγεῖ πλανόδιος ρήτορας γιά νά «καταπραΰνει» τό ἀπεργιακό κίνημα, γιά νά ἐπαναφέρει τούς ἐργάτες στόν «ἴσιο δρόμο». Αὐτό ἔγινε μέ τήν ἔγκριση ὅλων τῶν μελῶν τοῦ γραφείου. Οἱ ἑπόμενοι σταθμοί πού ἀκολούθησαν αὐτήν τήν πορεία ἦταν ἡ διατήρηση τῆς παλιᾶς γραφειοκρατίας καί ἡ ἐπαναφορά τῆς ἐξουσίας τῶν ἀξιωματικῶν νά διατάζουν. Οἱ Χάασε καί σία δέν ἀντιτάχτηκαν καθόλου σ' αὐτά τά μέτρα. Ἦρθαν καί τά γεγονότα τῆς 6ης Δεκέμβρη, ὅπου οἱ Ἔμπερτ-Σάϊντεμαν ἦταν οἱ συνένοχοι, ἄν ὄχι οἱ διοργανωτές. Οἱ συντηρητικές ἀποφάσεις τοῦ Συνέδριου τῶν Συμβουλίων πάρθηκαν σέ συνεργασία μέ τά μέλη τοῦ U.S.P. πού ἀνῆκαν στήν κυβέρνηση. Ἡ μεγάλη πλειοψηφία τῶν ἀρχηγῶν τοῦ U.S.P. ὑποστήριζε τήν Ἐθνική Συνέλευση καί πολεμοῦσε ἐνάντια στό σύστημα τῶν Συμβουλίων. Αὐτή ἡ ἔσχατη προδοσία ἐνάντια στήν ἐπανάσταση βρῆκε τό ἀποκορύφωμά της στό Συνέδριο τῶν Συμβουλίων. Τότε ἀποκρούστηκε ἡ πρόταση νά ὀργανωθεῖ μιά συνέλευση τοῦ κόμματος, πού θά ἐπέτρεπε στή μάζα τῶν μελῶν τοῦ κόμματος νά γίνει κριτής τῶν ἀποφάσεων πού θἄπρεπε νά παρθοῦν. Ὅλη αὐτή ἡ πολιτική δημιούργησε φοβερή σύγχιση μέσα στίς μᾶζες τῶν ἐργατῶν καί τῶν στρατιωτῶν. Μέ αὐτές τίς ἐνέργειες καί σέ συνδυασμό μέ τήν ὑποστήριξη τῆς πιό τρελλῆς καμπάνιας μίσους ἐνάντια στή Λίγκα Σπάρτακος, οἱ ἀρχηγοί τοῦ U.S.P. βοήθησαν στό νά δημιουργηθοῦν οἱ ἀπαραίτητες συνθῆκες γιά τή γρήγορη ἀνάπτυξη τῶν ἀντεπαναστατικῶν δυνάμεων πού βρίσκουμε στή βάση τῶν γεγονότων τῆς 6ης καί 24ης Δεκέμβρη. Πάνω σ' αὐτούς πέφτει ἡ εὐθύνη γιά τό αἷμα πού χύθηκε. Τίποτα δέν ἔμαθαν κι ὅλα τά ξέχασαν. Θἄπρεπε νά ξαίρουν τί εἶναι ἱκανοί νά κάνουν οἱ Ἔμπερτ-Σαΐντεμαν. Ἦταν ὑπεύθυνοι γιατί παίρναν μέρος στήν κυβέρνηση. Πάνω σ' αὐτό, θέλουμε νά καλέσουμε τά μέλη τοῦ U.S.P. νά καταδικάσουν τούς συμβιβασμένους ἤ διεφθαρμένους ἀρχηγούς τους. Ἀλλά αὐτό τό αἴτημα τῶν ἔμπιστων ἐπαναστατῶν τοῦ ἴδιου τοῦ U.S.P., ὅπως καί τό δικό μας τελεσίγραφο στίς 22 Δεκέμβρη πού ζητοῦσε μιά γενική συνέλευση τοῦ κόμματος προσέκρουσαν σέ μιά ἄρνηση.

«Αὐτό μᾶς τοποθετεῖ μπροστά σέ μιά κατάσταση πού ἀπαιτεῖ μιά ξεκάθαρη ἀπόφαση.

«Τό ἐρώτημα τώρα εἶναι ἄν ἡ παραίτηση τοῦ Χάασε κλπ., πού ἐγκατέλειψαν τήν κυβέρνηση, δημιουργεῖ μιά νέα κατάσταση πραγμάτων. Ἡ «Freiheit» ἀναφέρει σήμερα τό γεγονός μέ τόν χαρακτηριστικό τίτλο: *«σπρωγμένοι ἔξω»*. Θά ἤθελαν λοιπόν νά παραμείνουν στήν κυβέρνηση. Αὐτή ἡ συμπεριφορά ἀποδεικνύει πώς παρέμειναν ὅπως ἤτανε παλιά. Ἡ ἔλλειψη ἀρχῶν πού τούς διακρίνει καθώς κι ἡ ἀνικανότητα δράσης καθορίζονται ἀπ' τό σχηματισμό τους κι ἀπό τό παρελθόν τους. Δέν μποροῦμε νά τούς ἐκτιμήσουμε ἀπό μιά μεμονομένη πολιτική πράξη. Ἡ διαδικασία τῆς ἀποσύνθεσης τοῦ U.S.P. προοδεύει ἐπίσης καί μέσα στίς μᾶζες. Οἱ σχηματισμοί τῆς βάσης βαδίζουν σέ πολλές περιπτώσεις, σέ ἐποχή ἐκλογῶν μέ τούς σοσιαλιστές τῆς πλειοψηφίας καί, ὀργανωτικά συγχωνεύονται ἀκολουθώντας τό παράδειγμα τοῦ Μπερνστάϊν. Κατά βάθος τό U.S.P. εἶναι νεκρό καί σέ κατάσταση ἀποσύνθεσης. Ἡ ἔξοδος τῶν Χάασε καί σία, πού παραιτήθηκαν ἀπ' τήν κυβέρνηση δέν εἶναι παρά μιά ἀποτυχημένη προσπάθεια νά ξαναδώσουν ζωή σέ αὐτό τό πτῶμα. Νά μέναμε περισσότερο στό U.S.P. θά σήμαινε πώς συμμαχοῦμε μέ τήν ἀντεπανάσταση. Δέν ὑπάρχει πιά δυνατότητα ἀλληλεγγύης μέ τούς Χάασε-Barth-Σαΐντεμαν. Πρέπει νά δράσουμε ἀμέσως.

«Πρέπει σήμερα νά τονίσουμε δημόσια τό διαχωρισμό μας ἀπ' αὐτούς καί νά συγκροτήσουμε ἕνα καινούργιο αὐτόνομο κόμμα, ἀποφασισμένο νά προχωρήσει, θαρραλέα, σταθερό καί ὁμοιογενές στό πνεῦμα καί τή θέλησή του, καί πού θά καθορίζει, μέσα σ' ἕνα καθαρό πρόγραμμα, τούς σκοπούς καί τά κατάλληλα μέσα γιά τό συμφέρον τῆς παγκόσμιας ἐπανάστασης. Ἔχουμε ἐφαρμόσει ἀπό καιρό τό πρόγραμμά μας καί τίς ἀρχές μας στήν πράξη. Δέν μᾶς μένει πιά παρά νά τά διατυπώσουμε μέ σαφήνεια. Οἱ μᾶζες ξέρουν ἤδη ποιοί εἴμαστε καί τί θέλουμε. Δέν ἔχουμε παρά νά δείξουμε ξανά αὐτό πού ἀπό καιρό εἴμαστε, μέ σαφήνεια καί νά συνεχίσουμε τό ἔργο μας σέ μιά βάση ὅλο καί πιό πλατιά». *(Θύελλα χειροκροτημάτων).*

Δέν γίνεται συζήτηση, μιά καί τό Συνέδριο ἀποφάσισε ὅτι ἡ συνεδρίαση τῆς προηγούμενης μέρας ἔδωσε ἀρκετές εὐκαιρίες στίς διάφορες γνῶμες γιά νά ἐκφραστοῦν.

Ὁ *Heckert* (Chemnitz) προτείνει γιά τό κόμμα τό ὄνομα τοῦ *«Κομμουνιστικοῦ Κόμματος Γερμανίας» (Λίγκα Σπάρτακος)*·

Αὐτή ἡ πρόταση γίνεται δεκτή μέ μεγάλη πλειοψηφία.

Πάνω σ' αὐτό, ἡ ἀκόλουθη ἀπόφαση γίνεται δεκτή μέ ὁμοφωνία πλήν μιᾶς ψήφου:

«Παρ' ὅλο πού τό U.S.P.*εἶναι προϊόν τῆς γενικῆς κρίσης τῆς Γερμανικῆς Σοσιαλδημοκρατίας, εἶναι, ἀπό τή σύνθεσή του, μιά ἀπόδειξη τῶν εἰδικῶν ἀντιθέσεων τῆς πολιτικῆς τοῦ πολέμου. Τό* U.S.P.*ἀποτελεῖται ἀπό μιά συνάθροιση ἑτερογενῶν στοιχείων πού δέν εἶναι σύμφωνα μεταξύ τους οὔτε στό θέμα τῶν ἀρχῶν οὔτε στό θέμα τῆς τακτικῆς. Καί ἡ ἐπίσημη ἡγεσία του ἀντιπροσωπεύει ἔντονα μιά ὀλέθρια ψευτο-ἐξτρεμιστική ἀνικανότητα.*

Ἡ πολιτική τοῦ U.S.P.*, ἀπ' τήν ἀρχή, δέν ὑπῆρξε ποτέ μιά πολιτική σοσιαλιστικῆς καθαρότητας, ἀποφασισμένης ταξικῆς πάλης, συνεποῦς διεθνισμοῦ, ἀλλά μιά πολιτική ὀπορτουνιστικῆς σύγχισης, φοβισμένης ἀγοραπωλησίας, ἐθνικοῦ συμβιβασμοῦ – σέ τέτοιο σημεῖο πού νἆναι ἀπ' τήν ἀρχή καταδικασμένη σέ ἀνικανότητα δράσης.*

Ἀπό τήν ἐποχή τῆς ἐπανάστασης τοῦ Νοέμβρη, τά ἡμίμετρα καί ἡ ἔλλειψη σιγουριᾶς αὐτῆς τῆς πολιτικῆς ἐντάθηκαν σέ σημεῖο πού ἔφτασαν στήν πλήρη ἔλλειψη ἀρχῶν. Παρ' ὅλο πού οἱ σοσιαλιστές τῆς πλειοψηφίας δήλωσαν ἀπερίφραστα ἤδη στίς 9 Νοέμβρη, ὅτι δέν πρόκειται νά ἀκολουθήσουν μιά προλεταριακή ἐπαναστατική πολιτική, ἀκόμα καί μελλοντικά, οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ U.S.P. μπῆκαν στήν κυβέρνηση (ὅπου ὑπῆρχαν ἰσάριθμοι ἀντιπρόσωποι τῶν σοσιαλιστῶν τῆς πλειοψηφίας καί τοῦ USP). Ἔτσι συνέβαλαν κατά πολύ στήν καταράκωση τῶν ἐργατικῶν καί στρατιωτικῶν μαζῶν χρησιμεύοντας γιά φῦλλο συκῆς στούς Ἔμπερτ-Σαΐντεμαν. Ἐπί ὀκτώ ἑβδομάδες συμμετεῖχαν καί πολλές φορές ἔμπραχτα σ' ὅλα τά ἐγκλήματα καί τίς προδοσίες μιᾶς «σοσιαλιστικῆς» κυβέρνησης πού δέν ἔχει ἄλλο σκοπό παρά τήν ἐπικράτηση καί διατήρηση τῆς κυριαρχίας τῆς καπιταλιστικῆς τάξης. Βοήθησαν στό νά δημιουργηθοῦν οἱ συνθῆκες πού προετοίμαζαν τή γρήγορη ἀνάπτυξη τῶν ἀντεπαναστατικῶν δυνάμεων, καί συνέβαλαν μέ τόν πιό καταστροφικό τρόπο, στό ἀποδυνάμωμα τῆς ἐπαναστατικῆς δύναμης τῶν ἐργατῶν.

Μέ ὅλα αὐτά, μοιράστηκαν τήν εὐθύνη τῶν θλιβερῶν γεγονότων τῆς 23ης καί 24ης Δεκέμβρη. Ἡ ἀναγκαστική ἀποχώρηση τῶν ὑπουργῶν του, πού πρόσφατα παραιτήθηκαν ἀπ' τήν κυβέρνηση, δέν μπορεῖ νά συγχωρέσει τό U.S.P. οὔτε νά τό ἀπο-

καταστήσει. Κι ἀκόμα λιγότερο, αὐτή ἡ ἀργοπορημένη πράξη δέν μπορεῖ νά μᾶς δόσει ἐγγυήσεις γιά τό μέλλον, ὅτι θά ἐγκαταλείψει τή σταθερή πολιτική τῆς ἀδυναμίας καί τοῦ ὀππορτουνισμοῦ πού τό χαρακτηρίζει.

Ὅλες οἱ προσπάθειες γιά νά φτάσουμε σέ μιά ἀπόφαση μέσα στά πλαίσια τῶν status organiques καί νά προκαλέσουμε μιά κριτική στό σύνολο τῶν συντρόφων τοῦ κόμματος πάνω σ' αὐτή τήν καταστροφική πολιτική, ὅλες οἱ προσπάθειες γιά νά ἀποσπάσουμε τή σύγκληση ἑνός Συνέδριου τοῦ κόμματος ἱκανοῦ νά ἐπιβάλει μιά ἐπαναστατική-προλεταριακή πολιτική καί νά συστήσει τή δίκη τῶν μελῶν τοῦ U.S.P. πού πῆραν μέρος σέ συμβιβασμούς, ὅλες οἱ προσπάθειες ἐπανόρθωσης μέ μιά λέξη, προσέκρουσαν στήν ἀντίσταση τῆς ἡγεσίας τοῦ κόμματος-ἀποτέλεσμα πού συνιστᾶ ἀπό μόνο του, καί ξεκάθαρα, τόν μαρασμό τοῦ *U.S.P. καί τήν ἀνικανότητά του γιά δράση.*

Ἔτσι δημιουργήθηκε μιά κατάσταση πραγμάτων, πού εἶναι πιά ἀπαράδεχτη. Τό U.S.P. ἔχασε τό δικαίωμα ν' ἀναγνωρίζεται σάν ἀγωνιστικό κόμμα τῆς ἐπαναστατικῆς τάξης.

Ἡ ἐπαναστατική κατάσταση ἀπαιτεῖ περισσότερο, ἀπό κάθε ἄλλη φορά τήν ξεκάθαρη ἀπόφαση, τή μή διφορούμενη συμπεριφορά, τήν ἐγκατάλειψη ὅλων τῶν ὀππορτουνιστικῶν καί χλιαρῶν στοιχείων, τή συγκέντρωση ὅλων τῶν τίμιων καί ἀποφασισμένων προλεταριακῶν-ἐπαναστατικῶν στοιχείων. Μιά παράταση τῆς παραμονῆς μέσα στό U.S.P. θά ἀποτελοῦσε βαρύ πλῆγμα, γιά τά καθήκοντά μας ἀπέναντι στό προλεταριάτο, τό σοσιαλισμό καί τήν ἐπανάσταση.

Δέν θρέφαμε ποτέ αὐταπάτες πάνω στή φύση τοῦ U.S.P., αὐτοῦ τοῦ εὐκαιριακοῦ προϊόντος τοῦ παγκόσμιου πολέμου, πού εἶναι καταδικασμένο νά καταρεύσει μέ τό τέλος τοῦ παγκόσμιου πολέμου.

Ἡ ἐπίσημη πολιτική τοῦ U.S.P. εἶχε σάν συνέπεια τά μέλη του, σέ μιά ἀναλογία συνεχῶς αὐξανόμενη νά ἀκολουθοῦν τό πλειοψηφικό κόμμα γιά τίς ἐπερχόμενες ἐκλογές, ἀκόμα καί νά μπαίνουν σ' αὐτό. Σήμανε τώρα ἡ ὥρα πού ὅλα τά προλεταριακά-ἐπαναστατικά στοιχεῖα πρέπει νά γυρίσουν τήν πλάτη στό U.S.P. γιά νά οἰκοδομήσουν ἕνα νέο ἀνεξάρτητο κόμμα μέ ἕνα καθαρό πρόγραμμα, μέ συγκεκριμένο σκοπό, μέ μιά ὁμοιογενῆ τακτική, μέ ἕνα μάξιμουμ ἀπόφασης καί δύναμης ἐπαναστατικῆς δράσης, σάν ἀκλόνητο μέσο γιά τήν πραγματοποίηση τῆς κοινωνικῆς ἐπανάστασης πού ἀρχίζει.

Χαιρετώντας ἀδερφικά τό μαχόμενο προλεταριᾶτο ὅλων τῶν χωρῶν καί καλώντας το γιά τό κοινό καθῆκον τῆς παγκόσμιας ἐπανάστασης, τό συνέδριο τῆς Λίγκας Σπάρτακος ἀποφασίζει:

Ἡ Λίγκα Σπάρτακος διαλύοντας τούς ὀργανωτικούς δεσμούς μέ τό U.S.P., ἱδρύει αὐτόνομο πολιτικό κόμμα μέ τό ὄνομα «Κομμουνιστικό Κόμμα τῆς Γερμανίας» (Λίγκα Σπάρτακος).

Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Πάνω σ' αὐτό ἡ Συνέλευση χαιρετίζει μέ μεγάλη ἱκανοποίηση τήν παρουσία τοῦ *Κάρλ Ράντεκ*, μέλους τῆς ρώσσικης Σοβιετικῆς Δημοκρατίας καί ἑνός ἀπό τούς ἕξη ἀντιπρόσωπους τῆς ρώσσικης κυβέρνησης στούς ἐπαναστάτες γερμανούς ἐργάτες.

Ὁ Ράντεκ ἐκθέτει μέ μεγάλες δριμεῖς ἐκφράσεις τήν εἰκόνα τοῦ δυνατοῦ δημιουργικοῦ ἔργου τῆς ρώσσικης ἐπανάστασης. Παρουσιάζει τή διεθνή κατάσταση τῆς ρώσσικης καί γερμανικῆς ἐπανάστασης καί τίς ἀμοιβαίες σχέσεις τους. Μ' αὐτή τήν ὁμιλία ξεσπάει θύελλα ἐνθουσιασμοῦ.[1]

Τό συνέδριο στέλνει στή ρώσσικη Σοβιετική Δημοκρατία ἕνα τηλεγράφημα:

Στή Ρώσσικη Σοβιετική Δημοκρατία:

«Τό Συνέδριο τῆς Λίγκας Σπάρτακος πού σήμερα ἵδρυσε τό Κομμουνιστικό Κόμμα Γερμανίας, στέλνει τούς πιό εἰλικρινεῖς χαιρετισμούς του στή ρώσσικη Δημοκρατία τῶν Συμβουλίων, στούς ρώσσους συντρόφους τοῦ ἀγῶνα ἐνάντια στόν κοινό ἐχθρό τῶν καταπιεσμένων ὅλων τῶν χωρῶν. Ἡ συνείδηση ὅτι ἐκεῖ ὅλες οἱ καρδιές χτυποῦν γιά μᾶς, μᾶς δίνει δύναμη καί κουράγιο στόν ἀγῶνα μας. Ζήτω ὁ Σοσιαλισμός! Ζήτω ἡ παγκόσμια Ἐπανάσταση!»

(1) Ἡ ὁμιλία τοῦ Ράντεκ πού τυπώθηκε χωριστά μέ τόν τίτλο: *«Ἡ ρωσσική ἐπανάσταση, ἡ γερμανική ἐπανάσταση καί ἡ διεθνής κατάσταση»*, δέν περιέχεται στά πρακτικά (σημείωση τοῦ μεταφραστῆ).

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ
ΥΠΕΡ Η ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ

῾Ο σύντροφος Πίκ ἀνοίγει τή συνεδρίαση περίπου στίς τρεῖς. ᾿Αποφασίστηκε, πρίν ἀσχοληθοῦν μέ τήν ἡμερήσια διάταξη, νά στείλουν τό ἀκόλουθο τηλεγράφημα στούς ἀπεργούς ἐργάτες τῆς Ἄνω Σιλεσίας:

– *«Τό Συνέδριο τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος Γερμανίας (Λίγκα Σπάρτακος) στέλνει στόν ἀγῶνα σας τήν ἔκφραση τῆς πιό θερμῆς συμπαράστασης. Μόνο ἡ συντριβή τοῦ καπιταλισμοῦ καί ἡ ἐγκαθίδρυση τοῦ σοσιαλισμοῦ θά φέρουν στόν ἐργαζόμενο λαό τή χειραφέτησή του. Στόν ἀγῶνα σας γι' αὐτήν τήν προοπτική, καί στήν πάλη σας ἐνάντια στήν καπιταλιστική κυβέρνηση τῶν Ἔμπερτ- Σάϊντεμαν πού σᾶς ταΐζουν μέ σφαῖρες θά μᾶς βρεῖτε πάντα στό πλευρό σας. Ζήτω ὁ Σοσιαλισμός! Ζήτω ἡ προλεταριακή ᾿Επανάσταση!»*

῾Η ἡμερήσια διάταξη ὁρίζει νά συζητηθεῖ τό σημεῖο 2: *«῾Η ἐθνική Συνεύλευση»*.

῾Ο σύντροφος Πώλ Λεβῆ ἀναφέρεται σ' αὐτό τό ζήτημα ὡς ἀκολούθως: «Τό καθῆκον πού μοῦ ἀνατίθεται δέν εἶναι εὔκολο: ῾Υποστηρίζω, στό ὄνομα τῆς κεντρικῆς μας ἐπιτροπῆς, τή συμμετοχή στίς ἐκλογές. Οἱ εὐθύνες μας ἀπέναντι στήν κατάσταση εἶναι τεράστιες. Τό ζήτημα τοῦ νά καθορίσουμε ποιά θά εἶναι ἡ στάση μας, στήν περίπτωση πού τό συνέδριο τῶν συμβουλίων ἀποφάσιζε τή συγκρότηση μιᾶς ἐθνικῆς συνέλευσης, ἔχει περάσει σέ δεύτερο πλᾶνο κάτω ἀπό τήν ἐπίδραση τῆς ἀναταραχῆς ἐνάντια στήν ἴδια τήν ἀρχή τῆς ἐθνικῆς Συνέλευσης. Θἄθελα νά σᾶς ἐπιστήσω νά μήν ὑποκύψετε στήν ἀντίληψη πού ἔχει δημιουργηθεῖ ἀπό αὐτήν τήν ἀνταραχή ἐνάντια στήν ἐθνική συνεύλεση. Τό ζήτημα τῆς συμμετοχῆς στίς ἐκλογές εἶναι σημαντικό καί ἀποφασιστικῆς σπουδαιότητας γιά τήν ἀνάπτυξη τοῦ κινήματός μας στή διάρκεια τῶν ἑπόμενων μηνῶν.

Τό προλεταριάτο ἔχει βαθιά συνείδηση πώς μιά πραγματική κατάληψη τῆς ἐξουσίας δέν μπορεῖ νά ἐπιτευχθεῖ παρά μόνο πάνω στή βάση τοῦ συστήματος τῶν συμβουλίων. ᾿Ακόμα περισσότερο, εἶναι φανερό γιά μᾶς πώς τό πνεῦμα καί οἱ ἱκανότητες, πού ἀπαιτοῦν τά τρομερά καθήκοντά μας, μποροῦν νά ἀναπτυχθοῦν μέ μοναδικό τρόπο σ' αὐτήν τή σφαῖρα δραστη-

ριότητας. Ἄν ἀμφιβάλλαμε γι' αὐτό, τά γεγονότα θά μᾶς ἔβγαζαν σύντομα ἀπ' τήν πλάνη μας.

Ἀντίθετα, οἱ ἐπαναστατικές μᾶζες ἀντιλαμβάνονται τήν ἐθνική συνέλευση σάν ἕνα ὀχυρό πού οἰκοδομεῖ ἡ ἀστική θέληση καί πού μέσα σ' αὐτό ὀχυρώνεται ὅλη ἡ γνωστή συμμορία. Οἱ Ἔμπερτ καί οἱ στρατηγοί της Stinnes κἄ. Εἶναι ἡ ἄγκυρα πάνω στήν ὁποία θἄθελαν νά προσδέσουν γιά μιά ἀκόμα φορά τά πλοῖα τους πού παρεκκλίνουν. Ὅλα αὐτά τά ὑπολογίζουμε μέ σαφήνεια καί πληρότητα: ὁ δρόμος τοῦ προλεταριάτου δέν μπορεῖ παρά νά περάσει πάνω ἀπ' τό πτῶμα τῆς ἐθνικῆς συνέλευσης.

Δέν ἀμφισβητεῖται ἐπίσης πώς οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ προλεταριάτου θά εἶναι μειοψηφία μέσα σ' αὐτήν τήν ἐθνική συνέλευση. Παρ' ὅλα αὐτά σᾶς προτείνουμε νά συμμετάσχουμε στίς ἐκλογές *(Θύελλα διακοπῶν)* καί νά ἀγωνιστοῦμε ἐκεῖ ὡς τό τέλος μ' ὅλη τήν ὁρμή καί τήν ἐνεργητικότητα πού ἔχουμε δείξει μέχρι σήμερα μέσα στήν πάλη. (Διακοπές: *«Σπατάλη δυνάμεων!»)* Ἑρμηνεύω αὐτήν τήν διακοπή μέ τόν ἀκόλουθο τρόπο: *«Ἡ ἐθνική συνέλευση θά εἶναι ὁ ἴδιος χῶρος φλυαρίας πού ἦταν τό Ράϊχσταγκ (Reichstag)»* Ἀκριβῶς σ' αὐτό τό σημεῖο παραγνωρίζετε πλήρως τήν ἱστορική κατάσταση. Στή διάρκεια αὐτῶν τῶν τελευταίων δεκαετιῶν, οἱ ἐργατικοί ἀντιπρόσωποι βρίσκονταν στό κοινοβούλιο καί ἡ δραστηριότητά τους ἔπρεπε νά περιορίζεται στήν κατάκτηση ἐλάχιστων ὠφελημάτων γιά τήν ἐργατική τάξη, λόγω τοῦ ὅτι δέν βρισκόμαστε σέ ἐπαναστατική περίοδο. Σήμερα, δέν χρειάζονται παρά δυό βουλευτές καί μποροῦμε νά υἱοθετήσουμε μιά τελείως διαφορετική στάση, ἐφόσον οἱ ἐργατικές μᾶζες εἶναι διατεθειμένες νά ἀγωνιστοῦν καί εἶναι ἕτοιμες νά τούς ὑποστηρίξουν ἀπ' ἔξω. (Διακοπή: *«Γι' αὐτό ἀκριβῶς δέν χρειαζόμαστε τήν ἐθνική συνέλευση!»*) Ὡστόσο πρέπει νά ὁδηγήσουμε τήν πάλη ἐνάντια σ' αὐτόν τόν καινούργιο προμαχώνα τῆς ἀντίδρασης, κι αὐτό πρέπει νά γίνει ὄχι μόνο ἀπ' ἔξω ἀλλά κι ἀπό μέσα. Ἡ ἐθνική συνέλευση θά ἐκλεγεῖ· τί μποροῦμε νά κάνουμε ἐνάντια σ' αὐτό; Μποροῦμε νά τήν διαλύσουμε. Ἀλλά σέ τί θά βοηθήσει αὐτό; Ἡ ἀληθινή δύναμη τῆς ἀστικῆς τάξης δέν θά ὑποστεῖ πλῆγμα ἀπ' αὐτήν τήν διάλυση. Μιά τέτοια ἐνέργεια δέν θἄχε νόημα παρά μόνον ἄν μπορούσαμε – σάν ἔκφραση τῆς μαζικῆς δύναμης τῆς ἐργατικῆς τάξης– νά προχωρήσουμε στήν κατάληψη τῆς ἐξουσίας. Λοιπόν, πρέπει πρῶτα νά τραβήξουμε μέ τό μέρος μας, μέ

μιά καθοδήγηση ἐνεργητική καί ἀσυμβίβαστη, τά τμήματα τοῦ προλεταριάτου πού εἶναι ἀκόμη μακρυά μας, καί γι' αὐτόν τόν λόγο πρέπει νά εἰσχωρήσουμε στόν πρόσφατα οἰκοδομημένο προμαχώνα τοῦ καπιταλισμοῦ.

Στή Ρωσία, ἐπίσης, οἱ μπολσεβίκοι συμμετεῖχαν στίς ἐκλογές, καί μόνο ὅταν ἡ κατάσταση ἐξελίχθηκε σέ σημεῖο πού ἡ ἐθνική συνεύλευση ξεπεράστηκε, προχώρησαν στή συντριβή της. Τό νά τήν ἀντιμετωπίζουμε σάν ἕνα σύμπτωμα τῆς ἀντεπανάστασης καί τό νά πιστέψουμε ὅτι διαλύοντας τήν ἐθνική συνεύλευση γκρεμίζουμε τήν ἀντεπανάσταση, ἀνταποκρίνεται σέ μιάν ἀντίληψη ἀρκετά ρηχή καί χοντροκομμένη. Σκεφτεῖτε ἀντίθετα πώς πιθανόν ἡ ἐθνική συνέλευση νά κυριαρχεῖ γιά πολλούς μῆνες ἀκόμη στήν πολιτική ζωή τῆς Γερμανίας. Σ' αὐτήν τήν περίπτωση, δέν θά μπορούσατε νά ἐμποδίσετε ἀκόμη καί τούς συντρόφους μας νά στρέφουν τά βλέμματά τους πρός τό μέρος της. Γιά νά τούς κρατήσουμε σέ ἐγρήγορση γιά νά κερδίσουμε τίς ἀδιάφορες μᾶζες πρέπει, κι ἐμεῖς ἐπίσης, νά χρησιμοποιήσουμε τό βουλευτικό βῆμα».
(Ἔντονες ἀντιδράσεις).

Στή συζήτηση πού ἀκολουθεῖ ἕνας μεγάλος ἀριθμός ἀπ' τούς συνέδρους προβάλλει μέ πάθος διάφορα ἐπιχειρήματα πάνω στό ζήτημα.

Ὁ σύντροφος Preda προτείνει νά δοθεῖ ἐναλλακτικά ὁ λόγος στούς ὀπαδούς τῆς συμμετοχῆς καί σ' αὐτούς τοῦ ἐκλογικοῦ μποϋκοτάζ. Ἡ πρόταση ἔγινε ἀποδεκτή.

Ὁ σύντροφος Rühle (Pirna) δηλώνει: «Ἐδῶ καί μερικές μέρες, ἤμουν τῆς ἄποψης ὅτι ἡ ἰδέα τῆς συμμετοχῆς στίς ἐκλογές δέν θἄπρεπε οὔτε κἄν νά ἐξεταστεῖ. Μόλις καί μετά βίας ἀπελευθερωθήκαμε ἀπό ἕνα πτῶμα πού μᾶς εἶχαν φορτώσει καί τώρα βάζουμε ἕνα ἄλλο στήν πλάτη μας. Ὁ Λεβῆ λέει πώς πρόκειται γιά ἕνα ἀναγκαῖο κακό. Τό 1914 οἱ πλειοψηφικοί σοσιαλιστές ἐπικαλέστηκαν ἐπίσης ἕνα ἐπιχείρημα αὐτοῦ τοῦ εἴδους: *«Ἦταν βέβαια ἐνάντια στόν πόλεμο, μά ἀπ' τή στιγμή πού αὐτός ξέσπαγε δέν μποροῦσαν νά τοῦ ἀρνηθοῦν τίς πιστώσεις πού τόν τροφοδοτοῦσαν».* Ἡ συμμετοχή μας θά ἑρμηνευτεῖ σάν συναίνεση στήν ἀρχή τῆς ἐθνικῆς συνέλευσης. Μιά ἀπόφαση ὑπέρ τῶν ἐκλογῶν δέ θἄταν μόνο ἀξιοκατάκριτη, ἀλλά καί θά ἰσοδυναμοῦσε μέ αὐτοκτονία. Τό μόνο πού θά κάναμε θἄταν νά βοηθήσουμε νά ἐκδιωχτεῖ ἡ ἐπανάσταση ἀπ' τούς

δρόμους καί νά μεταφερθεῖ στό κοινοβούλιο. Γιά μᾶς ὑπάρχει μόνο ἕνα καθῆκον: ἐνίσχυση τῆς δύναμης τῶν συμβουλίων τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν καί σέ περίπτωση πού μεταφέρουν τήν ἐθνική συνέλευση ἀπό τό Βερολίνο λόγω τοῦ φόβου τῶν μαζῶν, τότε θά συγκροτήσουμε μιά καινούργια ἐξουσία μέσα στήν πρωτεύουσα» *(Θερμές ἐπιδοκιμασίες)*.

Ἡ συντρόφισσα Λούξεμπουργκ *(πού τήν ὑποδέχτηκαν μέ ζωηρές ἐπευφημίες)* ἀναπτύσει τήν ἀκόλουθη θέση: «Καταλαβαίνουμε καί ἐκτιμᾶμε βαθιά τά κίνητρα πού σᾶς ὠθοῦν νά ἀντιμάχεστε τή γνώμη τῆς κεντρικῆς ἐπιτροπῆς. Ὡστόσο ἡ χαρά πού μόλις ἐξέφρασα δέν στερεῖται κάποιας πίκρας. Σύντροφοι τόν ἔχετε εὔκολο τόν ἐξτρεμισμό σας. Δέν πρέπει νά ἀφήσουμε νά μᾶς διαφύγουν, μέσα στήν θυελλώδη ὤθηση πού μᾶς πάει μπροστά, ἡ σοβαρότητα, ἡ ἠρεμία καί ἡ σκέψη, πού εἶναι ἀπαραίτητες. Τό παράδειγμα τῆς Ρωσσίας δέν μπορεῖ νά ἀναφέρεται ἐδῶ ἐνάντια στή συμμετοχή στίς ἐκλογές. Ἐκεῖ, τή στιγμή πού ἡ ἐθνική συνέλευση διαλύθηκε, οἱ ρῶσσοι σύντροφοί μας εἶχαν ἤδη μιά κυβέρνηση τῶν Τρότσκι-Λένιν. Ἐμεῖς βρισκόμαστε ἀκόμα στούς Ἔμπερτ-Σάϊντεμαν. Τό ρώσσικο προλεταριάτο εἶχε πίσω του μιά μακριά ἱστορία ἐπαναστατικῶν ἀγώνων. Ἐμεῖς βρισκόμαστε στό κατώφλι τῆς ἐπανάστασης. Δέν ἔχουμε τίποτα πίσω μας ἐκτός ἀπό τήν ἀξιοθρήνητη μισο-ἐπανάσταση τῆς ἐνάτης τοῦ Νοέμβρη. Πρέπει νά θέσουμε στόν ἑαυτό μας τό ἐρώτημα: ποιός δρόμος εἶναι ὁ πιό σίγουρος γιά τήν ἐκπαίδευση τῶν μαζῶν; Καλή ἡ αἰσιοδοξία τοῦ σύντροφου Rülhe ἀλλά δέν εἴμαστε ἀρκετά προχωρημένοι γιά κάτι τέτοιο. Αὐτό πού βλέπω μέχρι τώρα, εἶναι ἡ ἀνωριμότητα τῶν μαζῶν πού καλοῦνται στήν ἀνατροπή τῆς ἐθνικῆς συνέλευσης. Τό ὅπλο μέ τό ὁποῖο ὁ ἐχθρός σκέφτεται νά μᾶς πολεμήσει, πρέπει νά τό στρέψουμε ἐναντίον του. Ἀπ' τή μιά μᾶς θεωρεῖτε ἱκανούς νά ἐκδιώξουμε τήν ἐθνική συνέλευση μέσα σ' ἕνα περιθώριο δεκαπέντε ἡμερῶν κι' ἀπ' τήν ἄλλη φοβᾶστε τίς συνέπειες τῶν ἐκλογῶν. Δέν φοβᾶμαι πού θά χρειαστεῖ νά διαφωτίσω τίς μᾶζες ὥστε νά ἐκτιμήσουν, μέ τή σωστή τους ἀξία, τά κίνητρα τῆς συμμετοχῆς μας στίς ἐκλογές. Ἡ ἄμεση δράση σας εἶναι σίγουρα πιό ἁπλή καί πιό εὔχρηστη ἀλλά ἡ τακτική μας εἶναι σωστή μέ τήν ἔννοια ὅτι βλέπει μακροπρόθεσμα. Ἡ οὐσιαστική δράση συνεχίζεται στούς δρόμους. Πρέπει νά καταλήξει παντοῦ στό θρίαμβο τοῦ προλεταριάτου. Ἀλλά θέλουμε ἀκόμη νά κατακτήσουμε, γιά τήν ὑποστήριξη αὐτῆς

τῆς πάλης, τό βῆμα τῆς ἐθνικῆς συνέλευσης». *(Ἀδύναμα χειροκροτήματα).*

Ὁ σύντροφος Gellwitzki *(Βερολίνο)* παρουσιάζει τίς ἀποφάσεις πού ψηφίστηκαν σέ δυό ἀκτίδες τῆς πόλης καί πού καταφέρονται ἐνεργητικά ἐνάντια στή συμμετοχή στίς ἐκλογές.

Ἡ συντρόφισσα Duncker *(Κεντρική Ἐπιτροπή)* δηλώνει πώς, κατά τή γνώμη της, δέν πρόκειται γιά ζήτημα ἀρχῶν ἀλλά γιά ζήτημα τακτικῆς. Παρομοιάζει τή συμπεριφορά αὐτῶν πού εἶναι ἐνάντια στή συμμετοχή μ' αὐτήν τῶν παιδιῶν πού ἀνοίγουν μέ τό ζόρι ἕνα μπουμπούκι πού δέν ἔχει ἀκόμα ἀνθίσει. Οἱ γυναῖκες πού ἀκριβῶς τώρα πρόκειται νά ψηφίσουν γιά πρώτη φορά δέν θά καταλάβαιναν τή μή-συμμετοχή μας στίς ἐκλογές.

Ὁ σύντροφος Léviné *(Neukölln)* φοβᾶται πῶς ἡ συμμετοχή θά ἀπομακρύνει τήν προσοχή ἀπό τά ἐπιτακτικά καθήκοντα: τήν ἀνάπτυξη τοῦ συστήματος τῶν συμβουλίων τῶν ἐργοστασίων.

Ὁ σύντροφος Heckert *(Chemnitz)* ὑπενθυμίζει πώς ἡ σοσιαλδημοκρατία πάλεψε ἐδῶ καί πενήντα χρόνια γιαυτό τό ἴδιο τό δικαίωμα τῆς ψήφου. Γι' αὐτόν τόν λόγο εἶναι ἀναγκαῖο, στή Γερμανία ἐπίσης, γιά τό προλεταριάτο, νά διαφωτιστεῖ πρῶτα ἀπ' ὅλα ἀπό τήν ἴδια του τήν ἐμπειρία, δηλαδή ἀπό τήν πρακτική ἀκόμη καί τῶν ἐκλογῶν. Μιά ἀποχή ἀπό τίς δημοτικές ἐκλογές θά εἶχε καταστροφικές συνέπειες.

Ἡ συντρόφισσα Baumann *(Dresde)* ἀντιτίθεται στίς διαβεβαιώσεις τῆς συντρόφισσας Duncker: «Οἱ γυναῖκες τοῦ προλεταριάτου γιατρεύτηκαν ἀπό τήν πίστη τους στόν κοινοβουλευτισμό ἀπό τά φοβερά μαθήματα τοῦ πολέμου».

Ὁ σύντροφος Rogg *(Duisbourg)* λέει πώς δέν πρέπει νά συγχέουμε τό πνεῦμα πού κυριαρχεῖ ἐδῶ μ' αὐτό πού κυριαρχεῖ ἔξω στόν κόσμο. Συμβουλεύει νά συστήσουμε στούς συντρόφους νά ρίξουν στήν κάλπη ψηφοδέλτια μέ τά ὀνόματα τοῦ Λῆμπνεχτ καί τῆς Λούξεμπουργκ. Ἔτσι θά ἀποφευγόταν ἡ πιθανότητα, αὐτοί πού εἶναι μέ τό μέρος μας, νά ἀφεθοῦν νά ἐξαπατηθοῦν καί νά χρησιμεύσουν σάν κοπάδι ψηφοφόρων γιά τούς Σάϊντεμαν καί τούς ἀνεξάρτητους.

Ὁ σύντροφος Tetens *(Wilhemshaven)* ἀπαντάει: «Συμμετέχοντας στίς ἐκλογές, τό μόνο πού θά κάνουμε εἶναι νά προκαλέσουμε σύγχιση στούς συντρόφους πού εἶναι μαζί μας, χωρίς νά κερδίσουμε κανέναν. Οἱ μᾶζες, πολύ ὀκνηρές γιά νά

σκεφτοῦν, θά ξεκαθαρίσουν τήν ἄποψή τους μόνο μετά ἀπ' τά χαστούκια πού ἡ ἐθνική συνέλευση θά μοιράσει στό προλεταριάτο. Ἀλλά τότε θά ἔχουν χάσει ἐπίσης τήν ἐμπιστοσύνη τους σ' ἐμᾶς, λόγω τῆς συμμετοχῆς μας στή συνέλευση».

Ὁ σύντροφος Kindl *(Magdebourg)* δηλώνει πώς οἱ σύντροφοι τῆς ἀχτίδας του εἶναι ὑπέρ τῆς συμμετοχῆς.

Ὁ σύντροφος Schubert *(Charlottenbourg)* ὑπενθυμίζει ὅτι ὁ ἴδιος ὁ σύντροφος Λῆμπνεχτ ἔδοσε ἔμφαση στήν ἀναγκαιότητα ξεκάθαρων συνθημάτων

Ὁ σύντροφος Gehrke *(Brunschwick)* ἐφιστᾶ τήν προσοχή πάνω στό γεγονός ὅτι οἱ σύντροφοί του ἔχουν ἤδη συμμετάσχει στίς ἐκλογές τοῦ Λάνταγκ.

Μιά πρόταση γιά κλείσιμο τῆς συζήτησης ἀπορρίπτεται.

Ὁ Meyer *(Βερολίνο)* τοποθετεῖται ὑπέρ καί ὁ Rieger *(Βερολίνο)* κατά τῆς συμμετοχῆς στίς ἐκλογές.

Μιά καινούργια πρόταση γιά κλείσιμο τῆς συνεδρίασης γίνεται ἀποδεκτή. Μετά ἀπό μιά σύντομη συζήτηση πάνω σέ θέματα πρακτικῆς φύσης, ἀποφασίστηκε ν' ἀκούσουν ἀκόμη τούς ἀντιπροσώπους μερικῶν ἀχτίδων πού δέν εἶχαν λάβει τόν λόγο.

Ὁ σύντροφος Widmann *(Francfort-sur-le-Mein)* καλεῖ τούς συντρόφους νά πᾶνε μέσα σ' ὅλες τίς ἐχθρικές ἐκλογικές συνελεύσεις γιά νά παλέψουν ἐκεῖ τήν ἐθνική συνέλευση, καί προτείνει νά ὁριστοῦν ὁμιλητές γι' αὐτόν τό σκοπό.

Ὁ σύντροφος Λῆμπνεχτ δείχνει γιά μιά ἀκόμη φορά πώς δέν ὑπάρχει διαφορά ἄποψης στό βάθος τοῦ ἴδιου τοῦ ζητήματος «μή νομίζετε πώς πρόκειται νά βγάλουμε ὁποιοδήποτε πολιτικό ὄφελος ἀπ' τή συμμετοχή μας στίς ἐκλογές. Καί μήν πιστεύετε πώς θά μπορούσαμε νά ἀναλάβουμε τήν ὑπεράσπιση κάποιας πρακτικῆς πού θά μποροῦσε νά μειώσει τήν ἐπαναστατική ἐνεργητικότητα τοῦ προλεταριάτου..... Παρ' ὅλα αὐτά πιστεύουμε ὅτι μποροῦμε νά κάνουμε τό ἕνα χωρίς νἄμαστε ὑποχρεωμένοι νά παρατήσουμε τελείως τἄλλο. Λοιπόν, ἡ κοινοβουλευτική μας δραστηριότητα, ἀκόμη καί μέσα στό Reichstag ἦταν χωρίς ἀξία ἐντελῶς. Μέσα στήν ἐθνική συνέλευση ἕνας μικρός ἀριθμός δικῶν μας θά μποροῦσε νά βοηθήσει αἰσθητά στόν περιορισμό τῆς ἐμβέλειας τοῦ ἔργου πού θά ἐπιτελεῖται ἐκεῖ εἰς βάρος τοῦ προλεταριάτου καί αὐτό ἐπίσης θά μποροῦσε νά χρησιμεύσει γιά νά κινητοποιηθοῦν οἱ μᾶζες ἀπ' ἔξω».

Ἡ συντρόφισσα Wolffstein *(Dusseldorf)* ἀντιτίθεται σ' αὐτές

τίς ἀντιλήψεις. Προτείνει τήν πάλη ἐνάντια στήν ἐθνική συνέλευση μέ μέσον τήν πολιτική γενική ἀπεργία *(Πρόταση πού χαιρετίζεται ἀπό ζωηρά χειροκροτήματα).*

Ὁ σύντροφος Minster *(Muhleim)* δηλώνει: «Τό πρωΐ γιά τήν ἵδρυση τοῦ κόμματος πήραμε μιά πρόωρη ἀπόφαση· ἀλλά τώρα πρόκειται νά πάρουμε μιάν ἀπόφαση ὑπερβολικά καθυστερημένα». Στήν ἀχτίδα του οἱ σύντροφοι ἀσχολοῦνταν ἤδη μέ τήν ἐπιλογή τῶν ὑποψηφίων.

Ὁ σύντροφος Lewin *(Μόναχο)* τοποθετεῖται ὑπέρ τῆς ἀποχῆς.

Ὁ σύντροφος Levi βάζει τέλος στίς συζητήσεις. Δηλώνει πώς ἡ συζήτηση δέν τόν ἔκανε νά ἀποκλίνει ἀπό τήν ἄποψή του, πράγμα πού περίμενε ἐκ τῶν προτέρων. *Ἀπ' τήν ψηφοφορία προκύπτει ἕνα ἀποτέλεσμα ὑπέρ τῆς ἀποχῆς μέ ψήφους 62 (ἀποχή)–23 (συμμετοχή).*

Ὁ σύντροφος Berker, ἐκ μέρους τῆς *«Ὁμάδας τῶν Διεθνιστῶν Γερμανίας»*, ἀναγγέλει ὅτι, σάν ἀποτέλεσμα τῶν συνομιλιῶν πού ἔκανε μιά ἐπιτροπή ἀπ' τήν ὁμάδα του μέ τήν Κεντρική ἐπιτροπή τῆς Λίγκας Σπάρτακος, ἡ ὀργάνωση πού ἐκπροσωπεῖ ἀποφάσισε νά προσχωρήσει στό Κομμουνιστικό Κόμμα Γερμανίας (Λίγκα Σπάρτακος).

Ὁ σύντροφος Μέγιερ χαιρετίζει ἐκ μέρους τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τούς συντρόφους τῆς G.C.I. *(«Ὁμάδας τῶν Διεθνιστῶν Γερμανίας»)*, πού ἤδη, στή διάρκεια τοῦ πολέμου, δούλεψαν πλάι-πλάι μ' αὐτούς τῆς Λίγκας Σπάρτακος.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

Ὁ σύντροφος Krüger *(Βερολίνο)* διαβάζει τήν ἔκθεση. Ἡ Λίγκα τῶν Κόκκινων Στρατιωτῶν ἀντιπροσωπεύεται ἀπό τρία μέλη, ἡ νεολαία ἀπό ἕναν ἀντιπρόσωπο.

Οἱ τοπικοί τομεῖς τῆς Λίγκας ἀντιπροσωπεύονται ἀπό 83 ἐκλεγμένους ἀντιπρόσωπους: Βερολίνο, 1ο, 2ο, 3ο, 4ο, 5ο, 6ο, 7ο, 8ο, 9ο, 10ο, 11ο, 12ο, 13ο, 16ο, 17ο, καί 18ο, διαμέρισμα, Barmen, Beuthen, Bismarckhütte, Brandebourg, Brême, Breslau, Bromberg, Brunswick, Charlottenbourg, Chemnitz, Cologne-Ehrenfeld, Cologne-Niehl, Cuxhaven, Dantzing, Dantzig-Ohra, Deuben, Dortmund, Duisbourg, Dusseldorf, Elberfeld, Erfurt, Essen, Francfort, Göttingen, Halle, Hambourg, Hanov-

re, Herne, Iéna, Koenigsberg, Krefeld, Leipzig, Leipzig-Entritzch, Lubeck, Magdebourg, Mulda, Mulheim, Munich, Nuremberg, Oberhausen, Pirma, Rathenow, Remscheid, Spadau. Stettin, Stuttgart καί Werdau.

ΤΡΙΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ

Ἡ συνεδρίαση ἄρχισε στίς ἐννιά καί μισή. Διαβάστηκε χαιρετιστήριο τηλεγράφημα τῶν ἐργατῶν ὀρυχείων τοῦ Schwientochiowitz. Ὁ πρόεδρος τῆς συνεδρίασης προτείνει νά δοθεῖ ἀπάντηση παρόμοια μ' αὐτήν πού εἶχε δοθεῖ τήν προηγούμενη μέρα σέ μιά ἄλλη ὁμάδα ἀπεργῶν ἀνθρακωρύχων· προτείνει ἐπί πλέον νά σταλεῖ ἕνα καινούργιο χαιρετιστήριο τηλεγράφημα σ' ὅλους τούς ἐργάτες ὀρυχείων τῆς Ἄνω-Σιλεσίας. Τό Συνέδριο συμφωνεῖ.

ΤΟ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

Ὁ πρόεδρος ὑποδεικνύει νά ἀσχοληθοῦν πρῶτα μέ τό σημεῖο 5 τῆς ἡμερήσιας διάταξης: *«Οἱ οἰκονομικοί ἀγῶνες»*. Ἡ πρόταση αὐτή γίνεται ἀποδεκτή.

Ὁ σύντροφος Lange πάνω σ' αὐτό τό ζήτημα εἶπε τά ἑξῆς: «Ἡ συναδέλφωση τῶν Σάϊντεμαν μέ τήν ἀστική τάξη συνοδεύεται ἀπό τή συνθηκολόγηση τῶν συνδικαλιστῶν ἡγετῶν μέ τήν ἐργοδοσία. Διαβάζουμε καθημερινά στόν ἀστικό τύπο τό ἐγκώμιο τῶν συνδικαλιστῶν. Ἡ «Volkishe Zeitung» τούς ἀναγνωρίζει *«μιάν ἐξαιρετική μετριοπάθεια»*, ἡ Berliner Tageblatt γράφει: *«Ἐπιστρέφουμε στό παλιό συνδικαλιστικό σύστημα, στό παζάρεμα»*.

Τό νά ἐπιστρέψουμε στό συνδικαλιστικό σύστημα πού ὑπῆρχε μέχρι τώρα σημαίνει νά παραιτηθοῦμε ἀπ' τήν ἰδέα τῆς Κοινωνικοποίησης τῶν ἐπιχειρήσεων. Κάτι τέτοιο ἐμεῖς δέν τό δεχόμαστε. Δέν θέλουμε κάποιο πισωγύρισμα ἀλλά μιά πορεία πρός τά μπρός. Αὐτοί πού κατέχουν ἀκόμη σήμερα τήν κρατική ἐξουσία, πῆραν μέτρα μεγάλης οἰκονομικῆς σπουδαιότητας γιά νά κρατηθοῦν στή διάρκεια τοῦ πόλεμου. Καταδίκασαν σ' ἐξαφάνιση ἕναν ἀνυπολόγιστο ἀριθμό μικρῶν καί μεσαίων ἐπιχειρήσεων ἀπ' ὅλους τούς τομεῖς τῆς βιομηχανίας· συγκέντρωσαν τήν παραγωγή σέ μερικές ἐπιχειρήσεις καί τήν ὑπέβαλαν σέ

Κρατικό ἔλεγχο. Βλέποντας τήν ἔλλειψη πρώτων ὑλῶν καί ἄνθρακα, μοίρασαν στούς ἐπιχειρηματίες τίς πρώτες ὕλες καί τά καύσιμα: Καί ἡ παραγωγή προϊόντων διακανονίζονταν σέ πολλές περιπτώσεις ἀπό κρατικά ἤ ἡμικρατικά ἱδρύματα. Ὅλα αὐτά τά μέτρα, ὄχι μόνο δέν ἀποτελοῦν ἀντικειμενικά ἐμπόδια γιά τήν κοινωνικοποίηση τῶν ἐπιχειρήσεων, ἀλλά καί τή διευκολύνουν τεχνικά. Οἱ ἄνθρωποι τοῦ Σάϊντεμαν ὑποκρίνονται πώς θέλουν, κι αὐτοί ἐπίσης, τήν κοινωνικοποίηση τῶν ἐπιχειρήσεων– ἀλλά ἀργότερα, μέ κοινοβουλευτική ἀπόφαση. Θέλουν νά ἀφήσουν νά ἀναπτυχθεῖ ξανά μέ ἀπόλυτη ἐλευθερία ἡ οἰκονομική λειτουργία τοῦ καπιταλισμοῦ, καί μετά συζητᾶνε καί νομοθετοῦν μέ σκοπό νά εἰσάγουν μιά ὑποτιθέμενη κοινωνικοποίηση, τῶν μέσων παραγωγῆς. Καί στό καθημερινό φύλλο τῶν ἀνεξάρτητων, τήν «Freiheit», κυριαρχεῖ ἡ ἴδια ἐπωδός.

Τό ἀπεργιακό κῦμα στό Βερολίνο, ἡ τεράστια κίνηση πού δημιουργήθηκε στή Ρούρ καί στήν Ἄνω Σιλεσία μᾶς δείχνουν πώς οἱ ἐργάτες δέν εἶναι διατεθειμένοι νά ἐπιστρέψουν στήν ἑβδομάδα τῶν quatre jeudis.

Οἱ σοσιαλδημοκράτες χρησιμοποιοῦν κάθε μέσο γιά νά ὑπερισχύσουν αὐτῶν τῶν κινημάτων, προσφέροντας στούς ἐργάτες ψεύτικες δημαγωγικές ρητορίες καί, καμμιά φορά, σφαῖρες. Ἀλλά δέν θά τό πετύχουν. Τό προλεταριάτο δέν θά ἀφήσει σέ ἀνάπαυση τούς ἐπιχειρηματίες γιά νά χωνέψουν μέ τήν ἡσυχία τους τά κέρδη τους καί τό κόμμα μας θά ὑποστηρίξει καί θά προωθήσει ὅλα τά κινήματα αὐτοῦ τοῦ εἴδους μέχρι τήν ἐπιτυχία τοῦ σκοποῦ μας: τό σοσιαλισμό». *(Χειροκροτήματα).*

Ἡ Κεντρική Ἐπιτροπή τῶν σοσιαλιστῶν τοῦ Σάϊντεμαν (μέ τήν ὑπογραφή τῶν R. Leinert καί Max Cohen) μᾶς κατηγορεῖ σέ μιά γελοῖα διακήρυξη πώς εἴμαστε αὐτοί πού *«ἐμποδίζουν»* τήν προοδευτική κοινωνικοποίηση τῶν ἐπιχειρήσεων, πού εἶναι ἤδη ὥριμες γι' αὐτήν τή μετάβαση. Ἀλλά, τήν ἴδια ἀκριβῶς στιγμή, ὁ κύριος Αὔγουστος Μύλλερ, ὑπουργός Οἰκονομικῶν τοῦ Ράϊχ, δήλωσε στόν ἀστικό τύπο, (βλέπε τήν «Berliner Tageblatt») πώς κατά τή γνώμη του ἡ κοινωνικοποίηση τῶν μέσων παραγωγῆς, ὅσον ἀφορᾶ τά ὀρυχεῖα, ἀποτελεῖ *ἠλιθιότητα,* ἄν ὄχι *ἔγκλημα.* Ἀπ' τή μεριά του, ὁ συνδικαλιστής ἡγέτης τῶν ὑφαντουργῶν καί πρώην βουλευτής Krätrig προσπάθησε ν' ἀποδείξει, σ' ἕνα ἔντυπο τῆς ἐργοδοσίας, πώς ἡ κοινωνικοποίηση ἦταν ἀνέφικτη σ' αὐτήν τή βιομηχανία, κι' ὁπωσδήποτε δέν θά μποροῦσε νά γίνει, παρά μόνο μετά ἀπ' τήν κοινωνικο-

ποίηση ὅλων τῶν ἄλλων διομηχανιῶν. Γνωρίζουμε καλά τούς συνδικαλιστές ἡγέτες, ὥστε νἄμαστε σίγουροι πώς θά παρουσιαστοῦν, ὁ καθένας μέ τή σειρά του, γιά ν' ἀποδείξουν πώς ἀκριδῶς στό δικό τους διομηχανικό κλάδο ἡ κοινωνικοποίηση δέν μπορεῖ νά πραγματοποιηθεῖ.

Οἱ μόνες ὀργανώσεις πού μποροῦν νά φέρουν τό σοσιαλισμό εἶναι, κατά συνέπεια, *τά συμδούλια τῶν ἐργοστασίων* πού, σέ συνεννόηση μέ τά τοπικά συμδούλια ἐργατῶν, θά πάρουν στά χέρια τους τή διαχείριση τῶν ἐπιχειρήσεων, θά ρυθμίσουν τίς συνθῆκες δουλειᾶς, θά ἐλέγχουν τήν παραγωγή καί, τελικά, θά ἀναλάδουν τήν πλήρη διεύθυνση τῶν ἐργοστασίων.

Σύμφωνα μ' ἕνα σχέδιο, πού ἐπεξεργάστηκε μιά ἐπιτροπή στό Βερολίνο, θἄπρεπε νά συγκροτηθεῖ ἐπί πλέον ἕνα εἰδικό συμδούλιο γιά κάθε οἰκονομική περιοχή, πού θά μελετοῦσε, χωρίς δεσμεύσεις, ὅλα τά ζητήματα, πού ἀφοροῦν τίς συνθῆκες ἐργασίας, τόν ἔλεγχο τῆς παραγωγῆς καί τόν ἔλεγχο τοῦ ἐμπορίου μέσα σ' αὐτήν τήν περιοχή. Ἕνα κεντρικό οἰκονομικό συμδούλιο, θά ἐκπλήρωνε τά ἀνάλογα καθήκοντα σέ ἐθνική κλίμακα.

Τό Ὑπουργεῖο Ἐργασίας τοῦ Ράϊχ, ἐμψυχωμένο ἀπ' τό Σαϊντεμανιστικό πνεῦμα, ἀναγνώρισε τόν κίνδυνο πού ἀντιπροσωπεύουν τά συμδούλια τῶν ἐπιχειρήσεων καί τά συμδούλια τῶν ἐργατῶν γιά τό καπιταλιστικό καθεστώς καί δημοσίευσε πρίν ἀπό δυό μέρες ἕνα διάταγμα, πού *ἐπιδάλλει* τή συγκρότηση ἐργατικῶν Ἐπιτροπῶν, σάν νόμιμους βοηθητικούς ὀργανισμούς, μέσα στίς διάφορες ἐπιχειρήσεις. Τούς καθορίζει τό καθῆκον τῆς διατήρησης τῶν συνδικαλιστικῶν συλλογικῶν συμδάσεων καί τῆς πραγματοποίησης *«τῆς καλῆς συνεννόησης μεταξύ ἐργατῶν καί ἀφεντικῶν»*. Ἡ ἐργατική τάξη θά διδάξει σύντομα στόν κύριο Ὑπουργό ἐργασίας πώς τά διατάγματα δέν ἀρκοῦν γιά νά ἀπομακρύνουν τήν ἀπειλή τῶν συμδουλίων τῶν ἐπιχειρήσεων καί τῶν συμδουλίων τῶν ἐργατῶν, πού συνιστοῦν τό ὀργανικό θεμέλιο τῆς ἐπαναστατικῆς της δύναμης.» (*Χειροκροτήματα*).

Ὁ σύντροφος Χάμερ *(Essen)* παίρνει πρῶτος τό λόγο στή συζήτηση πού ἀκολουθεῖ. «Ἡ συμφωνία πού ἔγινε ἀνάμεσα στήν Ὁμοσπονδία τῶν ἀνθρακωρύχων καί τούς ἰδιοκτῆτες ὀρυχείων ἐξασφαλίζει στούς ἐργάτες μία μισθολογική αὔξηση κατά 15%, πού ἐξαρτιέται ὅμως ἀπό μιά παράλληλη αὔξηση τῆς τιμῆς τοῦ κάρδουνου. Αὐτό δείχνει καθαρά μέχρι ποιοῦ σημείου

οἱ συνδικαλιστές ἡγέτες καλοῦνται νά προστατέψουν τά συμφέροντα τῆς ἐργοδοσίας. Στήν πραγματικότητα οἱ συνδικαλιστές ἡγέτες ἔχουν χάσει ἐντελῶς τήν ἐμπιστοσύνη τῶν ἀνθρακωρύχων. Ὁ προηγούμενος ὁμιλητής δέν πῆρε μιά καθαρή θέση ἀπέναντι στά συνδικάτα. Οἱ συνδικαλιστές ἡγέτες τῶν ἀνθρακωρύχων προσπαθοῦν νά ἀποκλείσουν τούς ἐργάτες ἀπ' ὅλες τίς διαπραγματεύσεις κλείνοντας οἱ ἴδιοι ἀπ' εὐθείας συμφωνίες μέ τούς ἰδιοκτῆτες τῶν ὀρυχείων. Ἔφτασαν μέχρι τό σημεῖο νά ἀποδεχθοῦν τήν ἐγκατάσταση μυδραλλιοβόλων γιά τήν προστασία τῶν στοῶν. Ἐμεῖς οἱ ἄλλοι, στά συμβούλια τῶν ἐργατῶν καί τῶν στρατιωτῶν βάλαμε τέλος σ' αὐτήν τήν κατάσταση πραγμάτων στό Essen, ἀλλά μόνο ἐμπιστευόμενοι στούς ἴδιους τούς ἐργάτες τά μέτρα μέ τά ὁποῖα θά ἀποφευγόταν τό πλημμύρισμα τῶν στοῶν. Εἶναι μιά ποταπή συκοφαντία νά παρουσιάζονται οἱ ἐργάτες σάν νά ἔκαναν μιά δολιοφθορά ἱκανή νά θέσει τά ὀρυχεῖα σέ διαρκῆ ἀχρηστία! Στήν πραγματικότητα, τά συμβούλια τῶν ἐπιχειρήσεων δουλεύουν ἤδη ἐν μέρει μέ τήν ἔννοια πού ἐπιθυμοῦμε, σέ πεῖσμα τῶν ἰδιοκτητῶν καί τῶν συνδικάτων. Καί τώρα πού οἱ ἀνθρακωρύχοι ἔρχονται μαζικά σ' ἐμᾶς καί μᾶς ρωτᾶνε ποιά στάση νά κρατήσουν ἀπέναντι στά συνδικάτα, τί θά τούς ἀπαντήσουμε;»

Ὁ σύντροφος Ρῆγκερ (*Βερολίνο)* μιλάει γιά τό νόημα τῶν συμφωνιῶν γιά τόν καθορισμό τῶν τιμῶν. Λέει πώς δέν ἦταν, ὅπως τίς χαρακτήρισαν χαριτωμένα, *«συνθῆκες εἰρήνης»,* ἀλλά, στήν πραγματικότητα συμβάσεις δουλείας. Οἱ ἐργάτες ὁδηγήθηκαν, κάτω ἀπ' τήν πίεσή τους, νά δράσουν ἐνάντια στά ἴδια τους τά συμφέροντα σάν καταναλωτές. Ἡ ἐργατική τάξη κατατεμαχίστηκε, διότι οἱ συλλογικές συμβάσεις ἐμποδίζουν νά ἐκδηλώνεται ἡ ἀλληλεγγύη τοῦ ἑνός στρώματος στό ἄλλο μέ ἀπεργίες συμπαράστασης. Ἡ ὀργάνωση κατά ἐπάγγελμα εἶναι ἐξ ἴσου χωρίς νόημα. Ἐπίσης προκύπτουν μισθολογικές διαφορές πού δέν δικαιολογοῦνται μέ τίποτα. Ἐπειδή, παρ' ὅλα αὐτά, ἡ διεύθυνση τῶν οἰκονομικῶν ἀγώνων δέν μπορεῖ νά εἶναι καθῆκον τοῦ κόμματός μας, τά συνδικάτα θἄπρεπε νά μετασχηματιστοῦν ἐπαναστατικά.

Ὁ σύντροφος Φρέλιχ *(Hambourg)* ὑπενθυμίζει πώς σ' ὅλες τίς μεγάλες ἐπιχειρήσεις τοῦ Ἀμβούργου ἡ δημιουργία τῶν συμβουλίων τῶν ἐργοστασίων εἶχε ἤδη πραγματοποιηθεῖ πρίν ἀπ' τήν ἐπανάσταση καί ἐκπλήρωναν καθήκοντα πού τά συνδι-

κάτα δέν ἦταν πρόθυμα νά ἐκπληρώσουν. Τό μῖσος τῶν ἐργατῶν γιά τά συνδικάτα ἀπορρέει ἀπ' τή σχετική ἐμπειρία πού εἶχαν ἤδη πρίν ἀπ' τόν πόλεμο. Ἡ στάση τῶν συνδικαλιστῶν ἡγετῶν ἀπέναντι στίς τωρινές ἀπεργίες ἀπορρέει ἀπ' τό γεγονός ὅτι αὐτοί οἱ κύριοι δέν θέλουν μιά κοινωνικοποίηση πού θἄβαζε τέλος στόν ὑπηρετικό ρόλο τους. Λοιπόν, διαισθάνονται πολύ καλά πώς οἱ σημερινές διεκδικήσεις τῶν ἐργατῶν φτάνουν μέχρι τό σημεῖο νά ἀπειλοῦν τήν ἴδια τήν ὕπαρξη τοῦ καπιταλισμοῦ. Οἱ σύντροφοι στό Ἀμβοῦργο δέν ἀποκόμισαν τίποτα καλό οὔτε ἀπ' τόν κοινωνικο-πολιτικό τομέα τοῦ συμβουλίου τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν στό Ἀμβοῦργο, πού τόν ἀποτελοῦσαν ἐπαγγελματίες συνδικαλιστές. Κατά συνέπεια, τίθενται ὑπέρ μιᾶς ξεκάθαρης ἀπόφασης πάνω στό ζήτημα τῆς θέσης μας ἀπέναντι στά συνδικάτα. Εἶναι πλέον τελείως ἀδύνατον νά προσβάλλουμε διά μέσου τῶν συνδικάτων ἕναν καπιταλισμό ἐξαιρετικά συμπαγῆ.

Τοποθετοῦμε σάν ἀρχή, πώς ὁ διαχωρισμός τῶν ἐργατῶν σέ πολιτικές καί συνδικαλιστικές ὀργανώσεις, ἀπαραίτητος παλιότερα, πρέπει τώρα νά σταματήσει. Γιά μᾶς, δέν μπορεῖ νά ὑπάρχει παρά μόνον ἕνα σύνθημα: *«ἔξω ἀπ' τά συνδικάτα»* Μέ τί θά τά ἀντικαταστήσουμε; *Δημιουργοῦμε* τίς *«Ἑνωτικές (einheitliche) Ὀργανώσεις»* μας καί οἱ ὁμάδες τῶν συντρόφων μας μέσα στίς ἐπιχειρήσεις ἀποτελοῦν τή βάση τους.

Ὁ σύντροφος Τζάκομπ *(Βερολίνο)* ὑπογραμμίζει πώς τό ἀγροτικό προλεταριάτο περιμένει ἐξ ἴσου τήν κοινωνικοποίηση τῆς μεγάλης ἀτομικῆς ἰδιοκτησίας. Ἐάν θέλουμε νά κινητοποιήσουμε αὐτές τίς μᾶζες πρός τήν ἐπαναστατική πάλη, δέν πρέπει νά ξεχάσουμε νά προχωρήσουμε πρός αὐτήν τήν κατεύθυνση.

Ὁ σύντροφος Σάϊντελ *(Düsseldorf)* παίρνει θέση ἐνάντια στό σύντροφο Φρέλιχ. Ἑρμηνεύει τή στάση τῶν συνδικαλιστῶν ἡγετῶν, ὄχι λόγω τῆς ἐπιθυμίας τους νά ὑπηρετοῦν τήν ἐργοδοσία, ἀλλά ἀποκλειστικά λόγω τοῦ φόβου τους μήπως χάσουν τίς διευθυντικές τους ἁρμοδιότητες. Ἀκριβῶς γι' αὐτό μεταχειρίζονται κάθε μέσο, μέ σκοπό νά καταδικάσουν τίς ἐπιτροπές τῶν ἐπιχειρήσεων σέ πλήρη ἀνικανότητα. Ἀπ' τήν ἄλλη, ἐπισύρει τήν προσοχή πάνω σέ μερικά γεγονότα ἄξια ἐνδιαφέροντος, πού διαδραματίζονται στή Βόρεια Γερμανία. Ἐκεῖ, πέρα οἱ βιομήχανοι παίρνουν τά ἀποθέματα τῶν πρώτων ὑλῶν τῶν βιομηχανικῶν περιοχῶν καί τά μεταφέρουν στό ἐσωτερικό

τῆς χώρας. Φοβοῦνται πώς ἡ ἐργατική τάξη, παρ' ὅλες τίς ἀντιξοότητες, θά πραγματοποιήσει τήν κοινωνικοποίηση καί θέλουν νά δυσκολέψουν τό ἔργο της, στερώντας της τίς πρῶτες ὕλες. Ἐξ ἄλλου, γεγονός ἀπίστευτο, συνεχίζουν ἀκόμη νά κατασκευάζουν πολεμικό ὑλικό πού, κατά κανόνα, μέ τό πού παραδίνεται σέ κάποιο ἄλλο μέρος, καταστρέφεται καί οὕτω καθ' ἑξῆς. Οἱ ἐπιχειρηματίες ἀρνοῦνται νά κατασκευάσουν ἐμπορεύματα γιά καιρό εἰρήνης γιατί, ὅπως δηλώνουν: *«ἡ κυβέρνηση μᾶς πληρώνει τό πολεμικό ὑλικό, τά προϊόντα γιά καιρό εἰρήνης ποιός θά μᾶς τά πληρώσει;»*

Ὁ σύντροφος Στούρμ (Hambourge) ἐξετάζει πιό λεπτομερειακά τίς ντιρεκτίβες πού ἔχουν ὑποβληθεῖ στό συνέδριο τοῦ κόμματος, σάν ὑλικό γιά δουλειά, ἀπό μιά εἰδική ἐπιτροπή. Κάνει προτάσεις γιά τροποποιήσεις βασιζόμενος στίς ἀνάλογες ἐμπειρίες στή Ρωσία.

Ὁ σύντροφος Μύλλερ *(Brandeburg)* ἐπιβεβαιώνει τά λεγόμενα τοῦ Σάϊντελ πού ἀναφέρονταν στήν καταστροφή τοῦ πολεμικοῦ ὑλικοῦ.

Ὁ σύντροφος Σρέντερ *(Dortmund)* θέτει μερικές προτάσεις ἀκόμα μέ θέμα τόν τρόπο ἐπεξεργασίας τῶν προπαρασκευαστικῶν ἐργασιῶν γιά τήν κοινωνικοποίηση τῶν ἐργοστασίων.

Ὁ σύντροφος Ἔντερ (*Essen)* περιγράφει, σύμφωνα μέ τήν ἐμπειρία του, πῶς οἱ συνδικαλιστές ἡγέτες προσπαθοῦσαν, κατά τή διάρκεια τοῦ πολέμου, νά ἐπηρρεάσουν τούς συντρόφους πού βρίσκονταν στό μέτωπο, ἐνάντια σ' αὐτούς πού εἶχαν μείνει πίσω.

Ὁ σύντροφος Χέκερτ *(Chemnitz)* συζητάει γιά μιά φορά ἀκόμη, λεπτομερειακά, τό θέμα τῆς θέσης μας ἀπέναντι στά συνδικάτα. *«Δέν ὑπάρχει καμμία ἀμφιβολία πώς τά συνδικάτα ἀνάπτυξαν κατά τή διάρκεια τοῦ πολέμου ἀντεπαναστατικές τάσεις. Ὅμως θἄθελα νά κάνω μιά παρατήρηση: Γιατί οἱ ἐργάτες ἐπέτρεψαν κάτι τέτοιο; Πάνω σ' αὐτό τό θέμα ἀρκετοί ἀπ' τούς συνέδρους παίρνουν μιά πολύ εὔκολη θέση.»* Κατά τή γνώμη του, ὅσο ἡ ἐπανάσταση θά προχωράει τόσο τά συνδικάτα θἄναι λιγότερο σέ θέση νά συνεχίσουν τήν παλιά πολιτική τους τῆς συνθηκολόγησης. Ἕνα μέρος ἀπ' τά χθεσινά καί σημερινά καθήκοντά τους θά τά ἀναλάβουν τά συμβούλια τῶν ἐργοστασίων. Ἀλλά ἔχουν ἀκόμη καθήκοντα νά ἐκπληρώσουν. Τά ἱδρύματα οἰκονομικῆς ἐνίσχυσης καί τά ταμεῖα ἀλληλοβοήθειας θά χάσουν κατά πολύ τή σημασία τους, κι ἔτσι τά συνδι-

κάτα θά εἶναι πάλι ὑποχρεωμένα νά προσαρμοστοῦν, ἄν δέν θέλουν νά ἐξαφανιστοῦν μέσα σέ μιά κατάσταση ὁλοκληρωτικῆς ἀλλαγῆς. Τό σύνθημα *«Ἔξω ἀπ' τά συνδικάτα»* θἄχε ἐπιβλαβή ἐπίδραση γιατί θἄβαζε ἕνα παραπάνω ἐμπόδιο στή δουλειά μας καί θἄταν περιττό ἐφ' ὅσον τά συνδικάτα πρέπει νά προσαρμοστοῦν ὅσο καλύτερα γίνεται στήν καινούργια κατάσταση πραγμάτων.

Ἡ συντρόφισσα Λούξεμπουργκ εἶναι ὁ τελευταῖος ὁμιλητής στή συζήτηση: «Δέν μέ δυσαρεστεῖ καθόλου πού μετά τήν ἔκθεση πού ἀνάπτυξε ὁ σύντροφος Λάγκε ἀκολούθησε μιά τέτοια συζήτηση γιά τά συνδικάτα. Ἀντίθετα, ἐπικροτῶ μ' ὅλη μου τήν καρδιά αὐτή τήν προσπάθεια ἐμβάθυνσης σ' ἕνα τόσο ἀποφασιστικό ζήτημα. Ἡ Γερμανία εἶναι ἡ μόνη χώρα ὅπου μετά τόν πόλεμο δέν ἐμφανίστηκαν σημαντικοί οἰκονομικοί ἀγῶνες, κι αὐτό λόγω τῆς αἰσχρῆς στάσης τῶν συνδικάτων. Ἀκόμα κι' ἄν τά συνδικάτα δέν εἶχαν τίποτα ἄλλο στή συνείδησή τους, ἐκτός ἀπ' αὐτήν τήν εὐθύνη, θά τούς ἄξιζε νά ἐξαφανιστοῦν. *Δέν εἶναι πιά ἐργατικές ὀργανώσεις, ἀλλά οἱ πιό σταθεροί προστάτες τοῦ Κράτους καί τῆς ἀστικῆς κοινωνίας.* Κατά συνέπεια, εἶναι αὐτονόητο πώς ὁ ἀγώνας γιά τήν κοινωνικοποίηση δέν μπορεῖ νά προχωρήσει παρά μόνο μαζί μέ τόν ἀγώνα γιά τήν ἐξαφάνιση τῶν συνδικάτων. Σ' αὐτό εἴμαστε ὅλοι σύμφωνοι. Ἀλλά οἱ ἀπόψεις μας διαφέρουν ὅσον ἀφορᾶ τό δρόμο πού πρέπει ν' ἀκολουθήσουμε. *Θεωρῶ ἐσφαλμένη τήν πρόταση τῶν συντρόφων τοῦ Ἁμβούργου πού τείνει στό σχηματισμό ἑνιαίων οἰκονομικοπολιτικῶν ὀργανώσεων (einheitsorganisation) γιατί, κατά τή γνώμη μου, τά καθήκοντα τῶν συνδικάτων πρέπει νά τά ἀναλάβουν τά συμβούλια τῶν ἐργατῶν, τῶν στρατιωτῶν καί τῶν ἐργοστασίων.* Μέ τήν ἐξαφάνιση τῶν συνδικάτων τίθενται κι ἄλλα ζητήματα, πού ἡ λύση τους πρέπει νά μελετηθεῖ σέ βάθος καί νά λυθοῦν μέ ἀποφασιστικό τρόπο. Προτείνω λοιπόν νά παραπέμψουμε στήν ἐπιτροπή, πού εἶναι ὑπεύθυνη γιά τά οἰκονομικά ζητήματα τίς προτάσεις πού εἰσηγήθηκαν διάφοροι σύντροφοι. Ἡ ἐπιτροπή θά ὑποβάλλει τήν ἄποψή της στά μέλη τοῦ συνεδρίου, ὥστε αὐτά νά μπορέσουν νά πάρουν θέση».

Ὁ σύντροφος Πίκ *(Κεντρική Ἐπιτροπή)* προτείνει νά ὑποβληθοῦν ὅλα τά σχέδια σέ μιά ἐπιτροπή προγραμματισμοῦ πού θά προοριζόταν γι' αὐτό. Οἱ ἐνδιαφερόμενοι δηλώνουν πώς εἶναι σύμφωνοι μ' αὐτήν τήν πρόταση.

Ὁ Λάγκε κλείνει τή συζήτηση. Γι αὐτόν, ἡ ἀντίληψη ἑνός ἀπ' τούς ὁμιλητές, πού ἀφορᾶ τήν πιθανότητα μιᾶς ἀνανέωσης τοῦ ἀγωνιστικοῦ πνεύματος τῶν συνδικαλιστῶν ἡγετῶν διά μέσου τῆς ἐπαναστατικῆς προόδου, εἶναι ἐμποτισμένη ἀπό μιά ὑπερβολική αἰσιοδοξία. «Ἀκριβῶς, μετά τίς 9 Νοέμβρη ἡ στάση τῶν συνδικαλιστῶν ἡγετῶν πῆρε μιά στροφή πού δέν εἶναι καθόλου ἐπαναστατική, ἀντίθετα εἶναι προσχώρηση στήν ἀντεπανάσταση. Πάντως τό κόμμα μας δέν μπορεῖ νά εἶναι μιά ἐνιαία πολιτικο-οἰκονομική ὀργάνωση, δηλαδή νά ὁδηγεῖ ἀπ' εὐθείας τούς ἀγῶνες γιά τούς μισθούς. Πρέπει νά διεξάγουμε τόν ἀγώνα στό πολιτικό πεδίο, ἐνῶ οἱ ἐργάτες μέσω τῶν συμβουλίων τῶν ἐργοστασίων, καί μέ τήν ὑποστήριξή μας, θά πάρουν ἄμεσα οἰκονομικά μέτρα.»

ΤΕΤΑΡΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ

ΤΟ ΣΠΑΡΤΑΚΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Στίς 2:30΄ ὁ σύντροφος Walcher ἀνοίγει τή συνεδρίαση. Μετά ἀπό μιά σύντομη συζήτηση πάνω στήν ἡμερήσια διάταξη, ὁ σύντροφος Becker παίρνει τό λόγο γιά νά διαβάσει μιά δήλωση τῆς παλιᾶς *«Ὁμάδας τῶν Διεθνιστῶν Κομμουνιστῶν τῆς Γερμανίας»* πού τώρα πλέον συμμετέχουν στό Συνέδριο· αὐτή ἡ δήλωση ἐκφράζει τήν ἐλπίδα νά εἶναι καρποφόρα ἡ κοινή δουλειά μέσα στό καινούργιο κόμμα.

Ἔπειτα ὁ λόγος δίνεται στή συντρόφισσα Ρόζα Λούξεμπουργκ γιά νά ἀναφερθεῖ στό σημεῖο 3 τῆς ἡμερήσιας διάταξης: *«Τό Πρόγραμμά μας καί ἡ πολιτική δράση»* Ἡ ἔκθεση τοῦ προγράμματος διάρκεσε τρία τέταρτα τῆς ὥρας καί τό Συνέδριο τήν παρακολούθησε μέσα σέ μιά ἐντυπωσιακή σιγή πού ἀκολουθήθηκε ἀπό μιά θύελλα χειροκροτημάτων.

Ἡ συντρόφισσα Λούξεμπουργκ ὑποβάλλει στό Συνέδριο τήν ἀκόλουθη ἀπόφαση:

«Τό Συνέδριο ἀντιμετωπίζει μέ ἀπέχθεια τίς ἐνέργειες τῆς Γερμανικῆς κυβέρνησης στήν Ἀνατολή. Ἡ συνεργασία τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων μέ τούς Βαρόνους τῆς Βαλτικῆς καί τόν ἀγγλικό ἰμπεριαλισμό δέν εἶναι μόνο μιά ἐπαίσχυντη προδοσία ἀπέναντι στό ρώσσικο προλεταριάτο καί στή ρώσσικη

ἐπανάσταση· ἀποτελεῖ, ἐξ ἴσου, τήν ἐπισφράγιση τῆς παγκόσμιας συμμαχίας τῶν καπιταλιστῶν ὅλων τῶν χωρῶν ἐνάντια στό μαχόμενο παγκόσμιο προλεταριάτο. Τό συνέδριο, μπροστά σ' αὐτό τό ἀνήκουστο γεγονός, ἐπαναλαμβάνει τή δήλωσή του: ἡ Κυβέρνηση τῶν Ἔμπερτ – Σάϊντεμαν εἶναι ὁ θανάσιμος ἐχθρός τοῦ γερμανικοῦ προλεταριάτου. Κάτω ἡ κυβέρνηση Ἔμπερτ-Σάϊντεμαν»

Ἡ ἀπόφαση αὐτή ἔγινε δεκτή ὁμόφωνα.

Στή συζήτηση πού ἀκολουθεῖ συμμετέχουν οἱ σύντροφοι Frölich (Ἀμβοῦργο) Fränkel (Καϊνινξμπεργ) Bäumer, Léviné (Neukölln) Meyer (Βερολίνο) Lewin (Μόναχο).

Ἀσχολοῦνται μέ συντομία μέ τό ζήτημα τῆς μικρῆς ἰδιοκτησίας, τό ἀγροτικό ζήτημα, τήν ἐκπαιδευτική μεταρρύθμιση, τό ζήτημα τῆς τρομοκρατίας.

Ὁ σύντροφος Λῆμπνεχτ καταδεικνύει πώς εἶναι ἀνάγκη νά ὑπερισχύσει ἡ συναδέλφωση μέ τούς ρώσσους σύντροφους, ἐνάντια στό πρόσφατο κακούργημα τῶν Ἔμπερτ-Σάϊντεμαν καί καλεῖ τούς προλετάριους-φαντάρους νά ἐναντιωθοῦν σ' αὐτή τήν ἐπαίσχυντη ἀπαίτηση καί νά ξεσηκωθοῦν ἐνάντια στούς ἀρχηγούς τους *(Θύελλα χειροκροτημάτων).*

Οἱ προτάσεις, πού ἔγιναν στή διάρκεια τῆς συζήτησης, θά ὑποβληθοῦν σέ μιά *«Ἐπιτροπή Προγραμματισμοῦ καί Ὀργάνωσης»* γιά νά τίς ἀξιοποιήσει καί νά δώσει σ' αὐτές μιά τελειωτική μορφή.

Ἡ ἐπιτροπή θά ἀποτελεῖται ἀπό εἰκοσιπέντε μέλη καί θά συγκροτηθεῖ ὡς ἑξῆς: ἡ κεντρική ἐπιτροπή θά ὑποδείξει πέντε ἀπ' τά μέλη της. Ἐπί πλέον ἡ Ἐπιτροπή θά ἀπαρτίζεται: ἐκ μέρους τῆς Ἕνωσης Κόκκινων Στρατιωτῶν, ὁ σύντροφος Κάρλ Σούλτς *(Βερολίνο)*· ἐκ μέρους τῶν γυναικῶν οἱ συντρόφισσες Μίνα Νόϋμαν (Δρέσδη) καί Ρόζι Βολφσάϊν *(Ντύσελντορφ)*· ἐκ μέρους τῆς νεολαίας, ὁ σύντροφος Φρίτς Γκλόμπιγκ *(Βερολίνο)*· καί ἐκ μέρους τῶν τομέων οἱ ἀκόλουθοι ἕντεκα τοπικοί ἀντιπρόσωποι: Κρύγκερ καί Μέλλερ *(Βερολίνο)*, Ἔρτινγκερ *(Βρέμη)*, Chmiel *(Bismarckhütte)*, Gehrke *(Brunswick)*, Χέκερτ *(Chemnitz)* Μπέκερ *(Δρέσδη)*, Κλάϊν *(Ἔρφουρτ)* Χάμερ *(Ἔσση)*, Φρέλιχ καί Στούρμ *(Ἀμβοῦργο)*, Σίνγκερ *(Hanau)*, Σμίτ *(Ἀνόβερο)*, Λέβιν *(Μόναχο)*, Ρύλε *(Πίρνα)* Βάλχερ *(Στουτγάρδη)*.

Η ΣΠΑΡΤΑΚΙΣΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Σημεῖο 4 τῆς ἡμερήσιας διάταξης: «*Ἡ ὀργάνωση*».

Ὁ σύντροφος Οὖγκο Ἐμπερλάιν ἀναφέρει τά ἑξῆς:

«Τό ζήτημα τῆς ὀργάνωσης θἄταν ἁπλό, ἄν μπορούσαμε νά υἱοθετήσουμε τά παλιά σχήματα. Ἀλλά ἐδῶ πρόκειται ν' ἀποφασίσουμε γιά τό ἄν θέλουμε νά εἴμαστε ἕνα ἐκλογικό μέτωπο ἤ μιά ὀργάνωση πολιτικῆς δράσης. Οἱ ὀργανώσεις τοῦ παλιοῦ σοσιαλ-δημοκρατικοῦ κόμματος ἦταν ἔρημες καί ἄδειες ἀπό νόημα ἐκτός ἀπό τίς ἐκλογικές περιόδους. Προσπάθησαν νά τίς μετατρέψουν σέ μορφωτικές συγκεντρώσεις. Ἀλλά αὐτές οἱ ἐκπαιδευτικές ὀργανώσεις δέν ἐφοδίασαν τούς ἐργάτες μέ τά πνευματικά ὅπλα, πού εἶναι ἀπαραίτητα γιά τήν καθοδήγηση τῆς ταξικῆς πάλης: τούς ἔδωσαν μόνον ἕνα λουστράρισμα, πού ξεθώριασε μέ τίς πρῶτες σοβαρές καταιγίδες. Ἡ ἐκπαιδευτική δουλειά δέν ἐμπόδισε καθόλου τούς ἐργάτες, μετά τήν ἔναρξη τοῦ πολέμου, νά περάσουν, μέ ὑψωμένη τή σημαία, στό στρατόπεδο τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Ὅσο γιά τόν διοικητικό ὀργανισμό τῆς σοσιαλδημοκρατικῆς γραφειοκρατίας, εἶναι ἕνα ἀπολίθωμα!

Πρέπει λοιπόν νά οἰκοδομήσουμε τήν ὀργάνωσή μας μέ τρόπο *θεμελιακά διαφορετικό,* ἄν θέλουμε νά ἐξακολουθήσουμε νά εἴμαστε ἱκανοί γιά δράση. Τό οὐσιαστικό εἶναι ν' ἀποσαφηνίσουμε πάνω σέ ποιές ἀρχές πρέπει νά συγκροτηθεῖ ἡ καινούργια ὀργάνωση· ἡ δομή καθ' ἑαυτή θά καθοριστεῖ ἀπό τήν ἐπιτροπή πού πρόκειται νά ἐκλεγεῖ. Προτείνω νά γίνουν εἰσηγήσεις.

Μιά πρώτη ἰδέα πού παρουσιάζεται, εἶναι νά ἐξετάσουμε ἄν μποροῦμε νά υἱοθετήσουμε τίς ὀργανωτικές ἀρχές τῆς Λίγκας Σπάρτακος ὅπως ἦταν μέχρι τώρα. Εἴμαστε παράνομη ὀργάνωση χωρίς καμμιά ἑνιαία δομή. Ἀφοῦ βρήκαμε συντρόφους σχεδόν παντοῦ, συγκροτήσαμε, ἐδῶ στό Βερολίνο, τήν «*Κεντρική Ὀργανωτική Ἐπιτροπή*», πού δούλεψε χρησιμοποιώντας τίς καλύτερες δυνάμεις της. Ἡ δουλειά ἦταν δύσκολη, γιατί σ' ἀρκετές περιπτώσεις, διαθέταμε ἕναν πολύ περιορισμένο ἀριθμό συντρόφων, ἐπειδή οἱ ὑπόλοιποι βρίσκονταν στά κάτεργα, στή φυλακή ἤ στό στρατό. Γιά τήν ἀνανέωση τῆς κεντρικῆς ἐπιτροπῆς, πού πρόκειται νά γίνει σύντομα, πρέπει πάνω ἀπ' ὅλα νά ἐξετάσουμε προσεκτικά τίς συνθῆκες γιατί εἶναι πιθανό νά ξαναβρεθοῦμε σύντομα ἀντιμέτωποι μέ μιά κατάσταση πολιορ-

κίας. Συνολικά, ἡ προγενέστερη ὀργανωτική μορφή τῆς Λίγκας Σπάρτακος δέν μπορεῖ νά ἐπαναληφθεῖ. Τί νά κάνουμε;

Στό πρόγραμμά μας ἀπαιτοῦμε νά πάρουν τά συμβούλια τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν ὅλες τίς πολιτικές ἐξουσίες· τά συμβούλια τῶν ἐργοστασίων πρέπει νά ἀποτελέσουν τό θεμελιακό στοιχεῖο αὐτῆς τῆς καινούργιας ἐξουσίας. Πρέπει νά προσαρμόσουμε τήν ὀργάνωσή μας σύμφωνα μ' αὐτήν τή δραστηριότητα. Δέν εἶναι ἀντίθετο μέ τό σκοπό μας τό νά δημιουργήσουμε κομμουνιστικές ὀργανώσεις ἐπιχειρήσεων. Οἱ *«ἄνθρωποι ἐμπιστοσύνης τῶν ἐπιχειρήσεων»* θά συγκεντρώνονται σέ τοπικές συνελεύσεις, γιά νά ἐκλέξουν τήν ἴδια τους τήν κατευθυντήρια γραμμή τῆς ἀχτίδας. Πέρα ἀπ' αὐτό, ἀνάλογες συγκεντρώσεις θά κάνουν οἱ ἄνεργοι κτλ. Γιά τήν ὕπαιθρο καί τίς λιγότερο βιομηχανικές περιοχές πρέπει νά βρεθοῦν ἄλλες λύσεις. Αὐτό τό εἶδος ὀργάνωσης ἔχει τό ἑξῆς πλεονέκτημα: ταχύτητα στή λήψη ἀποφάσεων καί δραστικότητα στή μάχη. Πάντως δέν πρέπει νά σχηματοποιηθεῖ, ἀλλά νά προσαρμόζεται στίς τοπικές καταστάσεις. Οἱ διάφορες τοπικές ἀχτίδες πρέπει νά διατηρήσουν πλήρως τήν ἐλευθερία τους νά κανονίζουν σύμφωνα μέ τήν ἐπιθυμία τους τή δομή τῶν ὀργανώσεών τους. Δέν πρέπει νά ἐπιβάλουμε τήν ὁμοιομορφία ἀπ' τά πάνω. Οἱ διάφορες ὀργανώσεις πρέπει ν' ἀπολαμβάνουν πλήρους αὐτονομίας. Δέν πρέπει νά εἶναι συνηθισμένες νά περιμένουν τό σύνθημα ἀπό τά πάνω πρέπει νά δουλεύουν μέ δική τους πρωτοβουλία. Τό βασικό καθῆκον τῆς κεντρικῆς ἐπιτροπῆς εἶναι νά συλλέγει καί νά συνοψίζει αὐτά πού συμβαίνουν μέ τρόπο πού νά προκύπτει μιά πολιτική καί πνευματική κατευθυντήρια γραμμή. Ἐπίσης τό ζήτημα τοῦ τύπου δέν πρέπει νά διευθετηθεῖ μέ συγκεντρωτικό τρόπο, οὔτε ἡ ἔκδοση προκηρύξεων καί φυλλαδίων. Οἱ τοπικές ὁμάδες θά πρέπει νά συγκεντρώνονται σέ ἀχτίδες, κι αὐτές οἱ ἀχτίδες θά στέλνουν τούς ἐκλεγμένους ἀντιπροσώπους τους στήν κεντρική συνέλευση τοῦ Βερολίνου γιά νά σχηματίσουν τήν πλατειά συνέλευση πού θ' ἀποφασίζει γιά τίς κατευθυντήριες γραμμές τοῦ κόμματος, καί πού θά συνδιασκέπτεται ὅσο πιό συχνά γίνεται.» *(Ἐπευφημίες)*.

Ὁ σύντροφος Πίκ γνωστοποιεῖ πώς μέσα στά πιό δραστηριοποιημένα κομμάτια τῆς βερολινέζικης ἐργατικῆς τάξης, γίνονται προσπάθειες, πού ἀποβλέπουν στήν ἵδρυση ἑνός καινούργιου κόμματος. Εἶναι παρόντες ἐδῶ ἀντιπρόσωποι τῶν *«ἐπαναστατῶν ἀνθρώπων ἐμπιστοσύνης»* γιά ν' ἀρχίσουν διαπραγμα-

τεύσεις καί ν' ἀποφύγουν μιά διαχωρισμένη πορεία. Θά μπορούσαμε νά διακόψουμε τό Συνέδριο γιά μισή ὥρα, ὥστε νά γίνει μιά προσπάθεια ἑνοποίησης.

Ἡ πρόταση αὐτή ἔγινε ἀποδεκτή.

Μέ τήν ἐπανέναρξη τοῦ συνεδρίου, ὁ σύντροφος Πίκ δηλώνει πώς προτάθηκε στούς *«ἐπαναστάτες ἀνθρώπους ἐμπιστοσύνης»* τῶν μεγάλων βερολινέζικων ἐργοστασίων, νά στείλουν τρεῖς ἀντιπρόσωπους στήν ἐπιτροπή προγράμματος. Τά σημεῖα διαφωνίας ἀνάμεσα σ' αὐτούς τούς συντρόφους καί στό συνέδριο θά εἶναι – ὅπως προκύπτει ἀπ' τήν ἀνταλλαγή ἀπόψεων πού μόλις ἔγινε– ἡ ἀποχή ἀπ' τίς ἐκλογές γιά τήν ἐθνική Συνέλευση, καί ἡ ὀνομασία τοῦ καινούργιου κόματος. Οἱ διαπραγματεύσεις δέν ἔχουν τελειώσει ἀκόμα.

Βλέποντας πώς ὁ χρόνος εἶναι περιορισμένος, ὁ Πίκ προτείνει νά μή συζητηθεῖ καθόλου ἡ ἔκθεση τοῦ Ἐμπερλάιν, ἀλλά νά ὑποβληθοῦν οἱ προτάσεις του στήν ἐπιτροπή προγράμματος.

Τό συνέδριο δέχεται τήν πρόταση.

Στή συνέχεια προχωρᾶμε στήν *ἐκλογή τῆς Κεντικῆς Ἐπιτροπῆς.* Σ' αὐτό τό θέμα ὁ σύντροφος Μέγιερ προτείνει νά προστεθεῖ μιά *«Ἐθνική Ἐπιτροπή»*, ἀποτελούμενη ἀπό ἀντιπρόσωπους περιοχῶν.

Ὁ σύντροφος Μπέκερ εἶναι ὑπέρ τοῦ περιορισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς σέ ἐννιά: εἶναι ἀντίθετος μέ τή συγκρότηση μιᾶς *«Ἐθνικῆς Ἐπιτροπῆς»*.

Μετά ἀπό ἀρκετά μακριές συζητήσεις, ἀποφασίζεται νά παραμείνει χωρίς ἀλλαγές μέχρι τό ἑπόμενο συνέδριο ἡ ὑπάρχουσα Κεντρική Ἐπιτροπή, μέ τήν πρόσθετη συμμετοχή τοῦ συντρόφου Φρέλιχ, τῆς παλιᾶς *«Ὁμάδας Διεθνιστῶν Κομμουνιστῶν Γερμανίας»*.

Ἡ Κεντρική ἐπιτροπή θά ἀποτελεῖται λοιπόν ἀπ' τούς ἑξῆς δώδεκα συντρόφους: Χέρμαν Ντοῦνκερ, Κέτε Ντοῦνκερ, Ἔμπερλάϊν, Φρέλιχ, Λάνγκε, Γιόγκισσες, Λεβῆ, Λῆμπνεχτ, Λούξεμπουργκ, Μέγιερ, Πίκ καί Ταλχάιμερ.

Ὁ σύντροφος Λῆμπνεχτ γνωστοποιεῖ ὅτι οἱ διαπραγματεύσεις μέ τούς *«ἐπαναστάτες ἀνθρώπους ἐμπιστοσύνης»* δέν κατέληξαν σέ κάποιο ἀποτέλεσμα. Προτάθηκε νά ἐπαναληφθοῦν τήν ἑπόμενη. Ἡ ὑπόθεση εἶναι σημαντική καί τό Συνέδριο θά κάνει μιά τελευταία συνεδρίαση στίς ἕντεκα τό πρωΐ γιά νά πληροφορηθεῖ τ' ἀποτελέσματα καί νά τά συζητήσει.

Τό Συνέδριο ἀποδέχεται αὐτή τήν πρόταση.

Η Β΄ ΔΙΕΘΝΗΣ

Τελευταῖο σημεῖο στήν ἡμερήσια διάταξη: «*Ἡ Διεθνής Συνδιάσκεψη*».

Ὁ σύντροφος Χέρμαν Ντοῦνκερ παρουσιάζει μέ συντομία τήν ἀκόλουθη ἀπόφαση, πού ἔγινε ὁμόφωνα δεκτή μετά ἀπό μιά σύντομη παρέμβαση τοῦ Λέβιν *(Μόναχο):*

«Τό Συνέδριο ἀρνεῖται ν' ἀναγνωρίσει σέ μιά συνδιάσκεψη σοσιαλπατριωτῶν – ὅπως αὐτή πού πρόσφατα ἐπινοήθηκε ἀπ' τό Βρετανικό Ἐργατικό Κόμμα, πρός «βαθειά ἱκανοποίηση» τῶν Σάϊντεμαν – πώς ἀντιπροσωπεύει, ἔστω καί ἐλάχιστα τόν διεθνῆ σοσιαλισμό. Αὐτή ἡ συνδιάσκεψη ἔχει σάν μοναδικό σκοπό νά δοθεῖ ἀμοιβαία ἄφεση ἁμαρτιῶν στούς σοσιαλπροδότες, γιά τήν ἀδελφοκτονία ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων· Ὡστόσο αὐτή ἡ προσπάθεια συμφιλίωσης τῶν διϊστάμενων καπιταλιστικῶν συμφερόντων δέν θά μπορέσει νά ἀποκρύψει τήν πραγματική κατάρρευση τῆς Β΄ Διεθνοῦς. Οἱ προδότες τῆς 4ης Αὐγούστου 1914 πού, στή διάρκεια τῶν τεσσάρων χρόνων τοῦ πολέμου, ὑποστηρίζοντας τό ἐθνικό κεφάλαιο, κατέπνιξαν τήν ταξική πάλη καί βίασαν τή σοσιαλιστική ἰδέα, ἔχουν χάσει τό δικαίωμα νά μιλᾶνε καί νά ἐνεργοῦν στό ὄνομα τῆς Ἐργατικῆς Διεθνοῦς.

Τό Κομμουνιστικό Κόμμα καλεῖ ὅλα τά ἐπαναστατικά καί σοσιαλιστικά στοιχεῖα νά δράσουν στίς ἀντίστοιχες χῶρες -ὁ καθένας στή χώρα του γιά νά κανονίσουν τούς λογαριασμούς τους μέ τόν ἰμπεριαλισμό καί γιά νά συγκροτήσουν συμβούλια ἐργατῶν καί στρατιωτῶν, ὥστε νά ἐγκαθιδρυθεῖ ἡ παγκόσμια εἰρήνη κάτω ἀπ' τή σημαία-καί μέ τή δράση– τοῦ παγκόσμιου προλεταριάτου».

ΠΕΜΠΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ

ΟΙ ΣΠΑΡΤΑΚΙΣΤΕΣ ΚΑΙ ΟΙ «ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ»

Στίς 11 ὁ σύντροφος Walcher ἀνοίγει τή συνεδρίαση καί γνωστοποιεῖ ὅτι οἱ διαπραγματεύσεις μέ τούς *«ἐπαναστάτες ἀν-*

θρώπους ἐμπιστοσύνης» τῶν μεγάλων ἐπιχειρήσεων τοῦ Βερολίνου, συνεχίζονται. Προτείνει λοιπόν νά ἀναβληθεῖ ἡ συνεδρίαση γιά μιά ὥρα.

Ὁ σύντροφος Μέγιερ προτείνει νά χρησιμοποιηθεῖ αὐτή ἡ ὥρα γιά νά γίνουν ἐπαφές ἀνάμεσα στούς ἐκλεγμένους ἀντιπροσώπους τῶν διαφόρων ἐπαρχιῶν καί περιοχῶν. Ἡ πρότασή του γίνεται δεκτή.

Στίς 1 καί 30΄ ὁ σύντροφος Πίκ ξαναπαίρνει τήν προεδρία καί ἀναγγέλει ὅτι θά γίνει μιά ἀναφορά πάνω στίς διαπραγματεύσεις μέ τούς βερολινέζους *«ἐπαναστάτες ἀνθρώπους ἐμπιστοσύνης»*.

Ὁ σύντροφος Λῆμπνεχτ ἔχει τό λόγο: «Οἱ διαπραγματεύσεις διήρκεσαν ἀπό χτές τό ἀπόγευμα μέχρι τώρα. Συζητήσαμε μέ μιά ὁμάδα ἑφτά ἀνθρώπων, μεταξύ τῶν ὁποίων ἦταν οἱ σύντροφοι Λέντεμπουρ Ντόϋμιχ, Ρίτσαρντ Μύλλερ καί Νοβακόφσκι. Στήν ἀρχή νομίζαμε πώς ἡ συμμετοχή στίς ἐκλογές θἄταν ἡ πιό σημαντική μας διαφορά μέ τούς *«ἐπαναστάτες ἀνθρώπους ἐμπιστοσύνης»*. Ὅμως μᾶς δήλωσαν πώς αὐτό δέν ἦταν πρόβλημα, γιατί κι αὐτοί ἐπίσης, δέν ἤθελαν νά συμμετάσχουν στίς ἐκλογές γιά τήν Ἐθνική Συνέλευση. Πάντως, ὁ σύντροφος Λέντεμπουρ παρενέβη καί δήλωσε ὅτι, ὅπως καί νἄχει, αὐτός ὑποστηρίζει τή συμμετοχή στίς ἐκλογές. Καθώς δέν φαινόταν νά ὑπάρχει καμμιά σπουδαία διαφορά, ἀρχῶν ἤ τακτικῆς, προτείναμε στούς *«ἐπαναστάτες ἀνθρώπους ἐμπιστοσύνης»* νά ἐκλέξουν πέντε ἀντιπρόσωπους γιά νά συμμετάσχουν στήν *«Ἐπιτροπή Προγράμματος καί Ὀργάνωσης»* πού ἐκλέχτηκε ἀπ' τό Συνέδριο. Χωρίς ἀμφιβολία, τό Συνέδριο θἄταν σύμφωνο μ' αὐτή τήν πρόταση παρόλο πού, μ' αὐτό τό γεγονός, ὁ ἀριθμός τῶν βερολινέζων μέσα στήν ἐπιτροπή θά αὐξανόταν πέρα ἀπ' τίς κανονικές ἀναλογίες.

Στή διάρκεια τῆς συζήτησης γι' αὐτήν τήν πρόταση, ὁ σύντροφος Ρίτσαρντ Μύλερ σηκώθηκε ξαφνικά καί δήλωσε ὅτι, πρῶτα ἀπ' ὅλα, θἄπρεπε ν' ἀπαιτήσουν τήν παραίτησή μας ἀπ' τήν τακτική μας τοῦ πραξικοπήματος.

Τοῦ ἀπάντησα ἀμέσως πώς, ἀκούγοντάς τον, θά τόν νόμιζε κανείς γιά ἀντιπρόσωπο τῆς ἐφημερίδας «Vorwaerts». Ἡ παρατήρησή του ἦταν ἀκόμη περισσότερο ἄτοπη, ἀφοῦ σέ ὅλες τίς ἐνέργειες πού ἔγιναν μέχρι σήμερα ἀπό τή Λίγκα Σπάρτακος, ἡ ἀπόφαση καί ἡ καθοδήγηση τῶν ἐπιχειρήσεων ὑπῆρξε

τόσον ἔργο τῶν *«ἐπαναστατῶν ἀνθρώπων ἐμπιστοσύνης»* ὅσο καί δικό μας.

Μετά ἀπ' αὐτό τό ἐπεισόδιο ἐκδηλώθηκε ἀνοιχτά μιά μεγάλη ἀντίθεση ἀρχῶν καί τακτικῆς. Ἡ ἀντιπροσωπεία ἀπαίτησε πλήρη ἀριθμητική ἰσότητα στήν *«Ἐπιτροπή Προγράμματος»*. Φυσικά, δέν μπορούσαμε νά συμφωνήσουμε. Ἔπρεπε ἐπίσης νά ὑπολογίσουμε τό γεγονός ὅτι τό Συνέδριο πού εἶχε ἐκλέξει τήν Ἐπιτροπή ἦταν σέ ἐθνική κλίμακα. Κατά τή γνώμη μας ἐπίσης ἀποκλειόταν νά ξανα-ασχοληθεῖ τό Συνέδριο μέ τήν ἀπόφαση πού ἀφοροῦσε τή μή-συμμετοχή στίς ἐκλογές. Ἀλλά γιά νά δείξουμε τήν ἔντονη ἐπιθυμία μας γιά συνενόηση καί τήν βαθιά ἐκτίμησή μας γιά τή δουλειά τῶν *«ἐπαναστατῶν ἀνθρώπων ἐμπιστοσύνης»* καθώς καί γιά τήν ἐπιρροή τους στό προλεταριάτο, προτείναμε νά συνεχίσουμε τίς διαπραγματεύσεις σήμερα τό πρωΐ καί νά ζητήσουμε ἀπ' τό Συνέδριο νά συγκεντρωθεῖ γιά μιά ἀκόμη φορά, γιά νά πάρει θέση πάνω στά ἀποτελέσματα τῶν διαπραγματεύσεων.

Ἡ πρότασή μας ἔγινε ἀποδεκτή ἀπ' τήν ἀντιπροσωπεία, πού ἔδειξε ἐπίσης σαφῆ ἐπιθυμία γιά συνενόηση.

Τό πρωΐ, οἱ συζητήσεις δέν μπόρεσαν ν' ἀρχίσουν τήν καθορισμένη ὥρα, γιατί ἡ ἀντιπροσωπεία δέν ἦταν σέ ἀπαρτία καί, ὅταν ἐπιτέλους συγκεντρώθηκαν, ἀποσύρθηκαν γιά νά συσκεφθοῦν ἰδιαίτερα. Στήν ἐπιστροφή της ἡ ἀντιπροσωπεία τοποθέτησε πέντε διεκδικήσεις. Πρῶτα ἀπ' ὅλα, ἀπαίτησε ἀπ' τό Συνέδριο νά ἀκυρώσει τήν ἀπόφασή του τῆς ἀρχῆς τοῦ ἀντικοινοβουλευτισμοῦ. Δεύτερο, ξαναζήτησε τήν ἐξασφάλιση πλήρους ἰσότητας στήν *«Ἐπιτροπή Προγράμματος»*. Τρίτον, ἔπρεπε νά καθορίσουμε ἀπό κοινοῦ μέ τούς *«ἐπαναστάτες ἀνθρώπους ἐμπιστοσύνης»*, τήν τακτική μας στό πεζοδρόμιο. Τέταρτον ἔπρεπε νά τούς παραχωρηθεῖ σημαντική ἐπιρροή στά ἔντυπά μας καθώς καί στήν ἔκδοση προκηρύξεων κ.τ.λ. Πέμπτον, ἡ ὀνομασία τοῦ καινούργιου κόμματος ἔπρεπε ν' ἀλλάξει μέ τρόπο πού νά ἐξαφανιστεῖ τό ὄνομα Λίγκα Σπάρτακος.

Δηλώσαμε πώς αὐτές οἱ θέσεις ἔρχονταν σέ ἀντίθεση μέ τούς ἴδιους τούς *«ἀνθρώπους ἐμπιστοσύνης»*. Σχετικά μέ τίς διεκδικήσεις δηλώσαμε: Τό Συνέδριο δέν τάχθηκε ὑπέρ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἀντικοινοβουλευτισμοῦ ἀλλά ἁπλᾶ ἀποφάσισε, στή συγκεκριμένη περίπτωση, νά μή συμμετάσχει στίς ἐκλογές γιά τήν Ἐθνική Συνέλευση. Ὅπως εἴχαμε ἤδη δηλώσει, τό Συνέδριο προφανῶς δέν θά τροποποιοῦσε αὐτή τήν ἀπόφαση. Μέ τό νά

τοποθετεῖ αὐτήν τήν διεκδίκηση σάν προϋπόθεση ἡ ἀντιπροσωπεία δείχνει πώς θέλει νά ἀποκλείσει ἐκ τῶν προτέρων κάθε συνενόηση. Γιά τό δεύτερο σημεῖο ὑπενθύμισα πώς εἴχαμε τίς ἴδιες ἐξηγήσεις. Ὅσο γιά τήν ἀλλαγή ὀνομασίας, δέν φανταζόμαστε πώς θά ἀποτελοῦσε ἐμπόδιο γιά τή συνεννόησή μας. Καί τέλος, ἡ τρίτη καί ἡ τέταρτη διεκδίκηση ἐκφράζουν τέτοια δυσπιστία πού μᾶς ἀνάγκασε νά διαπιστώσουμε μέ τή σειρά μας: γιά νά καταλήξουμε σέ συμφωνία, εἶναι ἀναγκαῖο νά βρισκόμαστε στό ἴδιο στρατόπεδο.

Τό καινούργιο κόμμα μας δέν μπορεῖ νά δεχτεῖ στούς κόλπους του μεγάλες διαφορές ἀρχῶν καί τακτικῆτ θυσιάζοντας ἕνα μέρος τῆς ἱκανότητάς του γιά δράση – πράγμα βασικό σήμερα.

Ἀκολούθησε μιά ἐκτεταμένη συζήτηση στή διάρκεια τῆς ὁποίας ὁ σύντροφος Ντόϋμιχ δήλωσε ὅτι ὑπῆρχαν πραγματικά σημαντικές διαφωνίες ἀνάμεσά μας. Ὁ ἤρεμος τόνος αὐτῆς τῆς διαπίστωσης ἐρχόταν σέ εὐτυχῆ ἀντίθεση μ' αὐτόν τοῦ συντρόφου Λέντεμπουρ πού εἶναι κυριολεκτικά ἕνας φανατικός ἀντίπαλος τῶν Σπαρτακιστῶν. Μοῦ εἶναι πολύ ὀδυνηρό νά τό λέω δημόσια, γιατί συνδέομαι προσωπικά μαζί του μέ δεσμούς πολύχρονης φιλίας.

Θέσαμε σάν ὅρο γιά τίς περαιτέρω διαπραγματεύσεις νά ἔρθουμε σ' ἐπαφή μέ τούς ἴδιους τούς *«ἀνθρώπους ἐμπιστοσύνης»*- ἡ ἀντιπροσωπεία τόν ἀποδέχτηκε. Ζητήσαμε ἀπ' τούς *«ἀνθρώπους ἐμπιστοσύνης»* νά μᾶς γνωστοποιήσουν –μέ ψηφοφορία– σέ ποιό βαθμό συμμερίζονταν τίς ἀπαιτήσεις τῆς ἀντιπροσωπείας – πράγμα πού ἔγινε. Μέ ψήφους 26 ὑπέρ καί 16 κατά, ἀπαιτήθηκε ἡ συμμετοχή μας στίς ἐκλογές. Μέ ψήφους 35 ὑπέρ καί 7 κατά ζητήθηκε ἡ ἀριθμητική ἰσότητα στήν *«Ἐπιτροπή Προγράμματος»*, ἀφοῦ ἡ πρότασή μας ἔλαβε 8 ψήφους.

Ὅσο γιά τό ἀποτέλεσμα τῶν διαπραγματεύσεων, ἔχω ἤδη τονίσει ὅτι οἱ *«ἐπαναστάτες ἄνθρωποι ἐμπιστοσύνης»* τοῦ μεγάλου Βερολίνου εἶναι τά καλύτερα καί πιό δραστήρια στοιχεῖα τοῦ βερολινέζικου προλεταριάτου. Ξεπερνοῦν κατά πολύ τούς ἐργατοπατέρες (Donzes) πού στελεχώνουν τό U.S.P. Εἶναι λοιπόν ἄξιοι τῆς ἐμπιστοσύνης μας καί ἡ κοινή δουλειά μας ἀποτελεῖ – κατά τή γνώμη μου– σημαντικό κεφάλαιο τῆς πολιτικῆς μας δραστηριότητας. Παρ' ὅλα αὐτά, δέν πρέπει νά τρέφουμε αὐταπάτες πάνω στό γεγονός ὅτι δέν βρίσκονται ὅλοι στήν

ἄκρα ἀριστερά τῆς ἐπαναστατικῆς ἐργατικῆς τάξης. Ὑπάρχει σ' ἀρκετούς ἀπ' αὐτούς κάποια προκατάληψη σέ σχέση μέ μᾶς, πού συντηρεῖται ἀπό μερικούς συντρόφους μέ ἐπιρροή. Ἀλλά τό ἀποτέλεσμα τῆς σημερινῆς ψηφοφορίας εἶναι περισσότερο ἕνα τυχαῖο γεγονός. Ἀπορρέει ἀπό κάποια ἀπραξία, πού δέν εἶναι ἀδικαιολόγητη. Ὡστόσο, ὅλες οἱ ἐνέργειες πού ἔγιναν μέχρι τώρα – καί πού φυσικά δέν τίς *προκαλέσαμε* ἐμεῖς–προέκυπταν ἀπό τήν κατάσταση. Καί σίγουρα θά δοῦμε σέ συγκεκριμένες περιπτώσεις, μπροστά στήν ἀναγκαιότητα, ὅτι οἱ *«ἐπαναστάτες ἄνθρωποι ἐμπιστοσύνης»* θά ἔχουν πλήρη συνείδηση τῶν καθηκόντων τους. Πολλοί ἀντιπρόσωποι, ἀπό τά πιό σημαντικά ἐργοστάσια, ἔχουν ἤδη ἐκδηλωθεῖ ἀνοιχτά μέ τό μέρος μας, πράγμα πού μᾶς ἐπιτρέπει νά ἐλπίζουμε πώς κι ἄλλοι θά κάνουν σύντομα τό ἴδιο, κάτω ἀπ' τήν πίεση τῶν γεγονότων».

Μετά ἀπό αὐτή τήν ἀναφορά, οἱ σύντροφοι Στούρμ καί Μπέκερ, προτείνουν μίαν ἀπόφαση πού, μετά ἀπό μερικές τροποποιήσεις, ἔγινε ὁμόφωνα ἀποδεκτή:

«Τό πρῶτο Συνέδριο τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος Γερμανίας πληροφορήθηκε μέ λύπη– ἀπ' τήν ἔκθεση τοῦ σύντροφου Λῆμπνεχτ– τή στάση μερικῶν ψευτο-ἐξτρεμιστῶν διευθυνόντων τοῦ U.S.P., πού βρίσκονται σέ ἀποσύνθεση καί πού προσπαθοῦν νά σπείρουν τή σύγχιση στίς γραμμές τῶν «ἐπαναστατῶν ἀνθρώπων ἐμπιστοσύνης» τοῦ μεγάλου Βερολίνου καί νά διαταράξουν τήν σταθερή κοινότητα στούς ἀγῶνες μέ τούς βερολινέζους Σπαρτακιστές καί νά παραλύσουν τή δυναμική δράση τοῦ κόμματός μας.

Τό Συνέδριο δηλώνει πώς τό Κομμουνιστικό Κόμμα Γερμανίας δέν θά ἀφεθεῖ νά ἐπηρρεαστεῖ ἀπό αὐτά τά τεχνάσματα. Τό Συνέδριο χαιρετίζει αὐτούς ἀπό τούς «ἐπαναστάτες ἀνθρώπους ἐμπιστοσύνης» πού, ἀπό 'δῶ καί μπρός –μέσω τῶν ἀντιπροσώπων τους– συσπειρώνονται κάτω ἀπ' τό λάβαρο τῆς παγκόσμιας ἐπανάστασης, πού μόνο τό Κόμμα μας ἔχει ὑψώσει στή Γερμανία.

Τό Συνέδριο δέν ἀμφιβάλλει πώς οἱ μᾶζες τῶν ἐπαναστατημένων προλετάριων τοῦ μεγάλου Βερολίνου, ὅταν κληθοῦν νά διαλέξουν ἀνάμεσα στό Κ.Κ.Γ καί στό U.S.P.D. θά ἀποφασίσουν ὑπέρ τοῦ πρώτου».

Συμπληρωματικά ἔγινε ὁμόφωνα ἀποδεκτή ἡ πρόταση τοῦ σύντροφου Λῆμπνεχτ πού ζητάει ἀπ' τήν Κεντρική Ἐπιτροπή

νά κάνει ὅτι εἶναι δυνατόν γιά νά ἐνισχύσει τήν κοινότητα στήν πάλη μέ τούς *«ἐπαναστάτες ἀνθρώπους ἐμπιστοσύνης»* τοῦ Βερολίνου καί γιά νά τούς ἀνοίξει τό δρόμο γιά τήν προσχώρησή τους στό Κομμουνιστικό Κόμμα.

ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Ἀφοῦ ρυθμίστηκαν μερικά ζητήματα μικρότερης σημασίας, ὁ σύντροφος Πίκ διαβάζει ἕνα τηλεγράφημα πού ἀπευθύνεται στό σύντροφο Λῆμπνεχτ καί πού προκάλεσε τά θερμά χειροκροτήματα τῶν συνέδρων:

«Ἐκ μέρους πολλῶν συντρόφων σᾶς εὐχόμαστε καλύ τύχη καί κάθε εὐτυχία στή δίκαια ὑπόθεσή σας γιά τόν καινούργιο χρόνο –Κούρτ Σβάρτς, Ὄττο Κρύγκερ, Ἔρνστ Ντόϋτσμαν. Πρώτη μοῖρα ναυτικοῦ τρίτη Κίελο».

Τέλος ὁ σύντροφος Μέγιερ λέει μερικά λόγια ἐγκωμιάζοντας τό ἔργο τοῦ Συνέδριου. Ὁ σύντροφος Πίκ κηρύσσει τή λήξη τοῦ Συνεδρίου. *«Ζήτω ἡ παγκόσμια ἐπανάσταση τοῦ διεθνοῦς σοσιαλισμοῦ!».*

IV. ΟΜΙΛΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Ἄν ἀναλαμβάνουμε σήμερα τό καθῆκον νά συζητήσουμε καί νά υἱοθετήσουμε τό πρόγραμμά μας, αὐτό δέ γίνεται γιά τόν ἐντελῶς τυπικό λόγο ὅτι χτές συγκροτήσαμε ἕνα νέο κι αὐτόνομο κόμμα καί ὅτι τό νέο κόμμα πρέπει ἐπίσημα νά δικαιολογήσει τήν ὕπαρξή του μέ ἕνα νέο πρόγραμμα. Ἡ ἐπεξεργασία ἑνός προγράμματος ἔχει τήν ἀναγκαιότητά της μέσα στά μεγάλα ἱστορικά γεγονότα: ἔχουμε πιά φτάσει σέ μιά στιγμή ὅπου τό προλεταριακό πρόγραμμα, πού ἀπό παράδοση ὑψώθηκε πάνω στή σοσιαλδημοκρατική καί σοσιαλιστικο - μεταρρυθμιστική βάση, πρέπει νά οἰκοδομηθεῖ πάλι στό σύνολό του πάνω σέ μιά βάση ἐντελῶς διαφορετική.

Ἐνεργώντας ἔτσι ξαναρχόμαστε στή θέση πού βρίσκονταν ὁ Μάρξ καί ὁ Ἔνγκελς, ὅταν καταπιάστηκαν, ἐδῶ κι' ἑβδομήντα χρόνια, μέ τή σύνταξη τοῦ *«Κομμουνιστικοῦ Μανιφέστου»*..

Ξέρετε ὅτι τό *«Κομμουνιστικό Μανιφέστο»* ἀντίκρυζε τό σοσιαλισμό, τήν πραγματοποίησή του καί τήν προλεταριακή ἐπανάσταση *σάν καθήκοντα ἄμεσα, ἐπίκαιρα.* Αὐτή ἦταν ἡ θέση, πού ὑπεράσπιζαν ὁ Μάρξ καί ὁ Ἔνγκελς στήν ἐπανάσταση τοῦ 1848 πού τή θεωροῦσαν ἐπίσης σάν πραγματική βάση τῆς προλεταριακῆς δράσης μέ διεθνῆ ἔννοια. Τήν ἐποχή αὐτή σκεφτόταν – καί μαζί τους ὅλοι οἱ φωτισμένοι προλετάριοι – ὅτι ἡ ἱστορία ἐπέβαλλε σάν μιά ἄμεση ἀναγκαιότητα τήν ἐγκαθίδρυση τοῦ σοσιαλιστικοῦ καθεστῶτος.

Σκέφτονταν ἐπίσης ὅτι θά ἀρκοῦσε νά πραγματοποιηθεῖ ἡ πολιτική ἐπανάσταση, νά καταληφθεῖ ἡ κρατική ἐξουσία, γιά νά πάρει ἄμεσα σάρκα καί ὀστᾶ ὁ σοσιαλισμός. Σεῖς ξέρετε ὅτι ἔπειτα ὁ Μάρξ καί ὁ Ἔνγκελς ἀναθεώρησαν ὁλότελα αὐτή τήν ἄποψη. Νά τί λένε στόν πρόλογο, πού μαζί συνέταξαν γιά τήν ἔκδοση στά 1872 τοῦ *«Μανιφέστου»*, σχετικά μέ τά συμπερά-

σματα τοῦ κεφαλαίου II (Μέτρα πρακτικά γιά τήν ἐπιβολή τοῦ σοσιαλισμοῦ):

«Αὐτό τό χωρίο σήμερα πρέπει νά τροποποιηθεῖ σέ πολλά σημεῖα. Τεράστιες πρόοδες ἐπιτελέστηκαν ἀπό τή μεγάλη βιομηχανία, κατά τή διάρκεια τοῦ τελευταίου τετάρτου τοῦ αἰώνα. Ἡ ἐργατική τάξη ἀκολούθησε, μέ τήν ὀργάνωσή της σέ κόμμα, ἕνα δρόμο παράλληλο σ' αὐτή τήν καπιταλιστική ἀνάπτυξη. Τέλος εἴχαμε τήν πρακτική πεῖρα πρῶτα τῆς ἐπανάστασης τοῦ Φλεβάρη, ἔπειτα καί προπαντός τῆς Κομμούνας, κατά τήν ὁποία τό προλεταριάτο πῆρε στά χέρια του, γιά πρώτη φορά καί ἐπί δύο μῆνες, τήν ἄσκηση τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας. Αὐτή ἡ πεῖρα κάνει νά φαίνονται ξεπερασμένα περισσότερα ἀπό ἕνα χωρία τοῦ προγράμματός μας. Πιό εἰδικά ἡ Κομμούνα ἀπόδειξε ὅτι ἡ ἐργατική τάξη δέν φτάνει ἁπλῶς νά καταλάβει τόν ὑπάρχοντα πολιτικό μηχανισμό καί νά τόν θέσει σ' ἐνέργεια γιά λογαριασμό της».

Τί λέει αὐτό τό χωρίο, στό ὁποῖο ἀναφέρονταν ὁ Μάρξ καί ὁ Ἔνγκελς καί πού τό θεωροῦσαν πεπερασμένο ἀπό τήν κριτική τῶν γεγονότων;

«Τό προλεταριάτο θά χρησιμοποιήσει τήν πολιτική του ὑπεροχή, γιά νά ἀποσπάσει σιγά-σιγά ἀπό τήν ἀστική τάξη ὅλα τά κεφάλαια, γιά νά συγκεντρώσει μέσα στά χέρια τοῦ Κράτους, δηλαδή τοῦ προλεταριάτου πού ἔχει συγκροτηθεῖ σέ διευθύνουσα τάξη, τά μέσα τῆς παραγωγῆς καί γιά νά αὐξήσει, ὅσο τό δυνατόν πιό γρήγορα, τή διαθέσιμη μάζα τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων.

Εἶναι φανερό πώς αὐτό σημαίνει ὅτι στήν πρώτη περίοδο θά γίνουν ἐπεμβάσεις αὐταρχικές πάνω στό δικαίωμα ἰδιοκτησίας καί πάνω στίς ἀστικές συνθῆκες ἰδιοκτησίας. Θά παρθοῦν μέτρα, πού χωρίς ἀμφιβολία θά φανοῦν ἀνεπαρκῆ καί πού δέ θά σταματήσουν ἐκεῖ, ἀλλά πού, μιά φορά καί ἡ κίνηση ἀρχίσει, θά ὁδηγήσουν σέ νέα μέτρα, πού θἆναι ἀπαραίτητα σάν μέσα γιά νά ἐπαναστατικοποιήσουν ὅλο τό σύστημα τῆς παραγωγῆς. Αὐτά τά μέτρα, προφανῶς, θά εἶναι διάφορα στίς διάφορες χῶρες. Ὡστόσο τά ἀκόλουθα μέτρα θά ἐφαρμοστοῦν κατά γενικό κανόνα, ἰδίως στίς πιό προχωρημένες χῶρες:

1ο Ἀπαλλοτρίωση τῆς ἔγγειας ἰδιοκτησίας, χρησιμοποίηση τῆς ἔγγειας προσόδου γιά τίς δαπάνες τοῦ Κράτους.

2ο Φορολογία ἔντονα προοδευτική.

3ο Κατάργηση τοῦ κληρονομικοῦ δικαιώματος.

4ο Κατάσχεση τῶν περιουσιῶν τῶν ἐμιγκρέδων καί αὐτῶν πού ἀντιστάθηκαν ἔνοπλα.

5ο Συγκέντρωση τῆς πίστης στά χέρια τοῦ Κράτους μέ μιά ἐθνική Τράπεζα, πού συγκροτεῖται μέ κεφάλαια κρατικά καί πού ἀποτελεῖ ἀποκλειστικό μονοπώλιο.

6ο Συγκέντρωση τῶν μεταφορῶν στά χέρια τοῦ Κράτους.

7ο Πολλαπλασιασμός τῶν ἐθνικῶν ἐπιχειρήσεων, τῶν ἐθνικῶν μέσων παραγωγῆς· ἐκχέρσωση καί βελτίωση τῶν καλλιεργούμενων γαιῶν, σύμφωνα μέ ἕνα καθολικό σχέδιο.

8ο Ἐργασία ὑποχρεωτική γιά ὅλους, ὀργάνωση ἐργατικῶν βιομηχανικῶν στρατιῶν, ἰδίως γιά τή γεωργία.

9ο Συνένωση τῆς γεωργίας μέ τή βιομηχανική ἐργασία, προετοιμασία, μέ ὅλα τά δυνατά μέσα, ὥστε νά ἐμφανιστεῖ προοδευτικά ἡ διαφορά ἀνάμεσα στήν πόλη καί τό χωριό.

10 Δημόσια δωρεάν ἐκπαίδευση ὅλων τῶν παιδιῶν. Κατάργηση τῶν ὑφισταμένων σήμερα μορφῶν ἐργασίας παιδιῶν μέσα στά ἐργοστάσια. Συνένωση τῆς ἐκπαίδευσης μέ τήν ὑλική παραγωγή κ.λ.π.».

Βλέπετε τώρα ὅτι μπροστά στόν Μάρξ καί τόν Ἔνγκελς ἔμπαιναν τότε, ἄν καί μέ τρόπο διαφορετικό, τά ἴδια καθήκοντα πού τίθενται ἄμεσα μπροστά μας σήμερα: ἡ πρακτική ἐφαρμογή τοῦ Σοσιαλισμοῦ. Ὁ Μάρξ καί ὁ Ἔνκελς εἶχαν ἐγκαταλείψει, μετά τή διάψευση τῶν ἐλπίδων τοῦ 1848, τήν ἄποψη κατά τήν ὁποία τό προλεταριάτο εἴταν τότε ἄμεσα ἱκανό νά πραγματοποιήσει τό σοσιαλισμό. Σέ ὅλες τίς χῶρες εἶχαν γεννηθεῖ κόμματα τῆς σοσιαλιστικῆς δημοκρατίας, πού ὑπεράσπιζαν μιά ἄποψη πολύ διαφορετική ἀπό τήν ἄποψη τοῦ ἐπαναστατικοῦ κομμουνισμοῦ. Ὁδηγήθηκαν ἔτσι στό νά περιορίσουν τίς ἄμεσες προοπτικές στή μικρή καθημερινή πάλη, τήν οἰκονομική καί πολιτική, μέ τρόπο πού νά συγκροτηθοῦν, ἀργά κ' ἔπειτα ἀπό σταθμούς, οἱ προλεταριακές στρατιές, πού θἆταν προορισμένες νά πραγματοποιήσουν τό σοσιαλισμό, ὅταν ὁ καπιταλισμός θά γινόταν ὥριμος.

Ἑβδομῆντα χρόνια μᾶς χωρίζουν ἀπό τήν ἐποχή πού γράφτηκε τό πρόγραμμα πού πρό ὀλίγου ἀναφέραμε καί ἡ διαλεκτική τῆς ἱστορίας τό θέλει νά ξαναρχόμαστε σήμερα ἐμεῖς πάλι στή θέση, πού ὁ Μάρξ κι ὁ Ἔνγκελς εἶχαν υἱοθετήσει τότε–καί ἔπειτα ἐγκαταλείψει, ἐπειδή τήν θεώρησαν ἱστορικά ἐσφαλμένη. Εἶχαν, βέβαια, πολλούς λόγους γι' αὐτό. Ἀλλά ἡ

ἀνάπτυξη τοῦ καπιταλισμοῦ, πού πραγματοποιήθηκε στό μεταξύ, μᾶς ὁδηγεῖ νά σκεφτόμαστε τώρα, ὅτι ἐκεῖνο πού εἶταν τότε ἕνα λάθος εἶναι σήμερα μιά σωστή τοποθέτηση, ὅτι εἶναι τό ἄμεσο καθῆκον μας νά ἐπιτύχουμε τώρα τούς ἀντικειμενικούς σκοπούς, μπροστά στούς ὁποίους εἶχαν τοποθετηθεῖ ὁ Μάρξ κι ὁ Ἔνγκελς τό 1848. Κι ἀντίθετα, ἀνάμεσα σ' αὐτό τό πρωτόγονο ἐπαναστατικό στάδιο τοῦ σοσιαλισμοῦ καί τήν ἀντίληψη τῶν καθηκόντων πού ἔχουμε σήμερα, ἐκτείνεται μιά ὁλόκληρη εἰρηνική ἀνάπτυξη, ὄχι μόνο τοῦ καπιταλισμοῦ, ἀλλά ἐπίσης καί τοῦ σοσιαλιστικοῦ καί ἐργατικοῦ κινήματος–καί ἰδιαίτερα τοῦ κινήματος στή Γερμανία–«γῆ τῆς ἐπαγγελίας» τοῦ σοσιαλδημοκρατικοῦ ρεφορμισμοῦ.

Αὐτή ἡ στροφή, πού χρησίμευσε σά νέα βάση τοῦ σοσιαλιστικοῦ προγράμματος, πῆρε, στή Γερμανία ἰδίως, μιά μορφή πολύ χαρακτηριστική. Ἔτσι μέχρι τόν ξεπεσμό τῆς 4ης Αὐγούστου ἡ σοσιαλδημοκρατία ἐκδήλωνε ἀκόμη τήν προσήλωσή της στούς ὅρους τοῦ προγράμματος τῆς Ἐρφούρτης, ὅπου οἱ διεκδικήσεις μίνιμουμ βρίσκονταν–στό πρῶτο ἐπίπεδο καί ὅπου ὁ σοσιαλισμός δέν ἐμφανιζόταν παρά σάν λαμπρό ἀστέρι μακρινό, σάν ἕνας τελικός σκοπός. *Ἀλλά ἐκεῖνο, πού εἶναι πιό σημαντικό κι' ἀπό τό γράμμα ἑνός προγράμματος, εἶναι ὁ τρόπος μέ τόν ὁποῖο ἐννοεῖ κανείς τό πρόγραμμα μέσα στήν πρακτική δράση:* καί ὑπάρχει ἕνα βασικό ντοκουμέντο στήν ἱστορία τοῦ μαρξισμοῦ καί τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος, ὁ πρόλογος πού ἔγραψε ὁ Ἔνγκελς τό 1895 γιά τήν *«Πάλη τῶν τάξεων στή Γαλλία»*, πού καθόριζε τό πρακτικό περιεχόμενο τοῦ προγράμματος.

Δέν εἶναι μόνο ἐξαιτίας τοῦ καθαρά ἱστορικοῦ ἐνδιαφέροντός του, πού θίγω αὐτό τό ζήτημα. Αὐτό εἶναι πρόβλημα σημερινό, εἶναι τό ἱστορικό καθῆκον, πού ἔχουμε μπροστά μας, πού μᾶς ὑποχρεώνει νά τοποθετήσουμε σήμερα πάλι τό πρόγραμμά μας στό ἔδαφος, ὅπου εἶχαν τοποθετηθεῖ ἄλλοτε, τό 1848, ὁ Μάρξ κι ὁ Ἔνγκελς. Οἱ ἀλλαγές, πού ἔφερε ἡ ἱστορική ἀνάπτυξη, μᾶς ἐπιβάλλουν τό καθῆκον νά ἀναθεωρήσουμε κατά βάθος καί μέ ὅλη τή διαύγεια ὅλη τήν πρακτική ἀντίληψη πού ὁδήγησε τή γερμανική σοσιαλδημοκρατία στήν καταστροφή τῆς 4ης Αὐγούστου. Αὐτή τήν πρακτική ἀντίληψη πού ὁδήγησε τή γερμανική σοσιαλδημοκρατία στήν καταστροφή τῆς 4ης Αὐγούστου. Αὐτή τήν ἀναθεώρηση προτείνουμε νά τήν κάνουμε ἐδῶ μ' ἕνα τρόπο πανηγυρικό.

Ποιά εἴταν ἡ ἄποψη τοῦ Ἔνγκελς στόν περίφημο πρόλογό του τῆς *«Πάλης τῶν τάξεων στή Γαλλία»* τοῦ Μάρξ (πού γράφτηκε τό 1895 καί συνεπῶς ἀρκετά μετά τό θάνατο τοῦ Μάρξ;). Γυρίζοντας στό 1848, λέει ἐκεῖ ὅτι ἡ ἄποψη, κατά τήν ὁποία τότε βρίσκονταν μπροστά σέ μιά ἐπικείμενη σοσιαλιστική ἐπανάσταση, ἀνατράπηκε ἀπό τά γεγονότα. Καί συνεχίζει ἔτσι:

«Ἡ ἱστορία μᾶς ἔδωσε ἄδικο, σέ μᾶς καί σέ ὅλους ἐκείνους πού εἶχαν μιά ἄποψη ἀνάλογη. Αὐτή ἔδειξε ὅτι ὁ βαθμός τῆς οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης στήν ἠπειρωτική Εὐρώπη, εἴταν τότε πολύ μακριά ἀπό τό νἆναι τόσο προχωρημένος ὥστε νά ἐπιτρέψει τή διάλυση τοῦ καπιταλιστικοῦ τρόπου παραγωγῆς. Καί ἡ ἀπόδειξη εἶναι ἡ τεχνική καί οἰκονομική ἐπανάσταση, πού, μετά τό 1848, ἐπεκτάθηκε σ' ὅλη τήν ἤπειρο καί αὐτή μόνη της εἰσήγαγε πραγματικά τή μεγάλη βιομηχανία στή Γαλλία, Αὐστρία, Οὐγγαρία, Πολωνία καί τελευταῖα στή Ρωσία. Αὐτή ἡ ἐπανάσταση ἔγινε ὁλοκληρωτικά πάνω σέ καπιταλιστική βάση, πού εἴταν συνεπῶς δεκτική ἀνάπτυξης τό 1848».

Ἔπειτα ὁ Ἔνγκελς ἐκθέτει πώς ἡ κατάσταση ἐξελίχτηκε ἀπό τότε καί φτάνει στό πρακτικό ζήτημα τῶν καθηκόντων τοῦ κόμματος στή Γερμανία:

«Ὁ πόλεμος τοῦ 1870-71 καί ἡ ἧττα τῆς Κομμούνας μετάφεραν γιά μιά στιγμή τό κέντρο βάρους τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος ἀπό τή Γαλλλία στή Γερμανία, ὅπως ὁ Μάρξ τό εἶχε προβλέψει. Στή Γαλλία χρειαζόταν ἀρκετά χρόνια γιά νά ἀναρρώσει ἀπό τήν ἀφαίμαξη τοῦ Μάη τοῦ 1871. Στή Γερμανία ὅμως, ὅπου ἡ χιονοστιβάδα τῶν γαλλικῶν δισεκατομμυρίων ἔκανε νά ἀναπτυχθεῖ ἡ βιομηχανία σάν σέ ἀτμόσφαιρα μιᾶς ζεστῆς σέρρας, ἡ σοσιαλδημοκρατία ἀναπτύχθηκε πολύ πιό ταχύτερα καί μέ τρόπο πιό ἔντονο ἀπό τόν ἴδιο τόν καπιταλισμό. Ἡ εὐφυΐα μέ τήν ὁποία οἱ Γερμανοί ἐργάτες χρησιμοποίησαν τήν καθολική ψηφοφορία, πού καθιερώθηκε τό 1866, ἔφερε γρήγορα τούς καρπούς της. Ὅλος ὁ κόσμος μπορεῖ νά διαπιστώσει τήν ἐξαιρετική ἀνάπτυξη τοῦ κόμματος μέ ἀριθμούς ἀναμφισβήτητους».

Ἀκολουθεῖ ἔπειτα ἡ περίφημη ἀπαρίθμηση, πού δείχνει τήν αὔξηση τῶν σοσιαλδημοκρατικῶν ψήφων ἀπό τή μιά ἐκλογή τοῦ Ράϊχ ὡς τήν ἄλλη, ὥσπου νά φτάσουν σέ ἑκατομμύρια. Καί νά τί συμπεραίνει ἀπ' αὐτά ὁ Ἔνγκελς:

«Αὐτή ἡ καλή χρησιμοποίηση τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας εἶ-

χε σάν ἀποτέλεσμα ἕνα ἐντελῶς νέο τρόπο πάλης τοῦ προλεταριάτου, τρόπο πού ἀναπτύχθηκε γρήγορα. Ἀντιλήφθηκαν ὅτι ὁ κρατικός μηχανισμός, μέσα στόν ὁποῖο ὀργανώνεται ἡ ἐξουσία τῆς ἀστικῆς τάξης προσφέρει στήν ἐργατική τάξη ἀκόμη κι ἄλλα μέσα, γιά νά πολεμήσει αὐτόν τόν ἴδιο κρατικό μηχανισμό. Πῆραν μέρος στίς ἐκλογές τῶν ἐπαρχιακῶν κοινοβουλίων, τῶν δημοτικῶν συμβουλίων, τῶν συμβουλίων διαιτησίας, διαμφισβήτησαν ἀπό τήν ἀστική τάξη κάθε θέση. Σέ ὅλες αὐτές τίς εὐκαιρίες ἕνα μεγάλο μέρος τοῦ προλεταριάτου λέει τή γνώμη του. Ἔτσι ἡ ἀστική τάξη καί ἡ κυβέρνηση ἔφτασαν νά φοβοῦνται πολύ περισσότερο τή νόμιμη δράση παρά τήν παράνομη τοῦ ἐργατικοῦ κόμματος, πολύ περισσότερο τά ἐκλογικά ἀποτελέσματα παρά τά ἀποτελέματα τῆς ἐξέγερσης».

Ἔπειτα ἀπό αὐτό ὁ Ἔνγκελς κάνει μιά λεπτομερῆ κριτική τῆς αὐταπάτης κατά τήν ὁποία, μέσα στή νεώτερη κατάσταση τοῦ καπιταλισμοῦ, τό προλεταριάτο δέν μπορεῖ νά πετύχει κάτι παρά μέ τήν ἐπανάσταση στούς δρόμους.

Καί ἐπειδή ἐμεῖς σήμερα βρισκόμαστε σέ πλήρη ἐπανάσταση, σέ ἐπανάσταση στούς δρόμους μέ ὅλα ἐκεῖνα πού ἔχει σάν συνέπειες, νομίζω ὅτι εἶναι καιρός νά ἐκθέσουμε τή γνώμη μας πάνω στήν ἄποψη, πού ἐπίσημα ἐπικρατοῦσε στή γερμανική σοσιαλδημοκρατία, ὥς σήμερα καί πού εἶναι κατά ἕνα μέρος ὑπεύθυνη γιά αὐτό πού εἴδαμε τήν 4η Αὐγούστου!.

Δέν θέλω νά πῶ μέ αὐτό ὅτι ὁ Ἔνγκελς, μέ τήν ἄποψή του, ἔγινε προσωπικά ὑπεύθυνος γιά τήν ἐξέλιξη, πού πῆραν τά πράγματα στή Γερμανία. Λέω μονάχα: Νά ἕνα ντοκουμέντο κλασικά διατυπωμένο, ἀπό τίς πλάνες τοῦ ὁποίου ζοῦσε ἤ μᾶλλον πέθανε ἡ γερμανική σοσιαλδημοκρατία. Ἐδῶ ἡ ἐπιστήμη τοῦ Ἔνγκελς ὅλη ἡ γνώση πού εἶχε γιά τή στρατιωτική τεχνική, τόν ὁδήγησε νά δεχτεῖ πώς εἶναι καθαρή αὐταπάτη νά πιστεύει κανείς, μέσα στή σημερινή κατάσταση τοῦ μιλιταρισμοῦ, τῆς βιομηχανίας καί τῶν μεγάλων πόλεων ὅτι ὁ ἐργατικός λαός μπορεῖ νά κάνει ἐπαναστάσεις στούς δρόμους καί νά βγεῖ νικητής. Καί αὐτή ἡ σύγκριση εἶχε δυό συνέπειες.

1ο. Ἡ κοινοβουλευτική πάλη, ἀντίθεση τῆς ἄμεσης ἐπαναστατικῆς δράσης τοῦ προλεταριάτου, θεωρήθηκε σάν τό μόνο μέσο τῆς πάλης τῶν τάξεων. Εἴταν ἡ πτώση μέσα στόν πλήρη κοινοβουλευτισμό.

2ο Ἡ ἰσχυρότατη ὀργάνωση τοῦ κράτους μιᾶς τάξης, πού εἶναι τό πιό ἀποτελεσματικό ὄργανό της, ἔμεινε ἐντελῶς ἔξω ἀπό

κάθε συζήτηση. Διακήρυξαν ὅτι θά κατακτήσουν τό κοινοβούλιο, ὅτι θά τό βάλουν νά ὑπηρετήσει τούς προλεταριακούς σκοπούς καί ἀκριβῶς γιά τό στρατό, τή μάζα τῶν προλεταρίων μέ στολή, εἶναι πού ἀπό τήν πρώτη στιγμή τόν θεώρησαν σάν τελείως ἀπρόσβλητο καί ἀνεπίδεκτο κάθε σοσιαλιστικῆς ἐπίδρασης. Ὁ πρόλογος μιλάει γιά τήν τρέλλα νά πιστεύει κανείς ὅτι μπορεῖ τό προλεταριάτο ποτέ νά τά βγάλει πέρα μέ τούς στρατιῶτες πού διαθέτουν μυδραλλιοβόλα καί τά πιό μοντέρνα ὅπλα ὡσάν ἐκεῖνος πού εἶναι στρατιώτης, θἄπρεπε νά εἶναι πάντοτε καί νά μείνει γιά πάντα ὁ ἀκλόνητος ὑπερασπιστής τῆς κυρίαρχης τάξης. Αὐτή ἡ πλάνη, ὅταν κρίνεται μέ τήν ἄποψη τῆς σημερινῆς πείρας, θά εἴταν ἀκατανόητη γιά ἕναν ἄνθρωπο μέ ὑπευθυνότητα κ' ἐπικεφαλῆς τοῦ κινήματός μας, ἐάν δέν ἤξερε κανείς μέσα σέ ποιές περιστάσεις πραγματικά συντάχτηκε αὐτό τό ἱστορικό ντοκουμέντο.

Γιά κάποια δικαιολόγηση τῶν δυό μεγάλων μας δασκάλων, καί ἰδιαίτερα τοῦ Ἔνγκελς, πού πέθανε πολύ ἀργότερα τελευταῖος, ἐπιβάλλεται νά ἀναφερθεῖ ὅτι ὁ Ἔνγκελς ἔγραψε αὐτόν τόν πρόλογο, κάτω ἀπό τήν ἄμεση πίεση τῆς κοινοβουλευτικῆς ὁμάδας τοῦ σοσιαλδημοκρατικοῦ κόμματος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Εἴταν ἡ ἐποχή τῶν νόμων κατά τῆς σοσιαλιστικῆς προπαγάνδας–τά πρῶτα ἔτη μετά τό 90–καί μιά ἐξτρεμιστική τάση ἄμεσης πάλης κατά τῆς ἀντιδραστικῆς νομιμότητας εἶχε κάνει τήν ἐμφάνισή της μέσα στίς γραμμές τῶν Γερμανῶν ἐργατῶν. Οἱ ἀγωνιστές τῆς ἀριστερᾶς τοῦ κόμματος δοκίμαζαν νά στηριχτοῦν πάνω σ' αὐτή τήν αὐθόρμητη ἀντίδραση, γιά νά ἐμποδίσουν τό κόμμα νά ἐκφυλιστεῖ πρός τήν κατεύθυνση τοῦ καθαροῦ κοινοβουλευτισμοῦ.

Γιά νά πολεμήσουν θεωρητικά τά προχωρημένα στοιχεῖα καί νά τά ὑποτάξουν πρακτικά, γιά ν' ἀποσπάσουν ἀπ' αὐτά τίς πλατιές μάζες, ἐνῶ θά ὁπλίζονταν οἱ ἴδιοι μέ κῦρος μεγάλων δασκάλων, ὁ Μπέμπελ καί οἱ φίλοι του στράφηκαν πρός τόν Ἔνγκελς, πού ζοῦσε στό ἐξωτερικό καί κατόρθωσαν νά τόν πείσουν στίς διαβεβαιώσεις τους.

Πέτυχαν ἀπ' αὐτόν νά γράψει αὐτό τόν πρόλογο πείθοντάς τον ὅτι τό γερμανικό ἐργατικό κίνημα τό ἀπειλοῦσε μιά παρέκκλιση ἀναρχική καί ὅτι εἴταν ἀπολύτως ἐπεῖγον νά σωθεῖ ἀπ' αὐτή. Ἤδη ἀπό τή στιγμή ἐκείνη ἡ κοινοβουλευτική ὁμάδα τοῦ κόμματος στό Ράϊχσταγ ἀποφάσιζε γιά τήν τύχη καί τά καθήκοντα τοῦ κόμματος, τόσο στή θεωρητική κατεύθυνση, ὅσο καί

στήν ἐφαρμογή της. Αὐτό εἶταν χαρακτηριστικό τῆς κατάστασης καί αὐτή ἡ μέθοδος συνεχίστηκε διαρκῶς καί πιό ἔντονα νά κυριαρχεῖ στή δράση τῆς γερμανικῆς σοσιαλδημοκρατίας ὥς τήν ὡραία ἐκδήλωση τῆς 4ης Αὐγούστου 1914–πού ὑπῆρξε ἐπίσης μιά διακήρυξη ἀπόλυτου κοινοβουλευτισμοῦ. Ἀλλά ὁ Ἔνγκελς δέ μπόρεσε νά γνωρίσει τά ἀποτελέσματα καί τίς πρακτικές συνέπειες τῆς χρήσης πού ἔκαναν τοῦ προλόγου καί τῆς θεωρίας του.

Ὅταν ξέρει κανείς τά ἔργα τοῦ Μάρξ καί τοῦ Ἔνγκελς, ὅταν ξέρει αὐτό τό ζωντανό καί εἰλικρινά ἐπαναστατικό πνεῦμα πού ἀποπνέουν ὅλα τά γραφτά τους, ὅλες οἱ διδασκαλίες τους, πείθεται ὅτι ὁ Ἔνγκελς καί ὁ Μάρξ, ἄν ζοῦσαν θά εἶταν οἱ πρῶτοι πού θά διαμαρτύρονταν μέ ὅλες τίς δυνάμεις τους ἐναντίον τῶν καταχρήσεων πού προκύψαν ἀπό τόν κοινοβουλευτισμό, ἐναντίον αὐτοῦ τοῦ κυλίσματος μέσα στή λάσπη, αὐτῆς τῆς κατάπτωσης τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος, πού παρουσιάστηκε στή Γερμανία, ὁλόκληρες δεκαετίες πρό τῆς 4ης Αὐγούστου.

Γιατί ἡ 4η Αὐγούστου δέν ἔπεσε ἀπό τόν οὐρανό, δέν εἶναι μιά στροφή ἀπότομη, ἀλλά ἡ λογική συνέχεια ἐκείνου πού ζήσαμε, μέρα μέ τή μέρα, τά προηγούμενα χρόνια. Ὁ Μάρξ καί ὁ Ἔνγκελς θά εἶταν οἱ πρῶτοι πού θά ἔβαζαν φρένο καί θά συγκρατοῦσαν τό ὄχημα μέ ἕνα χέρι στιβαρό, γιά νά μή βυθιστεῖ μέσα στή λάσπη. Ἀλλά ὁ Ἔνγκελς πέθανε τόν ἴδιο χρόνο, πού ἔγραψε τόν πρόλογό του. Τόν χάσαμε τό 1895. Ἀπό τότε ἡ θεωρητική διεύθυνση δυστυχῶς πέρασε ἀπό τόν Ἔνγκελς στά χέρια ἑνός Κάουτσκυ.

Στά χέρια τοῦ Κάουτσκυ ὁ μαρξισμός χρησίμεψε στό νά καταγγείλει καί νά συντρίψει κάθε ἀντίσταση κατά τοῦ *ἀπόλυτου κοινοβουλευτισμοῦ*, αὐτή τήν ἀντίσταση πού ὑψωνόταν στήν ἀριστερά, σέ κάθε συνέδριο τοῦ κόμματος καί πού, ὑποστηριζόμενη ἀπό μιά ὁμάδα περισσότερο ἤ λιγότερο μεγάλη συντρόφων, πάλευε σκληρά ἐνάντια στήν πτώση μέσα στό βοῦρκο. *Κάθε ἀντίσταση αὐτοῦ τοῦ εἴδους εἶταν ἀφορισμένη σάν ἀναρχισμός, ἀναρχοσυνδικαλισμός ἤ τό λιγότερο σάν ἀντιμαρξισμός.* Ὁ ἐπίσημος μαρξισμός χρησίμεψε σάν κάλυμμα σέ ὅλες τίς παρεκκλίσεις καί γιά τήν ἐγκατάλειψη τῆς πραγματικῆς πάλης τῆς ἐπαναστατικῆς τάξης, χρησίμεψε γι' αὐτή τήν πολιτική τῆς μισο-ἀντιπολίτευσης πού καταδίκαζε τή γερμανική σοσιαλδημοκρατία καί τό ἐργατικό κίνημα γενικά, περιλαμ-

βανομένου καί τοῦ συνδικαλιστικοῦ κινήματος, νά αὐτοφυλακιστεῖ θεληματικά μέσα στά πλαίσια καί τό ἔδαφος τῆς καπιταλιστικῆς κοινωνίας, χωρίς σοβαρή θέληση νά τό κλονίσει, νά τό ξεθεμελιώσει.

Ἔ! λοιπόν, σήμερα οἱ περιστάσεις μᾶς ἐπιτρέπουν, ἐπί τέλους, νά ποῦμε στό σημερινό μας πρόγραμμα: *Τό ἄμεσο καθῆκον τοῦ προλεταριάτου – μέ δυό λόγια – δέν εἶναι ἄλλο, παρά νά κάνει τό σοσιαλισμό ἀλήθεια καί πράξη καί νά καταστρέψει τόν καπιταλισμό σύρριζα.* Τοποθετούμαστε στό ἔδαφος πού εἴταν ὁ Μάρξ καί ὁ Ἔνγκελς τό 1848 καί πού κατ' ἀρχήν ποτέ δέν ἐγκατέλειψαν. Τώρα πιά μπορεῖ κανείς νά δεῖ τί εἶναι ὁ ἀληθινός μαρξισμός καί τί εἶναι αὐτό τό «ἐρζάτς» τοῦ μαρξισμοῦ, μέσα στό βοῦρκο τοῦ ὁποίου τόσον καιρό κυλίστηκε ἡ γερμανική σοσιαλδημοκρατία μέ τό ὄνομα τοῦ ἐπίσημου μαρξισμοῦ. Γιατί ἐσεῖς τό βλέπετε κι ἀπό τούς ἀντιπροσώπους του, πού κατάντησε αὐτός ὁ μαρξισμός σήμερα! Δέν ἔχετε παρά νά παρατηρήσετε τούς Ντάβιντ, Ἔμπερτ καί τούς συνεταίρους τους. Αὐτοί εἶναι οἱ ἐπίσημοι ἀντιπρόσωποι τοῦ δόγματος, πού ἐπί δεκαετίες περνοῦσε γιά μαρξισμός γνήσιος καί ἀληθινός. Ὄχι, ὁ μαρξισμός δέν ὁδηγεῖ στίς γραμμές αὐτῶν πού κάνουν μαζί μέ τούς Σάϊνεμαν ἀντεπαναστική πολιτική. Ὁ ἀληθινός μαρξισμός παλεύει ἐναντίον ἐκείνων πού ζητοῦν νά τόν παραποιήσουν, σκάβει σάν τυφλοπόντικας τά θεμέλια τῆς καπιταλιστικῆς κοινωνίας καί κάνει νά βαδίζει σήμερα κάτω ἀπό τή σημαία μας, τή σημαία τῆς ἐπαναστατικῆς θύελλας, τό πιό πολύτιμο τμῆμα τοῦ ἐπαναστατικοῦ προλεταριάτου, κάνει ἀκόμη ὥστε κι ἀπό τήν ἄλλη μεριά, ὅπου ἀκόμη φαίνεται νά βασιλεύει ἡ ἀντεπανάσταση, νά ἔχουμε ἐμεῖς στούς ἀγώνες μας μελλοντικούς ὀπαδούς κι ἀδελφούς.

Εἶπα πιό πάνω, ὅτι ἡ πορεία τῆς διαλεκτικῆς τῆς ἱστορίας, μᾶς ξαναφέρνει πάλι στό σημεῖο πού βρίσκονταν οἱ Μάρξ καί Ἔνγκελς τό 1848, ὅταν ξετύλιξαν γιά πρώτη φορά τή σημαία τοῦ διεθνοῦς σοσιαλισμοῦ. Ἀλλά ἐμεῖς σήμερα εἴμαστε πιό πλούσιοι ἀπό τά γεγονότα τῆς καπιταλιστικῆς ἀνάπτυξης πού πραγματοποιήθηκε ἐδῶ καί 70 χρόνια. Τήν ἐποχή πού ὁ Μάρξ καί ὁ Ἔνγκελς ἀναθεώρησαν τά σφάλματά τους, τίς αὐταπάτες τοῦ 1848, πίστευαν ὅτι τό προλεταριάτο εἶχε νά διανύσει ἕνα δρόμο ἄπειρα μακρύ ὥσπου ὁ σοσιαλισμός νά γίνει πραγματικότητα. Εἶναι, βέβαια, φανερό ὅτι οἱ σοβαροί θεωρητικοί δέν

ἀπασχολοῦνται ποτέ νά προσδιορίσουν μιά ὁποιαδήποτε χρονολογία τῆς κατάρρευσης τοῦ καπιταλισμοῦ μέ τρόπο τόσο βέβαιο ὥστε ν' ἀποτελεῖ μιά ὑποχρέωση. Ἀλλά ἀόριστα τότε ἔκαναν τήν ὑπόθεση ὅτι ὁ δρόμος θά εἴταν πολύ μακρύς πράγμα πού φαίνεται σέ κάθε σειρά τοῦ προλόγου αὐτοῦ, πού ἔγραψε ὁ Ἔνγκελς τό 1895. Τώρα ὅμως ἐμεῖς μποροῦμε νά κάνουμε τόν ἀπολογισμό. Μήπως τό χρονικό διάστημα εἴταν πολύ μικρό, σέ σύγκριση μέ τήν ἀνάπτυξη τῆς πάλης τῶν τάξεων, πού εἶχε γίνει προηγούμενα; Ἑβδομῆντα χρόνια ἐξέλιξης τοῦ μεγάλου καπιταλισμοῦ εἶναι ἀρκετά γιά νά μποροῦμε νά σκεφτοῦμε σοβαρά νά ξεκαθαρίσουμε τόν κόσμο ἀπό τόν καπιταλισμό. Καί ἀκόμη περισσότερο: ὄχι μόνο σήμερα εἴμαστε σέ θέση νά ἐπιτελέσουμε αὐτό τό ἔργο, ὄχι μόνο αὐτή εἶναι ἡ ὑποχρέωσή μας ἀπέναντι στό προλεταριάτο, ἀλλά αὐτός εἶναι κι ὁ μόνος τρόπος νά σωθεῖ ἡ ἀνθρώπινη κοινωνία.

Αὐτός ὁ πόλεμος δέν ἄφησε τίποτε ἀπό τήν ἀστική κοινωνία, πού νά μήν ἀπειλεῖται ἀπό τήν καταστροφή. Τυπικά ὅλα τά μέσα τῆς παραγωγῆς καί τό μεγαλύτερο μέρος τῶν μέσων ταξικῆς ἐπιβολῆς εἶναι ἀκόμη στά χέρια τῶν κυρίαρχων τάξεων: νά μήν ἔχουμε αὐταπάτες στό ζήτημα αὐτό! Ἀλλά ἐκεῖνο πού μποροῦν νά κάνουν, ἐκτός ἀπό σπασμωδικές ἀπόπειρες νά ἐπιβάλουν ξανά τό μηχανισμό τῆς ἐκμετάλευσης μέ ἀπέραντες σφαγές, δέν εἶναι παρά ἀταξία καί ἀδυναμία. Ἔχουμε φτάσει στό σημεῖο ὅπου τό δίλημμα, μπροστά στό ὁποῖο βρίσκεται ἡ ἀνθρωπότητα σήμερα, τίθεται μέ τόν ἀκόλουθο τρόπο: πτώση μέσα στή βαρβαρότητα ἤ σοσιαλιστική σωτηρία.

Εἶναι ἀδύνατο νά δώσει ὁ παγκόσμιος πόλεμος στίς διευθύνουσες τάξεις μιά νέα διέξοδο, γιατί δέν ὑπάρχει πιά τέτοια στό ἔδαφος τῆς ταξικῆς κυριαρχίας τοῦ καπιταλισμοῦ. Ἔτσι ἐμεῖς τώρα ξαναζοῦμε τήν ἀλήθεια, πού διατύπωσαν σωστά ὁ Μάρξ κι ὁ Ἔνγκελς γιά πρώτη φορά σάν ἐπιστημονική βάση τοῦ σοσιαλισμοῦ μέσα στό σπουδαῖο ντοκουμέντο τό *«Κομμουνιστικό Μανιφέστο»:* ὁ σοσιαλισμός θά γίνει μιά ἱστορική ἀναγκαιότητα. Αὐτή τήν ἀλήθεια τή ζοῦμε με τήν πιό αὐστηρή ἔννοια τοῦ ὅρου. Ὁ σοσιαλισμός ἔχει γίνει ἀναγκαιότητα, ὄχι μόνο γιατί τό προλεταριάτο δέν θέλει πιά νά ζεῖ μέσα στούς ὑλικούς ὅρους, πού τοῦ ορίζει ἡ ἀστική τάξη, ἀλλά γιατί ἐπίσης ὅλοι θά καταστραφοῦμε, ἄν τό προλεταριάτο δέν ἐκπληρώσει τό ταξικό του καθῆκον καί δέν πραγματοποιήσει τό σοσιαλισμό.

Νά λοιπόν, σύντροφοι, ἡ γενική βάση, πάνω στήν ὁποία οἰκοδομήθηκε τό πρόγραμμα, πού ἐμεῖς υἱοθετοῦμε σήμερα ἐπίσημα καί τοῦ ὁποίου ἔχετε τό σχέδιο μέσα στήν μπροσσούρα *«Τί ζητάει ὁ Σπάρτακος»*. Αὐτό βρίσκεται σέ συνειδητή ἀντίθεση μέ τήν ἄποψη πού καθορίζεται μέσα στό πρόγραμμα τῆς Ἐρφούρτης, σέ συνειδητή ἀντίθεση μέ κάθε χωρισμό τῶν ἄμεσων ἀπαιτήσεων ἀπό τόν τελικό σκοπό, ὅπου τό μίνιμουμ πρόγραμμα γιά τήν πολιτική καί οἰκονομική πάλη ἔσβηνε τόν τελικό σκοπό, τό μάξιμουμ πρόγραμμα. Σέ συνειδητή ἀντίθεση μέ αὐτό τόν τρόπο τῆς θεώρησης, ξεκαθαρίζουμε σχετικά μέ τά ἀποτελέσματα τῶν ἑβδομήντα τελευταίων ἐτῶν καί προπαντός μέ τό ἄμεσο ἀποτέλεσμα, τόν τελευταῖο πόλεμο, λέγοντας: Δέν ὑπάρχει πιά τώρα γιά μᾶς οὔτε πρόγραμμα μίνιμουμ, οὔτε πρόγραμμα μάξιμουμ. Ὁ σοσιαλισμός εἶναι ἕνας καί ἀδιαίρετος. Καί αὐτός εἶναι τό μίνιμουμ πού ἔχουμε νά πραγματοποιήσουμε σήμερα.

Δέν θά ἐπεκταθῶ ἐδῶ πάνω σέ μερικά μέτρα, πού ἔχουμε βάλει μέσα στό σχέδιο προγράμματος, γιατί σᾶς ἔχει δοθεῖ ἀλλοῦ ἡ δυνατότητα νά πάρετε θέση στίς λεπτομέρειες καί γιατί θά τραβοῦσε πολύ μακριά νά ἀντιμετωπιστοῦν ἐδῶ ὅλα στίς λεπτομέρειές τους. Θεωρῶ σάν καθῆκον μου νά τονίσω καί διατυπώσω ἐδῶ μόνο τά μεγάλα καί γενικά χαρακτηριστικά, πού διακρίνουν τήν προγραμματική μας τοποθέτηση καί τήν ἀντιπαραθέτουν πρός τή θέση τῆς ἐπίσημης γερμανικῆς σοσιαλδημοκρατίας, ὅπως αὐτή παρουσιάζεται ὥς σήμερα. Ἀντίθετα, νομίζω σάν πιό σημαντικό καί πιό ἐπεῖγον, νά συζητήσουμε τώρα πῶς πρέπει νά ἐκτιμήσουμε τίς συγκεκριμένες περιστάσεις, πάνω σέ τί πρέπει νά στηρίζεται ἡ τοποθέτησή μας ἀπό τήν ἄποψη τακτικῆς καί πρακτικῆς ζύμωσης – ξεκινώντας ἀπό τήν πολιτική κατάσταση τήν πορεία πού πῆρε ἡ ἐπανάσταση ἴσαμε σήμερα, καί καί τίς προβλεπόμενες κατευθύνσεις τῆς μελλοντικῆς της ἀνάπτυξης.

Ἄς συζητήσουμε λοιπόν τήν πολιτική κατάσταση, σύμφωνα μέ τήν ἀντίληψη πού προσπάθησα νά διατυπώσω, δηλαδή τήν ἄποψη τῆς πραγματοποίησης τοῦ σοσιαλισμοῦ σάν ἀμέσου καθήκοντος, ἐκφράζοντας τή γνώμη μας γιά ὅλα τά μέτρα πού πήραμε, γιά ὅλη τή στάση πού κρατήσαμε ὥς τώρα.

Τό σημερινό μας συνέδριο, πού εἶναι, ὅπως νομίζω ὅτι μπορῶ νά πῶ μέ περηφάνεια, τό ἱδρυτικό συνέδριο τοῦ ἐπαναστα-

τικοῦ σοσιαλιστικοῦ κόμματος τοῦ γερμανικοῦ προλεταριάτου, συμπίπτει, κατά τύχη ἤ μᾶλλον κατ' ἀναγκαιότητα, μέ μιά στροφή τῆς ἐξέλιξης τῆς ἴδιας τῆς γερμανικῆς ἐπανάστασης. Μποροῦμε νά βεβαιώσουμε ὅτι τά γεγονότα τῶν τελευταίων ἡμερῶν ἀποτελειώνουν τήν πρώτη φάση τῆς ἐπανάστασης αὐτῆς. Μπαίνουμε τώρα σ' ἕνα δεύτερο στάδιο ἐξέλιξης καί τό κύριο καθῆκον καί ἡ πρώτη πηγή μιᾶς γνώσης πιό καλῆς καί πιό βαθειᾶς τοῦ μέλλοντος εἶναι νά ἀσκήσουμε αὐτοκριτική, νά ἐπιχειρήσουμε μιά σοβαρή καί πρακτική ἐξέταση γιά κάθε τί πού ἔγινε, δημιουργήθηκε, παραλείφτηκε ὥς νά κατακτήσουμε τίς δικές μας μέθοδες καί τήν πορεία, πού πρέπει ν' ἀκολουθήσουμε. Ἄς ρίξουμε γι' αὐτό ἕνα κριτικό βλέμμα στήν πρώτη φάση τῆς ἐπανάστασης, πού πρό ὀλίγου ἔκλεισε.

Τό σημεῖο ἀφετηρίας τῆς ἐπανάστασης εἶταν ἡ 9 Νοέμβρη. Στίς 9 Νοέμβρη ἔγινε μιά ἐπανάσταση γεμάτη ἀνεπάρκειες κι ἀδυναμία. Αὐτό δέν εἶναι περίεργο. Εἶταν ἡ ἐπανάσταση, πού ἦρθε ἔπειτα ἀπό τέσσερα χρόνια πολέμου, ἔπειτα ἀπό τέσσερα χρόνια, κατά τά ὁποῖα τό γερμανικό προλεταριάτο, ἐξαιτίας τῆς διαπαιδαγώγησης πού εἶχε ὑποστεῖ ἀπό τή σοσιαλδημοκρατία καί τά συνδικάτα, ἔδειξε μιά τέτοια ἀθλιότητα, μιά τέτοια ἀπάρνηση τῶν σοσιαλιστικῶν του καθηκόντων πού δέν βρίσκουμε τό ἀντίστοιχό της σέ καμιά ἄλλη χώρα. Ἄν εἶχε τοποθετηθεῖ κανείς στό ἔδαφος τῆς ἱστορικῆς ἐξέλιξης – καί αὐτό κάνουμε σάν μαρξιστές καί σοσιαλιστές – σ' αὐτή τή Γερμανία πού παρουσίασε αὐτή τή φοβερή εἰκόνα τῆς 4ης Αὐγούστου καί τῶν κατοπινῶν τεσσάρων ἐτῶν, δέ μποροῦσε νά ἐλπίζει ὅτι ἡ 9η τοῦ Νοέμβρη 1918 θά εἶταν μιά ἐπανάσταση μεγαλειώδης μέ συνείδηση τῶν σκοπῶν της. Τά γεγονότα τῆς 9ης τοῦ Νοέμβρη εἶταν κατά τά τρία τέταρτα ἡ κατάρρευση τοῦ ὑπάρχοντος ἰμπεριαλισμοῦ μᾶλλον, παρά ἡ νίκη μιᾶς νέας ἀντίληψης.

Εἶχε φτάσει ἁπλῶς ἡ στιγμή ὅπου ὁ ἰμπεριαλισμός, αὐτός ὁ κολοσσός μέ τά πόδια ἀπό ἄργιλλο, σαπισμένος στό ἐσωτερικό του, ὄφειλε νά καταρρεύσει. Ἐπακολούθησε μιά κίνηση περισσότερο ἤ λιγότερο χαώδης, χωρίς σκοπό, μόλις συνειδητή, μέσα στήν ὁποία ἡ ἀρχή τῆς ἑνότητας, ἡ ἀρχή ἡ σταθερή καί σωτήρια συμπυκνώθηκε στό σύνθημα: *δημιουργία συμβουλίων ἐργατῶν καί στρατιωτῶν*. Ἀπό ἐκεῖ προῆλθε ἡ κραυγή γιά συνένωση τῆς ἐπανάστασης αὐτῆς, πού ἀμέσως τῆς ἔδωσε τόν ἰδιαίτερο χαρακτήρα μιᾶς σοσιαλιστικῆς προλεταριακῆς ἐπα-

νάστασης – παρ' ὅλες τίς ἀνεπάρκειες καί ἀδυναμίες τῆς πρώτης στιγμῆς.

Ὅταν ἔρχονται καί μᾶς μιλοῦν μέ σαρκασμό γιά ρωσικές μέθοδες καί μᾶς κατηγοροῦν, ὅτι γινόμαστε οὐρά τῶν Μπολσεβίκων, δέν πρέπει νά ξεχνᾶμε νά ἀπαντοῦμε στούς Γερμανού ἐργάτες: Ποῦ μάθατε τό ἀλφάβητο τῆς σημερινῆς σας ἐπανάστασης; Εἶναι ἀπό τούς Ρώσους πού τό μάθατε: εἶναι σ' αὐτούς πού παρουσιάστηκαν πρῶτα τά συμβούλια ἐργατῶν καί στρατιωτῶν.

Καί αὐτά τά ἀνθρωπάκια, πού ἐπικεφαλῆς τῆς γερμανικῆς κυβέρνησης, τῆς δῆθεν σοσιαλιστικῆς, καί σέ συμφωνία μέ τούς Ἄγγλους ἰμπεριαλιστές, θεωροῦν σάν ἔργο τους νά ἐκμηδενίσουν τούς Ρώσους Μπολσεβίκους, ἐνῶ διατείνονται κι αὐτοί ὅτι στηρίζονται τυπικά στά συμβούλια τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν, ὀφείλουν νά ἀναγνωρίσουν ὅτι ἡ ρωσική ἐπανάσταση εἶναι πού ἔρριξε τά πρῶτα ἐπαναστατικά συνθήματα σ' ὅλον τόν κόσμο. Μποροῦμε λοιπόν νά τό ποῦμε μέ βεβαιότητα – γιατί προκύπτει ἀπ' ὅλη τήν κατάσταση – *ὅτι σ' ὁποιαδήποτε χώρα, μετά τή Γερμανία, κι ἄν ξεσπάσει ἡ ἐπανάσταση, ἡ πρώτη της χειρονομία θἆναι ἡ δημιουργία τῶν συμβουλίων ἐργατῶν καί στρατιωτῶν.*

Σ' αὐτό ἀκριβῶς συνίσταται ὁ δεσμός τῆς διεθνοῦς ἑνότητας τῆς μεθόδου μας κ' ἐδῶ βρίσκεται τό σύνθημα τῆς ἑνότητας, πού διακρίνει τήν ἐπανάστασή μας ἀπό ὅλες τίς προηγούμενες ἀστικές ἐπαναστάσεις. Εἶναι ἕνα γεγονός πολύ χαρακτηριστικό γιά τίς διαλεκτικές ἀντιφάσεις, μέσα στίς ὁποῖες κινεῖται αὐτή ἡ ἐπανάσταση, ὅπως ἄλλωστε ὅλες οἱ ἐπαναστάσεις. Αὐτό εἶναι τό ὅτι, ἀπό τίς 9 τοῦ Νοέμβρη, βγάζοντας τήν πρώτη της κραυγή, βρῆκε τό σύνθημα πού μᾶς ὁδηγεῖ στό σοσιαλισμό: *τήν ἐξουσία τῶν προλεταριακῶν συμβουλίων.*

Γύρω ἀπό αὐτό τό ζήτημα δημιουργήθηκε ὅλη ἡ ἐξέλιξη τοῦ κινήματος. Εἶναι δέ ἀξιοσημείωτο ὅτι ἡ ἐπανάσταση ἁρπάχτηκε ἐνστικτωδῶς ἀπό αὐτή τή φόρμουλα τῶν συμβουλίων γιά νά ξεκάνει τό γραφειοκρατικό καί ἰμπεριαλιστικό ζυγό τοῦ πολέμου. Δυστυχῶς τά συμβούλια ἄφησαν ἀμέσως νά τούς ξεφύγει, ἐξαιτίας τοῦ καθυστερημένου χαρακτήρα, τῆς ἀδυναμίας, τῆς ἔλλειψης πρωτοβουλίας καί διαύγειας πού ἐκδηλώθηκαν μέσα στήν ἐπανάσταση, τό πιό μεγάλο μέρος τῶν ἐπαναστατικῶν θέσεων πού κατακτήθηκαν στίς 9 τοῦ Νοέμβρη.

Αὐτό δείχνει ὅτι ἡ σημερινή ἐπανάσταση ὑπακούει στόν κυ-

ριαρχικό νόμο τῆς ἱστορικῆς ἀναγκαιότητας, πού μᾶς ἐγγυᾶται ὅτι θά φτάσουμε βῆμα πρός βῆμα τό σκοπό μας, παρ' ὅλες τίς δυσκολίες, τίς περιπλοκές καί τά λάθη. Ἀπό τήν ἄλλη μεριά, ἄν συγκρίνει κανείς αὐτό τό σταθερό καί ὁριστικό σύνθημα μέ τίς ἀνεπάρκειες τῆς πρακτκῆς ἐφαρμογῆς του, ὀφείλει ν' ἀναγνωρίσει ὅτι δέν ἔγιναν παρά τά πρῶτα διστακτικά βήματα μιᾶς ἐπανάστασης *πού ἔχει ἀκόμη τεράστια προσπάθεια νά κάνει καί μακρύ δρόμο νά διατρέξει, προτοῦ μπορέσει νά πραγματοποιήσει τό ἀρχικό της σχέδιο.*

Ἡ πρώτη φάση τῆς ἐπανάστασης πού ἀρχίζει ἀπό τίς 9 τοῦ Νοέμβρη ὥς τίς τελευταῖες αὐτές μέρες, χαρακτηρίζεται ἀπό πλῆθος αὐταπάτες τῶν ἀντιπάλων καί ἀπό τή χρεωκοπία τῶν αὐταπατῶν αὐτῶν.

Ἡ πιό βαρειά αὐταπάτη τοῦ προλεταριάτου καί τῶν στρατιωτῶν, ὑπῆρξε ἡ αὐταπάτη τῆς ἕνωσης ὅλων κάτω ἀπό τή σημαία τοῦ δῆθεν σοσιαλισμοῦ. Ὑπάρχει κανένα πράγμα πιό χαρακτηριστικό, γιά τίς ἐσωτερικές ἀδυναμίες τῆς ἐπανάστασης τῆς 9ης τοῦ Νοέμβρη, ἀπό τό παρακάτω:

Δυό ὧρες μετά τήν ἐπανάσταση, μπῆκαν ἐπικεφαλῆς τοῦ κινήματος ἐκεῖνοι ἀκριβῶς πού ἀγωνίζονταν ἐναντίον της δυό ὧρες πρίν κ' ἤθελαν νά τήν ἐμποδίσουν μέ κάθε μέσο: εἶταν οἱ Ἔμπερτ, Σάϊντεμαν καί Χάαζε! Ἡ ἰδέα τῆς συνένωσης τῶν διαφόρων σοσιαλιστικῶν ὁμάδων, γιά τήν ἑνότητα μέσα σέ γενική ἀγαλλίαση, νά τό ἀφελές δόγμα τῆς ἐπανάστασης τῆς 9ης Νοέμβρη – αὐταπάτη πού εἶταν μοιραῖο νά πληρωθεῖ μέ αἷμα καί πού δέ διαλύθηκε παρά μέσα στήν πραγματικότητα αὐτῶν τῶν τελευταίων ἡμερῶν.

Ἀλλά ἡ αὐταπάτη ὑπῆρχε ἐπίσης καί ἀπό τήν πλευρά τῶν Ἔμπερτ-Σάϊντεμαν, καθώς κι ἀπό τήν πλευρά τῆς ἀστικῆς τάξης–εἶταν ἀπό ὅλες τίς πλευρές. Ἡ αὐταπάτη τῆς ἀστικῆς τάξης εἶταν ὅτι, χρησιμοποιώντας τό συνδυασμό Ἔμπερτ-Χάαζε καί τή δημοκρατία τήν δῆθεν σοσιαλιστική, θά μποροῦσε ἀποτελεσματικά νά συγκρατήσει τίς προλεταριακές μάζες καί νά τσακίσει τήν προλεταριακή ἐπανάσταση. Ἡ αὐταπάτη τῆς κυβέρνησης Ἔμπερτ-Χάαζε εἶταν, ὅτι, χρησιμοποιώντας τίς σοσιαλδημοκρατικές μάζες πού γύριζαν ἀπό τό μέτωπο. Θά μποροῦσε νά συγκρατήσει τίς ἐργατικές μάζες ἀπό τό νά διεξάγουν στό ἐργοστάσιο τή σοσιαλιστική ταξική πάλη.

Νά οἱ διάφορες αὐταπάτες πού ἐξηγοῦν ἐπίσης τά γεγονότα τῆς τελευταίας περιόδου. Σήμερα ὅλες αὐτές οἱ αὐταπάτες κα-

ταρρέουν. Φάνηκε ὅτι ἡ συνένωση τῶν Χάαζε-Ντίτμαν-Μπάρτ μέ τούς Ἔμπερτ-Σάϊντεμαν-Νόσκε, κάτω ἀπό τήν ταμπέλα τοῦ «σοσιαλισμοῦ» δέν εἶταν τό πολύ-πολύ παρά τό φύλο συκῆς πάνω στή γυμνότητα μιᾶς ἀντεπαναστατικῆς πολιτικῆς καί ἡ ζωή μᾶς θεράπευσε ἀπό αὐτή τήν αὐταπάτη, μέ τόν ἴδιο τρόπο πού αὐτό ἔγινε σέ ὅλες τίς ἐπαναστάσεις.

Γιατί δέν ὑπάρχει παρά μιά μέθοδος, μέ τήν ὁποία ἡ ἐπανάσταση θεραπεύει ἀλάθευτα τό λαό ἀπό τίς αὐταπάτες του: ἡ ἀφαίμαξη. Αὐτό ἔγινε δυστυχῶς σέ ὅλες τίς προηγούμενες ἐπαναστάσεις καί ἐδῶ ἐπίσης ἡ πεῖρα μας πληρώθηκε μέ αἷμα ἐργατικό. Εἶταν τό αἷμα τῶν θυμάτων τῆς Σώσεεστράσσε στίς 6 τοῦ Δεκέμβρη, εἶταν τό αἷμα τῶν ναυτῶν τῶν δολοφονημένων στίς 24 τοῦ Δεκέμβρη, πού ἐπιβεβαίωσαν στίς πλατιές μάζες τήν ἀντίληψη καί τήν ἀκόλουθη ἀλήθεια: ἐκεῖνο πού κατασκευάσατε μέ τήν πρόσοψη μιᾶς κυβέρνησης δῆθεν σοσιαλιστικῆς, δέν εἶναι παρά μιά κυβέρνηση τῆς ἀστικῆς ἀντεπανάστασης καί ἐκεῖνος πού συνεχίζει νά ἀνέχεται αὐτή τήν κατάσταση τῶν πραγμάτων, ἐργάζεται ἐναντίον τοῦ προλεταριάτου καί ἐναντίον τοῦ σοσιαλισμοῦ.

Ἀλλά νά καί ἡ αὐταπάτη τῶν κυρίων Ἔμπερτ-Σάϊντεμαν, ὅτι θά μποροῦσαν νά συγκρατήσουν τό προλεταριάτο, μέ ἕνα τρόπο μόνιμο, μέ τή βοήθεια τῶν στρατιωτῶν τοῦ μετώπου, πού διαλύθηκε ἐπίσης. Γιατί ποιό εἶναι τό ἀποτέλεσμα τῆς 6ης καί 24ης τοῦ Δεκέμβρη; Ὅλοι μποροῦμε νά διαπιστώσουμε τή βαθειά ἀπογοήτευση τῶν στρατιωτῶν. Ἀρχίζουν πιά νά βλέπουν μέ μάτι κριτικό τούς ἀρχηγούς, πού ἤθελαν νά τούς χρησιμοποιήσουν σάν πουλημένο κρέας ἐναντίον τοῦ σοσιαλιστικοῦ προλεταριάτου. Τό γεγονός ὅτι τά διάφορα στρώματα τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος ἔφτασαν λίγο-λίγο, μέ τήν πικρή τους πεῖρα, νά παραδεχτοῦν τό σωστό δρόμο τῆς ἐπανάστασης, εἶναι κι αὐτό ἐπίσης ἡ συνέπεια τῶν νόμων τῆς ἀντικειμενικῆς καί ἀναπόφευκτης ἐξέλιξης τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης. Ὁδήγησαν στό Βερολίνο καινούργιες μάζες στρατιωτῶν, πού θά χρησίμευαν γιά κρέας στά κανόνια τῆς καταστολῆς τοῦ κινήματος τοῦ ἐπαναστατικοῦ προλεταριάτου–κ' ἐμεῖς *ξέρουμε τώρα ὅτι ἀπό διάφορους στρατῶνες ἔρχονται καί ζητοῦν τίς προκηρύξεις πού βγάζει ὁ Σπάρτακος.*

Αὐτό εἶναι τό συμπέρασμα τῆς πρώτης φάσης. Οἱ ἐλπίδες τῶν Ἔμπερτ-Σάϊντεμαν νά νικήσουν τό προλεταριάτο, μέ τή βοήθεια καθυστερημένων στρατιωτῶν, σέ μεγάλο μέρος, ἔχουν

ἤδη διαψευστεῖ. Ἐκεῖνο, πού τούς περιμένει στό ἄμεσο μέλλον, εἶναι μιά κατάσταση ἐπαναστατικῶν διαθέσεων ὅλο καί πιό συνειδητῶν μέσα στούς στρατῶνες καί σάν συνέπεια ἤ αὔξηση τοῦ μαχόμενου στρατοῦ τοῦ προλεταριάτου καί ἡ ἐξασθένηση τοῦ μετώπου τῆς ἀντεπανάστασης. Ἀποτέλεσμα ἀπ' αὐτά εἶναι, τό ὅτι κ' ἕνας ἄλλος ἀκόμη ἔχασε τίς αὐταπάτες του: ἡ ἀστική τάξη, ἡ κυρίαρχη τάξη. Διαβάζοντας τίς ἐφημερίδες τῶν τελευταίων ἡμερῶν, μετά τά γεγονότα τῆς 24ης τοῦ Δεκέμβρη, διακρίνετε ἕναν τόνο, πού δείχνει καθαρά τήν ἀπογοήτευση καί τήν ἀγανάκτηση: Οἱ ὑπηρέτες τους, ἐκεῖ πάνω, εἶναι τόσο ἀνίκανοι!

Περίμεναν ὅτι οἱ Ἔμπερτ-Σάϊντεμαν θά φαίνονταν δυνατοί ἄντρες, γιά νά δαμάσουν τό φοβερό τέρας. Καί αὐτοί τί ἔκαναν; Ἔκαναν μερικές στρατιωτικές ἐπιθέσεις ἀνεπαρκεῖς, πού ἐπέτρεψαν ἀντίθετα στή λερναία ὕδρα τῆς ἐπανάστασης νά σηκώσει κεφάλι, μέ ἀκόμη πιό ἀποφασιστικό τρόπο. Ἀπογοήτευση, λοιπόν, ἀμοιβαία ἀπό ὅλες τίς πλευρές! Τό προλεταριάτο ἔχασε κάθε αὐταπάτη γιά τό ζευγάρωμα τῶν Ἔμπερτ-Σάϊντεμαν-Χάαζε σέ κυβέρνηση δῆθεν σοσιαλιστική. Οἱ Ἔμπερτ-Σάϊντεμαν ἔχασαν τήν αὐταπάτη ὅτι θά μποροῦσαν νά δαμάσουν τελικά τούς προλετάριους μέ τήν ἐργοστασιακή φόρμα μέ τή βοήθεια τῶν προλεταρίων μέ στολή καί ἡ ἀστική τάξη ἔχασε τήν αὐταπάτη ὅτι, μέ τούς Ἔμπερτ-Σάϊντεμαν-Χάαζε, μπορεῖ νά ἐμποδίσει τή γερμανική σοσιαλιστική ἐπανάσταση νά κατευθύνεται στούς σκοπούς της.

Ὥς ἐδῶ δέν εἶναι παρά ἕνας ἀρνητικός λογαριασμός, δέν εἶναι παρά τά κουρέλια τῶν αὐταπατῶν πού διαψεύστηκαν. Ἀλλά τό πιό μεγάλο κέρδος, πού τό προλεταριάτο μπορεῖ νά ἔχει ἀπό τήν πρώτη φάση τῆς ἐπανάστασης, εἶναι ἀκριβῶς τό κουρέλιασμα τῶν αὐταπατῶν του, γιατί τίποτε δέν εἶναι πιό βλαβερό στήν ἐπανάσταση ἀπό τίς αὐταπάτες καί τίποτε δέν τοῦ εἶναι πιό χρήσιμο ἀπό τήν καθαρή καί φωτεινή ἀλήθεια. Νομίζω πώς ἐδῶ μπορῶ νά ἀναφέρω τή γνώμη ἑνός κλασικοῦ Γερμανοῦ διανοούμενου, πού δέν εἴταν ἐπαναστάτης προλετάριος, ἀλλά ἐπαναστάτης ἀστός: πρόκειται γιά τόν Λέσσινγκ, πού, σέ ἕνα ἀπό τά τελευταῖα ἔργα του, ὅταν εἴταν βιβλιοθηκάριος τῆς Βολφενμπύττελ, ἔγραφε αὐτές τίς φράσεις, πού μοῦ φαίνονται ἐνδιαφέρουσες καί συμπαθητικές:

«Δέν ξέρω ἄν εἶναι καθῆκον νά θυσιάζει κανείς τήν εὐτυχία καί τή ζωή γιά τήν ἀλήθεια – ἀλλά ξέρω, ὅτι εἶναι καθῆκον,

ὅταν θέλει κανείς νά διδάξει τήν ἀλήθεια, νά τήν διδάσκει ὁλόκληρη ἤ καθόλου, νά τή διδάσκει καθαρά καί τετραγωνικά χωρίς μυστήριο, χωρίς ἐπιφύλαξη, χωρί δυσπιστία καί μέ ὅλη του τή δύναμη.... Γιατί, ὅσο ἡ πλάνη εἶναι πιό πυκνή, τόσο ὁ δρόμος τῆς ἀλήθειας εἶναι σύντομος καί ἄμεσος. Ἐνῶ, ὅσο ἡ πλάνη εἶναι ραφινάτη, τόσο μπορεῖ νά μᾶς κρατάει αἰώνια μακριά ἀπό τήν ἀλήθεια, τόσο μᾶς εἶναι δύσκολο νά τήν ἀναγνωρίσουμε.... Ἐκεῖνος, πού δέ ζητάει παρά νά βρεῖ ἀγοραστή γιά μιά ἀλήθεια μασκαρεμένη καί φτιασιδωμένη μπορεῖ βέβαια νά εἶναι ὁ σωματέμπορος τῆς ἀλήθειας, ἀλλά δέν ὑπῆρξε ὁ ἐραστής της».

Ἔτσι αὐτοί οἱ κύριοι Χάαζε, Ντίτμαν κλπ. δοκίμασαν νά βροῦν ἀγοραστή γιά μιά ἐπανάσταση μασκαρεμένη καί φτιασιδωμένη, ἀγοραστή γιά νά πουλήσουν «σοσιαλισμό» καί ἔγιναν οἱ προμηθευτές τῆς ἀντεπανάστασης. Σήμερα, ἐμεῖς ἔχουμε ἐλευθερωθεῖ ἀπό τίς ἀμφιβολίες, ἡ μάζα τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ μπορεῖ νά ἰδεῖ πιά τό ἐμπόρευμα κάτω ἀπό τήν κτηνώδη καί χοντρή μορφή αὐτῶν τῶν κυρίων Ἔμπερτ καί Σάϊντεμαν. Σήμερα, δέν ὑπάρχει κανένας τρόπος, ἀκόμα καί γιά τόν πιό κουτό, νά ξεγελαστεῖ: *εἶναι ἡ ἀντεπανάσταση σ' ὅλο της τό μέγεθος.*

Ποιά εἶναι τώρα ἡ προοπτική τῆς μελλοντικῆς ἐξέλιξης, ἀφοῦ ξεπεράστηκε ἡ πρώτη φάση; Ἡ ἀστική τάξη ἔχει ἀποσύρει τήν ἐμπιστοσύνη της ἀπό τούς ἐπίσημους σοσιαλδημοκράτες, ἐπειδή δέν φάνηκαν ἀρκετά ἰσχυροί. Μέσα σ' αὐτές τίς συνθῆκες, ποῦ μπορεῖ αὐτοί νά καταλήξουν; Θά σταματήσουν πολύ γρήγορα τήν κωμωδία τῆς σοσιαλιστικῆς πολιτικῆς καί ἄν διαβάσετε τό νέο πρόγραμμα αὐτῶν τῶν κυρίων, θά δεῖτε ὅτι τρέχουν μέ ὅλη τήν ταχύτητα πρός τή δεύτερη, φάση, τή φάση τῆς ἀνοιχτῆς ἀντεπανάστασης καί γιά νά χρησιμοποιήσω ἀκόμα τήν ἀκόλουθη διατύπωση: πρός τήν ἐπαναφορά τῶν παλιῶν συνθηκῶν, πρός τήν παλινόρθωση τοῦ παλιοῦ καθεστῶτος. Γιατί, ποιό εἶναι τό πρόγραμμα τῆς νέας κυβέρνησης; Ἡ ἐκλογή ἑνός Προέδρου, πού θά ἔχει ἐξουσία ἀνάμεσα σέ κείνη τοῦ βασιλιά τῆς Ἀγγλίας, καί τοῦ προέδρου τῆς Ἀμερικῆς, λοιπόν σχεδόν ἕνα βασιλιάς Ἔμπερτ· καί δεύτερο, ἡ ἐπαναφορά τοῦ Ὁμοσπονδιακοῦ Συμβουλίου. Μπορούσατε νά διαβάσετε, σήμερα, τίς ἀπαιτήσεις πού διατυπώθηκαν καθαρά ἀπό τίς κυβερνήσεις τῆς Νότιας Γερμανίας, πού ὑπογραμμίζουν τόν ὁμοσπονδιακό χαρακτήρα τοῦ γερμανικοῦ κράτους. Ἡ ἐπανασύ-

σταση τοῦ παλιοῦ καί ἡρωϊκοῦ Ὁμοσπονδιακοῦ Συμβουλίου καί, φυσικά, τοῦ ἐξαρτήματός του, τοῦ Ράιχσταγ, δέν εἶναι πιά παρά ὑπόθεση ὀλίγων ἑβδομάδων. Οἱ Ἔμπερτ-Σάϊντεμαν, ἔτσι, εἶναι στό δρόμο τῆς πλήρους ἀποκατάστασης τῶν συνθηκῶν πού ὑπῆρχαν πρίν ἀπό τίς 9 τοῦ Νοέμβρη.

Ἀλλά, ἐνεργώντας ἔτσι τοποθετοῦνται οἱ ἴδιοι πάνω σέ μιά πλαγιά ὀλισθηρή, πού θά τούς ὁδηγήσει ὡς τόν πυθμένα τοῦ γκρεμοῦ, ὅπου θά τσακιστοῦν. Γιατί ἡ διατήρηση τῶν συνθηκῶν πού ἐπικρατοῦσαν *πρίν* ἀπό τίς 9 τοῦ Νοέμβρη, εἴταν ἤδη ἀδύνατη στίς 9 τοῦ Νοέμβρη, καί σήμερα ἡ Γερμανία βρίσκεται ἑκατό λεῦγες, μακριά ἀπό τή δυνατότητα αὐτή. Γιά νά πετύχει τή σταθερή ὑποστήριξη τῆς μόνης τάξης πού πραγματικά ὑπερασπίζει τά συμφέροντά της, τῆς ἀστικῆς – καί αὐτή ἡ ὑποστήριξη ὁλοφάνερα τῆς λείπει, μετά τά τελευταῖα γεγονότα – ἡ κυβέρνηση θά εἶναι ὑποχρεωμένη νά ἀκολουθήσει μιά πολιτική ὅλο καί περισσότερο ἄγρια ἀντεπαναστατική.

Οἱ ἀπαιτήσεις τῶν γερμανικῶν κρατῶν τοῦ νότου, πού δημοσιεύουν σήμερα οἱ ἐφημερίδες τοῦ Βερολίνου, δείχνουν καθαρά τήν ἐπιθυμία νά ἀποκατασταθεῖ, ὅπως ἐκεῖ μέσα λέγεται, «μιά σταθερή ἀσφάλεια» στή Γερμανία. Αὐτό πάει νά πεῖ σέ γλῶσσα καθαρή: κηρύξτε τή χώρα σέ κατάσταση πολιορκίας ἐναντίον τῶν «ἀναρχικῶν», «κινηματιῶν» καί «μπολσεβίκικων» στοιχείων, δηλαδή ἐναντίον τῶν ἀληθινῶν σοσιαλιστῶν. Οἱ περιστάσεις θά ὠθήσουν τούς Ἔμπερτ-Σάϊντεμαν νά κηρύξουν δικτατορία, μέ ἤ χωρίς κατάσταση πολιορκίας. Ἔτσι, ἀπό τή μιά μεριά ἡ ἐξέλιξη τῶν γεγονότων τοῦ παρελθόντος, χάρη στή λογική τῶν ἴδιων τῶν γεγονότων καί ἀπό τήν ἄλλη μεριά ἡ ἀναγκαιότητα πού βαρύνει πάνω στούς Ἔμπερτ - Σάιντεμαν γιά νά προχωρήσουν στήν ἀποκατάσταση, θά μᾶς ρίξουν, κατά τή δεύτερη φάση τῆς ἐπανάστασης, μέσα σέ ἀντιθέσεις πολύ πιό ἔντονες, μέσα σέ ταξικούς ἀγῶνες πολύ πιό ὁρμητικούς ἀπό πρωτύτερα. Τότε θἆναι ὁ ἀγώνας χωρίς αὐταπάτες, ὦμο μέ ὦμο, πρόσωπο μέ πρόσωπο, ἀνάμεσα στήν ἐπανάσταση καί τήν ἀντεπανάσταση καί ὄχι μόνο, γιατί οἱ ἀντιθέσεις τῆς πολιτικῆς κατάστασης τό ἀπαιτοῦν, ἀλλά ἐπίσης γιατί μιά νέα φλόγα, μιά νέα πυρκαγιά, πού ἔρχεται ἀπό τό ἐσωτερικό, ἐκτείνεται ὅλο καί περισσότερο πάνω στό σύνολο – κι αὐτή εἶναι οἱ οἰκονομικοί ἀγῶνες.

Ὅταν κανείς περιγράφει τήν πρώτη περίοδο τῆς ἐπανάστασης, πού φτάνει ὥς τίς 24 τοῦ Δεκέμβρη, πρέπει νά παραδε-

χτεῖ, ὅτι εἴταν αὐτή μιά ἐπανάσταση ἀποκλειστικά πολιτική καί αὐτό τό γεγονός πρέπει καλά νά τό ἔχουμε ὑπόψη μας. Σ' αὐτό συνίσταται ἡ ὄψη ἡ παιδική, ἡ πλευρά ἡ ἀνεπαρκής, ἡ ἀσυμπλήρωτη, ἡ ἀσυνείδητη αὐτῆς τῆς ἐπανάστασης. Εἴταν τό πρῶτο στάδιο μιᾶς ἀνατροπῆς πού τά κύρια καθήκοντά της βρίσκονται στό οἰκονομικό πεδίο: στήν ἀλλαγή τῶν οἰκονομικῶν ὅρων. Ὥς ἐδῶ ἡ ἐπανάσταση εἴταν ἀφελής ἀσυνείδητη, σάν ἕνα παιδί, πού βαδίζει ψηλαφητά, χωρίς νά ξέρει ποῦ πηγαίνει. Εἶχε ἀκόμα, ὅπως εἶπα, ἕνα χαρακτήρα καθαρά πολιτικό. Καί δέν εἶναι παρά τίς τελευταῖες ἑβδομάδες πού οἱ ἀπεργίες ἄρχισαν νά ξεσποῦν αὐθόρμητα.

Ἄς ἐκφραστοῦμε γι' αὐτό καθαρά: ἡ φύση αὐτῆς τῆς ἐπανάστασης τό θέλει νά ἐπεκτείνονται οἱ ἀπεργίες ὅλο καί περισσότερο, νά γίνουν αὐτές τό κέντρο, τό οὐσιαστικό φαινόμενο τῆς ἐπανάστασης. Τότε ἔχουμε μιά κοινωνική ἐπανάσταση. Ἀλλά αὐτή ἡ πάλη γιά τό σοσιαλισμό δέν μπορεῖ νά διεξαχθεῖ παρά ἀπό τίς μάζες πού ἄμεσα ἀντιτίθενται στόν καπιταλισμό μέσα σέ κάθε ἐργοστάσιο, δηλαδή ἀπό κάθε προλετάριο ἐναντίον τοῦ ἐργοδότη του. Τότε μονάχα θά ἔχουμε μιά σοσιαλιστική ἐπανάσταση.

Ἀλλά ἐκεῖνοι πού τούς λείπει ἡ κρίση, φαντάζονται τήν πορεία τῶν πραγμάτων μέ ἕναν τρόπο διαφορετικό. Σκέφτονται ὅτι ἀρκεῖ νά ἀνατρέψουμε τήν παλιά «σοσιαλιστική» κυβέρνηση, νά βάλουμε στή θέση της ἀληθινούς ἐπαναστάτες καί ἔπειτα νά δημοσιεύσουμε τά διατάγματα, πού ἐγκαθιστοῦν τό σοσιαλισμό. Αὐτό δέν εἶναι παρά μιά αὐταπάτη. Δέν γίνεται καί δέν μπορεῖ νά γίνει ὁ σοσιαλισμός μέ διατάγματα, ἀκόμα κι ὅταν ὑπάρχει μιά σοσιαλιστική κυβέρνηση, ὅσο τέλεια κι ἄν εἶναι αὐτή. Ὁ σοσιαλισμός πρέπει νά γίνει ἀπό τίς μάζες, ἀπό κάθε προλετάριο. Ἐκεῖ ὅπου οἱ προλετάριοι εἶναι δεμένοι μέ τήν ἁλυσίδα τοῦ καπιταλισμοῦ, ἐκεῖ πρέπει ἡ ἁλυσίδα νά σπάσει. Αὐτός εἶναι ὁ σοσιαλισμός καί δέν εἶναι παρά μόνο ἔτσι πού γίνεται ὁ σοσιαλισμός.

Καί ποιά εἶναι ἡ ἐξωτερική μορφή τῆς πάλης γιά τό σοσιαλισμό; Εἶναι ἡ ἀπεργία, καί γι' αὐτό βλέπουμε τώρα τήν οἰκονομική φάση τῆς ἀνάπτυξης νά ἔρχεται σέ πρῶτο ἐπίπεδο κατά τή δεύτερη περίοδο. Καί θά ἤθελα νά ὑπογραμμίσω ἐδῶ αὐτό πού μποροῦμε νά λέμε μέ περηφάνεια καί πού κανείς δέν μπορεῖ ν' ἀμφισβητήσει: ἐμεῖς, ἡ Ἕνωση – Σπάτακος, τό γερμανικό Κομμουνιστικό Κόμμα, ἐμεῖς εἴμαστε οἱ μόνοι σέ ὅλη τή Γερμανία

πού βρισκόμαστε στό πλευρό τῶν ἐργατῶν στίς ἀπεργίες καί στούς ἀγῶνες τους γιά τήν ἀπαλλοτρίωση τῆς ἰδιοκτησίας.

Διαβάσατε καί εἴδατε σέ ὅλες τίς περιστάσεις ποιά ἦταν ἡ στάση τοῦ 'Ανεξάρτητου Κόμματος ἀπέναντι τῶν ἀπεργιῶν. Δέν ὑπῆρχε ἀπολύτως καμιά διαφορά ἀνάμεσα στή στάση τοῦ *«Φόρβαρτς»* καί τή στάση τῆς *«Φράϊχάιτ»*. Ἔλεγαν: *«Νά ἐπιδοθῆτε στίς δουλειές σας, σοσιαλισμός θά πεῖ: πολλή δουλειά»*. Αὐτό εἶναι τό μόνο πού μποροῦν νά λέν, ὅσο ὁ καπιταλισμός κρατάει τά ἡνία. Ὅμως δέν εἶναι ἔτσι πού γίνεται ὁ σοσιαλισμός, ἀλλά ἀποκλειστικά μέ τόν ἀγώνα τόν πιό ἐνεργητικό ἐναντίον τοῦ καπιταλισμοῦ, τοῦ ὁποίου τά οἰκονομικά συμφέροντα εἶναι πάντοτε ἡ βάση κάθε πολιτικῆς, ἀρχίζοντας ἀπό τούς ἔσχατους ἀντιδραστικούς καί τελειώνοντας ὡς τό 'Ανεξάρτητο Κόμμα καί τή *«Φράϊχάιτ»* καί ἐξαιρουμένου μόνο τοῦ δικοῦ μας κομμουνιστικοῦ Κόμματος. Αὐτό τό δείχνει καί μόνο τό γεγονός ὅτι σήμερα οἱ ἀπεργίες καταπολεμοῦνται καί μέ τόν πιό ὀξύ τρόπο ἀπό ὅλους ἐκείνους πού δέν βρίσκονται στό δικό μας, τό ἐπαναστατικό κομμουνιστικό ἔδαφος.

Μποροῦμε νά προβλέψουμε ὅτι στήν ἐπαναστατική φάση πού ἔρχεται, ὄχι μόνο οἱ ἀπεργίες θά ἐπεκτείνονται ὅλο καί περισσότερο, ἀλλά κι ὅτι αὐτές θά εἶναι τό κέντρο, ἡ ἀποφασιστική στιγμή τῆς ἐπανάστασης, ἐνῶ θά ἀπωθοῦνται τά καθαρῶς πολιτικά ζητήματα. Θά ἀναγνωρίσετε ἔτσι ὅτι ἡ κατάσταση, θά γίνει ἄπειρα πιό σοβαρή μέ τήν οἰκονομική πάλη. Τότε ἡ ἐπανάσταση φτάνει στό σημεῖο, πού ἡ ἀστική τάξη δέν ἀνέχεται ἀστεῖα. Ἡ ἀστική τάξη μπορεῖ νά παραδεχτεῖ ἀπάτες στόν πολιτικό τομέα, ὅπου μιά μασκαράτα εἶναι ἀκόμη δυνατή καί ὅπου ἄτομα σάν τούς Ἔμπερτ - Σάϊντεμαν μποροῦν νά εἰσέρχονται στή σκηνή μέ σοσιαλιστικά ἐμβλήματα, ἀλλά αὐτή δέν τίς ἀνέχεται ὅταν πρόκειται γιά τό κέρδος της. Τότε θά θέσει τήν κυβέρνηση Ἔμπερτ-Σάιντεμαν μπροστά στό δίλημμα: Τότε, κ.κ. ὑπουργοί, ἤ θά πρέπει νά ξεκαθαρίσετε τίς ἀπεργίες, νά ἀπομακρύνετε τόν κίνδυνο θανάτου, πού ἀποτελοῦν γι' αὐτή οἱ οἰκονομικές ἐξεγέρσεις· ἤ οἱ κ.κ. Ἔμπερτ-Σάϊντεμαν θά ἔχουν τελειώσει τό ρόλο τους! 'Ακόμα νομίζω ὅτι καί γιά τά πολιτικά μέτρα πού ἔχουν ὥς τώρα πάρει, θά ἄξιζε σύντομα ν' ἀπολυθοῦν. Εἶναι γι' αὐτούς ἰδιαίτερα ὀδυνηρό νά μήν ἔχουν τήν ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη τῆς ἀστικῆς τάξης. Ἡ Τάξη αὐτή θά σκεφτεῖ, προτοῦ καλύψει μέ μανδύα ἐρμίνας τόν ἀγροῖκο τυχοδιώκτη Ἔμπερτ. Σέ τέτοιες περιπτώσεις δέν ἀρκεῖ

νά ἔχει κανείς κόκκινο αἷμα στά χέρια, πρέπει νά ἔχει ἀκόμα καί γαλάζιο αἷμα στίς φλέβες. Θά τοῦ ποῦν: Ζητᾶμε ἕνα βασιλιά. Δέν ἔχουμε ἀνάγκη ἀπό ἕναν ὑπηρέτη πού δέν εἶναι ἱκανός νά φερθεῖ σά βασιλιάς.

Γι' αὐτό, σύντροφοι, οἱ κύριοι Ἔμπερτ-Σάϊντεμαν εὐνοοῦν τό ἀντεπαναστατικό κίνημα. Δέν θά μπορέσουν νά ἀντιμετωπίσουν τήν οἰκονομική ταξική πάλη πού ἤδη ρίχνει τίς λαμπρές της ἀνταύγειες, ἐνῶ δέ θά μπορέσουν νά ἱκανοποιήσουν καί τίς ἀπαιτήσεις τῆς ἀστικῆς τάξης. Θά καταποντιστοῦν – εἴτε γιά νά παραχωρήσουν τή θέση τους στήν ἀντεπαναστατική κίνηση πού συγκεντρώνεται γύρω στό στρατηγό Γκρένερ καί ἀποσκοπεῖ νά ἐπιβάλει μιά πραγματική στρατιωτική δικτατορία μέ τόν Χίντεμπουργκ, εἴτε γιά νά παραχωρήσουν τή θέση τους σέ ἄλλες ἀντεπαναστατικές δυνάμεις.

Δέν μποροῦμε τίποτε τό ἀκριβές νά ποῦμε, δέν μποροῦμε νά κάνουμε δηλώσεις, γιά κεῖνο πού θά γίνει «ἀναγκαστικά». Ἀλλά δέν πρόκειται κυρίως γιά τήν ἐξωτερική μορφή καί γιά τίς ἰδιαίτερες συμμετοχές, ἀπό τίς ὁποῖες θά ἐξαρτηθεῖ ἄν θά συμβεῖ αὐτό ἤ ἐκεῖνο. Μᾶς ἀρκεῖ, σέ μᾶς, νά διακρίνουμε τά γενικά χαρακτηριστικά τῆς μελλοντικῆς ἐξέλιξης καί ποῦ αὐτά ὁδηγοῦν: Ἡ πρώτη φάση τῆς ἐπανάστασης, αὐτή τοῦ ἀγώνα πού εἶχε χαρακτήρα πολιτικό, ἀκολουθεῖται ἀπό μιά φάση ὅπου ὁ ἀγώνας ἐντείνεται, διπλασιάζεται ἡ δύναμή του, ὅπου αὐτός ἔχει χαρακτήρα οἰκονομικό καί ὅπου ἡ κυβέρνηση Ἔμπερτ-Σάϊντεμαν μέσα σέ μιά προθεσμία, πολύ ἤ λιγότερο μεγάλη, εἶναι προορισμένη νά ἐξαφανιστεῖ.

Εἶναι ἐπίσης πολύ δύσκολο νά προβλέψουμε τί θά γίνει μέ τήν ἐθνοσυνέλευση, στή δεύτερη φάση τῆς ἐξέλιξης. Ἄν συγκροτηθεῖ, εἶναι δυνατόν νά γίνει ἕνα νέο σχολεῖο γιά τήν ἐργατική τάξη. Μπορεῖ ἀκόμα νά μή συγκροτηθεῖ καθόλου. Τίποτε δέ μποροῦμε νά προβλέψουμε σ' αὐτό. Γιά νά μέ καταλάβετε, θέλω μονάχα νά προσθέσω, παρενθετικά, ἀπό ποιά ἄποψη ὑπερασπίσαμε, ὥς τώρα, τή θέση μας: δέν θέλαμε νά προσανατολιστοῦμε σέ ἕνα μόνο ἀπό τά ἐνδεχόμενα. Δέν θέλω νά ἀνοίξω ἐδῶ νέες συζητήσεις, ἀλλά θέλω μόνο νά πῶ τοῦτο, γιά νά μήν ἔχει κανένας ἀπό σᾶς, ἀκούοντάς με μέ τρόπο ἐπιφανειακό, τή γνώμη ὅτι ξαφνικά μιλῶ σέ ἄλλον τόνο. Εἴμαστε καί σήμερα, γενικά, ἀκριβῶς στό ἴδιο ἔδαφος, ὅπως καί χτές. Δέν θέλουμε νά προσανατολίσουμε τήν τακτική μας ἀπέναντι τῆς Ἐθνοσυνέλευσης σέ ἕνα μόνο ἐνδεχόμενο, πού μπο-

ρεῖ βέβαια νά γίνει, ἀλλά χωρίς νά εἴμαστε βέβαιοι. Θέλουμε νά εἴμαστε σέ θέση νά ἀντιμετωπίσουμε κάθε ἐνδεχόμενο, συμπεριλαμβανομένου καί τοῦ νά κάνουμε νά κερδίσει ἡ ἐπανάσταση ἀπό τήν Ἐθνοσυνέλευση, ἄν αὐτή συγκροτηθεῖ. Εἴτε συγκροτηθεῖ, εἴτε ὄχι, αὐτό δέν ἔχει σημασία· ἡ ἐπανάσταση ὁπωσδήποτε πρέπει νά τή νικήσει.

Καί τί θά κάνει τότε ἡ χρεοκοπημένη κυβέρνηση τῶν Ἔμπερτ-Σάϊντεμαν ἤ ὁποιαδήποτε ἄλλη δῆθεν σοσιαλδημοκρατική κυβέρνηση πού θά πάρει τήν ἐξουσία; Εἶπα ὅτι τό προλεταριάτο ἤδη, σάν μάζα, ἔχει ξεφύγει ἀπό τά χέρια τους. Οἱ στρατιῶτες, ἀπό τήν ἄλλη μεριά, δέν μποροῦν πιά νά χρησιμοποιηθοῦν σάν σάρκα γιά τά ἀντεπαναστατικά κανόνια. Τί θά μείνει λοιπόν σ' αὐτά τά φτωχά ἀνθρωπάκια γιά νά σώσουν τήν κατάσταση; Δέ θά τούς μείνει παρά μιά λύση. Ἄν διαβάσατε τά νέα σήμερα στόν τύπο, σύντροφοι, θά εἴδατε ποῦ βρίσκονται οἱ τελευταῖες ἐφεδρεῖες πού ἡ γερμανική ἀντεπανάσταση θά χρησιμοποιήσει ἐναντίον μας ἄν πρέπει νά χτυπήσει γερά. Διαβάσατε, ὅτι στή Ρίγα τά γερμανικά στρατεύματα βαδίζουν ἐναντίον τῶν Ρώσων μπολσεβίκων πλάϊ-πλάϊ μέ τούς Ἄγγλους. Σύντροφοι, ἔχω στά χέρια μου ντοκουμέντα μέ τή βοήθεια τῶν ὁποίων, μποροῦμε νά κατατοπιστοῦμε γιά τό τί συμβαίνει στή Ρίγα. Ὅλα αὐτά γίνονται ἀπό τό διοικητή τῆς 8ης στρατιᾶς καί τόν κύριο Αὔγουστο Βίννιγκ, τό σοσιαλδημοκράτη καί ἡγέτη τῶν γερμανικῶν συνδικάτων. Πάντοτε παρουσίασαν τά πράγματα μέ τρόπο ὥστε νά πιστεύει κανείς, ὅτι οἱ καϋμένοι οἱ κύριοι Ἔμπερτ-Σάϊντεμαν εἶταν τά ἀθῶα θύματα τῆς Ἀντάντ. Εἶταν ἡ τακτική τοῦ *–Φόρβαρτς» ἀπό ἑβδομάδες ἤδη, ἀπό τήν ἀρχή τῆς ἐπανάστασης, νά κάνει πιστευτό ὅτι τό πνίξιμο τῆς ἐπανάστασης στή Ρωσία εἶταν ἡ πραγματική ἐπιθυμία τῆς Ἀντάντ, αὐτό πού πρότεινε ἡ Ἀντάντ. Ἐμεῖς ἔχουμε διαπιστώσει ἐδῶ, μέ αὐτά τά ντοκουμέντα, πώς αὐτό ἔχει ἤδη πραγματοποιηθεῖ σέ βάρος τοῦ ρωσικοῦ προλεταριάτου καί τῆς γερμανικῆς ἐπανάστασης. Σέ ἕνα τηλεγράφημα, τῆς 26ης τοῦ Δεκέμβρη, ὁ ἀντισυνταγματάρχης Μπυέρκνερ, ἀρχηγός τοῦ ἐπιτελείου τῆς 8ης στρατιᾶς, κάνει γνωστές τίς διαπραγματεύσεις, πού κατέληξαν σ' αὐτή τή συμφωνία τῆς Ρίγας. Τό τηλεγράφημα αὐτό ἀναφέρει τά ἑξῆς:*

«Στίς 23 τοῦ Δεκέμβρη ἔγινε σύσκεψη μεταξύ τοῦ Γερμανοῦ ἐκπροσώπου Βίννιγκ καί τοῦ ἐκπροσώπου τῆς ἀγγλικῆς κυβέρνησης, ἄλλοτε γενικοῦ προξένου στή Ρίγα. Ἡ συνάντηση ἔγινε

πάνω στό ἀγγλικό ἀτμόπλοιο «Πριγκήπισσα Μαργαρίτα» στήν ὁποία προσκλήθηκε ἐπίσης ὁ Γερμανός στρατιωτικός διοικητής ἤ ὁ ἀντιπρόσωπός του. Ὁρίστηκα γιά νά πάρω μέρος σ' αὐτή. Σκοποί τῶν διαπραγματεύσεων: Ἐκτέλεση τῶν ὅρων ἀνακωχῆς. Πρόοδος τῶν διαπραγματεύσεων:

1. Ἄγγλοι: Μέ τά πλοῖα στό λιμάνι ὀφείλουν νά ἐπιβλέπουν τήν ἐκτέλεση τῶν ὅρων. Σύμφωνα μέ τούς ὅρους τῆς ἀνακωχῆς θά ἀπαιτηθεῖ:

2. Οἱ Γερμανοί νά συντηροῦν στήν χώρα αὐτή μιά στρατιά μάχης ἱκανή νά συγκρατεῖ τούς μπολσεβίκους καί νά μήν τούς ἐπιτρέπει νά προχωρήσουν πέρα ἀπό τίς σημερινές τους θέσεις. Ἔπειτα:

3. Οἱ διαταγές στά στρατεύματα πού πολεμοῦν κατά τῶν μπολσεβίκων, τόσο τά γερμανικά, ὅσο καί τά λεττονικά, πρέπει νά σταλοῦν στό γραφεῖο τοῦ βρεταννικοῦ ἐπιτελείου, γιά νά λάβει γνώση ὁ πιό παλιός ἀξιωματικός τοῦ ναυτικοῦ. Ὁ ἴδιος ἀξιωματικός θά δώσει ὅλες τίς μεταγενέστερες διαταγές, σχετικά μέ τά ἀναφερόμενα στρατεύματα, γιά τόν ἀγώνα τους κατά τῶν μπολσεβίκων.

4. Μιά ἐπαρκής στρατιωτική δύναμη θά διατηρηθεῖ στά ὅπλα, στίς θέσεις, πού ὁρίζονται πιό κάτω, γιά νά ἐμποδίζει τήν κατάληψή τους ἀπό τούς μπολσεβίκους καί νά τούς ἐμποδίσει νά προχωρήσουν στή γραμμή, πού ἑνώνει τίς ἀκόλουθες θέσεις: Βάλκ, Βόλμαρ, Φρίντριχστάντ, Βέντεν, Πένσκ, Μιτάου.

5. Ἡ σιδηροδρομική γραμμή, μεταξύ Ρίγας καί Λιμπάου, πρέπει νά προστατευθεῖ κατά τῶν ἐπιδρομῶν τῶν μπολσεβίκων. Ὅλες οἱ προμήθειες καί τό βρεταννικό ταχυδρομεῖο, πού χρησιμοποιοῦν αὐτή τή γραμμή, πρέπει νά τύχουν εὐνοϊκῆς μεταχείρισης».

Ἀκολουθεῖ μιά ἄλλη σειρά ἀπαιτήσεων. Καί νά ἡ ἀπάντηση τοῦ κυρίου Βίννιγκ, Γερμανοῦ πληρεξουσίου:

«Ἄν καί δέν εἶναι συνηθισμένο νά ἀναγκάζεται μιά κυβέρνηση νά καταλάβει ξένη χώρα, αὐτό ὡστόσο θά εἴτανε στήν εἰδική αὐτή περίπτωση, ἡ ἐπιθυμία μας. (Ἔτσι μιλάει ὁ κύριος Βίννιγκ, ὁ ἀρχηγός τῶν γερμανικῶν συνδικάτων!) Γιατί πρόκειται νά προστατεύσουμε τό γερμανικό αἷμα. (Διάβαζε: τούς πύργους τῶν βαρώνων τῆς Βαλτικῆς).

Αἰσθανόμαστε ὅτι εἴμαστε ἠθικά ὑποχρεωμένοι νά βοηθήσουμε τή χώρα πού ἐλευθερώσαμε ἀπό τά παλιά της αὐταρχικά δεσμά. Ἀλλά οἱ προσπάθειές μας ἀποβαίνουν δύσκολες, πρῶ-

τα ἐξ αἰτίας τῆς κατάστασης τοῦ στρατοῦ, γιατί οἱ στρατιῶτες, πού ξέρουν τούς ὅρους τῆς ἀνακωχῆς, δέν θέλουν πιά νά πολεμήσουν, ἀλλά νά γυρίσουν στά σπίτια τους. Δεύτερο, αὐτές οἱ δυνάμεις ἀποτελοῦνται ἀπό παλιούς στρατιῶτες καί ἀναπήρους πολέμου. Τέλος εἶναι ἡ στάση τῶν ἐδῶ κυβερνητῶν, (πρόκειται γιά τούς κυβερνῆτες τῆς Λεττονίας) πού παρουσιάζουν τούς Γερμανούς σάν καταπιεστές τους. Θά προσπαθήσουμε ὡστόσο νά συγκροτήσουμε σχηματισμούς, ἐθελοντικούς, καί μαχητικούς, πράγμα πού κατά ἕνα μέρος ἔχει ἤδη πραγματοποιηθεῖ».

Εἶναι ἡ ἀντεπανάσταση αὐτό πού κάνουν ἐκεῖ. Εἶναι λίγος καιρός, πού πληροφορηθήκατε τή συγκρότηση τῆς «Σιδηρᾶς μεραρχίας», πού ὀργανώθηκε ἀκριβῶς γιά νά πολεμήσει κατά τῶν μπολσεβίκων στίς βαλτικές χῶρες. Ἡ θέση τῆς κυβέρνησης Ἔμπερτ – Σάιντεμαν στό ζήτημα αὐτό δέν ἦταν πολύ καθαρή. Ξέρετε τώρα, ὅτι εἴταν ἡ ἴδια ἡ κυβέρνηση πού ἀνέλαβε τήν ὀργάνωσή της.

Σύντροφοι, ἀκόμα μιά μικρή παρατήρηση γι' αὐτόν τόν Βίννιγκ. Μποροῦμε σίγουρα νά ποῦμε, ὅτι ὁ ἡγέτης τῶν γερμανικῶν συνδικάτων – καί δέν εἶναι τυχαῖο ὅτι ἕνας συνδικαλιστής ἡγέτης προσφέρει παρόμοιες πολιτικές ὑπηρεσίες – καί οἱ ἡγέτες Γερμανοί σοσιαλδημοκράτες εἶναι τά πιό μεγάλα, τά πιό ἄθλια καθάρματα πού ὁ κόσμος εἶδε ποτέ. Ξέρετε ποῦ θἄπρεπε νά βρίσκονται αὐτά τά ὑποκείμενα σάν τούς Βίννιγκ, Ἔμπερτ, Σάϊντεμαν; Κατά τόν γερμανικό ποινικό κώδικα, πού οἱ ἴδιοι διακηρύσσουν ὅτι ἐξακολουθεῖ νά ἔχει ἀπόλυτη ἰσχύ θἄπρεπε νά εἶναι στά καταναγκαστικά ἔργα! Γιατί, σύμφωνα μέ τόν γερμανικό ποινικό κώδικα, τιμωρεῖται μέ καταναγκαστικά ἔργα ὁποιοσδήποτε ἐπιχειρεῖ νά στρατολογήσει Γερμανούς στρατιῶτες, γιά τήν ὑπηρεσία ξένων. Καί μποροῦμε νά ποῦμε ἀσφαλῶς ὅτι σήμερα ἔχουμε ἐπικεφαλῆς τῆς «σοσιαλιστικῆς» κυβέρνησης ἄτομα πού εἶναι, ὄχι μόνο Ἰοῦδες τοῦ σοσιαλιστικοῦ κινήματος, ἀλλά κοινοί κατεργάρηδες, πού δέν μποροῦν νά ἔχουν θέση σέ καμιά ἀξιοπρεπῆ κοινωνία.

Γιά νά ξαναπιάσω τό νῆμα τῶν ἰδεῶν μου: Εἶναι φανερό ὅτι ὅλες αὐτές οἱ μηχανορραφίες, ἡ συγκρότηση τῆς «σιδηρᾶς μεραρχίας» καί προπαντός ἡ συμφωνία μέ τόν ἀγγλικό ἰμπεριαλισμό, πού πρό ὀλίγου ἀναφέραμε, σημαίνουν ἀποκλειστικά τήν ἄρση τῶν τελευταίων ἐπιφυλάξεων, γιά νά τσακίσουν τό σοσιαλιστικό γερμανικό κίνημα. Ἀλλά μέ τό ἴδιο ζήτημα συνδέε-

ται στενά τό βασικό πρόβλημα, τό πρόγραμμα τῆς προοπτικῆς γιά τήν εἰρήνη. Βλέπουμε τίποτα μέσα σ' αὐτές τίς ἐνέργειες παρά τό ξανάρχισμα τοῦ πολέμου; Αὐτοί οἱ κανάγηδες παίζουν τή κωμωδία τους στή Γερμανία καί ὑποκρίνονται, ὅτι ἡ μόνη τους φροντίδα εἶναι νά ἀποκαταστήσουν τήν εἰρήνη καί ὅτι ἐμεῖς εἴμαστε τά ζιζάνια, οἱ ταραχοποιοί, πού προκαλοῦμε τή δυσαρέσκεια τῆς 'Αντάντ. Στήν πραγματικότητα ὅμως εἶναι αὐτοί, πού μέ τά ἴδια τους χέρια προετοιμάζουν ἕνα νέο πόλεμο, τόν πόλεμο στά ἀνατολικά σύνορα πού θά ἀκολουθηθεῖ ἄμεσα ἀπό τόν πόλεμο μέσα στή Γερμανία. Ἔτσι διακρίνετε ἐσεῖς κι' ἐδῶ ἀκόμα, μιά κατάσταση πού θά μᾶς οδηγήσει σέ μιά περίοδο μέ ὀξεῖες ἀντιθέσεις. Θά ἔχουμε νά ὑπερασπίσουμε ὄχι μόνο τό σοσιαλισμό καί τά σμφέροντα τῆς ἐπανάστασης, ἀλλά ἐπίσης καί τά συμφέροντα τῆς παγκόσμιας εἰρήνης, κ' ἐδῶ βρίσκεται ἀκριβῶς, ἡ ἐπιβεβαίωση τῆς τακτικῆς πού ἐμεῖς, τά μέλη τῆς Ἕνωσης – Σπάρτακος, εἴμαστε ἀκόμα οἱ μόνοι πού ὑποστηρίξαμε σέ κάθε περίπτωση κατά τή διάρκεια τῶν τεσσάρων ἐτῶν τοῦ πολέμου. Εἰρήνη σημαίνει παγκόσμια ἐπανάσταση τοῦ προλεταριάτου! Δέν ὑπάρχει ἄλλος δρόμος, γιά ν' ἀποκατασταθεῖ καί ἐξασφαλιστεῖ ἀληθινά ἡ εἰρήνη, παρά ἡ νίκη τοῦ σοσιαλιστικοῦ προλεταριάτου!

Ποιά εἶναι ἡ γραμμή τῆς γενικῆς τακτικῆς, πού ἐπιβάλλεται γιά μᾶς στό ἄμεσο μέλλον; χωρίς ἀμφιβολία ὅλοι διαμορφώνετε ἀμέσως τήν ἐλπίδα τῆς πτώσης τῆς κυβέρνησης Ἔμπερτ-Σάϊντεμαν πού θἄπρεπε νά ἀντικατασταθεῖ, χωρίς ἀργοπορία, ἀπό μιά κυβέρνηση καθαρά σοσιαλιστική προλεταριακή. Ὡστόσο θά ἤθελα νά στρέψω τήν προσοχή σας, ὄχι πρός τή μύτη, πρός τήν κορυφή τῆς πυραμίδας, ἀλλά πρό τή βάση της. Δέν πρέπει νά συνεχίζουμε καί νά ἐπαναλαμβάνουμε τήν αὐταπάτη τῆς πρώτης φάσης τῆς ἐπανάστασης τήν αὐταπάτη τῆς 9 τοῦ νοέμβρη, σάν νά εἶταν ἀρκετό γιά τήν πρόοδο τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης νά συντρίψουμε τήν καπιταλιστική κυβέρνηση καί νά τήν ἀντικαταστήσουμε ἀπό μιάν ἄλλη. Ἡ νίκη τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης δέν μπορεῖ νά ἐξασφαλιστεῖ παρά σέ ἄλλη κατεύθυνση, ἄν δηλαδή ὑπονομευτεῖ, βῆμα πρός βῆμα, ἡ κυβέρνηση Ἔμπερτ-Σάϊντεμαν ἀπό τόν μαζικό, κοινωνικό, ἐπαναστατικό ἀγώνα τοῦ προλεταριάτου.

Θά ἤθελα ἐπίσης νά σᾶς θυμίσω ἐδῶ μερικές ἀδυναμίες τῆς γερμανικῆς ἐπανάστασης, πού δέν μπόρεσε νά τίς ὑπερνικήσει κατά τήν πρώτη της φάση. Αὐτές οἱ ἀδυναμίες δείχνουν καθα-

ρά ὅτι δέν εἴμαστε δυστυχῶς ἀκόμα ἱκανοί νά ἐξασφαλίσουμε τή νίκη τοῦ σοσιαλισμοῦ μέ τήν πτώση τῆς κυβέρνησης. Προσπάθησα νά σᾶς ἐκθέσω, ὅτι ἡ ἐπανάσταση τῆς 9 τοῦ Νοέμβρη εἴταν προπαντός μιά πολιτική ἐπανάσταση, ἐνῶ ἔπρεπε νά γίνει οὐσιαστικά οἰκονομική. Ἀλλά δέν εἴταν, ἐξ ἄλλου, παρά μιά ἐπανάσταση τῶν πόλεων, ἐνῶ ἡ ὕπαιθρος ἔμεινε ὥς τώρα σχεδόν ἀνεπηρέαστη. Θά εἴταν τρέλλα νά δοκιμάσουμε νά πραγματοποιήσουμε τό σοσιαλισμό χωρίς τή γεωργία. Ἀπό τήν ἄποψη τῆς σοσιαλιστικῆς οἰκονομίας δέν μποροῦμε, ἐξ ἄλλου, νά μεταμορφώσουμε τή βιομηχανία χωρίς τήν ἄμεση ἀφομοίωση μιᾶς γεωργίας μέ ὀργάνωση σοσιαλιστική. Ἡ ἰδέα ἡ πιό σημαντική τῆς σοσιαλιστικῆς οἰκονομικῆς ὀργάνωσης, εἶναι ἡ κατάργηση τῆς ἀντίθεσης καί τοῦ χωρισμοῦ ἀνάμεσα στήν πόλη καί τήν ὕπαιθρο. Αὐτός ὁ χωρισμός, αὐτή ἡ ἀντίθεση, αὐτή ἡ ἀντίφαση εἶναι ἕνα φαινόμενο καθαρά καπιταλιστικό, πού πρέπει νά ἀρθεῖ μόλις τοποθετηθοῦμε ἀπό σοσιαλιστική ἄποψη. Ἄν θέλουμε σοβαρά νά κάνουμε σοσιαλιστικό μετασχηματισμό, πρέπει νά στρέψουμε τήν προσοχή μας τόσο στήν ὕπαιθρο, ὅσο καί στά βιομηχανικά κέντρα, καί σ' αὐτό τόν τομέα εἴμαστε δυστυχῶς στήν ἀρχή τοῦ ξεκινήματος. Πρέπει τώρα ὅμως νά ἀσχοληθοῦμε μ' αὐτό σοβαρά, ὄχι μόνο γιατί δέν μποροῦμε νά σοσιαλιστικοποιήσουμε τή χώρα χωρίς γεωργία, ἀλλά ἐπίσης γιατί, ἔχοντας τώρα δά ὑπολογίσει τίς τελευταῖες ἐφεδρεῖες τῆς ἀντεπανάστασης ἐναντίον μας καί ἐναντίον τῶν ἐπιδιώξεών μας, παραλείψαμε μιά σημαντική ἐφεδρεία: τήν ἀγροτιά. Ἐπειδή αὐτή δέν ἔχει ἐπηρεαστεῖ ἀπό τήν ἐπανάσταση ὥς τώρα, εἶναι ἀκόμα μιά ἐφεδρεία γιά τήν ἀντεπαναστατική ἀστική τάξη. Καί τό πρῶτο πού θά κάνει αὐτή, ὅταν θά ἰδεῖ νά λάμπει ἡ φλόγα τῆς σοσιαλιστικῆς ἀπεργίας, θά εἶναι ἡ κινητοποίηση τῶν ἀγροτῶν, τῶν πιστῶν τῶν πιό φανατικῶν τῆς ἀτομικῆς ἰδιοκτησίας. Δέν ὑπάρχει ἄλλο μέσο ἐναντίον αὐτῆς τῆς ἀντεπαναστατικῆς δύναμης πού μᾶς ἀπειλεῖ, παρά νά μεταφερθεῖ ἡ πάλη τῶν τάξεων στήν ὕπαιθρο, νά κινητοποιηθεῖ τό προλεταριάτο πού δέν ἔχει γῆ καί ἡ φτωχή ἀγροτιά κατά τῶν ἀστῶν ἀγροτῶν.

Αὐτές οἱ διάφορες ἐκτιμήσεις καθορίζουν τή γραμμή τῶν ἐνεργειῶν μας γιά τήν ἐξασφάλιση τῶν βάσεων τῆς ἐπιτυχίας τῆς ἐπανάστασης. Καί νά πῶς θά ἤθελα νά συνοψίσω τά μελλοντικά μας καθήκοντα: Πρέπει πρῶτα ἀπ' ὅλα νά τελειοποιηθεῖ καί ἐπεκταθεῖ σέ ὅλες τίς κατευθύνσεις τό σύστημα τῶν

συμβουλίων τῶν ἐργατῶν. Ἐκεῖνο πού ἐπιχειρήσαμε στίς 9 Νοέμβρη, δέν εἶναι παρά ἕνα ἀδύνατο ξεκίνημα καί δέν μποροῦμε νά μείνουμε ἐκεῖ. Κατά τήν πρώτη φάση τῆς ἐπανάστασης εἴχαμε ἀκόμα χάσει ἰσχυρά μέσα ἐπιβολῆς πού κατείχαμε. Γνωρίζετε ὅτι ἡ ἀντεπανάσταση ἐπιχείρησε μιά πεισματώδη ἐπίθεση, γιά νά καταργήσει τό σύστημα τῶν συμβουλίων ἐργατῶν καί στρατιωτῶν. Στήν Ἔσση τά συμβούλια τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν καταργήθηκαν ἀπό τήν ἀντεπαναστατική κυβέρνηση. Ξέρει αὐτή τί κάνει. Ὅσο γιά μᾶς, ἐμεῖς ὀφείλουμε ὄχι μόνο νά τελειοποιήσουμε τό σύστημα αὐτό τῶν συμβουλίων στούς ἀγροτικούς ἐργάτες καί τούς φτωχούς χωρικούς. Μιλᾶμε ἀκόμα γιά «κατάληψη τῆς ἐξουσίας». Ἐμεῖς ὀφείλουμε νά θέσουμε τό ζήτημα τῆς κατάληψης τῆς ἐξουσίας μέ αὐτόν τόν τρόπο: Τί κάνει, τί μπορεῖ νά κάνει, τί ὀφείλει νά κάνει κάθε συμβούλιο ἐργατῶν καί στρατιωτῶν μέσα σέ ὅλη τήν Γερμανία;

Ἐδῶ εἶναι το πρόβλημα. Πρέπει νά ὑπονομευτεῖ στή βάση του τό ἀστικό κράτος, νά τοῦ ἀποσπάσουμε κάθε κοινωνική λειτουργία, ὄχι πιά χωρίζοντας, ἀλλά ἑνώνοντας παντοῦ τήν ἐκτελεστική, νομοθετική καί διοικητική ἐξουσία καί βάζοντάς τες μέσα στά χέρια τῶν συμβουλίων τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν.

Ἐδῶ εἶναι ἕνα μεγάλο χωράφι γιά δούλεμα. Πρέπει νά προετοιμαστοῦμε ἀπό τά κάτω, νά δοθεῖ στά συμβούλια τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν μιά τέτοια δύναμη πού ὅταν ἡ κυβέρνηση Ἔμπερτ - Σάϊντεμαν ἤ ὁποιαδήποτε παρόμοια κυβέρνηση ἀνατραπεῖ, νά εἶναι τότε τό τέλος τῆς ἀστικῆς ἐξουσίας καί ἡ τελευταία της πράξη. Ἔτσι ἡ κατάκτηση τῆς ἐξουσίας δέν πρέπει νά εἶναι μιά μοναδική πράξη, ἀλλά προοδευτική μέ τό γεγονός ὅτι ἐμεῖς μπαίνουμε καί διεισδύουμε μέσα στήν ἀστική ἐξουσία, ὡσότου καταλάβουμε ὅλα τά σημεῖα, πού τά ὑπερασπίζουμε μέ τά δόντια καί τά νύχια μας. Ἡ γνώμη μου, καθώς καί συντρόφων τοῦ Κόμματος πού μοῦ εἶναι πολύ κοντινοί, εἶναι ὅτι ὁ οἰκονομικός ἀγώνας, κι αὐτός ἐπίσης, πρέπει νά διεξάγεται ἀπό τά ἐργατικά συμβούλια. Ἡ διεύθυνση τῶν οἰκονομικῶν ἀγώνων καί ἡ ἐπέκτασή τους σέ κατευθύνσεις διαρκῶς πιό εὐρύτερες πρέπει νά βρίσκεται στά χέρια τῶν ἐργατικῶν συμβουλίων. Πρός αὐτή τήν κατεύθυνση ἐμεῖς ὀφείλουμε νά ἐργαστοῦμε στό ἄμεσο μέλλον καί ἄν προβάλλουμε αὐτό τό καθῆκον στόν ἑαυτό μας, προκύπτει ὅτι πρέπει νά ὑπολογίσουμε σέ μιά φοβερή ὄξυνση τῆς πάλης στό μέλλον. Γιατί πρόκειται ἐδῶ νά

παλαίψουμε σπιθαμή μέ σπιθαμή, ὦμο μέ ὦμο μέσα σέ κάθε ἐπαρχία – κάθε πόλη, κάθε χωριό, κάθε κοινότητα, ὥστε ὅλα τά μέσα ἐνεργείας, πού πρέπει ν' ἀποσπαστοῦν κομμάτι μέ κομμάτι ἀπό τήν ἀστική τάξη, νά παραδοθοῦν στά συμβούλια τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν. Ἀλλά γι' αὐτό πρέπει οἱ σύντροφοι τοῦ Κόμματος καί οἱ προλετάριοι νά διαπαιδαγωγηθοῦν. Κ' ἐκεῖ ἀκόμα ὅπου ὑπάρχουν συμβούλια ἐργατῶν καί στρατιωτῶν λείπει ἀκόμα ἡ συνείδηση γιά τόν προορισμό πού ἔχουν αὐτά τά συμβούλια.

Πρέπει πρῶτα νά διαπαιδαγωγηθεῖ ἡ μάζα καί νά καταλάβει ὅτι τό συμβούλιο τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν πρέπει νά εἶναι ὁ μοχλός τῆς κοινωνικῆς μηχανῆς σέ ὅλους τούς τομεῖς καί ὅτι πρέπει αὐτό νά ἀπορροφήσει ὅλες τίς ἐξουσίες καί νά τίς διευθύνει ὅλες πρός τή σοσιαλιστική ἀνατροπή. Ἀκόμα οἱ ἐργατικές μάζες, πού εἶναι ἤδη ὀργανωμένες μέσα στά συμβούλια ἐργατῶν καί στρατιωτῶν, εἶναι χίλιες λεῦγες μακριά ἀπό αὐτή τήν ἀντίληψη, ἐξαιρουμένων, φυσικά, μερικῶν μικρῶν μειοψηφιῶν προλεταρίων πού ἔχουν συνείδηση τῶν καθηκόντων τους. Ἀλλά αὐτό δέν εἶναι σφάλμα αὐτό εἶναι, ἀντίθετα κανονικό. Γιατί παίρνοντας τήν ἐξουσία ἡ μάζα θά μάθει νά ἀσκεῖ τήν ἐξουσία.

Δέν ὑπάρχει ἄλλο μέσο νά τῆς τό μάθουν. Γιατί ἐμεῖς, εὐτυχῶς, ξεπεράσαμε τήν ἐποχή, ὅπου ἐπρόκειτο νά ἐκπαιδευτεῖ δογματικά, θεωρητικά τό προλεταριάτο. Αὐτή ἡ ἐποχή φαίνεται ὅτι ὑπάρχει, ἀκόμα σήμερα, γιά τούς μαρξιστές τῆς σχολῆς Κάουτσκι. Διαπαιδαγώγηση σοσιαλιστική τῶν προλεταριακῶν μαζῶν γι' αὐτούς σημαίνει: νά κάνουν διαλέξεις καί νά μοιράζουν προκηρύξεις καί μπροσοῦρες. Ἡ ἐπανάσταση, τό πρακτικό σχολειό τῶν προλεταρίων, δέν ἔχει ἀνάγκη ἀπ' αὐτά. Διδάσκει δρώντας.

Κ' ἐδῶ εἶναι ἡ περίπτωση νά εἰπωθεῖ: «*Πρῶτα εἴταν ἡ πράξη*» καί ἡ πράξη συνίσταται στό ὅτι τά συμβούλια τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν αἰσθάνονται ὅτι καλοῦνται καί μαθαίνουν νά εἶναι ἡ μόνη δημόσια ἐξουσία ὅλης τῆς χώρας. Μόνο μέ αὐτόν τόν τρόπο μποροῦμε νά σκάψουμε τό ἔδαφος, ὥστε νά γίνει κατάλληλο γιά τήν ἀνατροπή πού θά στεφανώσει τό ἔργο μας. Κ' εἶναι γι' αὐτό, σύντροφοι, πού μελετημένα καί συνειδητά λέγαμε χτές κ' ἐγώ ἰδιαίτερα σᾶς ἔλεγα: μή συνεχίζετε νά θεωρεῖτε τό ἔργο σας τόσο εὔκολο! Μερικοί σύντροφοι ἑρμήνευσαν αὐτό σάν νά σκεφτόμουν ὅτι γιά νά μποϋκοτάρουμε τήν ἐθνοσυνέ-

λευση θά ἔπρεπε νά μείνουμε μέ σταυρωμένα χέρια. Δέν σκέφτηκα ποτέ αὐτό. Δέν μπόρεσα νά ἐμβαθύνω στό ζήτημα καί γι' αὐτό ἔχω τή δυνατότητα νά τό κάνω τώρα. Νομίζω ὅτι ἡ ἱστορία δέ μᾶς κάνει τόσο εὔκολο τό ἔργο μας ὅσο εἴταν στίς ἀστικές ἐπαναστάσεις. Δέν ἀρκεῖ νά ἀνατραπεῖ ἡ ἐπίσημη ἐξουσία στό κέντρο καί νά τήν ἀντικαταστήσουμε μέ μερικές δωδεκάδες ἤ μερικές χιλιάδες νέους ἀνθρώπους. Πρέπει νά δουλέψουμε ἀπό κάτω ὥς ἐπάνω, καί αὐτό ἀντιστοιχεῖ ἀκριβῶς στό χαρακτήρα τό μαζικό τῆς ἐπανάστασής μας τῆς ὁποίας οἱ σκοποί ἀφοροῦν τά θεμέλια τῆς κοινωνικῆς συγκρότησης. Αὐτό ἀντιστοιχεῖ στό χαρακτήρα τῆς σημερινῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης, δηλαδή ὅτι ἐμεῖς πρέπει νά κάνουμε ὥστε κατάκτηση τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας νά γίνει ὄχι ἀπό τά πάνω, ἀλλά ἀπό τά κάτω. Στίς 9 τοῦ Νοέμβρη ἔγινε ἡ ἀπόπειρα νά κλονιστεῖ ἡ πολιτική ἐξουσία, ἡ ταξική κυριαρχία – ἀπόπειρα ἀδύναμη, ἐλλιπής, ἀσυνείδητη, χαώδης. Ἐκεῖνο πού μένει νά γίνει τώρα, εἶναι νά διευθύνουμε μέ πλήρη συνείδηση ὅλη τή δύναμη τοῦ προλεταριάτου ἐναντίον τῶν θεμελίων τῆς καπιταλιστικῆς κοινωνίας. *Στή βάση,* ὅπου κάθε ἐργοδότης εἶναι ἀντιμέτωπος τοῦ μισθωτοῦ του σκλάβου! *Στή βάση,* ὅπου ὅλα τά ἐκτελεστικά ὄργανα τῆς ταξικῆς πολιτικῆς κυριαρχίας βρίσκονται ἀπέναντι στά ἀντικείμενα αὐτῆς τῆς κυριαρχίας, ἀπέναντι στίς μάζες. Ἐκεῖ εἶναι πού πρέπει νά ἀποσπάσουμε ἀπό τούς ἀρχηγούς τῆς κυβέρνησης τά μέσα τῆς δύναμής τους πάνω στίς μάζες, γιά νά τίς ἐλευθερώσουμε σπιθαμή μέ σπιθαμή καί νά τίς φέρουμε κοντά μας.

Μέσα σ' αὐτή τήν περιγραφή, ἡ διαδικασία τῆς ἐπανάστασης πῆρε, ἴσως, μεγαλύτερη ἔκταση ἀπ' ὅ,τι τήν πρώτη στιγμή θέλαμε νά παραστήσουμε. Νομίζω ὅτι εἶναι σωστό, γιά μᾶς, νά φανταζόμαστε πολύ καθαρά ὅλες τίς δυσκολίες καί ὅλες τίς περιπλοκές αὐτῆς τῆς ἐπανάστασης. Γιατί ἐλπίζω ὅτι σέ κανέναν ἀπό σᾶς αὐτή ἡ περιγραφή δέν θά εἶχε μιά ἐπίδραση παραλυτική πάνω στό θάρρος ἤ τήν ἐνεργητικότητά του, ἀλλά ἀντίθετα, ὅπως καί σέ μένα: ὅσο τό ἔργο εἶναι πιό μεγάλο, τόσο πιό πολύ συγκεντρώνουμε τίς δυνάμεις μας. Καί ἄς μήν ξεχνᾶμε ὅτι ἡ ἐπανάσταση ξέρει νά πραγματοποιεῖ τά ἔργα της μέ μιά *ταχύτητα* ἐξαιρετική. Δέν θέλω νά κάνω προφητεῖες γιά τό χρόνο πού θά ἀπαιτήσει αὐτή ἡ διαδικασία. Ποιός ἀπό μᾶς κάνει λογαριασμούς, ποιός ἀσχολεῖται νά λογαριάζει τόν καιρό πού ἀφιερώνει στό ἔργο μας, φτάνει μόνο ἡ ζωή μας νά ἀρκέσει γι'

αὐτό! Ἀρκεῖ μόνο νά γνωρίζουμε μέ καθαρότητα καί ἀκρίβεια ἐκεῖνο πού πρέπει νά κάνουμε. Καί ἐκεῖνο πού πρέπει, ἐλπίζω ὅτι μέ τίς μικρές μου δυνάμεις περίπου σᾶς τό ἐξέθεσα στίς γενικές του γραμμές.

31 Δεκέμβρη 1918

V. ΤΙ ΖΗΤΑΕΙ Ο ΣΠΑΡΤΑΚΟΣ

Στίς 9 τοῦ Νοέμβρη οἱ ἐργάτες κι οἱ στρατιῶτες γκρέμισαν τό παληό καθεστώς στή Γερμανία. Στά πεδία τῶν μαχῶν στή Γαλλία διαλύθηκαν οἱ αἱματηρές αὐταπάτες γιά μιά παγκόσμια κυριαρχία τῆς πρωσσικῆς μπότας. Οἱ ἐγκληματικές συμμορίες πού ἄναψαν τήν παγκόσμια πυρκαγιά καί ἔρριξαν τή Γερμανία μέσα σέ μιά θάλασσα αἵματος, κάνουν τώρα τήν τελευταία τους προσευχή. Καί ὁ λαός πού χρόνια ἐξαπατημένος εἶχε χάσει κάθε αἴσθηση πολιτισμοῦ, τιμῆς καί ἀνθρωπισμοῦ, μπροστά στήν ἄβυσσο ξύπνησε ἀπό τόν βαθύ του λήθαργο. Στίς 9 τοῦ Νοέμβρη τό προλεταριάτο ξεσηκώθηκε καί σύντριψε τόν ἄτιμο ζυγό. Οἱ Χοεντζόλλερν διώχτηκαν ἀπό τούς ἐργάτες καί στρατιῶτες συγκροτημένους σέ συμβούλια.

Ἀλλά οἱ Χοεντζόλλερν δέν ἦταν τίποτε ἄλλο παρά οἱ ἐκπρόσωποι τῆς ἰμπεριαλιστικῆς τάξης καί τῶν γαιοκτημόνων. Ἡ ἀστική τάξη μέ τούς πολιτικούς της ἐκπροσώπους: νά ὁ ἀληθινός ἔνοχος τοῦ Παγκόσμιου Πολέμου στή Γερμανία, ὅπως καί στή Γαλλία, στή Ρωσσία ὅπως καί στήν Ἀμερική. Οἱ καπιταλιστές ὅλων τῶν χωρῶν: αὐτοί εἶναι οἱ ἀληθινοί ἐμπνευστές τῆς σφαγῆς τῶν λαῶν. Τό ἀκόρεστο κτῆνος πού τό ματωμένο του ρίγχος καταβρόχθισε ἑκατομμύρια καί ἑκατομμύρια ἀνθρώπινες ὑπάρξεις, εἶναι ὁ παγκόσμιος καπιταλισμός.

Ὁ παγκόσμιος πόλεμος ἔβαλε τήν ἀνθρωπότητα μπροστά στό δίλημμα: ἡ συνέχιση τοῦ καπιταλισμοῦ μέ ἄμεση προοπτική ἕνα νέο πόλεμο καί τό βύθισμα μέσα στό χάος ἤ ἀνατροπή τῶν ἐκμεταλλευτῶν καπιταλιστῶν. Μέ τόν πόλεμο, ἡ καπιταλιστική κυριαρχία καί τό δικαίωμά της γιά ὕπαρξη δοκιμάστηκαν ἀρνητικά. Αὐτή δέν εἶναι πιά σέ θέση νά σώσει τήν κοινωνία ἀπό τή φοβερή οἰκονομική κατάρρευση πού τό ἰμπεριαλιστικό ὄργιο ἄφησε πίσω του. Τά μέσα τῆς παραγωγῆς ἔχουν ἐκ-

μηδενιστεῖ, ἑκατομμύρια ἐργάτες στούς καλύτερους καί πιό ζωτικούς κλάδους ἔχουν χτυπηθεῖ θανάσιμα, ὅσο γιά ἐκείνους πού ζοῦν ἀκόμα, ἡ ἀθλιότητα καί ἡ ἀνεργία τούς περιμένει, σαρκάζοντας στό κατώφλι τοῦ σπιτιοῦ τους. Ἡ ἐξάντληση ἀπό τήν πεῖνα καί τίς ἀρρώστειες ἀπειλεῖ νά καταστρέψει τή δύναμη τοῦ λαοῦ στή ρίζα της. Ἡ οἰκονομική χρεωκοπία τοῦ κράτους ἀγγέλλεται σάν ἀναπόφευκτο ἀποτέλεσμα τῆς τερατώδους μάστιγας τῶν πολεμικῶν χρεῶν.

Γιά νά βγοῦμε ἀπ' αὐτή τήν αἱματηρή διάλυση, νά ξεφύγουμε ἀπό τό ἐκμηδενιστικό βάραθρο δέν ὑπάρχει ἄλλη βοήθεια, ἄλλος δρόμος, ἄλλη σωτηρία, παρά ὁ σοσιαλισμός. Μόνον ἡ παγκόσμια προλεταριακή ἐπανάσταση, μπορεῖ νά βάλει ἁρμονία σ' αὐτό τό χάος, μπορεῖ νά ἐξασφαλίσει σέ ὅλους δουλειά καί ψωμί, μπορεῖ νά θέσει τέρμα στό αἱματοκύλισμα τῶν λαῶν, μπορεῖ νά φέρει στήν ἐξαντλημένη ἀνθρωπότητα, πραγματικά ἐκεῖνο πού τόσον καιρό περιμένει: τήν Εἰρήνη καί τή Λευτεριά, ἕναν ἀληθινό πολιτισμό. *Κάτω ἡ μισθωτή ἐργασία.* Νά ἡ λύση τῆς ἐποχῆς αὐτῆς. Στή θέση τῆς μισθωτῆς ἐργασίας καί τῆς ταξικῆς κυριαρχίας πρέπει νά μπεῖ ἡ συντροφική ἐργασία. Τά ὄργανα τῆς ἐργασίας πρέπει νά πάψουν νά εἶναι τό μονοπώλιο μιᾶς τάξης, πρέπει νά γίνουν τό κοινό ἀγαθό ὅλων. Ὄχι πιά ἐκμεταλλευτής, οὔτε ἐκμεταλλευόμενος. Ὀργάνωση, τῆς παραγωγῆς καί τῆς διανομῆς τῶν προϊόντων γιά τό συμφέρον ὅλων. Κατάργηση τῶν σημερινῶν μορφῶν παραγωγῆς πού δέν εἶναι παρά ἐκμετάλλευση καί καταναγκασμός! Κατάργηση τοῦ σημερινοῦ ἐμπορίου πού βασίζεται πάνω στήν ἀπάτη καί στήν κλοπή.

Στή θέση τῶν ἐργοδοτῶν καί τῶν μισθωτῶν σκλάβων τους: ἐλεύθερη συνεργασία τῶν συντρόφων τῆς δουλειᾶς. Ἡ ἐργασία δέν θά εἶναι πιά βασανιστήριο γιά κανέναν, ὅταν θά εἶναι καθῆκον γιά ὅλο τόν κόσμο. Καί ἡ πεῖνα νά μήν εἶναι πιά σήμερα ἡ κατάρα τῶν ἐργατῶν, ἀλλά ἡ τιμωρία τῶν τεμπέληδων καί τῶν παρασίτων.

Γιά πρώτη φορά μέσα σέ μιά τέτοια κοινωνία θά ξεριζωθοῦν τά μίση τῶν λαῶν καί ἡ ὑποταγή. Ναί! μέ τήν ἐπαναστατική ἄνοδο μιᾶς τέτοιας κοινωνίας ἡ γῆ θά πάψει νά ντροπιάζεται ἀπό τήν δολοφονία τῶν ἀνθρώπων. *Καί μόνον τότε θά μποροῦμε νά ποῦμε: Αὐτός ὁ πόλεμος ἦταν ὁ τελευταῖος.*

Ὁ σοσιαλισμός εἶναι τήν ὥρα τούτη ἡ μόνη ἐλπίδα τῆς ἀνθρωπότητας. Πάνω ἀπό τά καταρρέοντα τείχη τοῦ καπιταλιστικοῦ κόσμου, λάμπουν τώρα μέ γράμματα φωτιᾶς τά λόγια

τοῦ «Κομμουνιστικοῦ Μανιφέστου»: *Σοσιαλισμός ἤ πτώση στήν βαρβαρότητα.*

Ἡ πραγματοποίηση τῆς κομμουνιστικῆς κοινωνικῆς ὀργάνωσης εἶναι τό καθῆκον τό πιό ἐπιτακτικό πού ποτέ μπῆκε σέ μιά τάξη ἤ σέ μιά ἐπανάσταση σέ ὅλη τήν ἱστορία τοῦ κόσμου. Αὐτό τό καθῆκον συνεπάγεται μιά πλήρη καταστροφή τοῦ κράτους, μιά γενική ἀνατροπή ὅλων τῶν οἰκονομικῶν καί κοινωνικῶν βάσεων τοῦ σημερινοῦ κόσμου.

Αὐτή ἡ καταστροφή καί ἡ ἀνατροπή δέν μποροῦν νά προκύψουν ἀπό διατάγματα μιᾶς ὁποιασδήποτε ἡγεσίας, μιᾶς ἐπιτροπῆς ἤ ἑνός κοινοβουλίου. Ἡ πρωτοβουλία καί ἡ ἐπίτευξή τους δέν μποροῦν νά ἐξασφαλιστοῦν παρά ἀπό τίς ἴδιες τίς λαϊκές μάζες.

Μέσα σέ ὅλες τίς προηγούμενες ἐπαναστάσεις ὑπῆρξε μιά μικρή μειοψηφία πού πῆρε τή διεύθυνση τῆς ἐπαναστατικῆς πάλης καί τῆς ἔδωσε ἕναν σκοπό καί ἕναν προσανατολισμό καί πού χρησιμοποίησε τίς μάζες σάν ἕνα ὄργανο, γιά νά ἐπιβληθοῦν τά δικά της συμφέροντα, τά συμφέροντα μιᾶς μειοψηφίας. Ἡ σοσιαλιστική ἐπανάσταση εἶναι ἡ πρώτη πού δέν μπορεῖ νά νικήσει παρά γιά τό συμφέρον τῆς μεγάλης πλειονότητας τῶν ἐργαζομένων. Ἡ μάζα τοῦ προλεταριάτου δέν καλεῖται μόνον νά στηρίξει τήν ἐπανάσταση μέσα στήν καθαρή γνώση τῶν σκοπῶν της καί τῶν προσανατολισμῶν της. Ὀφείλει ἐπίσης αὐτή ἡ ἴδια μέ τή δικιά της δραστηριότητα νά ὁδηγήσει βῆμα πρός βῆμα τόν σοσιαλισμό στή ζωή. Ἡ οὐσία τῆς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας συνίσταται σέ τοῦτο: ὅτι ἡ μεγάλη ἐργαζόμενη μάζα παύει νά εἶναι μιά μάζα διευθυνόμενη καί ὅτι ἀντίθετα ἀρχίζει νά ζεῖ μέ ὅλο της τό εἶναι, ὅλη τήν ἐνεργό πολιτική καί οἰκονομική ζωή, πού τήν διευθύνει μέ τόν αὐτοκαθορισμό της τόν διαρκῶς ὅλο καί πιό συνειδητό καί πιό ἐλεύθερο. Ἀπό τίς ἀνώτατες διοικητικές θέσεις τοῦ κράτους ὥς τήν τελευταία κοινότητα ἡ προλεταριακή μάζα πρέπει νά διαλύσει τά κυριαρχικά ὄργανα τῆς ἀστικῆς ἡγεμονίας: ὑπουργικό συμβούλιο, βουλή, δημοτικές ἀρχές.

Γιά τόν σκοπό αὐτό πρέπει νά πάρει τήν ἐξουσία μέ τά ἴδια της τά ταξικά ὄργανα. Μέ τά συμβούλια τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν θά πρέπει λοιπόν νά ἀντικαταστήσει ὅλες αὐτές τίς λειτουργίες νά ἐπιβλέπει ὅλες τίς ὑπηρεσίες καί νά συντονίσει ὅλες τίς κοινωνικές ἀνάγκες μέ τά ἰδιαίτερα ταξικά της

συμφέροντα καί τά σοσιαλιστικά καθήκοντα. Μόνον μιά ἀμοιβαία ἐπίδραση σταθερή, ζωντανή ἀνάμεσα στίς λαϊκές μάζες καί τά ὄργανά τους τά Συμβούλια τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν, μπορεῖ νά ἐξασφαλίσει τήν πορεία τῆς κοινωνίας σέ ἕνα πνεῦμα κομμουνιστικό.

Ὅμοια ἡ οἰκονομική ἀνατροπή δέν μπορεῖ νά πραγματοποιηθεῖ παρά σάν λειτουργία τῆς ὑπεύθυνης δράσης τῶν προλεταριακῶν μαζῶν. Τά διατάγματα ἁπλῶς καί μόνον τῶν ἀνώτερων ἐπαναστατικῶν βαθμίδων εἶναι αὐτά καθ' ἑαυτά ἕνα κενό σχῆμα. Μόνον μέ τήν ἴδια τήν δραστηριότητα τοῦ συνόλου τῶν ἐργατῶν, ὁ λόγος αὐτός θά πάρει σάρκα, καί μόνον μέσα στήν πεισματώδη πάλη ἐναντίον τοῦ κεφαλαίου, σῶμα πρός σῶμα, ἐργοστάσιο δίπλα σέ ἐργοστάσιο, μέσα στήν ἄμεση πάλη τῆς μάζας, στήν ἀπεργία, στήν οἰκοδόμηση τῶν μονίμων ὀργάνων, στήν ἀνάπτυξή τους στό σύνολο τῆς τάξης, οἱ ἐργάτες μποροῦν νά βροῦν τό δρόμο τοῦ προλεταριακοῦ ἐλέγχου πάνω στήν παραγωγή καί τελικά νά πάρουν στά χέρια τους ὅλη τή διεύθυνση.

Οἱ προλεταριακές μάζες πρέπει νά μάθουν ἀπό νεκρές μηχανές πού εἶναι, ὅπου τό κεφάλαιο τίς βάζει μέσα στήν κοινωνική διαδικασία τῆς παραγωγῆς, νά γίνουν οἱ σκεπτόμενοι ἐλεύθεροι καί δρῶντες διευθυντές αὐτῆς τῆς κοινωνικῆς παραγωγῆς. Πρέπει νά ἀποκτήσουν τό αἴσθημα τῆς εὐθύνης τοῦ πολίτη ἀπέναντι τοῦ συνόλου, πού εἶναι τό μοναδικό ἀπόθεμα κάθε κοινωνικοῦ πλούτου. Πρέπει νά δείξουν ζῆλο ὅταν δέν θά ὑπάρχει τό μαστίγιο τοῦ ἐργοδότη, νά κρατήσουν τήν παραγωγικότητα χωρίς φύλακες-χαφιέδες τῶν ἀστῶν, νά ἔχουν πειθαρχία χωρίς καταναγκασμό καί τάξη χωρίς κυριαρχία. Ὁ πιό ὑψηλός ἰδεαλισμός γιά τό συμφέρον τοῦ συνόλου, τό πνεῦμα πρωτοβουλίας ἑνός πολιτικοῦ αἰσθήματος εἶναι γιά τήν κομμουνιστική κοινωνία ἡ ἀπαραίτητη ἠθική βάση, ὅπως εἶναι γιά τόν καπιταλισμό ἡ ἀποκτήνωση, ὁ ἐγωϊσμός, καί ἡ διαφθορά.

Ὅλες τίς πολιτικές ἀρετές τοῦ σοσιαλισμοῦ, ὅπως καί τίς γνώσεις καί τίς ἱκανότητες τίς ἀπαρίτητες γιά τήν διεύθυνση τῶν σοσιαλιστικά ὀργανωμένων ἐπιχειρήσεων, ἡ ἐργατική μάζα δέν μπορεῖ νά τίς ἀποκτήσει παρά μέ τή δική της δραστηριότητα, μέ τήν δική της τήν πεῖρα.

Ἡ συνδικαλιστικοποίηση τῆς κοινωνίας δέν θά ἐπιτευχθεῖ παρά μέ τήν ἀκούραστη πάλη τῶν μαζῶν, σ' ὅλο της τό βάθος, παντοῦ ὅπου ἡ ἐργασία καί τό κεφάλαιο, ὁ λαός κι ἡ ταξική

κυριαρχία τῆς μπουρζουαζίας βρίσκονται ὁ ἕνας ἀπέναντι στόν ἄλλο.

Στήν ἀστική ἐπανάσταση τό αἷμα πού χύθηκε, ἡ τρομοκρατία καί ἡ πολιτική δολοφονία ἦταν τά ἀπαραίτητα ὅπλα στά χέρια τῶν ἀνερχόμενων τάξεων.

Ἡ προλεταριακή ἐπανάσταση δέν περιλαμβάνει μέσα στούς κόλπους της καμιά τρομοκρατία, μισεῖ καί ἀπεχθάνεται τήν δολοφονία. Δέν ἔχει ἀνάγκη νά χύσει αἷμα, γιατί δέν ἐπιτίθεται σέ ἀνθρώπινα ὄντα ἀλλά σέ θεσμούς καί σέ καταστάσεις. Δέν κατεβαίνει στήν ἀρένα μέ ἁπλοϊκές ψευδαισθήσεις, τήν πραγμάτωση τῶν ὁποίων προσπαθεῖ καί ἐπιδιώκει μέ τήν τρομοκρατία.

Δέν εἶναι ἡ ἀπελπισμένη προσπάθεια μιᾶς μειονότητας πού ἐπιδιώκει νά περιλάβει τήν κοινωνία στούς κόλπους τῶν ἰδανικῶν της μέ τή βία.

Πηγάζει ἀπό τή δράση τῶν μαζῶν πού κατά ἑκατομμύρια καλοῦνται νά ἐκπληρώσουν τήν ἱστορική τους ἀποστολή καί νά κάνουν πραγματικότητα τίς ἀνάγκες πού ἐκφράζονται ἀπ' ὅλο τό λαό.

Ἡ προλεταριακή ἐπανάσταση θά σημάνει τό τέλος κάθε εἴδους δουλείας καί καταπίεσης. Γι' αὐτό ἐναντίον τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης σηκώνονται ὅλοι οἱ καπιταλιστές, ὅλοι οἱ γαιοκτήμονες, ὅλοι οἱ μικροαστοί, ὅλοι οἱ προνομιοῦχοι. Ὅλοι αὐτοί οἱ ἐκμεταλλευτές καί τά παράσιτα συνενώνονται σάν ἕνας ἄνθρωπος σέ μιά πάλη ζωῆς ἤ θανάτου ἐναντίον της.

Ὅλες οἱ κυρίαρχες τάξεις ἔχουν ὑπερασπίσει πάντοτε τά προνόμιά τους ὡς τό τέλος μέ τήν πιό σκληρή ἐνεργητικότητα. Οἱ πατρίκιοι τῆς Ρώμης, ὅπως οἱ φεουδάρχες βαρῶνοι τοῦ μεσαίωνα, οἱ ἄγγλοι ἱππότες ὅπως οἱ ἀμερικανοί δουλέμποροι, οἱ βλάχοι μπογυάροι ὅπως οἱ ἐργοδότες ὑφαντουργοί τῆς Λυών. Ὅλοι ἔχυσαν ποτάμια αἷμα, ὅλοι σημάδεψαν τό δρόμο τους μέ τά πτώματα τῶν θυμάτων τους καί τή στάχτη τῶν πυρκαγιῶν τους, ὅλοι προκάλεσαν τόν ἐμφύλιο πόλεμο καί κατέφυγαν σέ κάθε προδοσία μέ μοναδικό σκοπό νά συγκρατήσουν τά προνόμια καί τήν ἐξουσία τους.

Ἡ τάξη τῶν ἰμπεριαλιστῶν καπιταλιστῶν, τελευταία προβολή τῶν ἐκμεταλλευτριῶν τάξεων, πλειοδοτεῖ σέ κτηνωδία, σέ πεισματώδη κυνισμό, σέ ἀτιμία, ἀπό ὅλους τους προκατόχους της. Γιά νά ὑπερασπίσει τά ἅγια τῶν ἁγίων της: τό κέρδος καί

τό μονοπώλιο τῆς ἐκμετάλλευσης, θά χρησιμοποιήσει δόντια καί νύχια, θά βάλει σέ ἐνέργεια στό μάξιμουμ ψυχρά καί ἀμείλικτα κάθε μέθοδο, πού ἔκανε τήν καθημερινή της ἐμφάνιση στήν ἱστορία τῆς ἀποικιακῆς πολιτικῆς καί στόν τελευταῖο παγκόσμιο πόλεμο. Θά ἐξαπολύσει τόν οὐρανό καί τήν κόλαση ἐναντίον τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης. Θά κινητοποιήσει τήν ἀγροτιά ἐναντίον τῶν πόλεων, θά ἐξεγείρει τά καθυστερημένα στρώματα τοῦ προλεταριάτου γιά νά χτυπήσουν τό προχωρημένο του τμῆμα, θά βάλει τούς ἀξιωματικούς της νά ὀργανώσουν σφαγές, θά παραλύσει κάθε σοσιαλιστικό μέτρο μέ χίλια δύο μέσα παθητικῆς ἀντίστασης, θά ρίξει στόν λαιμό τῆς ἐπανάστασης συμμορίες σάν τῆς Βανδέας καί θά καταφύγει στόν ἐξωτερικό ἐχθρό, στό δολοφονικό μαχαῖρι τοῦ Κλεμανσώ, τοῦ Λόϋντ Τζώρτζ καί τοῦ Οὐΐλσων γιά νά σώσει τήν κυριαρχία της καί στό ἐσωτερικό. Θά μεταβάλει ἀκόμα τή χώρα σέ σωρό ἀπό καπνίζοντα ἐρείπια παρά νά δεχτεῖ νά παραιτηθεῖ θεληματικά ἀπό τήν ὑποδούλωση τῶν μισθωτῶν.

Ὅλες αὐτές οἱ μορφές ἀντίδρασης πρέπει νά συντριβοῦν βῆμα πρός βῆμα μέ σιδερένια γροθιά μέ ἐνεργητικότητα ἀκλόνητη. Στή βία τῆς ἀστικῆς ἀντεπανάστασης πρέπει νά ἀντιταχτεῖ ἡ ἐπαναστατική βία τοῦ προλεταριάτου. Στά ἐγκληματικά σχέδια, τίς παγίδες καί τίς μηχανορραφίες τῆς ἀστικῆς τάξης, ἡ ἀναντικατάστατη διαύγεια τοῦ σκοποῦ καί ἡ ἐπαγρύπνηση καί ἡ διαρκής πρωτοβουλία τῶν ἐργατικῶν μαζῶν. Στόν ἀπειλητικό κίνδυνο τῆς ἀντεπανάστασης πρέπει νά ἀντιταχτεῖ ὁ ἐξοπλισμός τοῦ λαοῦ καί ὁ ἀφοπλισμός τῶν κυρίαρχων τάξεων. Στίς ἀστικές μανοῦβρες τοῦ κοινοβουλίου ἡ ἐντατικοποιημένη δραστηριότητα τῶν μαζικῶν ὀργανώσεων μέσα στό ἐργοστάσιο καί στόν στρατό. Στήν παντοῦ παρουσία καί στά ἀνεξάντλητα μέσα τῆς ἐξουσίας τῆς ἀστικῆς κοινωνίας, ἡ δύναμη ἡ ὑψωμένη στόν ἀνώτατο βαθμό συγκέντρωσης, συνοχῆς καί ἔντασης ὅλης τῆς ἐργατικῆς τάξης. Μέτωπο ἀκλόνητο ὅλου τοῦ γερμανικοῦ προλεταριάτου: τοῦ Νότου καί τοῦ Βορρᾶ, τῶν πόλεων μέ τήν ὕπαιθρο, τῶν ἐργατῶν μέ τούς στρατιῶτες. Ἐπαφή ἐνεργητική καί ζωντανή τῆς γερμανικῆς ἐπανάστασης μέ τή διεθνῆ ἐπανάσταση. Διεύρυνση τῆς γερμανικῆς σέ παγκόσμια ἐπανάσταση τοῦ προλεταριάτου. Αὐτά εἶναι τά γρανιτένια θεμέλια, τά απαραίτητα γιά νά στηριχθεῖ τό οἰκοδόμημα τοῦ μέλλοντος.

Ἡ πάλη γιά τόν σοσιαλισμό εἶναι ὁ πιό βίαιος ἐμφύλιος πόλεμος πού εἶδε ποτέ ἡ ἱστορία καί ἡ προλεταριακή ἐπανάσταση

πρέπει νά πάρει μπροστά στόν ἐμφύλιο αὐτόν πόλεμο, ὅλες τίς ἀναγκαῖες προφυλάξεις, πρέπει γιά νά ἐπικρατήσει νά μάθει τήν τέχνη νά μάχεται καί νά νικᾶ.

Αὐτή ἡ τοποθέτηση σέ κατάσταση πολέμου τῶν συμπαγῶν μαζῶν τοῦ ἐργαζομένου λαοῦ, πού ἔχει ἀναλάβει κάθε πολιτική ἐξουσία μπροστά στά καθήκοντα τῆς ἐπανάστασης, αὐτή εἶναι «ἡ δικτατορία τοῦ προλεταριάτου» πού εἶναι συγχρόνως καί ἡ ἀληθινή δημοκρατία. Γιατί δέν ὑπάρχει ἡ δημοκρατία ἐκεῖ πού οἱ μισθωτοί σκλάβοι δίπλα στούς καπιταλιστές ἤ οἱ προλετάριοι τῶν ἀγρῶν δίπλα στούς γαιοκτήμονες συνεδριάζουν «ἐν πνεύματι ἰσότητας» γιά νά συζητήσουν τά «κοινά τους συμφέροντα» κατά τόν κοινοβουλευτικό τρόπο – ἀλλά ἐκεῖ πού οἱ προλεταριακές μάζες, ἑκατομμύρια ἄτομα, παίρνουν οἱ ἴδιες μέσα στά ροζιασμένα χέρια τους τό σφυρί τῆς ἐξουσίας καί τό κατεβάζουν στόν αὐχένα τῆς κυρίαρχης τάξης – ναί ἐκεῖ μόνον εἶναι πού ὑπάρχει ἡ ἀληθινή δημοκρατία· τά ἄλλα εἶναι ἐξαπάτηση τοῦ λαοῦ.

Γιά νά μπορέσει τό προλεταριάτο νά πραγματοποιήσει τά παραπάνω καθήκοντα, νά οἱ πρακτικές προτάσεις πού προβάλλει ἡ «Ἕνωση Σπάρτακος»:

Α) Μέτρα ἄμεσα αὐτοπροστασίας τῆς Ἐπανάστασης

1.– Ἀφοπλισμός ὅλης τῆς ἀστυνομίας, ὅλων τῶν ἀξιωματικῶν καί τῶν μή προλεταρίων στρατιωτῶν. Ἀφοπλισμός ὅλων ὅσων ἀνήκουν στίς κυρίαρχες τάξεις.

2.– Κατάσχεση ὅλων τῶν ἀποθηκῶν ὅπλων καί πολεμοφοδίων, καθώς καί τῶν ἐπιχειρήσεων ἐφοδιασμοῦ ἀπό τά Συμβούλια ἐργατῶν καί στρατιωτῶν.

3.– Ἐξοπλισμός ὅλου τοῦ προλεταριακοῦ πληθυσμοῦ τοῦ ἄρρενος καί ἐνήλικου, σάν ἐργατικῆς πολιτοφυλακῆς. Σχηματισμός μιᾶς προλεταριακῆς φρουρᾶς τῶν Συμβουλίων, σάν ἐνεργητικό τμῆμα τῆς πολιτοφυλακῆς, πού θά ἐπιφορτιστεῖ νά ὑπερασπίζει τήν ἐπανάσταση διαρκῶς κατά τῶν ἐπιθέσεων καί προδοσιῶν τῆς ἀντίδρασης.

4.– Στό στρατό, κατάργηση τῆς διοικητικῆς ἐξουσίας τῶν ἀξιωματικῶν καί ὑπαξιωματικῶν. Οἱ στρατιῶτες στή θέση τους νά βάλλουν ὑπεύθυνους ἐκλεγμένους καί μόνιμα ἀνα-

κλητούς. Κατάργηση τῆς παθητικῆς στρατιωτικῆς ὑποταγῆς καί τῆς στρατιωτικῆς δικαιοσύνης. Πειθαρχία μέ ἐλεύθερη συγκατάθεση.

5.– Ἀποκλεισμός ὅλων τῶν πολιτικῶν καί διοικητικῶν ὀργάνων τοῦ παλαιοῦ καθεστῶτος καί ὑποκατάστασή τους ἀπό τά Συμβούλια τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν.

7.– Συγκρότηση ἐπαναστατικοῦ δικαστηρίου πού θά δικάσει τούς κύριους ὑπεύθυνους τοῦ πολέμου καί τῆς παράτασής του, τούς δύο Χοεντζόλλερν, τόν Λούντεντορφ, τόν Χίντεμπουργκ, τόν Τίρπιτς καί τούς συνενόχους τους, ὅπως καί ὅλους τούς συνωμότες τῆς ἀντεπανάστασης.

8.– Ἄμεση κατάσχεση ὅλων τῶν διαθεσίμων γιά νά ἐξασφαλιστεῖ ἡ τροφοδοσία τοῦ λαοῦ.

Β) Πρῶτα πολιτικά καί κοινωνικά μέτρα

1.– Διάλυση τῶν ἰδιαιτέρων κρατῶν πού ὑφίστανται μέσα στό Ράϊχ. Ἡ σοσιαλιστική δημοκρατία εἶναι μία καί ἀδιαίρετη.

2.– Κατάργηση τῶν κοινοβουλίων καί τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν. Τίς λειτουργίες τους θά τίς ἀναλάβουν τά Συμβούλια ἐργατῶν καί στρατιωτῶν καί οἱ ἐπιτροπές καί τά ὄργανα πού ἀπό ἐκεῖ θά προκύψουν.

3.– Ἐκλογές Συμβουλίων ἐργατῶν σ' ὅλη τή Γερμανία μέ τή συμμετοχή ὅλου τοῦ ἐργατικοῦ πληθυσμοῦ τῶν δύο φύλων στήν πόλη καί στήν ὕπαιθρο στή βάση κάθε ἐπιχείρησης. Ὅμοια ἐκλογές Συμβουλίου στρατιωτῶν καί τούς συνθηκολόγους. Δικαίωμα τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν νά ἀνακαλοῦν κάθε στιγμή τούς ἀντιπροσώπους τους.

4.– Ἐκλογή ἀπό τούς ἀντιπροσώπους τῶν Συμβουλίων ἐργατῶν καί στρατιωτῶν ὅλης τῆς Γερμανίας ἑνός κεντρικοῦ Συμβουλίου τῶν Συμβουλίων πού θά πρέπει νά ὁρίσει ἀπό τά μέλη του μίαν ἐκτελεστική Ἐπιτροπή, σάν ἀνώτατο ὄργανο ἐξουσίας νομοθετικῆς καί ἐκτελεστικῆς συγχρόνως.

5.– Συνέλευση τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τῶν Συμβουλίων τουλάχιστο κάθε τρεῖς μῆνες, ὥστε νά ξαναγίνεται κάθε φορά πλήρης ἐπανεκλογή τῶν μελῶν μέ τρόπο ὥστε νά διατηρεῖται διαρκής ὁ ἔλεγχος πάνω στή δράση τῆς ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς καί μία ζωντανή ἐπαφή ἀνάμεσα στίς μάζες τῶν τοπικῶν συμβουλίων ἐργατῶν καί στρατιωτῶν μέ-

σα στή χώρα καί τοῦ ἀνώτερου ὀργάνου τῆς ἐξουσίας τους. Δικαίωμα τῶν τοπικῶν συμβουλίων ἐργατῶν καί στρατιωτῶν νά ἀνακαλοῦν καί νά ἀντικαθιστοῦν σέ κάθε στιγμή τούς ἀντιπροσώπους τους στό Κεντρικό Συμβούλιο, στήν περίπτωση πού αὐτοί δέν ἐνεργοῦν σύμφωνα μέ τίς ἐντολές τους. Δικαίωμα τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς νά ὁρίζει τούς ἐκπροσώπους τοῦ λαοῦ καί κάθε κεντρική διεύθυνση κάτω ἀπό τόν ἔλεγχο τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου.

6.– Κατάργηση ὅλων τῶν προνομίων, παρασήμων καί τίτλων. Ἰσότητα πλήρης τῶν φύλων μπροστά στό νόμο καί τήν κοινωνία.

7.– Εἰσαγωγή προστατευτικῶν κοινωνικῶν νόμων, περιορισμός τοῦ χρόνου τῆς ἐργάσιμης ἡμέρας γιά νά ἀντιμετωπιστεῖ ἡ ἀνεργία καί γιατί πολύ ἐξασθένησαν σωματικά οἱ ἐργάτες κατά τή διάρκεια τοῦ παγκοσμίου Πολέμου. Χρόνος ἡμερήσιας ἐργασίας ἕξη ὧρες τό μάξιμουμ.

8.– Ἄμεση ἀλλαγή τῶν συνθηκῶν διατροφῆς, κατοικίας, ὑγιεινῆς καί ἐκπαίδευσης σύμφωνα μέ τήν ἔννοια τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης.

Γ) Ἄμεσες οἰκονομικές διεκδικήσεις

1.– Δήμευση ὅλων τῶν περιουσιῶν καί προσόδων τῆς δυναστείας πρός ὄφελος τοῦ συνόλου.

2.– Κατάργηση ὅλων τῶν κρατικῶν χρεῶν καί ὅλων τῶν ἄλλων δημοσίων χρεῶν, καθώς καί τῶν πολεμικῶν δανείων, μέ ἐξαίρεση τῶν ἐγγραφῶν πού εἶναι πιό κάτω ἀπό ἕνα ὁρισμένο ποσό πού θά καθορίσει τό Κεντρικό Συμβούλιο τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν.

3.– Ἀπαλλοτρίωση τῆς ἔγγειας ἰδιοκτησίας ὅλων τῶν μεγάλων καί μεσαίων ἀγροτικῶν ἐπιχειρήσεων. Σχηματισμός ἀγροτικοῦ σοσιαλισμοῦ συνεταιρισμῶν μέ διεύθυνση ἑνοποιημένη καί συγκεντρωμένη γιά ὅλη τή χώρα. Οἱ μικρές ἐπιχειρήσεις τῶν χωρικῶν μένουν στά χέρια αὐτῶν πού τίς ἐργάζονται ὡς πού αὐτοί μέ τή θέλησή τους θά πάρουν μέρος στούς σοσιαλιστικούς συνεταιρισμούς.

4.– Κατάργηση ὅλων τῶν ἰδιωτικῶν δικαιωμάτων πάνω στίς τράπεζες, τά μεταλλεῖα, ὀρυχεῖα, καί πάνω σέ ὅλες τίς σπουδαῖες ἐπιχειρήσεις τῆς βιομηχανίας καί τοῦ ἐμπορίου

πρός ὄφελος τῆς Δημοκρατίας τῶν Συμβουλίων.

5.– *Ἀπαλλοτρίωση ὅλων τῶν περιουσιῶν πάνω ἀπό κάποιο ὅριο πού θά καθορίσει τό Κεντρικό Συμβούλιο τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν.*

6.– *Ἡ Δημοκρατία τῶν Συμβουλίων ἀναλαμβάνει τό σύνολο τῶν δημοσίων μεταφορῶν.*

7.– *Ἐκλογές σέ κάθε ἐργοστάσιο ἑνός ἐργοστασιακοῦ συμβουλίου πού σκοπό θά ἔχει νά ρυθμίζει τίς ἐσωτερικές ὑποθέσεις σέ συμφωνία μέ τά ἐργατικά συμβούλια, νά καθορίζει τίς συνθῆκες ἐργασίας, νά ἐλέγχει τήν παραγωγή καί τελικά νά ἀναλάβει τή διεύθυνση τῆς ἐπιχείρησης.*

8.– *Σχηματισμός μιᾶς κεντρικῆς ἀπεργιακῆς ἐπιτροπῆς ἀπό ἀντιπροσώπους τῶν ἐργοστασιακῶν Συμβουλίων πού μπαίνουν σέ ἀπεργιακό κίνημα σέ ὅλη τή χώρα. Αὐτή ἡ ἐπιτροπή θά ἔχει σκοπό νά συντονίσει τή διεύθυνση τῶν ἀπεργιῶν ἐναντίον τοῦ κράτους καί τοῦ κεφαλαίου καί νά ἐξασφαλίσει τήν πιό ἐνεργητική ὑποστήριξή τους ἀπό τήν πολιτική δράση τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν.*

Δ) Διεθνῆ καθήκοντα

Ἄμεση ἐπανάληψη τῶν σχέσεων μέ τούς προλετάριους τοῦ ἐξωτερικοῦ, γιά νά τοποθετηθεῖ ἡ σοσιαλιστική ἐπανάσταση σέ μιά διεθνή, ὥστε νά ἐπιβληθεῖ καί νά διατηρηθεῖ ἡ εἰρήνη μέ τή διεθνή συναδέλφωση καί τήν ἐπαναστατική ἐξέγερση τοῦ προλεταριάτου σέ ὅλες τίς χῶρες.

Νά τί ζητάει ἡ «Ἕνωση Σπάρτακος»!

Καί ἐπειδή τά ζητάει αὐτά, ἐπειδή προσπαθεῖ νά προφυλάξει, νά προετοιμάσει τή σοσιαλιστική συνείδηση τῆς ἐπανάστασης, εἶναι ἐκτεθειμένη στό μῖσος, τίς καταδιώξεις καί τίς συκοφαντίες ὅλων τῶν ἐχθρῶν, φανερῶν καί κρυφῶν, τῆς Ἐπανάστασης καί τοῦ προλεταριάτου.

Σταυρῶστε τον! φωνάζουν οἱ καπιταλιστές πού τρέμουν γιά τά χρηματοκιβώτιά τους.

Σταυρῶστε τον! φωνάζουν οἱ μικροαστοί, οἱ ἀξιωματικοί, οἱ ἀντισημίτες, οἱ λακέδες τοῦ τύπου καί τῆς ἀστικῆς τάξης, πού τρέμουν γιά τά ψίχουλα πού τούς ἐξασφαλίζει ἡ καπιταλιστική κυριαρχία.

Σταυρῶστε τον! φωνάζουν οἱ Ἰοῦδες-Σάϊντεμαν πού πούλησαν τούς ἐργάτες στήν ἀστική τάξη· καί πού τρέχουν γιά τά τριάντα δηνάρια τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας.

Σταυρῶστε τον! ἐπαναλαμβάνουν ἀκόμα σάν ἠχώ τά ἐξαπατημένα τυφλά, ἀνίδεα στρώματα τῶν ἐργατῶν καί στρατιωτῶν, πού δέν καταλαβαίνουν ὅτι ρίχνεται ἡ μανία τους ἐναντίον τῆς ἴδιας τους σάρκας καί ἐναντίον τοῦ αἵματός τους ὅταν στρέφονται ἐναντίον τοῦ Σπάρτακου.

Μέσα στό μῖσος καί τή συκοφαντία κατά τοῦ Σπάρτακου συγκεντρώνεται κάθε τι πού εἶναι ἀντεπαναστατικό, ἐχθρικό στό λαό, ἐχθρικό στό σοσιαλισμό, ὅ,τι εἶναι διπρόσωπο, ὅ,τι φοβᾶται τό φῶς κάθε τι πού δέν ἔχει σαφήνεια. Καί ἀπ' αὐτό ἀκόμα ἐπαληθεύεται τό ὅτι, ἡ σαφήνεια αὐτή εἶναι πού κάνει νά πάλλει ἡ καρδιά τῆς ἐπανάστασης καί τό ὅτι τό μέλλον τῆς ἀνήκει.

Ἡ Ἕνωση Σπάρτακος δέν εἶναι ἕνα κόμμα πού θά ἤθελε νά ἐπικρατήσει περνῶντας πάνω ἀπό τίς ἐργατικές μάζες ἤ χρησιμοποιώντας τίς ἴδιες τίς μάζες, γιά νά ἐπιβάλει τήν κυριαρχία του. Ἡ Ἕνωση Σπάρτακος θέλει μόνον νά εἶναι σέ κάθε περίπτωση τό τμῆμα τοῦ προλεταριάτου πού ἔχει μεγαλύτερη συνείδηση τοῦ κοινοῦ σκοποῦ. Ἐκεῖνο πού σέ κάθε βῆμα τοῦ δρόμου πού διατρέχει ἡ πλατειά ἐργατική μάζα τῆς θυμίζει τή συνείδηση τῶν ἱστορικῶν της καθηκόντων. Ἐκεῖνο πού σέ κάθε ἰδιαίτερο στάδιο τῆς Ἐπανάστασης ἀντιπροσωπεύει τήν τελική κατάληξη καί πού μέσα σέ κάθε τοπικό ἤ ἐθνικό ζήτημα, ἀντιπροσωπεύει τά συμφέροντα τῆς παγκόσμιας προλεταριακῆς ἐπανάστασης.

Ἡ ἕνωση Σπάρτακος ἀρνεῖται νά πάρει μέρος στήν κυβερνητική ἐξουσία δίπλα στά ἀνδρείκελα τῆς ἀστικῆς τάξης, τοῦ Ἔμπερτ-Σαΐντεμαν. Βλέπει σέ μιά τέτοιου εἴδους συνεργασία τήν προδοσία τῶν ἀρχῶν τοῦ σοσιαλισμοῦ καί τήν ἐνίσχυση τῆς ἀντεπανάστασης, μία πράξη δηλαδή πού θά παρέλυε τή λαϊκή ὁρμή.

Ἡ Ἕνωση Σπάρτακος θά ἀρνηθεῖ ἐπίσης νά ἀνέβει στήν ἐξουσία, ὅταν οἱ Σαΐντεμαν-Ἔμπερτ θά ἔχουν χρεωκοπήσει γιά τόν ἁπλούστατο λόγο ὅτι οἱ Ἀνεξάρτητοι μέ τήν πολιτική τους τῆς συνεργασίας θά ἔχουν ὁδηγηθεῖ στό ἀδιέξοδο. Ἀρνεῖται νά γίνει ὁ συνέταιρος ἤ ὁ διάδοχός τους.

Ἄν ὁ Σπάρτακος καταλάβει τήν ἐξουσία, αὐτό θά γίνει μέ τή μορφή τήν καθαρή καί ἀναμφισβήτητη τῆς θέλησης τῶν προλε-

ταριακῶν μαζῶν μέσα σέ ὅλη τή Γερμανία καί ὄχι διαφορετικά παρά σάν δύναμη τῆς συνειδητῆς τους συμμετοχῆς στίς προοπτικές, τούς σκοπούς καί τίς μέθοδες τῆς πάλης πού διαδίδει ἡ Ἕνωση Σπάρτακος.

Ἡ προλεταριακή ἐπανάσταση δέν μπορεῖ νά ἀνοίξη ἕνα δρόμο πρός τήν πλήρη διαύγεια καί τήν πλήρη ὡριμότητα παρά βαθμό μέ βαθμό, βῆμα πρός βῆμα, πάνω στήν μακριά πορεία τοῦ μόχθου καί τῆς δικῆς της πείρας καί διά μέσου μιᾶς πικρῆς σειρᾶς ἥττῶν καί νικῶν. Ἡ νίκη τοῦ Σπάρτακου δέν τοποθετεῖται στήν ἀρχή, ἀλλά στό τέρμα τῆς ἐπανάστασης. Εἶναι ταυτόσημη μέ τήν τελική νίκη τῶν μαζῶν μέ τά ἑκατομμύρια ἄτομα πού μπαίνουν σήμερα στό δρόμο τοῦ σοσιαλισμοῦ.

Ξεσηκωθῆτε προλετάριοι! Στήν πάλη! Ὑπάρχει ἕνας ὁλόκληρος κόσμος νά κατακτήσουμε καί ἕνας κόσμος ὁλόκληρος νά πολεμήσουμε. Καί μέσα σ' αὐτή τήν ταξική μάχη τῆς παγκόσμιας ἱστορίας γιά τούς πιό ὑψηλούς σκοπούς τῆς ἀνθρωπότητας δέν ὑπάρχει περιθώριο γιά φλυαρίες μέ τόν ἐχθρό, παρά γροθιά στό πρόσωπο καί γόνατο στό στῆθος.

Δεκέμβρης 1918

VI. Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

Μετά τήν ἀνακωχή, ἡ χωριστή εἰρήνη ἀνάμεσα στή Γερμανία καί τή Ρωσία, δέν εἶναι πιά παρά ζήτημα χρόνου. Ἡ ἱστορία τοῦ μέλλοντος δέν θά παραλείψει ἀσφαλῶς νά συγκρατήσει, ἀνάμεσα σέ ἄλλα ἐνσταντανέ τοῦ παγκοσμίου πολέμου, τήν ὑποκρισία μέ τήν ὁποία ἡ γερμανική μισοαπολυταρχία ἀναγνωρίζει τούς *«ξυπόλυτους καί τούς συνωμότες»* ὡς *«κατόχους τῆς νομίμου ἐξουσίας»* καί διακηρύσσει ἐπίσημα τήν ἀρχή τῆς μή ἀναμίξεως στίς ὑποθέσεις τῶν ξένων κρατῶν κι᾽ ἀκόμη ἀναλαμβάνει ὑπό τήν προστασία της τούς ἐπαναστάτες τῶν ὀχθῶν τοῦ Νέβα ἐναντίον τῶν *«συκοφαντιῶν τῆς ᾽Αντάντ»*. Ἡ δίκη τῆς Καίνιξμπεργκ, οἱ κατάσκοποι γιά τήν καταδίωξη τῶν Ρώσων, οἱ ἀστυνομικές ὑπηρεσίες πού πρόσφεραν στόν τσαρισμό–ὅλα ξεχάστηκαν! Καί γιατί ὄχι; Ὅταν ἡ σοσιαλδημοκρατία λησμόνησε τό Πρόγραμμα τῆς ᾽Ερφούρτης, γιατί ἡ γερμανική κυβέρνηση νά μή λησμονήσει κάτι τιποτένια πράγματα, ὅπως ἡ δίκη τῆς Καίνιξμπεργκ; Τό ἕνα προσδιορίζει τό ἄλλο.

Καί ὄχι ἐπειδή θεωροῦσε στερεή σάν σίδερο τήν ἀκλόνητη ἠλιθιότητα τῶν λαϊκῶν μαζῶν τῆς Γερμανίας, ἡ γερμανική ἀντίδραση τόλμησε νά διακινδυνεύσει τό πείραμα αὐτό–ὅταν οἱ *«ἐμπρηστές»* τῆς *«Ἁγίας Πετρούπολης»* μόλις πρό ὀλίγου ἔριχναν στά σκουπίδια θρόνο, θυσιαστήριο, πληρωμή τόκων τῶν ἐξωτερικῶν δανείων, κάστες, τίτλους καί διάφορα ἄλλα ἅγια τῶν ἁγίων, ὅταν κρεμοῦσαν τούς στρατιωτικούς ἀρχηγούς, τούς πιό πεισματάρηδες, στή θύρα τοῦ βαγονιοῦ καί γέμιζαν τίς φυλακές πρίγκηπες βασιλικοῦ αἵματος, πού τούς στενοχωροῦσαν–νά σφίξει τό ἐγκληματικό χέρι αὐτῶν τῶν ἐμπρηστῶν. Ἡ γερμανοπρωσική μισοαπολυταρχία σέ ἰδιαίτερες διαπραγματεύσεις μ᾽ αὐτούς τούς Λένιν καί Τρότσκυ, πού ἐδῶ καί δυό χρόνια ὄφειλαν νά κάνουν ἕνα μεγάλο γύρο γιά νά μήν περάσουν μπροστά ἀπό τήν ᾽Αστυνομική διεύθυνση τοῦ Βερολίνου!...

Ποιός δέν θυμᾶται, μέ τήν εὐκαιρία αὐτή, ἐκείνη τή νόστιμη σκηνή τοῦ «*Ὁ θεῖος μου Βενιαμίν*», ὅπου ὁ περήφανος καί ἀκατάδεκτος ἄρχοντας, ὁ κόμης, πού ἕνα ψαροκόκαλο καρφώθηκε στό φάρυγγά του, δίνει στό μισητό ἀστό γιατρό ἕνα φίλημα σέ ἕνα μέρος τοῦ σώματος, πού συνήθως εἶναι κρυμμένο, μέ μόνο σκοπό νά ἐξασφαλίσει τή σωτήρια ἐπέμβασή του. «*Ἡ ἀνάγκη δέν γνωρίζει νόμο!*», ἔλεγε κάποτε ὁ αὐτοκρατορικός καγκελάριος Μπέτμαν-Χόλβεχ. Ἄχ! πόσο θά προτιμοῦσαν οἱ Χίντεμπουργκ καί Λούντεντορφ νά βάλουν τή χοντρή Βέρθα τους νά μιλήσει μέ τή «*συμμορία*» τῆς Πετρούπολης! Ἀλλά σούτ! Παρόμοιες εὐχές πρέπει νά φυλαχθοῦν γιά εὐκαιρίες κατοπινές. Γιά τή στιγμή αὐτή, ἡ «*συμμορία*» τῆς Πετρούπολης ἔχει τήν τιμητική της καί τό «*ἐπαναστατικό*» της εὐαγγέλιο τῆς εἰρήνης ἀντηχεῖ στ' αὐτιά τοῦ γερμανικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ σάν ὁλοκάθαρη οὐράνια μελωδία.

Ὁ Τρότσκυ, σύμφωνα μέ τίς πληροφορίες τοῦ τύπου, ἐξεφώνησε στήν Κεντρική Ἐπιτροπή τῶν Σοβιέτ πολλούς λόγους πάνω στή διεθνή κατάσταση, ὅπου ζωγράφιζε μέ τά πιό ρόδινα χρώματα τά ἀποτελέσματα, πού προέκυψαν σ' ὅλες τίς χῶρες ἀπό τή ρωσική πρόταση τῆς εἰρήνης. Κατά τή γνώμη του ἡ Δυτική Εὐρώπη δείχνει ὅτι οἱ πιό τολμηρές ἐλπίδες τῶν ρωσικῶν Σοβιέτ ἐκπληρώνονται καί ὅτι ἡ γενική εἰρήνη εἶναι στόν καλύτερο δρόμο τῆς πραγματοποίησής της.

Ἄν οἱ πληροφορίες μας εἶναι ἀκριβεῖς, πρέπει, ἐν πάση περιπτώσει, νά ἔχει ρίξει πολύ νερό μέσα στό ἀφρισμένο του κρασί ὁ Τρότσκυ. Ψυχολογικά, μποροῦμε νά καταλάβουμε ὅτι μέσα στήν κατάστασή τους οἱ Μπολσεβίκοι αἰσθάνονται τήν ἀνάγκη νά πιστεύουν, στό κεφαλαιῶδες ζήτημα τῆς εἰρήνης, πώς ἡ πολιτική τους στεφανώνεται ἀπό ἐπιτυχία καί νά τήν παρουσιάζουν ἔτσι στό ρωσικό λαό. Ὅταν ὅμως κοιτάξουμε τά πράγματα μέ ψυχραιμία, αὐτά παρουσιάζονται κάτω ἀπό ἕνα ἄλλο φῶς.

Τό πιό ἄμεσο ἀποτέλεσμα τῆς κατάπαυσης τοῦ πολέμου στήν Ἀνατολή θά εἶναι ἀποκλειστικά τό νά δοῦμε τά γερμανικά στρατεύματα νά διευθύνονται ἀπό τήν Ἀνατολή πρός τή Δύση. Καί τί λέω; ἤδη εἶναι ἐκεῖ. Ὁ Τρότσκυ καί οἱ σύντροφοί του μποροῦν νά δίνουν στόν ἑαυτό τους καί νά δίνουν καί στά Σοβιέτ τήν ἱκανοποίηση ὅτι θέλησαν νά ἐπιτύχουν, σάν ὅρο τῆς ἀνακωχῆς, τήν ὑποχρέωση νά μήν ἐπιχειρήσουν οἱ Γερμανοί μετακινήσεις στρατευμάτων, γιά νά μήν καταληφθοῦν οἱ δυτι-

κές δυνάμεις ἐκ τῶν ὄπισθεν. Γιά τή δήλωση αὐτή, οἱ γερμανοί στρατιωτικοί μποροῦν νά γελοῦν κάτω ἀπό τά μουστάκια τους, γνωρίζοντας πολύ καλά γιά τό τί πρόκειται. Κατά ἑκατοντάδες χιλιάδες, χωρίς νά περιμένουν τήν ὑπογραφή τῆς ἀνακωχῆς, τά γερμανικά στρατεύματα μεταφέρθηκαν ἀπό τή Ρωσία στήν Ἰταλία καί στίς Φλάνδρες. Οἱ τελευταῖες αἱματηρές ἐπιθέσεις τῶν Γερμανῶν κοντά στό Καμπραί καί στό Νότο, οἱ νέες *«λαμπρές ἐπιτυχίες»* στήν Ἰταλία, εἶναι ὥς τώρα τά ἀποτελέσματα τῆς μπολσεβίκικης ἐπαναστάσης τοῦ Νοεμβρίου στήν Πετρούπολη...

Ζεστοί ἀκόμη ἀπό τίς σκηνές τῆς συναδέλφωσης μέ τούς ἐπαναστάτες ρώσους στρατιῶτες, τίς ἀπό κοινοῦ ὁμαδικές πόζες μπροστά στό φωτογράφο, τά τραγούδια καί τά μεγάλα ζήτω στούς ἤχους τῆς *Διεθνοῦς*, οἱ γερμανοί *«σύντροφοι»* ρίχνονται τώρα μέ μανίκια ἀνασηκωμένα, στή φωτιά μαζικῶν ἡρωικῶν πράξεων γιά νά τσακίσουν, ὅσο μποροῦν, τούς γάλλους, ἄγγλους καί ἰταλούς προλεταρίους. Χάρη στή μαζική ἐνίσχυση τοῦ γερμανικοῦ κρέατος γιά κανόνια, τό μακελειό θά φουντώσει σέ ὅλο τό Δυτικό καί Νότιο μέτωπο μέ δύναμη δεκαπλάσια. Καί, φυσικά, ἡ Γαλλία, ἡ Ἀγγλία καί ἡ Ἀμερική εἶναι ὑποχρεωμένες ἀπ' αὐτό νά κάνουν τίς πιό ἀπελπισμένες προσπάθειες. Ἔτσι, ἐκεῖνο πού προκύπτει σάν πρῶτο ἀποτέλεσμα τῆς Ρωσικῆς ἀνακωχῆς καί τῆς ἄμεσης συνέπειάς της, τῆς ἰδιαίτερης εἰρήνης στήν Ἀνατολή, δέν εἶναι τό ὅτι ἐπισπεύδεται ἡ γενική εἰρήνη, ἀλλά α΄) ἡ παράταση τοῦ σκοτωμοῦ ἀνάμεσα στούς λαούς καί ἡ τερατώδης ἐπιβάρυνση τοῦ αἱματηροῦ της χαρακτήρα, πού ἀπαιτεῖ κι' ἀπό τίς δυό μεριές θυσίες, πού, χωρίς ἀμφιβολία, ὅ,τι εἴδαμε ὥς τώρα ὠχριᾶ μπροστά του, καί β΄) μιά τεράστια ἐνίσχυση τῆς στρατιωτικῆς θέσης τῆς Γερμανίας καί, σάν συνέπεια αὐτοῦ, τῶν σχεδίων της γιά προσαρτήσεις καί τῶν ὀρέξεών της τῶν πιό τολμηρῶν.

Στήν Ἀνατολή, ἡ προσάρτηση τῆς Πολωνίας, τῆς Λιθουανίας καί τῆς Κουρλάνδης, εἴτε γίνει ἀνοιχτά, εἴτε στήν ἀρχή μέ μορφή σκεπασμένη, εἶναι πράγμα συμφωνημένο μεταξύ τῶν συμβαλλομένων δυνάμεων καί φυσικά, μπροστά στήν πραγματική κατάσταση πού ὑπάρχει στή Ρωσία, ὁ γερμανικός ἰμπεριαλισμός δέν ὑπολογίζει πιά ὅτι αὐτή τοῦ προβάλλει μιά σοβαρή ἀντίσταση στίς διαπραγματεύσεις γιά τή χριστή εἰρήνη.

Ἀλλά στή Δύση, ἐπίσης, ἀπαλλαγμένος ἀπό κάθε φροντίδα γιά τήν Ἀνατολή καί ἐνισχυμένος ἀπό νέες ἐφεδρεῖες, σκέπτε-

ται νά παίζει, ἀπό δῶ καί πέρα, ἕνα ρόλο διαφορετικό. Τή μάσκα τῆς παρθενικῆς συγκράτησης, πού τοῦ ἐπέβαλλε ἡ ὥς τώρα ἐπισφαλής κατάστασή του θά βιαστεῖ σέ πρώτη εὐκαιρία νά τήν ἀπορρίψει, γελώντας, στήν ποδιά τῶν μεσολαβητῶν καί, ἄν τό θέλει ὁ Θεός, πού ὅπως εἶναι γνωστό βρίσκεται πάντοτε μέ τό μέρος τῶν ἰσχυρῶν στρατῶν, θά ὑπαγορεύσει μιά *«γερμανική»* εἰρήνη. Στούς τελευταίους λόγους τους οἱ Τζερνίν καί οἱ συνεταῖροι τους παίζουν στίς φλογέρες τους ἐντελῶς διαφορετικό σκοπό, ἀπό ἐκεῖνον πού ἔπαιζαν στόν καιρό τῆς παπικῆς διακοίνωσης γιά τήν εἰρήνη.

Αὐτή εἶναι ἡ κατάσταση τῶν πραγμάτων καί οἱ Μπολσεβίκοι ἔχουν τήν αὐταπάτη νά βλέπουν, στό φῶς τῆς δικῆς τους χωριστῆς εἰρήνης, νά ἐμφανίζεται στόν οὐρανό ἡ ἀποθέωση τῆς γενικῆς εἰρήνης. Ἐκεῖνοι *«πού γελοῦν τελευταῖοι»* τῆς Ρωσικῆς Ἐπανάστασης εἶναι, ὥς τήν ὥρα, ἀποκλειστικά καί μοναδικά, οἱ Χίντεμπουργκ οἱ *«παγγερμανιστές»*.

Ὡστόσο, ἄν τά γεγονότα καί τά ἀποτελέσματά τους μεταβάλλονται μ' αὐτόν τόν τρόπο στό ἀντίθετό τους, τό λάθος δέν πρέπει νά τό ρίξομε, πρῶτα ἀπ' ὅλα, στούς Ρώσους. Βρέθηκαν ἀπό τήν ἀρχή σ' αὐτή τή μοιραία θέση νά ὀφείλουν νά διαλέξουν ἀνάμεσα σέ δυό κακά: νά χρησιμεύσουν σάν ἄλογα ζεμένα στό ἁμάξι ἤ τῆς Ἀντάντ ἤ τοῦ γερμανικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Ἡ πρώτη περίπτωση ἀπαιτοῦσε τή συνέχιση τοῦ πολέμου, ἡ δεύτερη τή σύναψη εἰρήνης. Πῶς νά ἀπορεῖ κανένας πού ἔφθασαν ν' ἀποφασίσουν αὐτό τό τελευταῖο;

Ὅλος ὁ ὑπολογισμός τοῦ ἀγώνα, πού ἀνέλαβαν οἱ Ρῶσοι γιά τήν εἰρήνη, στηριζόταν πραγματικά πάνω σ' αὐτή τήν αὐτονόητη ὑπόθεση, ὅτι ἡ ἐπανάσταση στή Ρωσία ὄφειλε νά εἶναι τό σύνθημα τῆς ἐπαναστικῆς ἐξέγερσης τοῦ προλεταριάτου στή Δύση: στή Γαλλία, στήν Ἀγγλία, στήν Ἰταλία καί πρό παντός στή Γερμανία. Στήν περίπτωση αὐτή μονάχα, καί μόνον τότε, ἡ Ρωσική Ἐπανάσταση θά ἦταν ἀναμφίβολα ὁ πρόλογος τῆς γενικῆς εἰρήνης. Ὥς τώρα τίποτε ἀπό αὐτά δέν ἔγινε. Ἡ Ρωσική Ἐπανάσταση, ἐκτός ἀπό μερικές θαρραλέες προσπάθειες τοῦ ἰταλικοῦ προλεταριάτου, ἔμεινε ἀβοήθητη ἀπό τούς προλεταρίους ὅλων τῶν χωρῶν. Ὅμως ἡ ταξική πολιτική τοῦ προλεταριάτου, πού εἶναι διεθνής ἀπό τή φύση καί τήν οὐσία της, δέν μπορεῖ νά πραγματοποιηθεῖ παρά διεθνιστικά. Ἐάν μείνει περιορισμένη σέ μιά μόνη χώρα, ἐνῶ ἡ τάξη τῶν ἐργαζομένων στίς ἄλλες χῶρες διεξάγει μιά ἀστική πολιτική, ἡ δράση τῆς

ἐπαναστατικῆς πρωτοπορίας ἀνατρέπεται ἀπό τίς μεταγενέστερες συνέπειες. Ἔτσι, ὥς τά τώρα, τό μόνο διεθνές ἀποτέλεσμα πού ἐπέφερε ἡ Ρωσική Ἐπανάσταση, εἶναι, μαζί μέ μιά σημαντική αὔξηση τῆς δύναμης τοῦ γερμανικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, μιά ἀναζωπύρωση τοῦ παγκοσμίου πολέμου σ' ὅλη τή γραμμή. Ἡ κυριότερη εὐθύνη γιά τό τραγικό αὐτό παράδοξο πέφτει στό *γερμανικό* προλεταριάτο. Αὐτό, προπαντός, θά τήν ἔχει μπροστά στήν ἱστορία, τόσο γιά τούς φοβερούς χειμάρρους αἵματος πού θά χυθοῦν ἀπό δῶ καί πέρα, ὅσο καί γιά τίς κοινωνικές καί πολιτικές συνέπειες μιᾶς ἐνδεχόμενης ἥττας τῶν δυτικῶν κρατῶν ἀπό τόν θριαμβεύονται γερμανικό ἰμπεριαλισμό. Γιατί μόνο ἡ ἐπίμονη πτωματική ἀκινησία, πού ἐτήρησε τό γερμανικό προλεταριάτο, ὁδήγησε τούς Ρώσους ἐπαναστάτες νά συνάψουν εἰρήνη μέ τό γερμανικό ἰμπεριαλισμό, σάν τή μόνη ἐξουσία πού κυβερνοῦσε στή Γερμανία. Καί μόνη αὐτή ἡ πτωματική ἀκινησία *ἔκανε δυνατό* στό γερμανικό ἰμπεριαλισμό νά χρησιμοποιήσει τή Ρωσική Ἐπανάσταση γιά ὄφελός του.

Εἶναι δυνατόν οἱ γερμανοί ἐργάτες νά μήν αἰσθάνονται τί χαστούκι εἶναι γι' αὐτούς νά βλέπουν τούς κυβερνῆτες τους νά χαιρετοῦν μέ τόσο λίγο δισταγμό τίς κόκκινες γιακωβίνικες σκούφιες τῆς Πετρούπολης, ἐνῶ τόν ἴδιο καιρό διώχνουν σάν σκυλιά ἐκείνους πού ἀντιπροσωπεύουν τόν γερμανικό λαό, μέ τήν ἐντολή του, στερεώνοντας γιά μιά ἀκόμη φορά τό φίμωτρο πού ἔχουν βάλει στό λαό αὐτό; Οἱ γερμανοί *«ἀρχηγοί-ἐργάτες»* φαίνονται, ἐν πάση, περιπτώσει, ὅτι δέν παρατήρησαν αὐτή τήν εὐγένεια. Ἐπιμένουν–μαζί καί οἱ *«Ἀνεξάρτητοι»*–νά συσταίνουν στήν γερμανική κυβέρνηση νά μήν ἀφήσει νά χαθεῖ ἡ καλή αὐτή εὐκαιρία, νά μή δείχνει ἐπιφυλάξεις, νά μήν ἀπωθήσει τό *«εἰρηνικό χέρι»* τῆς Ρωσίας. Μή κουράζεσθε, καλοί ἄνθρωποι!–ἡ εὐκαιρία νά βάλει τούς γιακωβίνους τῆς Πετρούπολης νά βγάλουν τά κάστανα ἀπό τή φωτιά, δέν εἶναι, ἀσφαλῶς, ἀπό ἐκεῖνες πού ὁ γερμανικός ἰμπεριαλισμός θά ἀφήσει νά τοῦ ξεφύγουν. Δέν χρειάζεται οἱ *«ἀρχηγοί-ἐργάτες»* ν' ἀνησυχοῦν γι' αὐτό!

Καί, μπροστά στήν ἐξέλιξη πού παίρνουν ἔτσι τά πράγματα, κάνοντας τή σύναψη εἰρήνης παράταση τοῦ πολέμου καί τήν ἐπαναστατική νίκη τοῦ ρωσικοῦ προλεταριάτου παντοδύναμη ἐνίσχυση τοῦ γερμανικοῦ μισο-ἀπολυταρχισμοῦ, οἱ ἄνθρωποι τῆς συνεργασίας δέν βρίσκουν τίποτε τό πιό ἐπεῖγον ν' ἀπαιτήσουν ἀπό τή γερμανική κυβέρνηση, παρά νά κάνει γνωστούς

τούς σκοπούς τοῦ πολέμου! *«Τί γίνονται οἱ γερμανικοί σκοποί τοῦ πολέμου;»* φωνάζει ἡ *«Leipziger Volkzeitung»*. Τά *«ἀνεξάρτητα» γραμμόφωνα δέν ἔχουν παρά, μιά γιά πάντα, αὐτόν ἐδῶ τόν δίσκο καί δέν μποροῦν παρά νά ξαναρχίσουν ἀδιάκοπα νά τόν παίζουν: «Ἄν ἡ γερμανική κυβέρνηση ἐπιμείνει στήν πολιτική πού ἀκολουθεῖ ὥς τώρα, ὁ ἄμεσος κίνδυνος εἶναι ἡ συνέχιση τοῦ πολέμου ὥς τήν τελευταία σταγόνα αἵματος, ὥς τήν πλήρη καταστροφή τῆς Εὐρώπης–ὅσο διατεθειμένοι γιά εἰρήνη κι ἄν εἶναι οἱ Ρῶσοι!»* Ἔτσι συγκεφαλαιώνει, ἀπειλώντας, τό κομματικό ὄργανο τῆς Λειψίας τήν ἑκατοστή του προειδοποίηση στήν κυβέρνηση τῆς Γερμανίας.

Ἀλλά, καλέ Θεέ! φυσικά, ἡ κυβέρνηση τῆς Γερμανίας θά συνεχίσει νά ἐπιμένει στήν πολιτική πού ἀκολούθησε ὥς τώρα. Ἐμεῖς δέν ξέρομε–σύμφωνα μέ τήν ἰδιότητά της ὡς *«ἐπιτροπῆς ἐπιφορτισμένης μέ τίς ὑποθέσεις τῶν κυριάρχων τάξεων»*–νά ὑπάρχει μία ὁποιαδήποτε αἰτία γιά νά ἀλλάξει τήν πολιτική της. Ἄν κάποιος ἔχει κάθε λόγο γιά νά ἀλλάξει ἡ πολιτική πού ἀκολουθεῖται ὥς σήμερα, αὐτός εἶναι ἡ γερμανική *ἐργατική τάξη*. Σ' αὐτήν ἀνήκει–ἄν ὁ πόλεμος δέν πρέπει νά καταλήξει σέ μιά γενική καταστροφή ἤ στόν θρίαμβο τῆς χειρότερης γερμανικῆς ἀντίδρασης–νά ξετινάξει ἀπό τούς ὤμους της τήν πολιτική πού ἀκολουθήθηκε ὥς τώρα, δηλαδή τήν πολιτική τοῦ κρέατος γιά κανόνια, καί νά γνωστοποιήσει δημόσια τούς *δικούς της* σκοπούς: τοῦ πολέμου κατά τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ.

Ἡ γενική εἰρήνη δέν μπορεῖ νά ἐπιτευχθεῖ χωρίς τήν ἀνατροπή τῆς ἐξουσίας πού κυβερνάει στή Γερμανία. Μόνο μέ τό δαυλό τῆς ἐπανάστασης στό χέρι, μόνο μέσα σέ μιά ἀνοιχτή πάλη τῶν μαζῶν γιά τήν πολιτική ἐξουσία, γιά τήν κυριαρχία τοῦ λαοῦ καί γιά τή δημοκρατία στή Γερμανία, μπορεῖ αὐτή τήν ὥρα νά ἐμποδιστεῖ ἡ σοβαρότερη ἀνανέωση τῶν σφαγῶν καί ὁ θρίαμβος τῶν γερμανῶν προσαρτιστῶν στήν Ἀνατολή καί τή Δύση. Τώρα οἱ γερμανοί ἐργάτες καλοῦνται νά μεταφέρουν ἀπό τήν Ἀνατολή στή Δύση τό μήνυμα τῆς Ἐπανάστασης καί τῆς Εἰρήνης. Καί πρέπει νά τό κάνουν ὄχι μέ τήν ἄκρη τῶν χειλιῶν, ἀλλά μέ ὅλη τους τή φωνή.

Ρόζα Λούξεμπουργκ

VII. «ΤΑΞΗ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙ ΣΤΟ ΒΕΡΟΛΙΝΟ...»

«Τάξη ἐπικρατεῖ στή Βαρσοβία!», ἀνακοίνωσε ὁ ὑπουργός Σεμπαστιάνι τό 1831 στήν παρισινή Βουλή, ὅταν τά μισθοφόρα ἀποσπάσματα τοῦ Σουβάροφ εἶχαν εἰσορμήσει στήν πολωνική πρωτεύουσα κ' εἶχαν ἀρχίσει τή σφαγή τοῦ ἐπαναστατημένου λαοῦ.

«Τάξη ἐπικρατεῖ στό Βερολίνο!», ἀναγγέλλει θριαμβευτικά ὁ ἀστικός τύπος, ἀναγγέλλουν ὁ Ἔμπερτ καί ὁ Νόσκε, ἀναγγέλλουν οἱ ἀξιωματικοί τῶν «νικηφόρων στρατευμάτων» καί τούς ζητωκραυγάζουν καί τούς χαιρετοῦν στούς δρόμους μέ τά μαντηλάκια οἱ ψοφοδεεῖς βερολινέζοι μικροαστοί. Ἡ δόξα καί ἡ τιμή τῶν γερμανικῶν ὅπλων διασώθηκε μέσα στήν ἱστορία τοῦ κόσμου! Οἱ νικημένοι καί ντροπιασμένοι ἀπό τούς Φλάνδρους καί τούς Ἀργκόνους ἀποκατέστησαν τήν τιμή τους μέ τή λαμπρή νίκη τους ἐνάντια σέ 300 σπαρτακιστές μέσα στό «Φόρβαρτς». Οἱ χρόνοι τῆς πρώτης ἔνδοξης προέλασης τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων στό Βέλγιο, οἱ χρόνοι τοῦ στρατηγοῦ φόν Ἔμμιχ, τοῦ πορθητῆ φόν Λιοῦτιχ, ὠχριοῦνε μπρός στά κατορθώματα τοῦ Ράϊνχαρτ καί τῶν συντρόφων του στούς δρόμους τοῦ Βερολίνου. Κατακρεουργημένοι ἀντιπρόσωποι πού πήγαιναν νά διαπραγματευτοῦν τήν παράδοση τοῦ «Φόρβαρτς» καί σκοτώθηκαν ἀπό τούς κυβερνητικούς μισθοφόρους μέ κονταριές πού παραμόρφωναν τό πρόσωπό τους ἔτσι πού νἆναι ἀδύνατη ἡ ἀναγνώριση τῶν πτωμάτων τους, αἰχμάλωτοι πού τούς στήσαν στόν τοῖχο καί τούς τουφέκισαν σκορπώντας τά μυαλά τους καί τσακίζοντας τά κρανία τους – ποιός λοιπόν νά θυμηθεῖ μπροστά σέ τόσα ἔνδοξα κατορθώματα τίς ἐπαίσχυντες ἧττες ἀπό τούς Γάλλους, τούς Ἄγγλους καί τούς Ἀμερικανούς; «Σπάρτακος» ὀνομάζεται ὁ ἐχθρός καί Βερολίνο ὁ τόπος ὅπου οἱ ἀξιωματικοί μας ξαίρουν νά νικοῦν. Νόσκε «ὁ ἐργάτης»,

ὀνομάζεται ὁ στρατηγός πού ξαίρει νά ὀργανώνει νίκες ἐκεῖ πού ἀποτυχαίνει ὁ Λούτεντορφ.

Ποιός δέν θυμᾶται τώρα τό νικητήριο ἄγγελμα γιά τήν «ἀποκατάσταση τῆς τάξης» στό Παρίσι, ποιός μπορεῖ νά μή θυμηθεῖ τό μακάβριο χορό τῆς κεφαλαιοκρατίας ἐπάνω στά πτώματα τῆς Παρισινῆς Κομμούνας – τῆς ἴδιας ἐκείνης κεφαλαιοκρατίας πού μόλις πρίν ἀπό λίγο συνθηκολογοῦσε ἐπαίσχυντα μπρός στήν Πρωσσία καί παράδινε στόν ἐξωτερικό ἐχθρό τήν πρωτεύουσα τῆς χώρας γιά νά τό κόψει λάσπη σάν τόν ἐλεεινότερο δειλό! Ἐνάντια ὅμως στούς πεινασμένους καί μέ σκουριασμένα ὅπλα ὁπλισμένους προλετάριους τοῦ Παρισιοῦ, ἐνάντια στ' ἀπροστάτευτά τους γυναικόπαιδα – πῶς ἀμέσως ξαναβρῆκαν τήν ἀνδρεία τους οἱ κανακάρηδες γιοί τῶν ἀστῶν, ἡ «χρυσή νεολαία», οἱ ἀξιωματικοί! Πῶς τότε ἡ γενναιότητα τῶν καταπτοημένων μπροστά στόν ἐξωτερικό ἐχθρό σακαράκηδων ξέσπασε σέ φρικαλέες θηριωδίες πάνω σέ ἄοπλους, σέ αἰχμάλωτους καί σ' ἑτοιμοθάνατους ἀκόμα!

«Τάξη ἐπικρατεῖ στή Βαρσοβία!», «Τάξη ἐπικρατεῖ στό Παρίσι!», «Τάξη ἐπικρατεῖ στό Βερολίνο»!. Αὐτά εἶναι τά μηνύματα τῶν φρουρῶν τῆς «τάξης» πού κάθε πενήντα χρόνια μεταδίδονται ἀπό τό ἕνα στό ἄλλο κέντρο τῆς παγκόσμιας ἱστορικῆς πάλης. Κ' οἱ πλημμυρισμένοι ἀπό θριαμβευτική χαρά «νικητές» δέν βλέπουν ὅτι μιά «τάξη» πού διατηρεῖται μόνο μέ περιοδικά αἱματοκυλίσματα, πλησιάζει στό ἱστορικό της τέλος, στήν κατάρρευσή της.

Τί εἶταν αὐτή ἡ τελευταία «ἑβδομάδα τοῦ Σπάρτακου» στό Βερολίνο, τί μᾶς ἔδωσε, τί μᾶς διδάσκει; Ἀκόμα καί μέσα στήν πάλη, μέσα στίς νικητήριες κραυγές τῆς ἀντεπανάστασης οἱ ἐπαναστάτες προλετάριοι πρέπει νά κάνουν τόν ἀπολογισμό τῶν γεγονότων, νά ἐκτιμήσουν τά γεγονότα καί τά ἀποτελέσματά τους μέ τό μεγάλο ἱστορικό γνώμονα. Ἡ ἐπανάσταση δέν ἔχει καιρό νά χάνει, προχωρεῖ ὁρμητική σά θύελλα – πάνω σέ νεοσκαμμένους ἀκόμα τάφους, πέρα ἀπό «νίκες» καί «ἧττες» – μπροστά, πρός τούς μεγάλους της σκοπούς! Πρέπει ν' ἀκολουθήσουμε συνειδητά τή γραμμή πού μᾶς δείχνει, τό δρόμο πού μᾶς χαράζει – νά ποιό εἶναι τό πρώτιστο καθῆκον γιά τούς ἀγωνιστές τοῦ διεθνοῦς σοσιαλισμοῦ.

Ἔπρεπε σ' αὐτή τή σύγκρουση νά περιμένουμε τήν ὁριστική νίκη τοῦ ἐπαναστατικοῦ προλεταριάτου, ἔπρεπε νά περιμένουμε τήν πτώση τοῦ Ἔμπερτ-Σαΐντεμαν καί τήν ἐγκαθίδρυση τῆς

σοσιαλιστικῆς δικτατορίας; 'Ασφαλῶς ὄχι, ἄν λάβουμε ὑπόψη καί καλοσυλλογιστοῦμε ὅλα τά σχετικά στοιχεῖα. Τό τρωτό σημεῖο τῆς ἐπανάστασης αὐτή τή στιγμή: ἡ ἔλλειψη πολιτικῆς ὡριμότητας στή μάζα τῶν στρατιωτῶν πού ἐξακολουθοῦν νά χρησιμοποιοῦνται ἀπό τούς ἀξιωματικούς τους γιά ἀντιλαϊκούς ἀντεπαναστατικούς σκοπούς – αὐτό κιόλας μονάχα εἶναι μιά ἀπόδειξη γιά τό ὅτι δέν εἴταν δυνατό νἄχουμε μιά διαρκῆ νίκη τῆς ἐπανάστασης μέσα σ' αὐτή τή σύγκρουση. 'Από τήν ἄλλη μεριά ἡ ἀνωριμότητα τοῦ στρατιώτη εἶναι κι αὐτή ἕνα σύμπτωμα πού φανερώνει τήν ἀνωριμότητα, γενικά, τῆς γερμανικῆς ἐπανάστασης.

Ἡ ὕπαιθρος χώρα, ἀπ' ὅπου προέρχεται ἕνα μεγάλο ποσοστό τῆς μάζας τῶν στρατιωτῶν, ἐξακολουθεῖ νά μένει σχεδόν ἀνεπηρέαστη ἀπό τήν ἐπανάσταση. Τό Βερολίνο ἴσαμε τώρα εἶναι ἀπομονωμένο ἀπό τήν ὑπόλοιπη Γερμανία. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι τά ἐπαναστατικά κέντρα τῶν ἐπαρχιῶν – Ρηνανία, Βασερκάντε, Μπράουνσβάϊχ, Σαξωνία, Βυρτεμβέργη – εἶναι ψυχή καί σῶμα στό πλευρό τοῦ βερολινέζικου προλεταριάτου. Λείπει ὅμως ἀκόμα πρῶτ' ἀπ' ὅλα ὁ ἄμεσος συντονισμός τῆς ἐφόδου, ἡ ἑνότητα τῆς δράσης πού θά μποροῦσε τή μαχητικότητα τῶν ἐργατῶν τοῦ Βερολίνου νά τήν κάνει ἀσύγκριτα πιό ἀποτελεσματική. Ὕστερα – κι αὐτό εἶναι ἡ βαθύτερη αἰτία γιά τίς πολιτικές ἐλλείψεις τῆς ἐπανάστασης – οἱ οἰκονομικοί ἀγῶνες, ὁ κύριος κρατήρας τοῦ ἡφαιστείου πού διαρκῶς τροφοδοτεῖ μιά νέα λάβα τήν ἐπαναστική ταξική πάλη, βρίσκονται ἀκόμα στήν ἀρχή τους.

'Απ' ὅλα αὐτά βγαίνει τό συμπέρασμα ὅτι δέν μπορούσαμε τή στιγμή αὐτή νά ὑπολογίζουμε ἀκόμα σέ μιά διαρκῆ νίκη. Μήπως λοιπόν ὁ ἀγώνας μας τήν περασμένη βδομάδα εἴταν ἕνα «λάθος»; Θἄτανε ἀσφαλῶς τέτοιο ἄν ἐπρόκειτο γιά μιά προμελετημένη «ἐπίθεση», γιά ἕνα «πούτς», ὅπως λέγεται. Πῶς ἄρχισε ὁ ἀγώνας τήν τελευταία βδομάδα; Ὅπως σ' ὅλες τίς περιπτώσεις ἴσαμε τώρα, ὅπως στίς 6 τοῦ Δεκέμβρη, ὅπως στίς 24 τοῦ Δεκέμβρη, ἡ πρώτη αἰτία του εἴτανε: μιά αἰσχρή πρόκληση τῆς κυβέρνησης! Ὅπως τότε ἡ πρώτη ἀφορμή εἴταν τό ματοκύλισμα ἄοπλων διαδηλωτῶν, ὁ σκοτωμός τῶν ναυτῶν, ἔτσι καί τώρα ἡ ἐπίθεση τῆς κυβέρνησης κατά τῆς ἀστυνομικῆς διεύθυνσης εἴταν ἡ πρώτη αἰτία ὅλων τῶν κατοπινῶν γεγονότων. Ἡ ἐπανάσταση δέν κάνει τίς ἐπιχειρήσεις της σέ καμιά ἀνοιχτή πεδιάδα, μονάχη της αὐτή, σύμφωνα μέ κάποιο σχέδιο αὐστη-

ρά καταστρωμένο ἀπό «στρατηγούς». Οἱ ἀντίπαλοί της ἔχουν κι αὐτοί πρωτοβουλία, καί μάλιστα ἀσκοῦν τήν πρωτοβουλία τους κατά κανόνα πολυ συχνότερα ἀπό τήν ἐπανάσταση τήν ἴδια.

Ὅταν οἱ ἐπαναστάτες ἐργάτες βρέθηκαν μπροστά στή θρασύτατη αὐτή πρόκληση τῶν Ἔμπερτ-Σαΐντεμαν εἴταν ὑποχρεωμένοι νά καταφύγουν στά ὅπλα. Ναί, εἴταν ζήτημα τιμῆς γιά τήν ἐπανάσταση, νά ἀποκρούσει ἀμέσως καί μ' ὅλες της τίς δυνάμεις τήν ἐπίθεση γιά νά μή ἀποθρασυνθεῖ ἡ ἀντεπανάσταση καί κάνει νέες προόδους. Διαφορετικά θά κλονίζονταν οἱ ἐπαναστατικές γραμμές τοῦ προλεταριάτου, θά κλονίζονταν τό κῦρος τῆς γερμανικῆς ἐπανάστασης μέσα στή Διεθνῆ.

Καί ἡ ἄμεση ἀντίσταση ἦρθε τόσο αὐθόρμητα καί μέ τόσο μεγάλη ἔνταση ἀπό τίς μάζες τοῦ Βερολίνου, ὥστε στήν πρώτη φάση τῆς πάλης ἡ ἠθική νίκη ἦταν μέ τό μέρος τοῦ προλεταριάτου. Εἶναι ὅμως ἐσωτερικός νόμος τῆς ἐπανάστασης νά μήν ἐπαναπαύεται ποτέ στίς θέσεις πού κατάκτησε, μένοντας στήν ἀδράνεια καί στήν παθητικότητα. Ἡ καλλίτερη ἐπίδειξη εἶναι ἕνα καλό τολμηρό κτύπημα. Αὐτός ὁ στοιχειώδης κανόνας κάθε πάλης ἰσχύει πολύ περισσότερο γιά τά βήματα τῆς ἐπανάστασης. Αὐτή προχωρεῖ αὐτοδύναμα, καί ὅ,τι φανερώνει τό ὑγιές ἔνστιχτο καί τή μεγάλη ζωτικότητα ποὔχει μέσα του τό προλεταριάτο τοῦ Βερολίνου εἶναι ὅτι αὐτό δέν ἡσύχασε μέ τήν ἐπανεγκατάσταση τοῦ Ἄϊχορν στή θέση του (τή διεύθυνση τῆς ἀστυνομίας) παρά αὐθόρμητα βάδισε γιά τήν κατάληψη καί ἄλλων ἰσχυρῶν θέσεων τῆς ἀντεπανάστασης: τῶν ἀστικῶν ἐφημερίδων καί τοῦ ἡμιεπίσημου πρακτορείου εἰδήσεων, τοῦ «Φόρβαρτς». Ὅλα αὐτά τά μέτρα τά πῆρε ἡ μάζα ἀπό ἐνστικτώδη κατανόηση ὅτι ἡ ἀντεπανάσταση δέν θά ἐφησυχάσει ὕστερ' ἀπό τήν ἧττα της, παρά θά κάνει σέ λίγο γενική δοκιμασία τῶν δυνάμεών της ἐναντίον τοῦ λαοῦ.

Μά κ' ἐδῶ βρισκόμαστε μπροστά σ' ἕναν ἀπό τούς μεγαλύτερους ἱστορικούς νόμους τῆς ἐπανάστασης, πάνω στόν ὁποῖο συντρίβονται ὅλοι οἱ λεπτοί ἑλιγμοί τῶν μικροαστῶν «ἐπαναστατῶν» (τοῦ εἴδους τοῦ Ἀνεξάρτητου Σοσιαλδημοκρατικοῦ Κόμματος) πού σέ κάθε ἀγώνα ζητοῦν μόνο προσχήματα γιά νά ὑποχωρήσουν. Μιά καί τεθεῖ καθαρά τό βασικό πρόβλημα τῆς ἐπανάστασης – πού στήν ἐπανάσταση τούτη εἶναι ἡ ἀνατροπή τῆς κυβέρνησης Ἔμπερτ Σαΐντεμαν, μόνο ἐμπόδιο στή νίκη τοῦ

σοσιαλισμοῦ – ἔπειτα τό πρόβλημα παρουσιάζεται ὁλοένα μπροστά μας σ' ὅλη του τήν ἐπικαιρότητα, καί κάθε ἐπεισόδιο τῆς πάλης, μέ τήν ἀναγκαιότητα ἑνός φυσικοῦ νόμου, θέτει πάλι τό πρόβλημα σ' ὅλη του τήν ἔκταση, ὅσο κι ἄν εἶναι οἱ συνθῆκες ἀνώριμες. «Κάτω οἱ Ἔμπερτ-Σαΐντεμαν!» – αὐτό τό σύνθημα ξαναφαίνεται ἀναπόφευκτα μέσα σέ κάθε φάση τῆς ἐπαναστατικῆς κρίσης σάν ἡ ὁλοκλήρωση ὅλων τῶν τμηματικῶν ἀγώνων καί ἀνεβάζει ἔτσι μονάχο του, μέ τήν ἐσώτερη ἀντικειμενική λογική του – εἴτε τό θέλουμε, εἴτε ὄχι – κάθε ἐπεισόδιο τῆς πάλης στό κατακόρυφο.

Ἀπό αὐτή τήν ἀντίφαση ἀνάμεσα στήν ὀξύτητα μέ τήν ὁποία μπαίνουν ἀντικειμενικά τέτοια προβλήματα καί στήν ἔλλειψη τῶν προϋποθέσεων γιά τή λύση τους στήν πρώτη φάση τῆς ἐπαναστατικῆς ἐξέλιξης, πηγάζει τοῦτο τό ἀποτέλεσμα: ὅτι οἱ μερικότεροι ἀγῶνες τῆς ἐπανάστασης καταλήγουν τυπικό σέ ἧττα. Ἡ ἐπανάσταση ὅμως εἶναι ἡ μοναδική μορφή «πολέμου» – καί τοῦτο ἐπίσης εἶναι ἕνας ἀπό τούς ἐσωτερικούς νόμους της – ὅπου ἡ τελική νίκη προετοιμάζεται μόνο μέ μιά σειρά «ἧττες».

Τί μαρτυράει ὅλη ἡ ἱστορία τῶν νεώτερων ἐπαναστάσεων καί τοῦ σοσιαλισμοῦ; Ἡ πρώτη ἀνάφλεξη τῆς πάλης τῶν τάξεων στήν Εὐρώπη, ἡ ἐξέγερση τῶν ὑφαντουργῶν στή Λυών τό 1831 τέλειωσε μέ βαριά ἧττα. Τό κίνημα τῶν χαρτιστῶν στήν Ἀγγλία κατάληξε κι αὐτό σέ ἧττα. Τό ξεσήκωμα τοῦ παρισινοῦ προλεταριάτου τόν Ἰούνη τοῦ 1948 ἔληξε μέ μιά ὀλέθρια καί ματοβαμμένη ἧττα. Ἡ Παρισινή Κομμούνα ἔκλεισε κι αὐτή μέ μιά τρομερή ἧττα. Ὅλος ὁ δρόμος τοῦ σοσιαλισμοῦ εἶναι – ὅσο πρόκειται γιά ἐπαναστατικές συγκρούσεις – σπαρμένος μέ τέτοιες ἧττες.

Κι ὅμως αὐτή ἡ ἴδια ἡ ἱστορία ὁδηγεῖ βῆμα πρός βῆμα ἀκατάσχετα πρός τήν τελική νίκη. Ποῦ θά εἴμασταν σήμερα χωρίς αὐτές τίς «ἧττες» ἀπό τίς ὁποῖες ἀντλήσαμε ἱστορική πεῖρα, γνώση, δύναμη, ἰδεαλισμό! Σήμερα πού ἔχουμε προχωρήσει ὡς τήν τελική μάχη τοῦ προλεταριακοῦ ἀγώνα, στηριζόμαστε ἴσα-ἴσα πάνω σ' αὐτές τίς «ἧττες» πού χωρίς αὐτές δέν θά μπορούσαμε νά κάνουμε τίποτα, πού κάθε μιά τους εἶναι κ' ἕνα μέρος ἀπό τή δύναμή μας κι ἀπό τή διαύγεια τοῦ σκοποῦ μας.

Στούς ἐπαναστατικούς ἀγῶνες συμβαίνει τό ἀντίθετο ἀπό τούς *κοινοβουλευτικούς ἀγῶνες*. Στή Γερμανία εἴχαμε στά τελευταῖα 40 χρόνια μεγάλες κοινοβουλευτικές «νίκες», βαδίζαμε μάλιστα ἀπό νίκη σέ νίκη. Καί τό ἀποτέλεσμα εἶταν στή μεγάλη

ἱστορική δοκιμασία τῆς 4ης Αὐγούστου 1914: μιά πολιτική καί ἠθική πανωλεθρία, μιά πρωτόφαντη κατάρρευση, μιά πρωτάκουστη χρεοκοπία. Οἱ ἐπαναστάσεις ἴσαμε τώρα μᾶς ἔφερναν μεγάλες ἧττες, μά οἱ ἀναπόφευχτες αὐτές ἧττες συγκεντρώνουν τίς ἐγγυήσεις γιά τήν αὐριανή τελική νίκη. Πάντα ὅμως μέ μιά προϋπόθεση! Νά συνειδητοποιήσουμε σέ ποιές συνθῆκες ἡττηθήκαμε: ἡ ἧττα ἦρθε ἐπειδή ἡ προοδευτική μαχητικότητα τῶν μαζῶν τσακίστηκε πάνω στό φραγμό τῶν ἀνώριμων ἱστορικῶν προϋποθέσεων; ἤ μήπως ἐπειδή ἡ ἴδια ἡ ἐπαναστατική δράση παρέλυε ἀπό τήν ἀσυνέπεια, τήν ἀναποφασιστικότητα, τίς ἐσωτερικές ἀδυναμίες;

Κλασικά παραδείγματα καί γιά τίς δυό αὐτές περιπτώσεις εἶναι ἀπό τό ἕνα μέρος ἡ γαλλική φεβρουαριανή ἐπανάσταση (1848), ἀπό τό ἄλλο ἡ γερμανική ἐπανάσταση τοῦ Μάρτη. Ἡ ἡρωική δράση τοῦ παρισινοῦ προλεταριάτου στά 1848 ἔγινε ἡ ζωντανή πηγή ταξικῆς ἐνέργειας γιά ὁλόκληρο τό διεθνές προλεταριάτο. Οἱ ἀθλιότητες τῆς γερμανικῆς ἐπανάστασης τοῦ Μάρτη τοῦ 1848 εἶναι σά μιά σιδερένια σφαῖρα δεμένη στά πόδια ὅλης τῆς κατοπινῆς γερμανικῆς ἱστορικῆς ἐξέλιξης. Ἐπέδρασαν πάνω σ' ὅλη τήν ἐπίσημη ἱστορία τῆς γερμανικῆς ἱστορικῆς ἐξέλιξης. Ἐπέδρασαν πάνω σ' ὅλη τήν ἐπίσημη ἱστορία τῆς γερμανικῆς σοσιαλδημοκρατίας καί διαμέσου της σ' ὅλες τίς πρόσφατες περιπέτειες τῆς γερμανικῆς ἐπανάστασης – ἀκόμα καί στή χτεσινή δραματική κρίση.

Πῶς παρουσιάζεται ἡ ἧττα τῆς «ἑβδομάδας τοῦ Σπάρτακου» στό φῶς τοῦ ἱστορικοῦ ἐρωτήματος πού θέσαμε πιό πάνω; Εἶταν μιά ἧττα καθορισμένη ἀπό τήν ἀντίφαση ἀνάμεσα στήν ὁρμητική ἐνεργητικότητα τῶν μαζῶν καί στήν ἀνεπαρκή ὡριμότητα τῆς κατάστασης – ἤ μήπως προῆλθε ἀπό τήν ἄτολμη καί ἀδύναμη δράση;

Καί τά δυό! Ὁ διπλός χαρακτήρας αὐτῆς τῆς κρίσης, ἡ ἀντίφαση ἀνάμεσα στή ρωμαλέα, ἀποφασιστική, ἐπιθετική ἐξόρμηση τῶν μαζῶν τοῦ Βερολίνου καί στήν ἀναποφασιστικότητα, δειλία, διστακτικότητα τῶν βερολινέζων ἀρχηγῶν εἶναι τό ἰδιαίτερο χαρακτηριστικό τοῦ τελευταίου αὐτοῦ ἐπεισοδίου.

Ἡ διεύθυνση ἀπότυχε. Μά ἡ διεύθυνση μπορεῖ καί πρέπει νά ἀνανεωθεῖ ἀπό τίς μάζες, μέσα ἀπό τίς μάζες. Οἱ μάζες εἶναι ὁ ἀποφασιστικός συντελεστής, αὐτές εἶναι ὁ βράχος πού πάνω του θά θεμελιωθεῖ τῆς ἐπανάστασης ἡ τελική νίκη. Οἱ μά-

ζες στάθηκαν στό ὕψος τους, τήν «ἧττα» αὐτή τήν ἔκαναν πραγματικά ἕναν κρίκο στήν ἁλυσίδα τῶν ἱστορικῶν ἐκείνων ἡττῶν πού εἶναι ἡ δόξα καί ἡ δύναμη τοῦ διεθνοῦς σοσιαλισμοῦ. Καί γι' αὐτό μέσ' ἀπ' αὐτή τήν «ἧττα» θά βλαστήσει ἡ μελλοντική νίκη.

«Τάξη ἐπικρατεῖ στό Βερολίνο!». Ἠλίθιοι δήμιοι! Ἡ «τάξη» σας εἶναι χτισμένη πάνω στήν ἄμμο. Ἡ ἐπανάσταση αὔριο «θά ὑψώσει τή βροντερή φωνή της ὥς τούς οὐρανούς». Τρομαγμένοι θ' ἀκούσετε τό νικητήριο της σάλπισμα: – Εἴμουν, εἶμαι καί θά εἶμαι!

14 Γενάρη 1919

ΚΑΡΛ ΛΗΜΠΝΕΧΤ
«ΚΑΙ ΟΜΩΣ»
(Τελευταῖο κείμενο τοῦ Κάρλ Λῆμπνεχτ–14 Ἰανουαρίου 1919)

Γενική ἔφοδος κατά τοῦ Σπάρτακου! Θάνατος στούς Σπαρτακιστές! Πιᾶστε τους μαστιγῶστε τους, σουβλίστε τους, ποδοπατῆστε τους, κᾶντε τους κομμάτια! Θηριωδίες πού μπροστά τους ὠχριοῦν αὐτές τῶν Γερμανικῶν στρατευμάτων στό Βέλγιο.

Ὁ Σπάρτακος ἐξολοθρεύτηκε! Οὐρλιαχτά χαρᾶς πού ξεκινᾶνε ἀπό τήν «Post» καί φτάνουν μέχρι τή «Vorwaerts»!

Ὁ Σπάρτακος ἐξολοθρεύτηκε! Τά ξίφη, τά περίστροφα καί τά τουφέκια τῆς παληᾶς Γερμανικῆς ἀστυνομίας πού ἀνασυστάθηκε γιά ν' ἀφοπλίσει τούς ἐπαναστάτες ἐργάτες, θά ἐπισφραγίσουν τήν ἧττα μας. Μέ τήν προστασία τῶν λογχῶν τοῦ συνταγματάρχη Ράϊνχαρτ, τῶν μυδραλλιοβόλων καί τῶν πυροβόλων τοῦ στρατηγοῦ Λύτβιτς, θά γίνουν ἐπιτέλους οἱ ἐκλογές γιά τήν Ἐθνική Συνέλευση – κι αὐτό θἄναι τό δημοψήφισμα τοῦ Λουδοβίκου-Ναπολέοντα Ἔμπερτ.

Ὁ Σπάρτακος κεῖται στό ἔδαφος!

Εἶναι ἀλήθεια! Οἱ ἐπαναστάτες ἐργάτες τοῦ Βερολίνου συντρίφτηκαν! Εἶναι ἀλήθεια! Οἱ καλύτεροι ἀπ' αὐτούς κατακρεουργήθηκαν μαζικά! Εἶναι ἀλήθεια! Χίλιοι ἀπ' τούς πιό πιστούς πετάχτηκαν στά μπουντρούμια!

Ναί, αὐτοί νικήθηκαν. Κι αὐτό γιατί τούς ἐγκατέλειψαν οἱ ναῦτες, οἱ στρατιῶτες, ἡ λαϊκή πολιτοφυλακή καί στή βοήθεια ὅλων αὐτῶν ὑπολόγιζαν πολύ.

Ἀλλά αὐτό πού παρέλυσε περισσότερο τή δύναμή τους ἦταν ἡ ἀναποφασιστικότητα καί ἡ ἀδυναμία τῶν ἀρχηγῶν πού εἶχαν διαλέξει. Ἀπ' τήν ἄλλη, ὁ βοῦρκος τῆς ἀντεπανάστασης, ἀποτελούμενος ἀπ' τά ὑπὰνάπτυχτα στρώματα τοῦ λαοῦ καί τά ἀπομεινάρια τῶν κυρίαρχων τάξεων τούς βύθισε, τούς ἔπνιξε.

Ναί, νικήθηκαν. Καί ἡ ἧττα τους ἦταν ἱστορική ἐπιταγή. Δέν εἶχε φτάσει ἀκόμα ἡ κατάλληλη στιγμή. Ἡ ἐπανάσταση δέν ἦταν ὥριμη. Ὡστόσο ἡ μάχη ἦταν ἀναπόφευκτη. Ὁ Eugene Ernst, ὁ Hirsch καί ἡ ὑπόλοιπη συμμορία εἶχαν τή δυνατότητα ν' ἀνακαταλάβουν τή Διεύθυνση τῆς Ἀστυνομίας –πού εἶχε γίνει τό Παλλάδιο τῆς ἐπανάστασης– κι αὐτή ἦταν ἡ ἀνεπανόρθωτη καταστροφή. Ἡ μάχη ἐπιβλήθηκε στό προλεταριάτο ἀπ' τή συμμορία τοῦ Ἔμπερτ. Μ' ἕναν αὐθόρμητο βρυχηθμό οἱ Βερολινέζικες μάζες ξεσηκώθηκαν σαρώνοντας ἀμφιβολίες καί δισταγμούς.

Λοιπόν ναί! Οἱ ἐπαναστάτες ἐργάτες τοῦ Βερολίνου συντρίφτηκαν.

Καί οἱ Ἔμπερτ –Σάϊντεμαν– Νόσκε εἶναι νικητές. Κι αὐτό γιατί οἱ στρατηγοί, ἡ γραφειοκρατία, οἱ βιομήχανοι, οἱ φιλοκληρικοί, τά τσουβάλια μέ τά χρήματα ὅτι τέλος πάντων εἶναι ἀρρωστημένο, στενοκέφαλο κι ὀπισθοδρομικό τούς ὑποστήριξε καί τούς ἔφερε τή νίκη, μέ τή βοήθεια τῶν ἀερίων, τῶν μυδραλλιοβόλων καί τῶν χειροβομβίδων.

Ὑπάρχουν ὅμως ἧττες πού εἶναι νίκες καί νίκες πιό ἐπαίσχυντες κι ἀπό ἧττες.

Οἱ νικημένοι τῆς αἱματηρῆς βδομάδας τοῦ Γενάρη ἔπεσαν ἔνδοξα. Ἀγωνίστηκαν γιά μιά μεγάλη ὑπόθεση, γιά τούς πιό εὐγενεῖς σκοπούς τῆς ἀνθρωπότητας πού ὑποφέρει: γιά τήν πνευματική καί ὑλική ἀπελευθέρωση τῶν ὑποδουλομένων μαζῶν. Ἔχυσαν τό αἷμα τους σέ μιά ἱερή ἀποστολή κι ἔτσι τό αἷμα τους ἔγινε κι αὐτό ἱερό. Ἀπό κάθε σταγόνα ἀπ' τό αἷμα τους θά γεννηθοῦν ἐκδικητές γι' αὐτούς πού ἔπεσαν στή μάχη, ἀπό κάθε καταστραμένη ἴνα τῆς σάρκας τους θά βγοῦν νέοι ἀγωνιστές γι' αὐτήν τήν ὑπόθεση πού εἶναι αἰώνια κι' ἀθάνατη ὅπως τό στερέωμα.

Οἱ σημερινοί νικημένοι θἄναι οἱ αὐριανοί νικητές. Γιατί ἡ ἧττα τους θά εἶναι τό μάθημά τους. Τό Γερμανικό προλεταριά-

το στερεῖται ἐπαναστατικῆς πείρας καί παράδοσης. Καί μόνον ἀκολουθώντας μιά ψηλαφητή πορεία, γεμάτη ἀπό νεανικά λάθη, σκαμπανεβάσματα κι ὀδυνηρές ἀποτυχίες, θά μπορέσει ν' ἀποκτήσει τήν πρακτική γνώση, πού ἐγγυᾶται τή μελλοντική ἐπιτυχία.

Γιά τίς πρωτόγονες, στοιχειώδεις δυνάμεις τῆς κοινωνικῆς ἐπανάστασης –πού ἡ ἀκαταμάχητη ἀνάπτυξή τους ἀποτελεῖ τόν ζωντανό νόμο τῆς κοινωνικῆς ἐξέλιξης ἧττα σημαίνει: κίνητρο. Καί μέσα ἀπ' τίς ἧττες ἡ πορεία τους ὁδηγεῖ στή νίκη.

Καί οἱ σημερινοί νικητές;

Παίζουν τόν ἀπάνθρωπο αἱματηρό ρόλο τους στήν ὑπηρεσία μιᾶς ἀπάνθρωπης ὑπόθεσης: τῶν δυνάμεων τοῦ παρελθόντος, τῶν θανάσιμων ἐχθρῶν τοῦ προλεταριάτου.

Ἀπό σήμερα κιόλας διαφαίνεται τό πεπρωμένο τους! Σήμερα κιόλας εἶναι δέσμιοι αὐτῶν πού θέλησαν νά χρησιμοποιήσουν σάν ὄργανα ἐνῶ αὐτοί οἱ ἴδιοι ἦταν ἀπό πάντα τά ὄργανά τους.

Ἡ σοσιαλδημοκρατία συνυπογράφει ἀκόμη πλάϊ στό ὄνομα τῆς Ἁγίας Ρωμαϊκῆς Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας. Ἀλλά ἡ ἀναβολή πού τῆς παραχωρήθηκε δέν εἶναι παρά ἕνα *«τέταρτο τῆς χάριτος»*.

Οἱ προδότες βρίσκονται ἤδη στόν Κύφωνα* τῆς ἱστορίας. Ποτέ σ' αὐτόν τόν κόσμο δέν ἔζησαν τέτοιοι Ἰοῦδες, πού, ὄχι μόνο πούλησαν τήν πιό ἱερή τους ὑπόθεση, ἀλλά καί τήν κάρφωσαν οἱ ἴδιοι στό σταυρό μέ τά ἴδια τους τά χέρια. Μέ τόν ἴδιο τρόπο πού ἡ ἐπίσημη Γερμανική σοσιαλδημοκρατία ἔπεσε πιό χαμηλά ἀπό κάθε ἄλλη τόν Αὔγουστο τοῦ 1914, ἔτσι καί τώρα παρουσιάζει, στό ξημέρωμα τῆς κοινωνικῆς ἐπανάστασης, τήν πιό ἄθλια εἰκόνα.

Ἡ Γαλλική ἀστική τάξη, γιά νά βρεῖ τούς δήμιους τοῦ Ἰούνη τοῦ 1848 καί τοῦ Μάη τοῦ 1871 ἀναγκάστηκε νά ψάξει στή δική της παράταξη. Ἡ Γερμανική ἀστική τάξη δέν χρειάστηκε νά μπεῖ σ' αὐτόν τόν κόπο– σοσιαλδημοκράτες προσφέρθηκαν γι αὐτό τό βρώμικο καί κατάπτυστο, δειλό κι αἱματηρό ἔργο– ὁ Καβανιάκ της, ὁ Γκαλιφέ της ὀνομάζεται Νόσκε, *«ὁ Γερμανός ἐργάτης»!*

Μυρίζει ἀκόμα μπαρούτι. Ἡ φωτιά τῆς σφαγῆς τῶν ἐργαζό-

* Κύφων: μηχάνημα πού δένονταν οἱ κατάδικοι.

μενων καίει ἀκόμα κάτω ἀπ' τή στάχτη. Οἱ ἀποκεφαλισμένοι προλετάριοι κείτονται ἀκόμα ἐκεῖ πού ἔπεσαν κι οἱ πληγωμένοι αἱμμορραγοῦν ἀκόμα, τήν ὥρα πού παρελαύνουν οἱ σειρές τῶν δολοφονικῶν ταγμάτων κι αὐτοί οἱ κύριοι Ἔμπερτ, Σάϊντεμαν καί Νόσκε γεμᾶτοι ἀλαζονεία γιά τή νίκη τους!

Ὅμως τό προλεταριάτο ὅλου τοῦ κόσμου ἀντιμετωπίζει ἤδη μέ φρίκη αὐτούς τούς νικητές πού τολμοῦν ν' ἁπλώνουν στή Διεθνῆ τά χέρια τους, πού στάζουν ἀκόμα τό αἷμα τῶν Γερμανῶν ἐργατῶν. Τούς ἀποδιώχνουν μέ ἀηδία καί περιφρόνηση ἀκόμα κι αὐτοί πού, μέσα στήν ταραχή τοῦ παγκόσμιου πόλεμου εἶχαν οἱ ἴδιοι περιφρονήσει τά καθήκοντα τοῦ Σοσιαλισμοῦ! Μολυσμένοι, ἀποκλεισμένοι ἀπ' ὅλη τήν ἀξιοπρεπή ἀνθρωπότητα, διωγμένοι βίαια ἀπ' τή Διεθνῆ, περιφρονημένοι, μισητοί ἀπό κάθε ἐπαναστάτη προλετάριο, αὐτή εἶναι ἡ εἰκόνα πού παρουσιάζουν στόν κόσμο.

Ὁλόκληρη ἡ Γερμανία βυθίστηκε στή ντροπή – ἐξ αἰτίας τους. Προδότες τῶν ἀδελφῶν τους κυβερνᾶνε τό Γερμανικό λαό! Ἀδελφοκτόνοι!

Ἄχ! Ἡ δόξα τους δέν θά κρατήσει γιά πολύ. Αὐτό τό «τέταρτο τῆς χάριτος» κι ὕστερα θά κριθοῦν».

Ἡ βασιλεία τους θ' ἀνάψει σέ χιλιάδες καρδιές τά δαδιά τῆς ἐξέγερσης. Ἡ ἐπανάσταση τοῦ προλεταριάτου πού πίστεψαν πώς τήν ἔπνιξαν στό αἷμα θά ὀρθωθεῖ πάνω τους γιγάντια! Ἡ πρώτη της φράση θά εἶναι: *«Κάτω οἱ δολοφόνοι τῶν ἐργατῶν, Ἔμπερτ–Σάϊντεμαν–Νόσκε!»*

Οἱ σημερινοί νικημένοι ἔμαθαν. Γιατρεύτηκαν ἀπ' τίς αὐταπάτες τους: δέν ἔχουν νά περιμένουν καμμιά βοήθεια ἀπό τά ἄψυχα πλήθη πού εἶναι ἀδιεξοδικά ἐγκλωβισμένα σέ παραδόσεις πειθαρχίας! Γιατρεύτηκαν ἀπ' τίς αὐταπάτες: δέν πρέπει νά ξαναναθέσουν πρωτοβουλίες σέ ἀρχηγούς πού ἀποδείχτηκαν ἀδύναμοι καί ἀνίκανοι! Γιατρεύτηκαν ἀπ' τήν ἐμπιστοσύνη τους στό κεντριστικό κόμμα– τή λεγόμενη «ἀνεξάρτητη» σοσιαλδημοκρατία, πού τούς ἐγκατέλειψε.Βασιζόμενοι μόνο στίς δικές τους δυνάμεις, θά δώσουν τίς μελλοντικές μάχες. Αὐτοί οἱ ἴδιοι καί γι' αὐτούς τούς ἴδιους, θά πετύχουν τίς νίκες τοῦ μέλλοντος. Ὅσο γιά τή φράση πού λέει πώς *«ἡ χειραφέτηση τῆς ἐργατικῆς τάξης δέν μπορεῖ παρά νά εἶναι ἔργο τῆς ἴδιας τῆς ἐργατικῆς τάξης»*, αὐτή ἡ φράση θ' ἀποκτήσει, μετά τήν πικρή ἐμπειρία αὐτῆς τῆς τελευταίας ἑβδομάδας, ἕνα καινούργιο καί βαθύ νόημα.

᾿Ακόμα κι αὐτοί οἱ ἐξαπατημένοι καί παραπλανημένοι στρατιῶτες θ᾿ ἀνακαλύψουν σύντομα τό παιχνίδι πού παίζεται σέ βάρος τους, ὅταν νιώσουν πάλι νά πέφτει πάνω τους τό κνοῦτο τοῦ μιλιταρισμοῦ πού ἀνασυγκροτεῖται. ᾿Ακόμα κι αὐτοί θά ξυπνήσουν ἀπ᾿ τή μέθη πού τούς διακατέχει τώρα.

«῾Ο Σπάρτακος ἐξολοθρεύτηκε!»

῎Ε! Μή βιάζεστε! Δέ τό σκάσαμε! Δέν ὑποκύψαμε! Κι ἄν μᾶς ἀλυσοδένουν, ἐμεῖς συνεχίζουμε νά εἴμαστε ἐδῶ καί θά παραμείνουμε ἐδῶ. Καί ἡ νίκη θά ᾿ναι δική μας.

Γιατί Σπάρτακος, σημαίνει φωτιά καί πνεῦμα, σημαίνει ψυχή καί καρδιά, σημαίνει θέληση καί πράξη τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης. Σπάρτακος σημαίνει: ὅλη ἡ ἀθλιότητα καί ἡ ἐπιθυμία γιά εὐτυχία, ὅλη ἡ ταξική συνείδηση τοῦ προλεταριάτου κι ὅλο τό θάρρος του στόν ἀγώνα. Γιατί Σπάρτακος σημαίνει παγκόσμια ἐπανάσταση καί σοσιαλισμός.

῾Ο Γολγοθᾶς τῆς Γερμανικῆς ἐργατικῆς τάξης δέν τέλειωσε ἀκόμα. ῾Η μέρα ὅμως τῆς ἀπελευθέρωσης πλησιάζει. ῾Η μέρα τῆς κρίσης γιά τούς ῎Εμπερτ-Σάϊντεμαν καί Νόσκε καί γιά τούς ἰσχυρούς τοῦ καπιταλισμοῦ πού κρύβονται σήμερα πίσω ἀπ᾿ αὐτούς. Οἱ δονήσεις τῶν γεγονότων θά φτάσουν μέχρι τόν οὐρανό – ἔχουμε συνηθίσει νά γκρεμιζόμαστε ἀπ᾿ τήν κορφή στήν ἄβυσσο. Τό πλοῖο μας ὅμως θ᾿ ἀκολουθήσει τή σταθερή καί περήφανη πορεία του – ἴσια στό σκοπό.

Καί ὅμως! Εἴτε ζοῦμε εἴτε ὄχι ὅταν θά ἐκπληρωθεῖ ὁ σκοπός, τό πρόγραμμά μας θά ἐπιζήσει θά κυριαρχήσει στόν κόσμο τῆς ἀπελευθερωμένης ἀνθρωπότητας.

Μέ τόν πάταγο τῆς οἰκονομικῆς κατάρευσης πού ὁ ρόγχος της ἀκούγεται ἤδη, οἱ ἀποκοιμισμένες στρατιές τῶν προλετάριων θά ξυπνήσουν σάν ν᾿ ἀκοῦν τίς σάλπιγγες τῆς τελικῆς κρίσης. Καί τά κορμιά τῶν δολοφονημένων ἀγωνιστῶν θά σηκωθοῦν ὄρθια καί θά ζητήσουν λογαριασμό ἀπ᾿ τούς καταραμένους. Σήμερα ἀκούγεται μόνο τό ὑπόγειο μουγκρητό τοῦ ἡφαίστειου. Αὔριο θά ἐκραγεῖ καί θά τούς σκεπάσει ὅλους μέ καφτές στάχτες καί ποτάμια λάβας.

VIII. Η ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΤΟΥ ΣΠΑΡΤΑΚΟΥ

Ὁ τίτλος τοῦ ἀκόλουθου δοκίμιου φανερώνει τήν πρόθεση τοῦ συγγραφέα.

Μέ ὁδηγό τήν ἱστορία, ν' ἀνατρέξει στίς πηγές ἑνός μύθου *–τοῦ μύθου τοῦ Προλεταριάτου σάν ἔνοπλος Μεσσίας.*

Νά μιλήσει γιά τό τί κρύβεται πίσω ἀπό τό θρυλικό ὄνομα τοῦ Σπάρτακου –κατά ἑκατό χρόνια ἀρχαιότερο ἀπό τό ὄνομα τοῦ Χριστοῦ– καί πίσω ἀπό τήν ξαφνική ἐπαναφορά στή ζωή αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος στήν Εὐρώπη στόν πόλεμο τοῦ 1916, ἕναν αἰώνα μετά ἀπό τήν ἐπανεμφάνιση τῆς λέξης *«προλετάριος»* πού πέρασε σχεδόν ἀπευθείας ἀπό τά χείλη τῶν Γράκχων στά χείλη τοῦ Μαρά.

Νά μιλήσει, τέλος, γιά τή θέση πού κατέχει ἡ ἀκμή καί ἡ παρακμή αὐτοῦ τοῦ μύθου στήν καταστροφική ἐξέλιξη τοῦ καιροῦ μας, σ' αὐτό πού ὁ Μισέλ Κολινέ ὀνόμασε *«Τραγωδία τοῦ Μαρξισμοῦ»* καί στό ἰδιαίτερο δράμα τοῦ Γερμανικοῦ σοσιαλισμοῦ καί τοῦ Γερμανικοῦ λαοῦ.

Ὀφείλω ἄραγε νά ἀπολογηθῶ ἐπειδή ἐπιχείρησα νά προσεγγίσω τήν πραγματικότητα στό πεδίο τοῦ ἴδιου τοῦ μύθου καί τῆς ζωῆς του ἀντί νά παραθέσω γεγονότα κι ἀριθμούς, ἀφήνοντας στόν ἀνεξερεύνητο μῦθο τήν κυριαρχία του; Κατ' ἀρχήν ὅμως τί εἶναι τό ἱστορικό γεγονός; Ὑπάρχει ἔστω κι ἕνα πού νά τό διακρίνουμε μέ κάποιον ἄλλον τρόπο κι ὄχι μέσα ἀπ' τή δημιουργική φαντασία τῶν ἀνθρώπων; Ὑπάρχει ἄλλη ἱστορία ἐκτός ἀπ' τήν ἱστορία *τῶν Θρύλων;* Δίνουν μορφή, ὅπως φαίνεται, ὄχι μόνο στή μετέπειτα ζωή ἀλλά καί στήν πρώτη ὕλη τοῦ γεγονότος. Μιά ὀπτική γωνία καθαρά ἀντικειμενική εἶναι ἀνέφικτη – ἰσχυρίζεται ἡ σημερινή φιλοσοφία τῶν ἐπιστημῶν– σ' ὅλους τούς τομεῖς. Πρέπει ἐπίσης νά σημειωθεῖ πώς τά ἀρχεῖα τῆς ἐπιστήμης καταγράφουν μόνο ἀπόψεις. Καί αὐτές οἱ ἀπόψεις ὁδηγοῦν τόν κόσμο τῆς γνώσης – ἀρχίζοντας ἀπ' τούς

συνεργούς σέ κάθε «ἱστορικό γεγονός» καί καταλήγοντας στούς «ἀντικειμενικούς» ἱστοριογράφους.

Ὡστόσο ἡ ψυχανάλυση τῶν μύθων εἶναι ἀπαραίτητη· ἀπαραίτητη εἶναι αὐτή ἡ «ἀναζήτηση τοῦ χαμένου χρόνου» πού φθάνει μέχρι τίς θεμελειακές πηγές τῆς ζωῆς καί πού μᾶλλον θά εἶναι ἡ μεγάλη *ἀναζήτηση* τοῦ μέλλοντος*. *Νά καταργήσουμε τίς θρησκεῖες ἑρμηνεύοντάς τες,* αὐτό δέν εἶναι μόνον ἀναπόφευκτο στή διαδικασία γιά τό ξεκαθάρισμα τῶν παρασιτικῶν ἰδεῶν. Εἶναι ἐπίσης καί τό μοναδικό μέσο γιά νά ξανάρθουμε σ' ἐπαφή μέ τήν ἐνδόμυχη, πρωταρχική ἐμπειρία, πάνω στήν ὁποία ἐπισωρεύονται οἱ ψυχώσεις καί οἱ ἰδεολογίες –ἐμπειρία πού δέν τή φτάνει ἡ καθαρή ἱστοριογραφία καί πού τήν ἀποκρύβει ζηλότυπα ἡ ὀργανωμένη σέ προπαγάνδα ἄποψη.

Εἶναι πιθανόν αὐτή ἡ ἔρευνα νά θεωρηθεῖ σάν «ἰδεαλιστική» ἀπό τούς ὀπαδούς τοῦ ἱστορικοῦ ὑλισμοῦ – τουλάχιστον ἀπό μερικούς ἀπ' αὐτούς. Σύμφωνα μέ τήν «ἐπιστήμη» τους *μερικά πράγματα* πρέπει νά συμβοῦν. Κατά συνέπεια μποροῦμε νά *κάνουμε λάθος* μόνον σ' ὅτι ἀφορᾶ τό ρυθμό κι ὄχι τό νόημα αὐτῆς τῆς ὑπερδομικῆς ἀνάπτυξης. Μερικοί μαρξιστές θεωροῦν λοιπόν πώς τά ἔχουν πεῖ σχεδόν ὅλα μέ τό νά παρουσιάσουν ντοκουμέντα, μ' ἕνα προσαρμοστικό σχόλιο, καί νά ἀναγάγουν τίς ἰδέες στίς *«ὑλικές ἀναγκαιότητες τῆς ἱστορίας»* ὅπως τίς ἔχει ἀντιληφθεῖ καί ἀποκαλύψει ὁ ἴδιος ὁ Μαρξισμός. Ἀφοῦ λοιπόν ὁ σκοπός εἶναι δεδομένος, μποροῦν νά περάσουν μέ τήν ἡσυχία τους στήν κριτική τῶν τεχνικῶν καί νά δόσουν *ex professo* μαθήματα τακτικῆς καί στρατηγικῆς μ' ὅλη τή χειρουργική ψυχρότητα ἑνός Realpolitiker.

Δυστυχῶς, ὅλος αὐτός ὁ ἱστορικός ὑλισμός δέν εἶναι παρά ἕνα μίγμα φιντεϊσμοῦ καί μηδενισμοῦ–μῖγμα πού ξανασυναντᾶμε στόν Καίσλερ ὅταν ἀναφέρεται στόν ἀρχαῖο Σπάρτακο. Ἀκόμη περισσότερο εἶναι ἐμφανές στό θέμα τοῦ σύγχρονου Σπάρτακου, ὅπως παρουσιάζεται στά γραπτά τῶν εἰδικῶν τῆς Μπολσεβίκικης σχολῆς, χωρίς νά ἐξαιρέσουμε τόν Τρότσκυ, τόν Βίκτορα Σέρζ ἤ τόν Πώλ Φρέλιχ. Κι οἱ ἴδιοι οἱ σπαρτακι-

* Ὄλαφ Στάπλεντον: *«Οἱ πρῶτοι καί οἱ τελευταῖοι Ἄνθρωποι»* (Pelikan Books no 2)

στές τό χρησιμοποίησαν συχνά–ὡστόσο φαίνεται πώς ἡ Ρόζα Λούξεμπουργκ κι ὁ Κάρλ Λῆμπνεχτ, μέ τή σκέψη τους, τίς ἐξαίρετες πράξεις τους καί τό ὑπέρτατο δίδαγμα τῆς θυσίας τους, *ἔτειναν* στό νά μᾶς ἀποδεσμεύσουν ἀπ' αὐτό.

Πῶς νά μήν ἐκτιμήσω, γιά παράδειγμα, ἀναφερόμενος στά ντοκουμέντα τῆς τραγωδίας τοῦ 1918-19, τή διαύγεια μέ τήν ὁποία αὐτή ἡ τραγωδία *βιώθηκε συνειδητά σάν τέτοια* ἀπό τούς πιό εὐγενεῖς πρωταγωνιστές της; Ἡ Σπαρτακιστική ὑπόθεση δέν παρουσιάστηκε στά μάτια τους οὔτε κάτω ἀπ' τό διανοουμενίστικο πρίσμα τῶν ἀπαραίτητων ἱστορικῶν ἀλληλουχιῶν, οὔτε σάν ἁπλό πρόβλημα ἀποτελεσματικότητας, ἐπιλύσιμο μέ τόν ὑπολογισμό, ἀλλά ὁραματιζόμενη ἕνα εὐτυχισμένο τέλος τοποθετημένο μιά γιά πάντα στό τέρμα τῆς ἱστορίας τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ αὐθορμητικο-ἐπαναστατική θεωρία τοῦ προλεταριάτου –πού συχνά ἀποκαλεῖται «ἀναρχίζουσα» ἤ «ἀναρχοσυνδικαλιστική» δέν ἀποτελεῖ ἀσυνέπεια γιά τόν Κάρλ καί τή Ρόζα. Συνδέεται μέ τήν ἐπίμονη μέριμνά τους γιά μιά *προσωπική* ἡρωϊκή ἠθική. Ἡ στάση τους συνοψίζεται πολύ περισσότερο σέ μιάν ἀγωνία δηλ. ἀναζήτηση τῶν ἀνθρωπίνων ὁρίων παρά σέ μιά ἐπική ἀναρρώτηση πάνω στό πεπρωμένο.

Τί ἀξία ἔχει ὁ ἄνθρωπος, τί μπορεῖ ἠθικά, σάν μάζα πού ὑποφέρει, πολωμένη ἀπό μία γενικευμένη αἴσθηση τοῦ συμπάσχειν καί, ταυτόχρονα, σάν ἄτομο-ποιητής πού παίζει τή ζωή του; Τί μπορεῖ νά βγεῖ ἀπ' τό διάλογο ἀνάμεσα στό εἶναι πού συνιστᾶ τήν τραγική προσωπικότητα *(Ὀρέστης, Ἠλέκτρα, Ἀντιγόνη)* καί στή συλλογική φωνή τοῦ χοροῦ πού ἐνσαρκώνει τό λαό;

Αὐτό πού διακυβεύεται μέσα στό δρᾶμα, εἶναι μιά ἰδέα τῆς ἀνθρώπινης οὐσίας.

Ὅταν ἡ Ρόζα Λούξεμπουργκ στήν ἵδρυση τοῦ Σπαρακιστικοῦ κινήματος στά 1915 γράφει: *«Ἡ παγκόσμια συναδέλφωση τῶν ἐργαζόμενων ἀποτελεῖ γιά μένα τήν πιό ἅγια καί ὑψηλή ὑπόθεση στή γῆ. Εἶναι τό ἄστρο πού μέ ὁδηγεῖ, τό ἰδανικό μου, ἡ πατρίδα μου. Θά πεθάνω πιστή σ' αὐτό»* δέν ἀγγίζουμε τό ἐσώτατο σημεῖο τοῦ σπαρτακιστικοῦ *«γεγονότος»* μέσα ἀπό μιά γυναίκα; Κι ὅταν ξαναπιάνει τήν πέννα της, βγαίνοντας ἀπ' τή φυλακή, γιά νά γράψει στίς 16 Νοέμβρη τοῦ 1918 τό ἄρθρο της ἐνάντια στή θανατική καταδίκη ὅπου λέει: *«Δέν γράφεται ἡ παγκόσμια ἱστορία χωρίς πνευματικό μεγαλεῖο, ἠθικό πάθος,*

εὐγενεῖς χειρονομίες» δέν βλέπουμε σ' αὐτό μιά *«ἀντικειμενική»* ἀντιμετώπιση τῆς τέχνης τῆς προπαγάνδας – ἤ καλύτερα, τήν ἐπιβεβαίωση ἑνός ὑποκειμενικοῦ ἀγώνα, ἴσως μάλιστα μιᾶς *ἐπανάστασης πού οὐσιαστικά θά συνίσταται στό νά ὑποκειμενικοποιήσει, νά ἐσωτερικεύσει τήν κοινωνική σύγκρουση;*

I. Ο ΜΥΘΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΤΟΥ

Τήν «τραγωδία» πρέπει νά τήν ἑρμηνεύσουμε ἐδῶ μέ τήν πλήρη ἔννοια τῆς λέξης. Κάθε θρησκεία ἐπιτάσσει τόν ἄνθρωπο νά κάνει περισσότερα ἀπ' ὅσα μπορεῖ. Σ' αὐτό ὀφείλεται αὐτή ἡ ἀδιάκοπη ροή καταστροφῶν: *ἡ ἱστορία:* Ἀλλά οἱ πιό ἐπιτακτικές θρησκείες εἶναι οἱ νεογέννητες. Ἀντικαθιστοῦν τίς ἀπονεκρωμένες εὐθύνες μέ ἄμεσες εὐθύνες, μέ σκληρές ἀπαιτήσεις. Γιά παράδειγμα, τό καθῆκον τῆς ἀπελευθέρωσης τοῦ κόσμου ἀπό τόν ἀρχαῖο Νόμο –πρᾶγμα πού εἶναι ἕνας ἄμεσος καί τραγικός τρόπος νά ἐκπληρώσει κανείς αὐτόν τό Νόμο– ἐπιβάλλεται μιά μέρα σέ μερικούς παρίες τοῦ ἑβραϊκοῦ βασίλειου καί τοῦ Ρωμαϊκοῦ κόσμου καί ἐμφανίζεται ὁ Χριστιανισμός. Ἀλλά σχεδόν ἕναν αἰώνα πρίν ἀπό τήν χριστιανική χιλιετιρίδα, κάποιοι ἄλλοι παρίες ἀποπειράθηκαν μιά ἐξέγερση ἀκόμη πιό ὁλική ἴσως καί ἀπελπισμένη. Αὐτή ἡ ἐξέγερση ἐγκαθιδρύει ἕνα νέο μῦθο, τό μῦθο τῆς Ἐπανάστασης τῶν Σκλάβων, πού συνοψίζεται σ' ἕνα ὄνομα: *Σπάρτακος.* Καί δυό χιλιάδες χρόνια ἀργότερα αὐτό τό ὄνομα ἐπανεμφανίζεται τή στιγμή πού ἀποφασίζεται ἡ ἐξέλιξη τοῦ πρώτου παγκόσμιου πόλεμου. Συγκεκριμενοποιεῖ τήν Προλεταριακή Ἐπανάσταση σάν μιά ἀπαίτηση ἄμμεση, ἀπόλυτη ἀπό τό ἀδύνατο. Ὁ Λήμπνεχτ γράφει: *« Ἀγωνιζόμαστε γιά τίς πόρτες τοῦ οὐρανοῦ».* Καί ἡ τεράστια συλλογική εὐθύνη, συμπυκνωμένη σέ μιά χούφτα ἥρωες, τοῦ ἀποκαλύπτει λίγο-λίγο τό καθῆκον τοῦ νά πεθάνουν.

Ὁποιοσδήποτε διαβάσει προσεκτικά τήν ἱστορία τοῦ κινήματος τοῦ Σπάρτακου στή Γερμανία καταλαβαίνει ὅτι τελειώνει καί ἀρχίζει κάτι. Ἀπό τήν πλευρά μου, θά ἀποτολμοῦσα νά πῶ πώς τίθεται τέλος στήν ἰδέα τῆς χειραφέτησης τοῦ κόσμου ἀπό τίς ὁπλισμένες στρατιές καί πώς ἀνοίγεται μιά νέα ἐποχή: *ἡ ἐποχή τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἀτομικισμοῦ.* Τήν ἱερή τραγωδία

τῶν συλλογικῶν εὐθυνῶν, πολιτικῶν καί μυστικιστικῶν, ἀντικαθιστᾶ ἕνα καινούργιο δρᾶμα, αὐτό τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας. Ἀλλά γιά νά φανεῖ αὐτή ἡ πραγματικότητα πρέπει νά γίνει μιά τεράστια κριτική δουλειά. Ἡ φιλοσοφία τῶν παραγωγῶν, –τήν ὁποία ἐπικαλεῖται ὁ δυτικός πολιτισμός– δέν ἔχει ἀκόμη θεμελιωθεῖ. Ὁ σύγχρονος σοσιαλισμός δέν ὑπῆρξε μ' αὐτήν τήν ἔννοια, ὅπως καί ὁ φιλευλεθερισμός ὁ ἴδιος, παρά μιά ἐκτρωματική ἀπόπειρα. Καί δέν μιλάω ἐδῶ γιά τίς φανερά δεσποτικές ἀποκλίσεις αὐτοῦ τοῦ σοσιαλισμοῦ, τοῦ ὁποίου τά ὁλοκληρωτικά καθεστῶτα μᾶς προσφέρουν μιάν ἀποτρόπαιη καρικατούρα, ἀλλά γιά τήν ἀποτυχία αὐτοῦ πού ἦταν τό πιό αὐθεντικό καί τό πιό ἀγνό: γιατί ὁ γερμανικός Σπαρτακισμός (καί ὁ διεθνής) χωρίς ἀμφιβολία δέν ὑπῆρξε τίποτα ἄλλο. Ἔχουμε σ' αὐτόν τή μοναδική ἐμπειρία, πλήρη καί καταστροφική, τοῦ προλεταριακοῦ μεσσιανισμοῦ, σέ μιά χώρα ὅπου τό προλεταριάτο ἦταν στήν πλειοψηφία συνειδητοποιημένο καί ὀργανωμένο καί ὅπου ὅλες οἱ συνθῆκες φαίνονταν νά συντείνουν γιά τήν πραγματοποίηση τοῦ ἡρωϊκοῦ μύθου, θεμελιωμένου ἐδῶ καί 2000 χρόνια.

Ἡ σύγχρονη ἐπανενεργοποίηση αὐτοῦ τοῦ μύθου, τό γνωρίζουμε, χρονολογεῖται ἐδῶ κι ἕναν αἰώνα. Θά μποροῦσε νά ὁριοθετηθεῖ χρονολογικά, συμβατικά, ἀπό τήν ἐμφάνιση αὐτοῦ τοῦ *«Κομμουνιστικοῦ Μανιφέστου»*, τό ὁποῖο ἡ Ρόζα Λούξεμπουργκ διαβεβαίωνε ὅτι ἦταν ἡ ἡμερήσια διάταξη μιᾶς ἀποφασιστικῆς μάχης ἑβδομήντα χρόνια ἀφ' ὅτου εἶχε γραφτεῖ. Τριάντα χρόνια ἀργότερα, ἡ ἑκατονταετηρίδα τοῦ 1848 ἔμελλε νά θέσει ὑπό ἀμφισβήτηση κάθε γραμμή τοῦ Μανιφέστου στή σκέψη ὅλων ἐκείνων πού ἔβλεπαν σ' αὐτό κάτι διαφορετικό ἀπό ἕνα ἀποστειρωμένο εἴδωλο, καί φάνηκε σέ πολλούς σάν τό μνημεῖο ἑνός ὄνειρου πού κατέρρευσε. Στήν πραγματικότητα, πολλά ἀπό τά χαρακτηριστικά τῆς «μέλλουσας κοινωνίας» πού ἐμφανίστηκαν μέσα στήν ὀρθολογιστική πολιτική τοῦ προγράμματος μετάβασης στήν οὐτοπία, πραγματοποιήθηκαν μέ τρόπο ἀπεχθῆ καί φοβερό, καί σάν ἀκρωτηριασμός τοῦ ἀνθρώπου, στό σχέδιο τῆς πολιτικῆς πρακτικῆς μέσα στόν κόσμο τοῦ πολέμου καί τῆς ἀστυνομίας πού ξέρουμε. Ἀλλά ἡ βασική ἀποτυχία πιθανόν νά μήν εἶναι ἐκεῖ. Ἡ ὁμολογημένη πίστη στίς *«αἰώνιες σελίδες»* τοῦ Μανιφέστου εἶχε τραυματιστεῖ θανάσιμα ἀπό τήν *«ἀπιστία»* τοῦ προλεταριάτου στήν ἱστορική του ἀποστολή – ὑπογραμμισμένη μέ τό αἷμα τῶν σπαρτακιστῶν– καί

από τό γεγονός τῆς ἀνάρρησης τῆς «Quatrième-Etat» μέσα στή σοσιαλδημοκρατία. Δέν θά χρησίμευε σέ τίποτα νά κρατιέται κρυφό. Κι ἄν ὑπάρχει κάποια ἐρώτηση πού πρέπει νά τεθεῖ εἶναι ἀκριβῶς αὐτή: *«Τί ἀπομένει ἀνθρωπίνως ἀποδεκτό, στήν ἀνθρώπινη ἐλπίδα πού μαζί μέ τόν Λῆμπνεχτ καί τήν Λούξεμπουργκ εἴχαμε τοποθετήσει στήν Προλεταριακή Ἐπανάσταση;»* Καί ὑπάρχει καί μιά ἄλλη ἐξίσου σημαντική: *«Πόση ἐμπιστοσύνη μποροῦν ἀκόμη νά διατηρήσουν οἱ ἐργάτες γιά τή συλλογική εὐθύνη τῆς ἴδιας τους τῆς τάξης;»* Ἀλλά κατ' ἀρχήν, γιά νά γίνουμε κατανοητοί, ἄς καταστήσουμε φανερό αὐτό γιά τό ὁποῖο δέν γίνεται λόγος – τή χειραφέτηση τῶν ἐργαζομένων ἀπό τούς ἴδιους τούς ἐργαζόμενους. Δέν σκεφτόμαστε νά ἀμφισβητήσουμε τή γενική ἐπιθυμία τῶν ἀνθρώπων γιά τήν ἀποκατάσταση τῆς ἀνθρώπινης ἐργασίας, τήν ἰδιαίτερη ἐπιθυμία τοῦ καθένα ἀπ' αὐτούς γιά τό ρόλο τοῦ δημιουργοῦ, γιά τήν πατρότητα, ἤ, γιά μεγαλύτερη ἀκρίβεια, γιά *τή μητρότητα* τοῦ ἔργου. Αὐτό πού ὑποβάλλεται σέ κριτική, εἶναι ὁ θρησκευτικός τύπος αὐτῆς τῆς ἐπιθυμίας, τό μυστικιστικό πέπλο πού τήν ἀποκρύπτει κάτω ἀπό τίς κατηγορίες τῆς ἱστορικῆς ἀναγκαιότητας καί τοῦ ἀπόλυτου καθήκοντος. Ὅλα αὐτά μοῦ φαίνονται ξένα πρός τόν δυτικό πολιτισμό, πού δέν ὑφίσταται στά μάτια μου, ἔξω ἀπό τήν ἐπιβεβαίωση τῆς ἀτομικῆς εὐθύνης καί αὐτονομίας μέσα στή γενική ἀλληλεγγύη. Ἡ ἠθική τῶν παραγωγῶν δανείζεται πολύ συχνά τό περιεχόμενό της ἀπ' αὐτήν τῶν ἱερέων καί τῶν πολεμιστῶν, ἀπό τήν ἠθική τῶν θυτῶν πού θυσιάστηκαν στό ὄνομα μιᾶς συλλογικῆς εὐθύνης πού εἶναι αὐτή τῆς ὁλοκληρωτικῆς gemeinschaft *(κοινότητα)* τῶν πρώτων χρόνων. Ἡ βέβηλη κοινωνία, ἡ κοινωνία τῆς ἐργασίας, δέν παραδέχεται καθόλου αὐτό τό δρᾶμα τοῦ ἀπαιτούμενου ἀνέφικτου, τοῦ ἀνθρώπου σκυμμένου μπροστά στίς ἀκόρεστες ὀρέξεις τῶν θεῶν της. Ἡ ἀπουσία μέτρου ἀνάμεσα στήν προσταγή πού τίθεται καί στίς πραγματικές δυνάμεις τίς ὁποῖες αὐτή μπορεῖ νά ἐξουσιάσει, αὐτή εἶναι ἡ οὐσία τῆς θρησκείας. Στό βέβηλο ἐπίπεδο, κάθε ἄνθρωπος γίνεται κύριος τοῦ ἐργαλείου πού τοῦ εἶναι οἰκεῖο γιά νά ὁλοκληρώσει τήν ἐλευθερία του: ἡ ἐλευθερία τοῦ ἐργάτη εἶναι ἔργο τοῦ ἴδιου. Στό ἐπίπεδο τοῦ «ἱεροῦ» ἡ ἀπάρνηση τῆς αὐτόνομης δράσης, ἡ ἐπίκληση στούς μεσολαβητές, ἡ μεταφορά τῶν εὐθυνῶν, ἡ ἐθελοντική θυσία, φέρνουν τούς ἀναπόφευκτους καρπούς τους: τήν ὑποδούλωση τῶν ἐργαζομένων ἀπό τούς ἴδιους τούς ἐργαζόμενους.

῾Η ἀτομική εὐθύνη καί ἐλευθερία δέν ἀσκοῦνται ἐπαρκῶς παρά μόνο μέσα στίς συγκεκριμένες σχέσεις στίς ὁποῖες ἐντάσσονται. Κάθε καθῆκον προϋποθέτει τό δικαίωμα τῆς διάθεσης τῶν μέσων γιά τήν ἐπίτευξή του· κάθε διάθεση μέσων, ἀντίστροφα, δημιουργεῖ ἕνα καθῆκον, πού ἔχει σάν ὅριο τήν πλήρη χρήση τους. ᾿Εσωτερικευμένη σάν σχέση ἀνάμεσα στή θέληση τοῦ ἀνθρώπου καί στίς δυνάμεις του, αὐτή ἡ σχέση μεταξύ τοῦ εἶναι καί τοῦ ἔργου, τῆς ἀρετῆς καί τῆς δράσης συνιστᾶ τήν τραγωδία τοῦ ἰδιωτικοποιημένου ἀτόμου, τό βέβηλοδημόσιο δρᾶμα τῆς προσωπικῆς ὕπαρξης πού καλεῖται νά δόσει τό μέτρο της.

῾Ο ἐπαναστατικός ἀτομικισμός πού τείνει νά πραγματοποιήσει αὐτές τίς συνθῆκες γιά κάθε ἄνθρωπο, δέν ἦταν ἄσχετος μέ τή γένηση τοῦ σύγχρονου φιλελευθερισμοῦ καί σοσιαλισμοῦ. ᾿Αποτελοῦσε, χωρίς ἀμφιβολία, τόν πιό γόνιμο καρπό τους, τή διεκδίκηση τοῦ Προμηθέα. ᾿Αλλά οἱ διανοούμενοι πού θεμελίωσαν τό προοδευτικό κίνημα τοῦ 19ου αἰώνα δίδαξαν στίς μάζες ἕνα ἄλλο καθῆκον ἀπό αὐτό πού ἀνέθεσαν στόν ἑαυτό τους. ᾿Από κεῖ καί πέρα, ἔγιναν θρησκευτικοί ἡγέτες, αἰχμάλωτοι τῶν προφητειῶν τους καί τοῦ ρόλου τους, Μωάμεθ καί Μωϋσῆδες ἐν δυνάμει καί ὄχι ἀφυπνιστές τῶν ἀτόμων.

῞Ενα συντριπτικό καθῆκον ἔχει ἀνατεθεῖ στήν ἐργατική τάξη ἀπό τούς προφῆτες ἐδῶ κι ἑκατό χρόνια. ῞Ενα καθῆκον ἱερό πού ἐμπεριέχει τή θυσία.

Νά συντρίψει τήν ἐξουσία τῆς ἀμυνόμενης ἀστικῆς τάξης. Νά τήν ὑποκαταστήσει στήν ἐξάπλωση καί στή συνένωση τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων, στήν ἐγκαθίδρυση σύγχρονων συγκεντρωτικῶν ἐθνῶν, στήν ἑνωποίηση τοῦ πολιτισμένου κόσμου. Νά καταλύσει γιά πάντα τά φράγματα μεταξύ τῶν φυλῶν, τίς κάστες, τίς θρησκεῖες· νά ἐγκαθιδρύσει τήν ὀρθολογική διαχείριση τῆς ὑφηλίου μέ μιά μοναδική ἐπιμονή, ἐνσαρκώνοντας ὁλόκληρη τήν ἀνθρωπότητα – μέ δυό λόγια νά ἀποκαταστήσει καί νά πραγματοποιήσει ὅλες τίς φιλοδοξίες πού μπόρεσε ποτέ νά ὀνειρευτεῖ ἡ ἐπαναστατική Tiers-Etat* καί πού ἐγκατέλειψε

* *Tiers-Etat:* ῾Η τρίτη κατάσταση. ῞Ολα τά κοινωνικά στρώματα ἐκτός ἀπ᾿ τούς ἀριστοκράτες καί τούς κληρικούς στά 1789. (*῞Εμποροι–βιοτέχνες – ἀγρότες – ἐργαζόμενοι....*)

μετά τήν ἀποτυχία τοῦ 1789-1848, αὐτή εἶναι ἡ ἱστορική ἀποστολή, πού ἡ μαρξιστική προφητεία ἀπόθεσε πρίν ἀπό ἕναν περίπου αἰώνα πάνω στούς ὤμους μιᾶς νεογέννητης τάξης, στό βιομηχανικό προλεταριάτο.

Σάν προλεταριάτο ὁρίζουμε – ὅπως εἶναι γνωστό– μέσα σέ μιά κοινωνία ὅπου τά κοινωνικά ἐργαλεῖα μονοπωλοῦνται ἀπ' τόν καπιταλισμό, τόν ἐλεύθερο ἐργαζόμενο πού ὡστόσο ἡ ἐλευθερία του εἶναι σαφῶς ἀφηρημένη καί ἀρνητική. Ξεκομμένος ἀπό τίς γνώσεις, ἀπό τά ἐργαλεία τῆς δουλειᾶς καί ἀπό τά μέσα κατανάλωσης –χωρίς τά ὁποῖα δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει ἐλευθερία θετική καί συγκεκριμένη– ὁ προλετάριος δέν μπορεῖ νά τά ἀνακτήσει μερικά, μᾶς λέει ὁ Μάρξ. Πρέπει νά τά ἀνακτήσει στό σύνολό τους, σάν ἀδιαίρετη ἱστορική κληρονομιά. Δέν μπορεῖ νά προχωρήσει στήν ἄμεση κατοχή τους. Πρέπει νά τά κατακτήσει σάν τάξη, σάν ἔθνος, σάν μάζα δίχως τάξεις καί δίχως Κράτος, ἐπιστρέφοντας στήν πρωτόγονη ἀδιαφοροποίηση μέσω τῆς ἐπανενσωμάτωσης τῆς ἐκπαίδευσης τῶν ἀπολαύσεων καί τῶν ἔργων στή βιομηχανία, μία καί ἀδιαίρετη. Οὔτε μπορεῖ νά ἐγκαθιδρύσει ἀπό πρίν ἤ νά πειραματιστεῖ σέ μικρή κλίμακα κάποιο κοινοτικό πλάνο. Πρέπει νά ταυτιστεῖ ἐπαναστατικά μέ τό πνεῦμα τοῦ κόσμου καί νά ὀργανωθεῖ σέ παγκόσμια στρατιά τῆς χειρωνακτικῆς καί διανοητικῆς παραγωγῆς.

Οἱ ἀπαιτήσεις τῆς μαρξιστικῆς τακτικῆς προϋποθέτουν ἕναν ἰδιοφυῆ ὑπεράνθρωπο διευθυντή ἐπιφορτισμένο μέ τό καθῆκον τῆς διακυβέρνησης τῆς ἱστορίας.

Πράγματι, τό προλεταριάτο πρέπει, καθ' ὁδόν, νά *στηριχτεῖ* πάνω στίς πρόσκαιρες κοινωνικές προσδοκίες τῶν καταδικασμένων τάξεων νά ἀναγνωρίζει καί νά ἐπιλέγει τό συμφέρον του ὅπου κι ἄν βρίσκεται, νά συγκροτεῖ καί νά διαλύει τίς συμμαχίες του μέ τήν ἑτοιμότητα ἑνός ἡμίθεου τῆς πολιτικῆς σύμφωνα μέ τήν τακτική τοῦ διαίρει καί βασίλευε, νά ἐπιδίδεται σέ ναπολεόντειες ἐκστρατεῖες, νά ἀλλάζει, ἀνάλογα μέ τό χῶρο καί τό χρόνο, πρόγραμμα καί στρατηγική, νά ἔχει ἄμεση συνείδηση τῶν πάντων καί νά δρᾶ ἀνάλογα. 'Απ' τήν ἄλλη δέν μπορεῖ νά ὑπολογίζει παρά μόνο στόν ἑαυτό του γιά τήν πραγματοποίηση τοῦ σκοποῦ του. Ὑλικά, πνευματικά, κοϊνωνικά ἔχει τοποθετηθεῖ σάν μοναδική ἐπαναστατική ἱστορική δύναμη στό κέντρο ἑνός ἐχθρικοῦ κόσμου.Μόλις ἀπελευθερωμένο ἀπό μιάν πολύχρονη δουλεία, χωρίς ρίζες, γυμνό σάν νεογέννητο, πρέπει νά κερδίσει μιά μάχη σχεδόν ἄμεσα ἀποφασιστική, τῆς

ὁποίας ἡ ἔκβαση θά σημάνει τή σωτηρία ἤ τό χαμό τοῦ ἀνθρώπου τόν παγκόσμιο κομμουνισμό ἤ τήν πτώση στή βαρβαρότητα. Δέν μπορεῖ νά ἀρνηθεῖ αὐτό τό δίλημμα, ἡ ἐπικαιρότητα τοῦ ὁποίου τίθεται ἐκ νέου ἀπό κάθε μεγάλη ἱστορική κρίση.

Ἀνηλεής ἰδεολογία! Ποτέ, χωρίς ἀμφιβολία, ἕνα δυστυχισμένο σύνολο ἀνθρώπων δέν ὑπῆρξε δέσμιο μιᾶς θρησκείας ταυτόχρονα μυθικῆς τυπικῆς καί μυστικιστικῆς, σ' ἕναν τέτοιο κύκλο εὐλάβειας, ἀπαιτήσεων καί ἀπελπισίας –οὔτε κἄν οἱ αἰχμαλωτισμένες φυλές τοῦ Ἰσραήλ καί δέν ὑπάρχει κανείς ὑπερφυσικός μεσολαβητής! Οἱ αὐστηρές ἐπιταγές τοῦ ἰουδαϊκοῦ προφητισμοῦ, αὐτές τοῦ χριστιανισμοῦ τῶν πρώτων ἐκκλησιῶν καί τῶν αἱρέσεων, αὐτές τῶν στρατιωτικῶν καί μοναστηριακῶν κανονισμῶν τοῦ μεσαίωνα καί τῆς ἀντιμεταρρύθμισης αὐτές τῶν διαφωτιστῶν καί τῶν μυστικῶν ἑταιριῶν τῆς ἐπαναστατικῆς ἀστικῆς τάξης– ὅλα αὐτά ἦταν ξεπερασμένα. Ἀπαγορεύοντας κάθε διέξοδο πρός τόν οὐρανό, ἡ καινούργια θρησκεία –ἡ *ἐπιστημονική* θεωρία τοῦ προλεταριάτου– ἐπώαζε (ἄν μποροῦμε νά τό ποῦμε) μέσα στόν τάφο τῆς γήϊνης ὕπαρξης τήν ἔκρηξη τῶν πόθων γιά δύναμη, δικαιοσύνη εὐτυχία τῶν αἰσθήσεων, ἀπόδραση ἀπ' τόν ἴδιο μας τόν ἑαυτό μέ σκοπό τόν δεκαπλασιασμό τῆς ἀποτελεσματικότητας.

Λοιπόν, ὁ ἴδιος ὁ Μάρξ –μπροστά στά γεγονότα– ἀναγκάστηκε ἀπ' τό 1848 νά παραδεχτεῖ πώς ἦταν γελοία ἡ προοπτική πού ἐμπιστευόταν στό προλεταριάτο τό ἄμεσο μέλλον τῆς Εὐρώπης, τή στιγμή πού ἡ ἀστική τάξη, –γερμανική, ἰταλική, ἰσπανική, αὐστρο-οὐγγρική καί πολωνική–, ἀπαλλασσόταν μέ δυσκολία ἀπ' τά φεουδαρχικά ἐμπόδια. Πρίν ἀπό ἑκατό χρόνια (ἡ ἱστορία εἶναι κατηγορηματική σ' αὐτό τό σημεῖο) τό σύγχρονο προλεταριάτο καί ἡ ἴδια ἡ μεγάλη βιομηχανία δέν ὑπῆρχαν ἀκόμη στήν ἤπειρό μας, παρά σέ ἐμβρυακή κατάσταση καί διάσπαρτα, στό μέσο ἑνός ὠκεανοῦ προκαπιταλιστικῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς, πού κυριαρχόταν ἀπ' τίς σχέσεις ἀνάμεσα στούς γεωργούς καί τούς γαιοκτήμονες.

Ἄν ὡρίμαζε κάποια μεγάλη κοινωνική μάχη, αὐτή ἦταν μᾶλλον ἡ μάχη τῆς ἀστυκῆς* καί οἰκονομικῆς κοινωνίας γενικά τῶν παραγωγῶν ἐνάντια στήν πολιτικο-θρησκευτική δομή τῶν προνομιούχων καστῶν. Στή διάρκεια ἑνός αἰώνα ἕνα μεγάλο

* civil (Μέ τήν ἔννοια πού ὁ Hegel δίνει στόν ὅρο).

κύμα, γεννημένο ἀπ' τή λαϊκή ἐργασία, τήν βέβηλη ἀγάπη καί τό Προμηθειακό συναίσθημα δικαιοσύνης ἀπειλοῦσε τήν ἴδια τήν ὕπαρξη τῶν *καθαγιασμένων* λειτουργιῶν, τῶν ὁποίων ἡ ἱεραρχία καθορίζει τελεσίδικα τή διανομή τῆς ἐξουσίας ἀνάμεσα στούς ἀνθρώπους καί τή διανομή τοῦ πλούτου, μέ τόν ὁποῖο ἡ ἐξουσία πραγματώνει τήν οὐσία της. Τό κυρίαρχο πρόβλημα τό 1848 ἦταν ἀναμφίβολα ἡ ἐπιλογή ἀνάμεσα στόν ἱερατικο-στρατιωτικό πολιτισμό τοῦ παρελθόντος καί στήν ἀνοιχτή, λαϊκή καί πλουραλιστική κουλτούρα μιᾶς κοινωνίας χωρίς ἱερεῖς καί χωρίς βασιλιάδες, κανενός εἴδους. Ἡ ἀπαραίτητη σύνδεση αὐτῆς τῆς πάλης μέ τόν ἀγώνα τῶν ἀγροτῶν καί τῶν βιομηχανικῶν ἐργατῶν γιά τή χειραφέτηση τῆς ἐργασίας, εἶχε τονιστεῖ ἀπό τότε ἀπό διανοητές ὅπως ὁ Προυντόν, ὁ Χέρτσεν, ὁ Μπακούνιν κι ἀργότερα ὁ Γκόντουϊν, ὁ Φουριέ καί ὁ Ρόμπερτ Ὄουεν. Ἡ *ἐξίσωση* τῶν τάξεων πού βασίζονται στή διαίρεση τῆς ἐργασίας καί ὄχι ἡ *ἀφομοίωσή* τους ἀπ' τό προλεταριάτο, πού ἀνυψώνεται σέ κυρίαρχη τάξη– ἡ δικαιοσύνη κι ὄχι ἡ κατάλυση τῶν διαφορῶν ἀνάμεσα σέ ἀγρότες, βιοτέχνες ἐργάτες, καλλιτέχνες, ναυτικούς, ἔμπορους, ἐρευνητές, ἐκπαιδευτές κλπ. αὐτό ἦταν τό κοινό πρόγραμμα τῶν προ-μαρξιστῶν ἐλευθεριακῶν σοσιαλιστῶν.

Θά μπορούσαμε νά γελάσουμε μ' αὐτήν τή μικρο-αστική «ἀντιδραστική» ἀπόπειρα σέ σχέση μέ τήν ἀναγκαία ἐξέλιξη τοῦ καπιταλιστικοῦ κόσμου πρός τή συγκεντροποίηση καί τήν ἑνότητα, τή γενική ἐκβιομηχάνιση καί τή δημιουργία ἑνός παγκόσμιου στρατοῦ μισθωτῆς ἐργασίας. Ὑπονοοῦσε στήν πραγματικότητα μιά ἀντίδραση, *ἐπανάσταση,* δηλαδή μιά ἐθελοντική θεμελιακή ἀλλαγή στήν ἔννοια τῆς ἐξέλιξης ὅπως τήν ἀντιλαμβανόμαστε ἀπό τότε.

Ἀποτελοῦσε τήν ἄρνηση τῆς «προόδου» –μέ τήν ἔννοια τῆς πορείας πρός τήν «ὁλοκληρωτική» ἑνότητα, στήν ὁποία ὁδηγούμαστε σήμερα. Ἀλλά αὐτή ἡ ἴδια ἡ «πρόοδος» τόσο εἰδωλοποιημένη ἀπ' τούς ἱερεῖς καί τούς ἀρχηγούς τοῦ δεσποτικοῦ σοσιαλισμοῦ, δέν ἦταν μιά τεράστια παλινδρόμηση σέ σχέση μέ μιά πιό πλατειά ἐξέλιξη, – τήν ἐξέλιξη τοῦ ἀνθρώπινου εἴδους πρός τήν ἀτομικοποίηση, τόν πλουραλισμό τῶν ἀξιῶν, τήν αὐτονομία τῶν λειτουργιῶν καί τήν ἕνωση μέσα στήν ἐλευθερία;

Αὐτοί πού πιστεύουν πώς ἡ *«ἀτμομηχανή τῆς ἱστορίας»* εἶναι τοποθετημένη πάνω σέ ράγιες καί δέν μπορεῖ παρά νά πάει μπρός ἤ πίσω, δέν βρίσκονται κοντά στήν πραγματικότητα.

Δέν σκέφτονται παρά μόνο ν' ἀνοίξουν τίς δικλείδες, νά πετάξουν στήν ἄκρη σάν ἀντιδραστικούς αὐτούς πού σκέφτονται νά σφίξουν τά φρένα καί νά παραδόσουν στό πῦρ τίς ἀνθρώπινες γενιές σάν νἆταν φτυαριές ἀπό κάρβουνο–καίγοντας ὅτι ἀνήκει στό παρελθόν. Ἡ ἐπιτάχυνση τῆς τεράστιας μηχανῆς εἶναι ἱερό καθῆκον. Διαρροή τοῦ ἀτμοῦ ἀποτελεῖ ἔγκλημα. Ἡ ὀπισθοχώρηση θά σήμαινε νά ξανακάνουν γιά δεύτερη φορά τό δρόμο τῶν ἀναπόφευκτων θυσιῶν. Μετά τήν ἀστική τάξη, τό προλεταριάτο προσωποποιημένο ἀπ' τούς ἀρχηγούς του πρέπει νά πάρει τό πηδάλιο, νά γίνει μέ τή σειρά του τό ὄργανο τοῦ πεπρωμένου. Αὐτή ὅμως ἡ τεράστια εὐθύνη τρομοκρατεῖ ὡς τά μύχια τούς πιό ἐξεγερμένους ἀπ' τούς σκλάβους. Ὑπερβολικά βαρειά, τούς καταρρακώνει τό ἠθικό: τούς κάνει κυνικούς ἤ μυστικοπαθεῖς: *νιχιλιστές* (μηδενιστές). *Ὁ μυθικός σκοπός ἐξαφανίζεται, μένει μόνο ἡ μέθη τῆς ἰσχύος.* Ἀκόμη ὅμως κι αὐτή ἡ ἰσχύς δέν εἶναι ἰσχύς ἀνθρώπου ἀλλά λυσσασμένης ἀτμομηχανῆς τῆς ὁποίας ὁ ἄνθρωπος δέν εἶναι παρά ἕνα τυφλό γρανάζι πού στέλνεται πρός τό θάνατο.

Θά ξυπνήσουμε ποτέ ἀπ' αὐτόν τόν ἐφιάλτη γιά νά ἀναγνωρίσουμε πώς ἡ ἱστορική δύναμη εἶναι δική μας καί πώς κάθε μοιραῖο προκύπτει ἀπ' τήν ἐθελοντική μας παραίτηση; Πώς δέν ὑπάρχουν ράγιες μπροστά στόν ἄνθρωπο ἀλλά τό ἄπειρο τῶν ἀπραγματοποίητων δυνατοτήτων; Πώς ἡ χειραφέτηση τοῦ καθένα ὅπως καί κάθε *ὁμάδας συγγένειας ἤ λειτουργικότητας* (affinitaire-fonctionnel) εἶναι καθῆκον τοῦ ἴδιου κι ὄχι κάποιας μεταφυσικῆς ὁλότητας ὅπως: κόμμα, ἐκκλησία, ἔθνος, τάξη, ἀνθρωπότητα; Πώς τό βιομηχανικό ὄχημα πού μᾶς ἁρμόζει *δέν εἶναι ἡ μυθική ἀτμομηχανή μέ τό θωρακισμένο τραῖνο της νά σφυροκοπᾶ τίς ράγιες τοῦ Κρατισμοῦ,* ἀλλά τό τελείως γήϊνο τρακτέρ ἤ τό αὐτοκίνητο – ἤ ἀκόμα καλύτερα τό ἀεροπλάνο, πού κυριαρχεῖ στίς τρεῖς διαστάσεις τοῦ χώρου.

Ἄν ταυτίσουμε τήν ἐποποιΐα τοῦ προλεταριάτου μέ τήν ἐποποιΐα τοῦ ἀτμοῦ θά εἶναι σάν νά δίνουμε δίκιο στόν Μάρξ στά πλαίσια τοῦ ἴδιου τοῦ Μαρξισμοῦ. Καί οἱ δύο μαζί συνθέτουν τό μεγάλο θρησκευτικό θέμα τοῦ αἰώνα πού τελειώνει. Ἀλλά ὁ ἀτμός, τό στρατηγικό καί γραφειοκρατικό δίκτυο μέ τίς ἀτσάλινες ράγιες, τό κάρβουνο, ἡ βαρειά μεταλλουργία καί οἱ βιομηχανικοί γίγαντες πού καταβροχθίζουν χιλιάδες ἐργατικά χέρια μέ συνοδεία τό μακάβριο θόρυβο τῶν σειρήνων, ὅλα αὐτά ἔπαψαν νά εἶναι μιά «οἰκονομική ἀναγκαιότητα» καί δέν εἶναι

πιά παρά ἕνα μέσον διακυβέρνησης. Αὐτό τό ρομαντικό κατασκεύασμα –«Germinal» «Τό 'Ανθρώπινο Κτῆνος» –πού ἦταν γέννημα τοῦ Κράτους ἀκόμη περισσότερο ἀπ' ὅτι ὁ καπιταλισμός καί μέ τό ὁποῖο ὁ ξεπερασμένος σοσιαλισμός συνέδεε τό μέλλον του, δέν εἶναι πιά μιά δημόσια *ὑπηρεσία* ἀλλά μιά δημόσια *σπατάλη*. Τό γεγονός ὅτι ἕνα μέσο παραγωγῆς καί ἡ τάξη πού τό δημιούργησε δέν ἦταν μόνο ἡ ἀπαρχή ἀλλά καί τό ἀντικείμενο μιᾶς θρησκείας –δηλαδή ὅτι θεοποιήθηκαν– δέν ἀποτελεῖ καθόλου θρίαμβο τοῦ ἱστορικοῦ ὑλισμοῦ, πού κι ὁ ἴδιος δέν εἶναι παρά ἡ θεωρία αὐτῆς *τῆς θεοποίησης* καί αὐτῆς τῆς *ὑπερδομικῆς πολιτικοποίησης* τοῦ ἀτμοῦ καί τοῦ προλεταριάτου. Ἡ τελευταία λέξη τοῦ ἱστορικοῦ ὑλισμοῦ, σάν ὅπλο τῆς κριτικῆς, θά εἶναι πιθανότατα νά ἐξηγήσει καί στή συνέχεια νά ψυχοἀναλύσει καί νά διαλύσει αὐτόν τό μυστικισμό κι αὐτήν τή πολιτική πού ἀλλοτριώνουν τίς ἀνθρώπινες δυνάμεις τοῦ σήμερα.

'Αλλά αὐτό δέν θά μποροῦσε νά μᾶς ἐμποδίσει νά ξεδιαλέξουμε ἀπ' τή μυστικιστική καί πολιτική κληρονομιά τοῦ προλεταριακοῦ μεσσιανισμοῦ ἀπ' τή μιά ὅλα τά χρήσιμα στοιχεῖα γιά τή θεμελίωση μιᾶς πιό ρεαλιστικῆς ἰδεολογίας κι ἀπ' τήν ἄλλη ὅλες τίς ἠθικές ἀξίες πού τήν ἐξῆραν. Ὑπάρχει σ' αὐτήν τήν κληρονομιά ἕνας κοινός θησαυρός, πού ἀνήκει, ὄχι μόνο σ' ὅλους τούς ἐκμεταλλευόμενους τοῦ σύγχρονου κόσμου ἀλλά καί στούς ἀνθρώπους γενικά καί σέ καθένα ἀπ' αὐτούς εἰδικά.

Αὐτή ἡ κληρονομιά εἶναι ἐν μέρει προγενέστερη τῆς ἐγκαθίδρυσης τοῦ καπιταλισμοῦ. Αὐτό ἀποδεικνύεται ἀπ' τήν ἱστορία τοῦ Σπάρτακου τοῦ ἀρχαίου κι ἀπό τήν ἐπαναφορά στή ζωή τοῦ μύθου του στή διάρκεια τοῦ πρώτου παγκόσμιου πολέμου. Εἶναι σέ μεγάλο βαθμό, προγενέστερη τοῦ Κομμουνιστικοῦ Μανιφέστου. Αὐτοί πού ἔχουν μελετήσει τίς πηγές αὐτοῦ τοῦ κειμένου, πού εἶναι κεφαλαιῶδες γιά τή σύγχρονη ἱστορία καί μυθολογία, συμφωνοῦν μ' αὐτήν τή διαπίστωση. Τελικά ἡ Κομμούνα τοῦ Βερολίνου προφανῶς δέν ἦταν ἡ τελευταία κοινωνική τραγωδία ἐμπνευσμένη ἀπό τήν ἰδέα τῆς Προλεταριακῆς 'Επανάστασης. 'Αλλά ὑπῆρξε σίγουρα μιά ἀποκορύφωση, ἕνας παροξυσμός ἐλπίδας κι ἀπελπισίας, μιά ὑπέρτατη προσπάθεια γιά ὑπακοή στίς ἡρωϊκές ἐπιταγές ἑνός ὑπεράνθρωπου καθήκοντος πού τό φώτιζαν ἡ πιό διαυγής συνείδηση καί ἡ πιό ἀκτινοβολοῦσα καθαρότητα πού θά μποροῦσε νά ἐπιδείξει ἡ μαρξιστική ἰδεολογία.

Οἱ δύο σπαρτακιστικοί ἀγῶνες, ὁ ἀρχαῖος καί ὁ σύγχρονος,

προσφέρουν τήν ἴδια ὄψη μιᾶς μάχης χωρίς διέξοδο πού εἶναι ταυτόχρονα μιά κατάληξη τοῦ παρελθόντος καί μιά ὑπονοούμενη ἀφετηρία γιά τό μέλλον. Οἱ σταθερές τῆς ἀνθρώπινης ἐπανάστασης τό ἐπιβεβαιώνουν. Ἠθικά, ἐμφανίζεται ὁ πολιορκητικός πυρετός μιᾶς συλλογικότητας ἐγκλωβισμένης μέσα σ' ἕναν κύκλο φωτιᾶς καί θανάτου, μαζί μέ ὅλα αὐτά πού αὐτή ἡ κατάσταση περικλείει ἀπό νοσταλγία γιά τήν ἑνότητα καί τήν παγκοσμιότητα, τήν ἄσκηση στή μάχη καί τή θυσία, τήν ἔπαρση γιά τή σωτηρία καί τή δόξα. Καί κοινωνικά ἐμφανίζεται ἡ δομή πού χαρακτηρίζει τίς ἀπολυτρωτικές μειονότητες, πού ἐπιφορτίζονται μ' ἕνα τεράστιο βάρος εὐθύνης καί μοίρας μέσα σ' ἕναν ἁμαρτωλό κόσμο: ἡ δομή μιᾶς στρατιωτικῆς τάξης (ἀκόμα ἐλάχιστα διαφοροποιημένης ἱεραρχικά) μιᾶς θρησκευτικῆς αἵρεσης πού κατέχεται ἀπ' τό Πνεῦμα, μιᾶς πρωτοπορείας πού δέν τήν ἀκολουθοῦν, πού ἐπιχειρεῖ τό θαῦμα. Ὁ προλετάριος εἶναι χριστός: ἕνας χριστός χωρίς κανέναν ἄλλο θεό ἐκτός ἀπό τό γήϊνο πεπρωμένο πού πρέπει ταυτόχρονα νά ξεπεράσει καί νά πραγματοποιήσει: *Ἠλί Ἠλί, λαμά σαβαχθανί!*

ΙΙ ΣΠΑΡΤΑΚΟΣ Ο ΑΡΧΑΙΟΣ

Ὁ ἄνθρωπος ἐπιβεβαιώνει *κοινωνικά* τόν ἀνδρισμό του μέ δύο τρόπους. Ὁ πρῶτος εἶναι *ὁ πόλεμος* πού πρωτοεμφανίστηκε μέ τή μορφή τοῦ κυνηγιοῦ, τῆς βοσκῆς τῶν ζώων καί τῆς ἁρπαγῆς. Ὁ δεύτερος εἶναι *ἡ ἐργασία*, ἀρχικά ἀγροτική, βασισμένη στή μόνιμη ἐγκατάσταση. «Πολεμικός» εἶναι κάθε πολιτισμός πού ἀνυψώνει *τόν ἄνθρωπο τοῦ ξίφους*, ἔνδοξα ἀντιπαραγωγικό, πάνω ἀπ' *τόν ἄνθρωπο τοῦ ἀρότρου*· εἶναι ὁ γενικός κανόνας στή γραπτή ἱστορία. Ἡ ἐπανάσταση πού θά ἀντιστρέψει τούς ρόλους, δηλαδή θά ἀφοπλίσει τόν ἄνθρωπο τοῦ ξίφους καί θά τόν μετατρέψει σέ παραγωγό ἀγροτικοῦ τύπου* δέν ἔχει ἀκόμη πραγματοποιηθεῖ παρόλο πού ἔχει ἐπιχειρηθεῖ χίλιες φορές. Ἡ προφανής δυσκολία ἑδράζεται μέσα στόν ἐπαναστατικό μετασχηματισμό, στόν *ἀφοπλισμό* τῶν πολεμιστῶν. Γιατί τότε τό ξίφος ἀλλάζει χέρια καί, ὅπως λέει ἡ

1 Ὁ βιομηχανικός προλετάριος ἀπό πολλές ἀπόψεις εἶναι ἕνας στρατιώτης.

Γραφή, *«μάχαιραν ἔδοσες, μάχαιραν θά λάβῃς»*. (Αὐτή ἡ βιβλική ρήση μᾶς ὑπενθυμίζει τήν ὕπαρξη μιᾶς πνευματικῆς ἐξουσίας πού κυριαρχεῖ πάνω στό ξίφος καί στό ἄροτρο, περιφρονεῖ τή συμβολική ἰσχύ τῶν ὀργάνων καί εὐνουχίζει πρῶτα τόν χωρικό καί μετά τόν στρατιώτη, ἀλυσοδένοντάς τους στήν κοινωνική δύναμη τοῦ ἱεροῦ, τοῦ μύθου, μέ τό μοναδικό ὅπλο τοῦ *λόγου)*.

Μέ τό λόγο, ὁ ἱερέας ἀκρωτηριάζει καί καταστέλλει τόν κομιστή τοῦ ἐργαλείου καί τόν χειριστή τῆς ρομφαίας. Διαχωρίζει τόν ἕνα ἀπ' τή δυνατότητα νά κατασκευάσει, νά δημιουργήσει καί τόν ἄλλο ἀπ' τή δυνατότητα νά συντρίψει καί νά καταστρέψει. Μ' αὐτές τίς ἐξουσίες κατασκευάζει θεούς. Μέ τούς θεούς του οἰκοδομεῖ τό Κράτος. Καθαγιάζει τό καθεστώς τῶν καστῶν, τοποθετώντας πάντα πρώτη τή θεωρητική κάστα (cedant arma togae)* καί δεύτερη τή στρατιωτική, (ἡ κινέζικη ἐξαίρεση ἐπιβεβαιώνει τόν κανόνα). Ἄς σημειωθεῖ πώς ἡ πρώιμη, ἡ πιό τέλεια κοινωνική τεχνική, μετά ἀπ' τή μαγική τέχνη τοῦ λόγου, εἶναι παντοῦ (ἐκτός ἀπ' τήν Κίνα) *ἡ ὀργάνωση τῶν μαχῶν.*

Μέ τό λόγο καί τό ξίφος, τό κλασσικό Κράτος ἔχει γεννηθεῖ.

Στό ἑξῆς ὁ λόγος ὁρίζει, ἡ δύναμη προστάζει, ἡ ἐργασία ὑπακούει. Σκλάβος ἤ δοῦλος, εἵλωτας ἤ παρίας, ὁ παραγωγός εἶναι κάτι *λιγώτερο ἀπό ἄνθρωπος*· ὁ πολεμιστής εἶναι *εὐγενής*· ὁ νομοθέτης εἶναι *θεός*.

Κάποτε ὅμως, ἀντί νά θυσιάσει στόν ἑαυτό του τούς ἡττημένους ἤ νά τούς βάλλει νά ἐργαστοῦν γι αὐτό, τό Κράτος-νικητής διασκεδάζει μέ τό νά τούς βάζει νά ἀλληλοσκοτώνονται γιά τήν εὐχαρίστηση τοῦ ὄχλου του ἤ γιά τή δίψα τῶν θεῶν του. Τούς ἐκπαιδεύει γι' αὐτό τό ἀποτρόπαιο ἐπάγγελμα, πού δέν ἔχει ἄλλη διέξοδο, ἐκτός ἀπό τόν βίαιο θάνατο. Τό τσίρκο ἀπαιτεῖ ἀπ' τούς μαχητές ὑψηλό ἐπίπεδο θάρρους καί ἐπιδεξιότητας καί τούς καθιστᾶ τούς πιό περιφρονημένους ἀπ' ὅλους τούς ἀνθρώπους.

Ὅπως κάθε ἐκπορνευόμενος, ὁ μονομάχος εἶναι ἀτιμασμένος ἐξ αἰτίας τοῦ δουλικοῦ τρόπου, μέ τόν ὁποῖο χρησιμοποιεῖ τόν ἀνδρισμό του– τρόπος πού ἐπιβάλλεται ἀπ' τό μαστίγιο τοῦ ἀφέντη ἤ τό θέλγητρο τοῦ κέρδους, ἄρα πού ἔχει παρεκτραπεῖ

* Τά ὅπλα ἕπονται τῶν τογκῶν
(toga: *ἔνδυμα τῶν συγκλητικῶν)*

ἀπ' τούς ἐσώτερους σκοπούς του καί πού ἐμπεριέχει τήν ἀπογοήτευση τῆς στέρησης. Ὁ καταρρακωμένος Ἡρακλῆς, ὁ Σαμψών κουρεμένος, συμβολίζουν τήν ἀνδρική δύναμη ἐξευτελισμένη ἀπ' τή σκλαβιά. Ὁ Προμηθέας, ἡ ἀκέρια ἰσχύς ἁλυσσοδεμένη.

Ἀλλά ἡ ἐξέγερση ἐνάντια στήν ἐκπόρνευση τοῦ ἀνθρώπου ἔχει, μέσα στήν ἴδια τήν ἱστορία, ἕνα ἀρχέτυπο, ἕναν μυθικό ἥρωα: *τόν Σπάρτακο.*

Αὐτή ἡ προσωπικότητα φαίνεται πώς ἔχει γοητεύσει, λόγω τῆς ἀτίθασης μεγαλοπρέπειάς της καί λόγω τοῦ κινδύνου πού δημιούργησε στή Ρώμη, ἕνα μεγάλο ἀριθμό Λατίνων καί Ἑλλήνων ἱστορικῶν: τόν ἀναφέρουν οἱ Salluste, Appien, Εὐτρόπιος, Orose, Florus, Caecilius d' Acte, Velleius Paterculus, Frontin, Κλείδων, Πλούταρχος, Ἐρατοσθένης κ.ἄ.

Οἱ ἀνθρωπιστές (humanistes) τῆς Ἀναγέννησης καί οἱ ρήτορες τῆς Γαλλικῆς ἐπανάστασης τόν ἀναφέρουν μέ ἕνα θαυμασμό ἀνάμικτο μέ φρίκη καί οἱ σοσιαλιστές τῆς Μπλανκιστικῆς καί Μπαμπεφικῆς παράδοσης τόν ἔχουν περί πολλοῦ. Ἐμπνέει τή ζωγραφική καί τή νεοκλασσική γλυπτική. Στήν Ἰταλία, ἡ φυσιογνωμία του ἔγινε πλατιά γνωστή ἀπ' τό μυθιστόρημα τοῦ Ραφαέλ Τζιοβανόλι, ἔργο πού θαύμαζε ὁ ἔνδοξος Γαριβάλδι, καί πού εἶχε ἀφιερωθεῖ σ' αὐτόν. *«Συχνά* –γράφει στόν συγγραφέα– *κύλησαν δάκρυα στά μάγουλά μου καί λυπήθηκα πού τό ἔργο σας τελείωσε τόσο γρήγορα. Ἡ ἀνάμνηση τόσων ἡρώων πού ἀναπαύονται κάτω ἀπ' τή γῆ πού πατᾶμε, καί πού σύντομα δέν θά ἔχει πιά οὔτε μονομάχους οὔτε ἀφέντες, ἄς ἐμψυχώνει τούς συμπολίτες μας!»*[1]

1. *Ἀλοίμονο! Ὁ Ἰταλικός λαός ἔρχεται σέ ἐπαφή μέ τόν πιό πικρό ἥρωά του μέσα ἀπό μιάν ἄθλια-ρομαντική-μελό ἱστορία ὅπου ὁ* Gioragnoli μᾶς παρουσιάζει τόν Σπάρτακο ἐρωτευμένο μέ μιά κοσμική Ρωμαία, γιά χάρη τῆς ὁποίας παραιτεῖται ἀπό τήν κατάκτηση τῆς Ρώμης καί ἀπ' τήν ἴδια τή ζωή – ἤ μέσα ἀπό ἕνα ἀρχαιολογικό συνοθύλευμα ἀντάξιο ἑνός κινηματογραφικοῦ μωσαϊκοῦ σέ στύλ *Gabiria.*

Χιλιάδες παιδιά ὀνομάστηκαν Σπάρτακοι, ἐξ αἰτίας τῶν ἐπαναστατικῶν αἰσθημάτων πού οἱ γονεῖς τους εἶχαν ἀντλήσει ἤ μᾶλλον εἶχαν προβάλλει μέσα σ' αὐτήν τή χαμηλοῦ ἐπιπέδου λογοτεχνία. Μερικοί μάλιστα τίμησαν τό ὄνομά τους καί εἶναι ἕνα ἀπό τά παράδοξα τῆς «μετά θάνατον ζωῆς» τό γεγονός αὐτῆς τῆς λαϊκῆς μετάθεσης ἑνός μύθου πού ἔμεινε ζωντανός περνώντας ἀπό ἐνδιάμεσους πού ἡ εἰδικότητά τους εἶναι νά τόν ἀνουσιοποιήσουν καί νά τόν ἀποχρωματίσουν.

Ὡστόσο, χρειάστηκε ὁ πόλεμος τοῦ 1914-18 πού ὁδήγησε τούς ἀνθρώπους πολλῶν χωρῶν τούς μέν ἐνάντια στούς δέ στό ὄνομα τῶν παραδοσιακῶν ἰδεῶν τῆς πατρίδας, τῆς ἐλευθερίας, τῆς δημοκρατίας κ.λ.π. γιά νά ἀναγνωρίσουν οἱ ἄνθρωποι στούς ἴδιους τούς ἑαυτούς τους τίς πόρνες τοῦ ξίφους καί τοῦ θανάτου, τούς μονομάχους πού ἀλληλοσκοτώνονται γιά τούς ἀφέντες τους –τούς Σπάρτακους σέ ἀναζήτηση τοῦ Σπάρτακου.

Πενήντα ὅμως χρόνια διεθνιστικῆς καί ἀντιμιλιταριστικῆς προπαγάνδας δέν πῆγαν τελείως ἄδικα. Ὁ ἄνεμος τοῦ πολέμου φαινόταν νά ἔχει σαρώσει τό σπόρο. Ἀλλά μέσα στήν ποτισμένη, μέ αἷμα γῆ αὐτός εἶχε ἀρχίσει νά βλασταίνει.

Οἱ θρόνοι ἄρχισαν νά καταρρέουν, οἱ στρατοί νά διασκορπίζονται, τά καθεστῶτα νά κλονίζονται συθέμελα. Καί τό ὄνομα τοῦ Σπάρτακου πού στήν ἀρχή τυπώθηκε παράνομα σέ μιά προκήρυξη πού κυκλοφόρησαν μερικοί Γερμανοί σοσιαλιστές τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς, ἔγινε μετά ἀπό λίγο ἡ μαγική λέξη πού ἔπρεπε νά οδηγήσει στό *«τέλος τῶν μονομάχων καί τῶν ἀφεντικῶν»:* στήν Εἰρήνη μέ τήν Ἐπανάσταση.

Ἀπό κεῖ καί πέρα ἔγινε σχεδόν ἀδύνατο νά ξεχωρίσεις τό μύθο τοῦ ἀρχαίου Σπάρτακου ἀπ' τήν εἰκόνα τοῦ Λῆμπνεχτ καί τῶν συντρόφων του. Χωρίς ἀμφιβολία κάτι τέτοιο δέν εἶναι σαφές, οὔτε στή μυθιστορηματική ζωή πού ὁ Μαρσέλ Ὄλιβερ ἔγραψε στό πόδι γιά λογαριασμό τῶν ἐκδόσεων d' Epi (Editions d' Epi Παρίσι 1929), οὔτε στόν πρόλογο τοῦ Ἀνρί Μπαρμπύς μέ τόν τίτλο *«Τό ἄγαλμα τοῦ Σπάρτακου πάνω στήν ἱστορία»*. (Ἐπί πλέον, αὐτό τό ἄγαλμα μοιάζει ἀρκετά μ' αὐτό πού ὁ μέτριος Foyatier δημιούργησε τό 1829 καί πού ὁ Λουδοβίκος–Φίλιππος τοποθέτησε στόν κῆπο τῶν Tuileries).

Ἀλλά στόν Καῖσλερ καί στόν πρόλογο τοῦ ἐκδότη του Aimery Somogy (Παρίσι 1945) ἡ προσέγγιση εἶναι σαφής σέ σημεῖο νά ἐμφανίζεται ὁ μονομάχος ἀπ' τή Θράκη *σάν ἱστορική μετάθεση* ἑνός σύγχρονου ἐπαναστάτη ἡγέτη: ἑνός Λένιν, γιά παράδειγμα.

Στό ἑξῆς, φαίνεται νά ἐπιβάλλεται ἡ εἰκόνα ἑνός Σπάρτακου πού ἀνησυχεῖ ἔντονα γιά τά σύγχρονα – καί πιθανόν αἰώνια– προβλήματα πού συγκινοῦν τόν Καῖσλερ, χωρίς νά ψάχνει καί πολύ γιά τή λύση τους. (Πῶς νά γίνει εἰρήνη μέ τή βία, ἐλευθερία μέ διατάγματα κ.λ.π.....)

Ταυτόχρονα καθισταται ἐξαιρετικά σημαντικό νά μεταφερθοῦμε, ὅσο πιό κοντά γίνεται στήν αὐθεντική φυσιογνωμία

τοῦ ἀρχαίου Σπάρτακου, γιά νά διαπιστώσουμε τήν παρουσία ἤ τήν ἀπουσία τέτοιων «σταθερῶν» μέσα στόν πρίν δύο χιλιάδες χρόνια κόσμο καί γιά νά ἀποκομίσουμε τά συμπεράσματα πού ἐπιβάλλονται.

Γιά παράδειγμα, ἔμπαινε θέμα γιά ὁτιδήποτε ἄλλο ἐκτός ἀπ' τήν *διά τῶν ὅπλων κοινωνική ἀποκατάσταση* ἑνός συνόλου ἀπό παρίες; Τό διεθνιστικό αἴσθημα (ἤ, ὅπως λέει ἡ Ρόζα Λούξεμπουργκ, *ἡ ἱερή ἀδελφότητα ὅλων τῶν καταπιεσμένων τοῦ κόσμου)* ἦταν παρόν στόν παράξενα διεθνῆ στρατό τοῦ Σπάρτακου καί τῶν συντρόφων του; Εἶναι ἀκριβές ὅτι ἡ ἀνυπεράσπιστη Ρώμη γλύτωσε ἀπ' τήν ἐκδίκησή τους, γιατί τήν ἀντιμετώπισαν σάν ταμπού, σάν νά ἦταν ὁ θεμέλιος λῖθος πάνω στόν ὁποῖο στηρίζονταν ἡ ἀνθρώπινη τάξη καί ἑνότητα καί σάν νά εἶχαν συνείδηση οἱ ἐπαναστάτες τῆς ἀνικανότητάς τους νά τίς διατηρήσουν; Καί τελικά τί πρέπει νά σκεφτοῦμε γιά τήν «ἐνίσχυση τῆς τάξης» πού κατόρθωσαν οἱ μονομάχοι μέσα στόν ἀγώνα τους γιά ἐλευθερία;

Αὐτός ὁ ἀγώνας ἦταν δυνατόν νά ὁδηγήσει σέ μιά *ἀποκατάσταση τῆς παραγωγικῆς ἐργασίας* πού ἦταν τόσο ὑποτιμημένη ἀπ' τό καθεστώς τῆς δουλείας, ὥστε ἀκόμη καί οἱ ρωμαῖοι προλετάριοι ἦταν περισσότερο μιά ἐκλογική στρατιά ἐπαγγελματιῶν ἀνέργων παρά μιά οἰκονομική τάξη τῆς κοινωνίας;

Καί ἐπί τέλους, τί θά μποροῦσε νά σημαίνει ἡ ἐνδεχόμενη νίκη τοῦ Σπάρτακου γιά τά ἑκατομμύρια τῶν καταπιεσμένων καί ἐκμεταλλευόμενων τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας; Μιά ἁπλῆ ἀλλαγή ἀφεντικῶν; Ἐκδίκηση; Τήν ἐπιστροφή στή βαρβαρότητα; Τή γέννηση ἑνός φεουδαρχικοῦ συστήματος; Ἤ τήν ἐγκαθίδρυση μιᾶς λαϊκῆς, εἰρηνικῆς καί φιλόπονης κοινωνίας, πού τό ὄραμά της βασανίζει –ὅπως φαίνεται– γιά χιλιάδες χρόνια τόν καλλιεργητή, τό γεωργό ὅπου κι ἄν βρίσκεται καί, στή συγκεκριμένη περίπτωση, τόν Ἰταλό ἀγρότη;

Ἄν συμβουλευτοῦμε τήν *«Ἱστορία τοῦ Κομμουνισμοῦ»** τοῦ Ζέραρ Βάλτερ, θά διαπιστώσουμε πώς ἡ Ἐπανάσταση τῶν Μονομάχων –πού ὀνομάζεται ἐπίσης καί Πόλεμος τῶν Σκλάβων – ἀναπαρήγαγε ἕνα σχῆμα ἐξαιρετικά κοινό στήν ἱστορία

* Παρίσι. Payot. Τό κομμάτι πού ἀφορᾶ τόν Ἀρχαῖο Σπάρτακο ἀνατυπώθηκε στό περιοδικό *«Κοινωνική Κριτική»* πού ἐκδίδεται ἀπ' τόν Μαρσέλ Ριβιέρ (Νο 6– Σεπτέμβριος 1932).

τῶν ἐπαναστάσεων. Αὐτό πού τῆς ἔλειπε δέν ἦταν ἡ πνευματική ἀκτινοβολία, οὔτε ἡ δύναμη τῶν ὅπλων, οὔτε ἡ δυνατότητα νά ἐγκαθιδρύσει ἕνα κοινωνικό καθεστώς πού θἄταν πιό δίκαιο καί ταυτόχρονα πιό ἀποτελεσματικό ἐξ αἰτίας τῆς ἀπελευθέρωσης τῆς δουλικῆς ἐργασίας καί τοῦ μοιράσματος τῆς γῆς. Αὐτό πού ἔλειπε –ὅπως συνέβη ἑκατοντάδες φορές στόν κόσμο ἀπό τότε –*ἦταν ἡ θέληση καί ἡ εὐκαιρία γιά τούς ἐπαναστάτες πού εἶχαν ἀπελευθερωθεῖ μέ τά ὅπλα, νά ἀπελευθερωθοῦν ἀπό τά ὅπλα*. Πραγματικά, κάθε σύνολο ἐργαζόμενων πού μετατρέπεται σέ στρατό, καθίσταται, ἐξ ὁρισμοῦ, παρασιτικό καί καταστρεπτικό καί ὁ πολιτισμός δέν μπορεῖ νά ξεφορτωθεῖ τά ματωμένα χέρια του παρά μόνο μέ μιά καινούργια ἐξολόθρευση.

Ὁ ἐξοπλισμός τοῦ λαοῦ, πολιτική προϋπόθεση τῶν ἐπαναστάσεων τοῦ παρελθόντος, ἦταν ταυτόχρονα τό θεμέλιο τῆς οἰκονομικῆς τους ἀποτυχίας.

Ἄν ὁ ἐξοπλισμός ἑνός διάσπαρτου *ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ*, πού συνδέεται μέ τούς βαθεῖς δεσμούς τῆς ἀγροτικῆς καί βιοτεχνικῆς ἰδιοκτησίας, εἶναι σέ ἁρμονία μέ τήν ἐλεύθερη ἀγροτική ἐργασία, ὁ ἐξοπλισμός τῶν *βιομηχανικῶν μαζῶν τῶν πόλεων* ἦταν ἀπό πάντα ἀντίθετος μέ τή λειτουργία τῆς βιομηχανίας. «Ἀναβάλλει» μιά παραγωγή πού εἶναι τεχνικά ὑποβαθμιζόμενη καί κοινωνικά ἀλλοτριωτική, πού ὁ σκλάβος (ἤ ὁ προλετάριος) ἔχει κάθε λόγο νά τή σιχαίνεται. Γι' αὐτόν τόν ἐργαζόμενο ἡ *ἐπανάσταση βάζει τόν πόλεμο στή θέση τοῦ στρατόπεδου*. Μόνο μιά ὕπουλη ἀντεπανάσταση μπορεῖ νά ἐπαναφέρει τόν ἐξεγερμένο, τόν ἀντάρτη, τόν κόκκινο πολιτοφύλακα, πίσω στό κάτεργο. Αὐτόν τό ρόλο ἀναλαμβάνει ὁ καισαρισμός, πού, δημιουργώντας μέ τή διαφθορά καί τή δημαγωγία τή φρουρά του τῶν πραιτωριανῶν μέσα ἀπ' τίς ὁπλισμένες λαϊκές μᾶζες, δέν ἀργεῖ νά ὁδηγήσει τίς μᾶζες, ἀφοπλισμένες ἀπ' αὐτήν τήν ἀστυνομία, εἴτε στήν ἀθλιότητα καί τήν καταναγκαστική ἐργασία εἴτε στά νεκροταφεῖα.

Δέν φτάνει, ὅπως εἴδαμε, νά κηρύσσεις τόν πόλεμο τῶν τάξεων. Πρέπει ἐπίσης νά ξέρεις νά βάζεις ἕνα τέλος σ' αὐτόν. Τό νά κηρύσσει κάποιος τή χειραφέτηση τῆς ἐργασίας δέν εἶναι ἀρκετό· ὅσο θά ὑφίσταται ἡ ἐναλλαγή «ὄχι ἐργασία ἤ καταναγκαστική ἐργασία» *οἱ χειραφετημένοι* δέν θἄναι *ἐργαζόμενοι* καί οἱ *ἐργαζόμενοι* δέν θἄναι *χειραφετημένοι*.*

* Τό μπλανκιστικό πρόγραμμα κηρύσσει τόν ἐξοπλισμό τοῦ λαοῦ καί

Νά καταργήσει τά μονοπώλια τῶν πλούσιων, νά τιμωρήσει τούς κερδοσκόπους, νά κάνει ἔκκληση στήν «ἐθελοντική ἀλληλεγγύη» τῶν ἀνεξάρτητων παραγωγῶν κι ἔπειτα στήν «καταναγκαστική ἀλληλεγγύη», νά ἐμβαθύνει καί νά ἐξάγει τήν «ἐπανάσταση» μέ τή μορφή τῆς ἁρπαγῆς καί τοῦ πολέμου: νά ποιό εἶναι τό ὁπλοστάσιο τῶν *ἐπαναστατικῶν* μεθόδων ὅσον ἀφορᾶ τήν κοινωνική ἐπανάσταση.

Ὁ Σπαρτακισμός τῶν χρόνων 73, 72 καί 71 π.χ. δέν ξέφυγε ἀπ' αὐτό, καί ἔτσι καταδικάστηκε ἀπ' τήν ἴδια του τή νίκη.

Ὅσο ἐπικίνδυνος κι ἄν ὑπῆρξε γιά τή Ρώμη (λόγω τῆς εὐρύτητας τῶν κοινωνικῶν δυνάμεων πού κινητοποίησε, τῆς στρατιωτικῆς ἀξίας τῶν ἐξεγερμένων καί τοῦ τεράστιου ἀγωνιστικοῦ πείσματος) δέν εἰσήγαγε καμμιά *νέα ἀρχή* στή ρωμαϊκή κοινωνία, πού κι αὐτή ἦταν θεμελιωμένη πάνω στόν πόλεμο. Καμμιά στιγμή τό κίνημα δέν φάνηκε νά μπορεῖ ν' ἀνυψωθεῖ ἀπ' τήν *ἠθική τοῦ πολεμιστή* σ' αὐτήν τοῦ παραγωγοῦ, παρόλες τίς τεράστιες στρατιές τῶν φυγάδων σκλάβων καί τῶν ἐξεγερμένων χωρικῶν πού συγκέντρωσε. Στηρίχτηκε ἀποκλειστικά πάνω στό ξίφος, δηλαδή στίς πολεμικές εἰσφορές τῶν συμμάχων –λιγότερο ἤ περισσότερο ἐθελοντικές– καί στήν ὀργανωμένη λεηλασία τῶν ἡττημένων. Ἐφάρμοσε ἀπό πρίν τό μπλανκιστικό θεώρημα: *«αὐτός πού ἔχει τό σίδερο ἔχει καί τό ψωμί»* χωρίς νά καταλάβει πώς τό σίδερο θά μποροῦσε ἐπίσης νά εἶναι τό ὄργανο τῆς ἐλεύθερης ἐργασίας, πού εἶναι ἡ μόνη πραγματική ἀπελευθέρωση τοῦ ἀνθρώπου. Μέ μιά λέξη, ἔκοψε τό Γόρδιο Δεσμό ὅλων τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων μέ τό *στρατιωτικό νόμο* (τό νόμο τῶν στρατῶν) δηλαδή μ' ἕναν κομμουνισμό ἀποκλειστικά καταναλωτικό καί καταστροφικό.

Αὐτά ἦταν τά ὅρια τῆς ἐξέγερσης τῶν μονομάχων.

τή χειραφέτησητῆς ἐργασίας, σάν νά ἀπορρέει τό ἕνα ἀπ' τό ἄλλο. Ἀλλά ἄν δέν ὑπάρχει *ἀντιεξουσιαστική ὀργάνωση τῆς παραγωγῆς*, ἕνα σύνολο ἐργαζόμενων δέν «χειραφετεῖται» παρά σέ βάρος ἑνός γειτονικοῦ συνόλου. Τό προλεταριᾶτο περιορίζεται στήν ἐξαγορά ἤ στή λεηλασία τῶν συμμάχων τῶν ἀγροτῶν κ.λ.π. Οἱ «ἀντιδραστικές ραδιουργίες προκύπτουν ἀπ' τήν ὑποθετική ἤ βέβαιη *ἀνικανότητα κάθε ἐπανάστασης νά ἀνυψώσει τήν ἴδια τήν ἐργασία ἀπό τόν ὑποβιβασμό της*. Ἑρμηνεύουν τήν ἀνησυχία ὁλόκληρης τῆς κοινωνίας μπροστά στή διακοπή τῆς ἐργασίας ἀπό τίς παραγωγικές μᾶζες καί μπροστά στήν αὔξηση τῆς κατανάλωσης ἀπ' αὐτές τίς μᾶζες – ὅσο δικαιολογημένη καί ἄν εἶναι.

Ἡ ἱστορία αὐτῆς τῆς ἐξέγερσης δέν εἶναι λιγότερο θαυμαστή. Ἄρχισε ἀπό ἑβδομήντα ἀνθρώπους –λέει ὁ Appien– (ἑβδομηντατέσσερεις λέει ὁ Εὐτρόπιος) καί προσείλκυσε σύντομα πολύ κόσμο. Ὁ Σπάρτακος ἦταν ἁπλᾶ ὁ πιό τολμηρός ἀπ' τούς πρωτοπόρους. Ἀκολουθοῦσε ἀπό κοντά τά ἴχνη λιγότερο διάσημων ἐπαναστατῶν: Eunoüs, Salvius, Ἀριστόνικος κ.ἄ. Εἶχε, φαίνεται, τή μεγαλοφυῆ ἰδέα νά ἐγκατασταθεῖ στόν ἡφαιστειώδη κῶνο τοῦ Βεζούβιου, πού τοῦ χρησίμευε– μέ τόν καπνό τήν ἡμέρα καί μέ τή λάμψη τή νύχτα– σάν πολεμικό λάβαρο ὁρατό ἀπό μακριά. Ἐκεῖ, δυό ἤ τρεῖς ἑκατοντάδες Γαλάτες, Γερμανοί, Θράκες καί Ἰταλιῶτες βοσκοί προκαλοῦσαν τόν κόσμο. Ζοῦσαν στή γύρω περιοχή καί συγκέντρωναν κάθε εἴδους ἐκτός νόμου.

Ὁ πράκτωρ Κλαύδιος Πούλχερ θέλησε νά τούς ἐκδιώξει ἔχοντας στή διάθεσή του τρεῖς χιλιάδες ἄντρες. Οἱ *σπαρτακιστές* τόν αἰφνιδίασαν μέσα στό στρατόπεδό του τή νύχτα καί πῆραν πολύτιμα λάφυρα. Σύντομα οἱ νικητές ἔγιναν δέκα χιλιάδες μέ τήν ἐνίσχυση τῶν ζωοκλεφτῶν τῆς Λουκανίας πού τούς χρησίμεψαν σάν ἐλαφρές ταξιαρχίες καί σάν ἀνιχνευτές.

Βάδισαν κατά διαφόρων πόλεων ἀνοίγοντας τίς φυλακές ἀπελευθερώνοντας τούς σκλάβους παραδίδοντάς τους τά παλιά τους ἀφεντικά. Ὁ Σπάρτακος δέν ἐνέκρινε τή σκληρότητα καί τίς βαρβαρικές καταστροφές πού ἀκολούθησαν καί ὁ Salluste τόν περιγράφει νά χρησιμοποιεῖ στρατηγήματα μέ σκοπό νά βάλει τέλος στίς θρασύδειλες ἐνέργειες αὐτοῦ τοῦ διψασμένου γιά ἐκδίκηση ὄχλου.

Ἡ Ρώμη ἔστειλε τόν πραίτορα Publius Varinius Glaber μέ τέσσερεις λεγεῶνες. Τό γαλατικό ἀπόσπασμα τοῦ Κρίξου καί τό γερμανικό τοῦ Οἰνόμαου συντρίφτηκαν. Ὁ Σπάρτακος διέφυγε ἀπ' τήν περικύκλωση μέ μιά χαρισματική ἐπιδεξιότητα καί –μετά ἀπό μιά ἀναγκαστική πορεία δώδεκα μιλλίων– βρέθηκε ξαφνικά στό ρωμαικό στρατόπεδο τοῦ Σαλίνα μέ ἕνα ἐλαφρό σύνταγμα κακά ἐξοπλισμένο.

Καί πάλι ἡ νίκη.

Ἡ λεηλασία τῶν παραλιακῶν πόλεων καί ἰδιαίτερα αὐτή τοῦ Μεταπόντιου πού –σύμφωνα μέ τόν Orose– ὑπῆρξε πραγματική καταστροφή, ἐπέτρεψε στό στρατό ν' αὐξήσει τό δυναμικό του στούς ἑβδομήντα χιλιάδες ἄντρες, ὅλοι δραπέτες τῆς ἀθλιότητας ἤ τῆς ἀγχόνης.

Ἀλλά αὐτή ἡ τακτική τῆς καμένης γῆς πού συνίσταται στό

νά φέρνει στήν κατάσταση τῶν *desperados* τούς συνενόχους ἤ τά θύματα τῶν ὠμοτήτων δέν εἶχε παρά μιά περιορισμένη στρατιωτική χρησιμότητα. Κοινωνικά* ἦταν ἄτοπη. Οἱ μονομάχοι ἔκαναν τή φρόνιμη σκέψη νά τήν ἐγκαταλείψουν.

Κατεβαίνοντας μέχρι τό ἄλλο ἄκρο τοῦ κόλπου τοῦ Τάραντα, ὁ Σπάρτακος ἄφησε ἀνέπαφη τήν πόλη τοῦ Θούριου, ἐγκατάστησε τό στρατόπεδό του στά περίχωρα κι ἔκανε πολλές προσπάθειες νά ζήσει ἐκεῖ εἰρηνικά μέ τούς κατοίκους. Τά λάφυρα τοῦ πολέμου πού εἶχαν κατακτηθεῖ στή διάρκεια τῆς ἐκστρατείας τοῦ ἐπέτρεπαν νά πληρώνει μέ μετρητά τά πάντα. Ὁ Σαλλούστιος, πού δίνει δίκιο στόν Σπάρτακο, ἐπιμένει γιά μιά φορά ἀκόμα πάνω στίς προθέσεις του νά θεμελιώσει ἕνα Κράτος ὅπου καινούργιοι καί δίκαιοι νόμοι θά ἔφερναν τήν κοινή εὐτυχία. Δεκαοχτώ αἰῶνες πρίν ἀπ' τόν Μπαμπέφ, διαπιστώνει ὁ Βάλτερ, εἶδε τό φῶς τῆς δημοσιότητας ἕνα *μανιφέστο*, πού ὑποσχόταν σ' ὅλους ὅσους προσχωροῦσαν στό καινούργιο καθεστώς *ἴσα δικαιώματα* μέσα στή μεγάλη ἀδελφότητα τῶν ἐξεγερμένων.

Οἱ ἀνεπαρκεῖς ἐνισχύσεις, πού ἔλαβε ὁ Varinius ὅταν εἶχε πλέον νικηθεῖ, δέν τοῦ ἐπέτρεψαν νά ἐπιτεθεῖ στόν σπαρτακιστικό στρατό καί ἀποσύρθηκε φρόνιμα στά χειμερινά στρατόπεδα, ἐνῶ δυό ἀκόμη πόλεις– ὁ Κρότων καί ἡ Κοσένκη– ἔπεφταν στά χέρια τῶν ἐξεγερμένων.

Τήν ἄνοιξη ἡ Ρώμη, γιά νά τελειώνει μέ τήν ἱστορία, ἔστειλε δύο ὕπατους μέ τίς στρατιές τους. Σύμφωνα μέ τήν ἱστορική παράδοση ὁ Σπάρτακος καί ὁ Κρίξος ὁ Γαλάτης ἔκαναν συμβούλιο. Ὁ Σπάρτακος πρότεινε τή διασπορά μέσα στήν Αὐτοκρατορία· Καί, καθώς οἱ Σικελοί πειρατές ἔβαζαν ὑπερβολικούς ὅρους γιά τή μεταφορά ἀπ' τή θάλασσα, ὁ Θράκας ἡγέτης ἔφτιαξε τό σχέδιο μιᾶς ἀπόδρασης ἀπ' τό Βορρᾶ καί τίς Ἄλπεις. Μετά ἀπ' αὐτό κάθε σῶμα θἄχε τήν ἐλευθερία κινήσεων γιά νέες ἐπιχειρήσεις.

Ἀλλά ὁ Κρίξος ἤθελε τήν κατά παράταξη μάχη καί τήν ἀποφασιστική νίκη.

* Στό ἠθικό πεδίο μποροῦμε νά προσεγγίσουμε αὐτήν τήν πανκαταστροφή τῶν μηδενιστικῶν μεθόδων πού ἐκθειάζει ὁ Νετσάγιεφ στήν *Κατήχηση τοῦ Ἐπαναστάτη*. Ἐπίσης ὁ Sade, ὁ Stirner κ.ἄ. πού πιστεύουν πώς θά ἐπαναφέρουν τόν ἄνθρωπο στή φύση, στή φύση του, ὁπλίζοντάς τον ἐνάντια στή συνείδησή του καί ἐνάντια στόν πολιτισμό.

'Αποφάσισε νά βαδίσει ἐνάντια στόν ἐχθρό, ἐνῶ ὁ Σπάρτακος καί οἱ ἀντάρτες του θά πορεύονταν πρός τό Βορρᾶ ἀπ' τό δρόμο τοῦ στενοῦ τῶν 'Απενίνων.

'Απ' τήν πλευρά τους οἱ δύο ὕπατοι μοιράστηκαν τή δουλειά. 'Ο Γέλλιος περίμενε τόν Κρίξο· ὁ Λέντουλος ἄρχισε τήν καταδίωξη τῆς ἐλαφρᾶς ταξιαρχίας τῶν σπαρτακιστῶν, ὅπως λέγονταν.

Μέ παράδοξο τρόπο ἡ συντριπτική νίκη τοῦ Κρίξου πάνω στόν ἀντίπαλό του, ὑπῆρξε ἡ ἀρχή τοῦ τέλους!

Πραγματικά, οἱ σύντροφοι τοῦ Γαλάτη, ἀφοῦ ἔγιναν κύριοι τοῦ ρωμαϊκοῦ στρατόπεδου, ἐπιδόθηκαν σ' ἕνα φοβερό ὄργιο καί σύντομα μέθυσαν τελείως καί χαλάρωσαν. Μιά ἀντεπίθεση τοῦ Γέλλιου μετατράπηκε σέ σφαγή: ὁ Κρίξος σκοτώθηκε μαζί μέ 20.000 ἀπ' τούς συντρόφους του. 'Ο Σπάρτακος ἔλαβε σύντομα τά νέα τῆς καταστροφῆς: βρισκόταν κι ὁ ἴδιος σέ κρίσιμη κατάσταση καθηλωμένος ἀπ' τόν Λέντουλο πού κατεῖχε ἐξαιρετικά εὐνοϊκές θέσεις.

'Απ' αὐτό τό ἀδιέξοδο θά τόν σώσει γιά μιά ἀκόμη φορά ἡ εὐκινησία –πού γιά τή χρήση της ὁ Θράκας ἀρχηγός ἔχει δώσει μεγαλοφυῆ δείγματα. 'Εκμεταλλεύεται τήν ἀδράνεια τοῦ Λέντουλου καί, ἐνῶ αὐτός περιμένει τόν Γέλλιο γιά νά ἑνώσουν τίς δυνάμεις τους, ὁ Σπάρτακος ρίχνει ὅλες τίς δυνάμεις του ἀποφασιστικά πότε ἐνάντια στόν ἕνα, πότε ἐνάντια στόν ἄλλο ὕπατο. Τελικά τό ρωμαϊκό στρατόπεδο κι ὅτι βρίσκεται ἐκεῖ πέφτει στά χέρια του. Μεταξύ τῶν αἰχμαλώτων βρίσκονται τριακόσιοι ρωμαῖοι πολίτες.

'Ο Σπάρτακος ἐφορμᾶ πρός τό Βορρᾶ, ὅπου τά νέα γιά τίς νίκες του σκορπίζουν ἀπερίγραπτο πανικό καί σύγχιση. Νικάει τόν πραίτορα Μάντιο, στήν εἴσοδο τῆς ἐντεῦθεν τῶν Ἄλπεων Γαλατίας. Ἔπειτα, κοντά στή Μοδένα, νικάει τόν ἀνθύπατο Κάσσιο, πού πληγώνεται θανάσιμα. 'Ιδού ὁ Σπάρτακος στό τέλος *τῆς ἐκστρατείας του στήν 'Ιταλία.* Πρίν ἐγκαταλείψουν τήν περιοχή, ὀργανώνουν ἐπικήδειους ἀγῶνες γιά τόν Κρίξο. Οἱ τριακόσιοι ρωμαῖοι πολίτες ὑποχρεώνονται νά παλέψουν ἀναμεταξύ τους «σάν εὐτελεῖς μονομάχοι» μπροστά στό συγκεντρωμένο πλῆθος τῶν φυγάδων σκλάβων καί τῶν ξιφομάχων ποὔρθαν σέ ρήξη μέ τήν ἀρρένα, πού ἀγαλλιάζουν ἀπό χαρά καί ἀπολαμβάνουν αὐτήν τήν θριαμβευτική ἐκδίκηση.

Ἴσως τά μυαλά τους νά πῆραν πολύ ἀέρα ἀπ' αὐτό τό θέαμα. Ξαφνικά ἀποφασίζουν νά βαδίσουν ἴσα ἐνάντια στή Ρώμη! Τό

πνεῦμα τοῦ νεκροῦ Κρίξου ὑπερίσχυσε πάνω στή λεπτότητα τοῦ ἕλληνα στρατηγοῦ, ἤ πάνω στούς ἐνδοιασμούς τοῦ πολιτισμένου ἀνθρώπου.

Ἡ Ρώμη εἶναι σχεδόν ἀνυπεράσπιστη. Ὁ πραίτωρ Ἄρριος, πού ἐπιχειρεῖ νά κλείσει τό δρόμο, κατασυντρίβεται. Γεγονός ἀνήκουστο: *ή θέση του παραμένει κενή ἐλλείψει ὑποψηφίων.* Ὅμως ἀντικρύζοντας τήν αἰώνια Πόλη ὁ στρατός τῶν ἐξεγερμένων μοιάζει νά θαμπώνεται: *ἀκινητοποιεῖται.* Φαίνεται πώς, μπροστά στήν πρωτεύουσα τοῦ καθεστῶτος τῆς σκλαβιᾶς, οἱ ἐξεγερμένοι σκλάβοι αἰσθάνονται ἀνίσχυροι νά προβάλλουν μιάν *ἄλλη ἀντίληψη κοινωνικῆς ζωῆς* καί νά θεμελιώσουν μιάν ἄλλη πολιτεία πιό ἀνθρώπινη. Ὁ πανικός ἀλλάζει στρατόπεδο. Ὁ Σπάρτακος μένει ἀκίνητος. Ὁ Κράσσος, ἄνθρωπος δραστήριος, ψύχραιμος καί συνετός, ἀναδιοργανώνει τό ρωμαϊκό στρατό.

Στό στρατόπεδο τῶν ἐπαναστατῶν ὑπερισχύει μιά λύση, πού δέν θά μπορούσαμε νά κατανοήσουμε τό νόημά της, ἄν δέν εἶχε τό συμβολικό περιεχόμενο τῆς ἐπιστροφῆς στό παρελθόν τουλάχιστον ἐγώ δέν μπορῶ νά τήν ἑρμηνεύσω παρά σάν ἀποτέλεσμα τῆς ἐπιθυμίας νά *ξανακάνουν ὅτι ἔχει γίνει,* δηλαδή νά ὁδηγηθεῖ ἡ ἐξέγερση πίσω στήν ἀφετηρία της.

Πράγματι, προτείνεται νά ἐπιστρέψουν στόν τόπο πού γεννήθηκε τό κίνημα, πρᾶγμα πού σημαίνει νά διασχίσουν γιά μιά ἀκόμη φορά τήν Ἰταλία πρός τά νότια. Ἀπό κεῖ, θά περάσουν τή θάλασσα γιά νά ἐγκατασταθοῦν στή Σικελία, στό χῶρο τῶν παλιῶν ἐξεγερμένων τοῦ Ἀθηνίωνα.

Ἐπιχειροῦν τήν ὑποχώρηση, ἀλλά παραμελοῦν νά ἐξασφαλίσουν ἀπό πρίν τή συμβολή τῶν Σικελῶν καί τῶν πλοίων τους. Φτάνοντας στόν κόλπο τοῦ Τάραντα οἱ ἐξεγερμένοι αἰσθάνονται ἐγκλωβισμένοι: νέα ρωμαϊκά στρατεύματα, κάτω ἀπ' τίς διαταγές τοῦ Κράσσου, κατεβαίνουν ἀπ' τό Βορρᾶ.. Ἡ Σικελία ἀρνεῖται νά δεχτεῖ τόν Σπάρτακο. Ἡ ὥρα τῆς θυσίας ἔφτασε. Θρῦλος ἤ ἱστορία, ἡ διήγηση παίρνει ἐπικές διαστάσεις. Ὁ Σπάρτακος *σταυρώνει* ἕναν ρωμαῖο πολίτη μπροστά στούς ἄνδρες του *«γιά νά δοῦν τί θά πάθαιναν ἀπ' τούς Ρωμαίου σέ περίπτωση ἥττας»,* γράφει ὁ Appien.

Ὁ ἐξεγερμένος ἥρωας ὁδηγεῖ τή μάχη μέ ἐκπληκτική γενναιότητα καί δυναμισμό. Μάταια ὅμως ὁ Σπάρτακος ψάχνει νά βρεῖ τόν ρωμαῖο στρατηγό γιά νά τόν σκοτώσει σέ μιά ἀναμέτρηση σῶμα μέ σῶμα. Ὁ Κράσσος προτιμάει νά διευθύνει τίς

ἐπιχειρήσεις ἀπό ἀπόσταση. Παρασυρμενυς απ τόν ζῆλο του, λέει ὁ Πλούταρχος, ὁ Σπάρτακος βρίσκεται περικυκλωμένος ἀπό ἐχθρούς καί, μετά ἀπό γενναία ἀντίσταση, ὑποκύπτει στά κτυπήματα τῶν Ρωμαίων. Τότε ἀρχίζει ἡ διάλυση τοῦ στρατοῦ του. Ὡστόσο ὁ Φλῶρος καί ὁ Σαλλούστιος ἀναγνωρίζουν ὅτι πολλοί ἀπ' τούς ἐξεγερμένους φάνηκαν ἄξιοι νά πεθάνουν στή θέση τους:

«Βρέθηκαν μέ τά ὅπλα στά χέρια, ἕνα τέλος πού ἀξίζει ὄχι σέ σκλάβους ἀλλά σέ ἀληθινούς πολεμιστές, ὁ καθένας νά καλύπτει μέ τό σῶμα του τή θέση πού κρατοῦσε στή μάχη.»

Ἕνας (ἀνταρτοπόλεμος) πού ξεκίνησαν ὅσοι κατάφεραν νά ξεφύγουν κάτω ἀπ' τίς διαταγές τοῦ Πουμπλιπόρ (ἑνός ἀπ' τούς ὑπαρχηγούς τοῦ Σπάρτακου) συνεχίστηκε στά βουνά γιά μερικούς ἀκόμη μῆνες.

Ἔξι χιλιάδες ἐπαναστάτες πού αἰχμαλωτίστηκαν κρεμάστηκαν ἤ σταυρώθηκαν κατά μῆκος τοῦ δρόμου πού ὁδηγεῖ ἀπ' τήν Κάπουα στή Ρώμη.

Ἀκατανίκητη στό πεδίο τοῦ θάρρους καί τῆς ἔνοπλης πάλης ἡ σπαρτακιστική ἐπανάσταση εἶχε νικηθεῖ ἀπό πρίν σέ κάθε ἄλλο πεδίο.

Συγκεκριμμένα δέν εἶχε ξεπεράσει τή διαίρεση τῆς παληᾶς κοινωνίας σέ δύο τάξεις: *τήν τάξη τῶν χειριστῶν τοῦ ξίφους καί τήν τάξη τῶν χειριστῶν τῶν ἐργαλείων.*